

Ten geleide

Deze krant bevat de neerslag van de discussie in Groen Links over de twee hoofdonderwerpen op het komende partijcongres: het manifest „Groen Links, een plaatsbepaling” en het huishoudelijk reglement.

Als dat aan het aantal ingediende amendementen (ruim 600!) afgemeten mag worden, is Groen Links een partij die leeft en bestaat uit mensen die zich betrokken voelen bij wat er landelijk wordt uitgedacht. Niemand zal zich waarschijnlijk hebben gerealiseerd dat de bundeling van alle commentaren en wijzigingsvoorstellen een dergelijke omvang zou aannemen.

Van de lezer van deze krant wordt een aanzienlijke tijdsinvestering gevraagd. Het congres zal aan de besluitvorming over alle amendementen een hele kluit hebben.

Partijbestuur en congrespresidium hebben veel moeite gedaan om te zorgen dat het geheel overzichtelijk en behandelbaar blijft. Overeenkomstige voorstellen zijn zoveel mogelijk samengevoegd en op één noemer gebracht. Amendementen zijn zodanig in categorieën ingedeeld, dat de besluitvorming vergemakkelijkt wordt. Er is een spreekijdregeling ontworpen die voorkomen wil dat we in een chaos van details en ellenlange rijen sprekers terechtkomen.

Nu zijn verder de indieners van teksten en de deelnemers aan het congres voor een goede afloop verantwoordelijk. We geven iedereen in ernstige overweging om na lezing van de amendementen van anderen (die soms beter zijn of op z'n minst even goed) de eigen amendementen in te trekken.

Namens partijbestuur en congrespresidium:
Louis Vuurboom

Agenda

VRIJDAG 13 DECEMBER

- 14.00 Opening, welkom
Vaststelling agenda
Vaststelling orde van het congres
Mededelingen
- 14.20 Verantwoording partijbestuur
- 14.40 Financiën:
- jaarrekening 1990 en verslag kascontrolecommissie
- begroting 1992
- 15.10 Verantwoording Tweede Kamerfractie
- 15.30 Verantwoording Eerste Kamerfractie
- 15.45 Verantwoording delegatie Europees Parlement
- 16.00 Kwestie-Verbeek
- 16.30 Huishoudelijk reglement (eerste deel)
- 17.45 Pauze**
- 19.15 Opening avondzitting
- 19.20 Toespraak Joost Lagendijk, vice-voorzitter partijbestuur
- 19.40 Discussie over progressieve samenwerking
- 20.40 Huishoudelijk reglement (tweede deel)
- 21.30 Sluiting vrijdagzitting

ZATERDAG 14 DECEMBER

- 10.30 Heropening
Mededelingen
- 10.45 Benoeming geschillencommissie
Benoeming kascontrolecommissie
- 10.50 Toespraak Ria Beckers, voorzitter Tweede Kamerfractie
- 11.20 Behandeling manifest „Groen Links, een plaatsbepaling” (eerste deel)
- 13.00 Pauze**
- 14.00 Behandeling manifest „Groen Links, een plaatsbepaling” (tweede deel)
- 16.40 Actuele moties
- 17.00 Sluiting congres

Inhoud

Orde van het congres	2
Manifest 'Groen Links, een plaatsbepaling'	3
Ontwerp-huishoudelijk reglement	21
Verantwoording partijbestuur	37
Verantwoording Tweede Kamerfractie	39
Verantwoording Eerste Kamerfractie	40
Verantwoording delegatie Europees Parlement	42
Jaarrekening 1990 en verslag kascontrolecommissie	43
Ontwerp-begroting 1992	44
Kwestie-Verbeek	45
Benoeming commissies	46
Diverse moties	46

Praktische informatie

TIJD EN PLAATS

Het tweede congres van Groen Links wordt gehouden op *vrijdag 13 december* (van 14.00 tot 21.30 uur) en op *zaterdag 14 december* (van 10.30 tot 17.00 uur). De zaal is op vrijdag open vanaf 13.00 uur en op zaterdag vanaf 9.30 uur. Het congres vindt plaats in de *Forumzaal van de RAI*, Europaplein te Amsterdam, telefoonnummer 020-5491716. Voor de bereikbaarheid zie de plattegrond met bijbehorende uitleg.

AANMELDING STEMGERECHTIGDE AFGEVAARDIGDEN

Stemgerechtigde congresafgevaardigden dienen zich bij binnenkomst te melden bij de informatiebalie. Tegen inlevering van de hen toegezonden bevestigingsbrief krijgen ze dan een stemkaart. Aanmelding is op vrijdag 13 december mogelijk vanaf 13.00 uur en op zaterdag 14 december vanaf 9.30 uur. Stemkaarten worden niet toegestuurd.

VERHINDERING STEMGERECHTIGDE AFGEVAARDIGDEN

Het afmelden van afgevaardigden met stemrecht is mogelijk tot donderdag 12 december, 12.00 uur op het partijbureau. Tot die tijd kan ook doorgegeven worden welke reserve-afgevaardigden als vervanger optreden. Hierna is vervanging niet meer mogelijk.

CONGRESSTUKKEN

Bij het ledenblad van juli hebben alle leden *Congreskrant 1* ontvangen. In deze krant staan de ontwerp-teksten van het manifest en huishoudelijk reglement. Wie deze krant is kwijtgeraakt, kan nog een exemplaar opvragen bij het partijbureau. *Congreskrant 2* is vanwege de omvang alleen toegestuurd aan de stemgerechtigde congresafgevaardigden en aan de afdelingen. Belangstellenden kunnen *Congreskrant 2* opvragen bij het partijbureau. Bij de aanvang van het congres zal waarschijnlijk *Congreskrant 3* klaarliggen. Deze krant is bestemd voor het laatste nieuws dat voor de gang van zaken op het congres van belang is.

KINDEROPVANG

Zowel vrijdag als zaterdag bestaat de mogelijkheid tot kinderopvang. Opgave hiervoor (liefst schriftelijk en met vermelding van aantal en leeftijd van de kinderen) is mogelijk tot uiterlijk donderdag 12 december, 12.00 uur bij het partijbureau.

ETEN EN DRINKEN

In de RAI kosten koffie en thee f 2,25, frisdranken en vruchtensappen f 2,75. Broodjes zijn eveneens verkrijgbaar. Buiten het gebouw (tegenover de RAI) zijn echter ook diverse broodjeszaken.

OVERNACHTEN

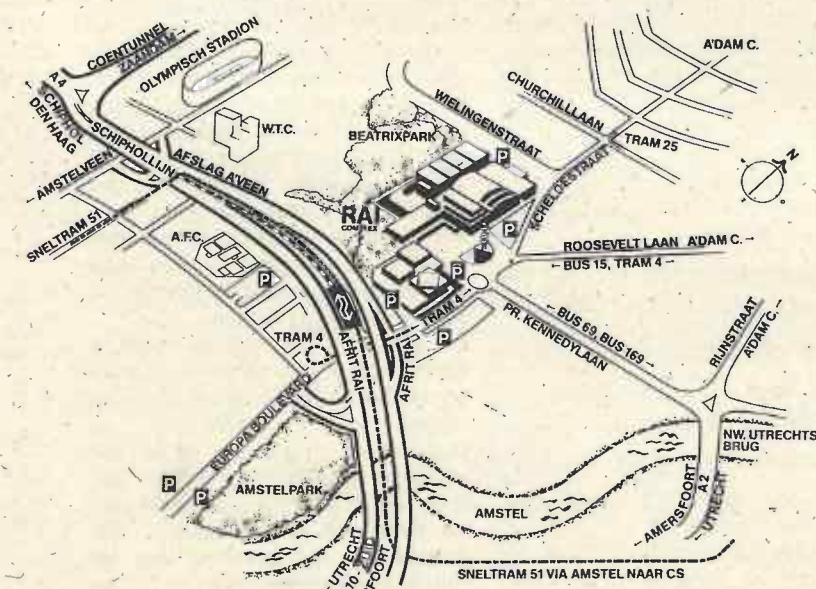
De congresafgevaardigden en de afdelingen hebben bericht gekregen dat men zich tot 1 december kan melden voor een slaapadres. Of en hoe dat precies geregeld wordt, is bij het persklaar maken van deze krant nog niet bekend. Nadere inlichtingen zijn verkrijgbaar bij het partijbureau.

REISKOSTEN

Reis- en verblijfkosten worden niet vergoed door het landelijk bestuur. Als de kosten niet zelf betaald kunnen worden, kunnen afgevaardigden ze declareren bij het afdelingsbestuur.

MUZIEK EN DANS

In de congreszaal staat een piano. Congresgangers die denken dat ze iets kunnen laten horen dat de moeite waard is, mogen daarop in de pauzes hun muzikale gaven uitleven. Aan de afdeling Amsterdam is verzocht op vrijdagavond na afloop van het congres een feest te organiseren. Nadere informatie volgt op het congres. Een leuke bijkomstigheid: zaterdagavond 14 december treedt de Zuidafrikaanse dansgroep Sikulu op in de RAI. Kaarten kunnen worden besteld bij Theatre Work Holland, Keizersgracht 202, 1016 EV Amsterdam, tel. 020-6256435.

Zo bereikt u de RAI

PER OPENBAAR VERVOER

De RAI ligt vlakbij het NS-station Amsterdam-RAI, looptijd ca. 7 minuten. Vanaf dit station vertrekt tramlijn 4, ritduur 2 minuten. Station Amsterdam-RAI heeft via Schiphol

en Leiden uitstekende treinverbindingen met Zeeland, West-Brabant en een groot deel van Zuid-Holland. RAI-bezoekers uit Rotterdam, Den Haag en Leiden kunnen ieder kwartier naar en van station RAI reizen. RAI-bezoekers uit Limburg, Midden- en Oost-Brabant, de Betuwe en uit de richting Nijmegen-Arnhem-Utrecht reizen het beste naar NS-station Amsterdam-Amstel. Vandaar rijdt de Amstelveerlijn (sneltram lijn 51) naar

de RAI, reisduur 5 minuten, uitstaphalte station RAI. Ook gaan er bussen naar de RAI (lijnen 15, 69 en 169); reisduur ca. 10 minuten, uitstaphalte Europaplein. RAI-bezoekers uit overige delen van Nederland reizen het beste via Amsterdam CS. Vandaar zijn er verschillende mogelijkheden om de RAI te bereiken. De snelste verbinding vormt de Amstelveerlijn (sneltram lijn 51), reisduur 12 minuten, uitstaphalte station RAI. Ook kan gebruik gemaakt worden van tramlijn 4 (reisduur ca. 30 minuten, uitstaphalte Europaplein) en tramlijn 25 (reisduur ca. 25 minuten, uitstaphalte Churchilllaan). Overigens zijn tijdens belangrijke publiekstentoonstellingen gecombineerde Trein + Toegangbiljetten verkrijgbaar op de NS-stations.

PER AUTO

De RAI is gelegen aan de autosnelweg A-10 zuid. Op het kaartje zijn de belangrijkste parkeerplaatsen in de buurt van het RAI-gebouw aangegeven. Tijdens grote tentoonstellingen verwijzen de oranje borden P-RAI ook naar andere parkeerplaatsen.

Orde van het congres

LEIDING

De leiding van het congres berust bij het congrespresidium. Het presidium heeft voor de verschillende zittingen voorzitters aangewezen.

Het presidium is in drie onderdelen opgesplitst:

- de voorzitterstafel op het podium;
- de organisatietafel aan de rand van het podium;
- het stembureau.

ORGANISATIETAFL

- Communicatie tussen congresdeelnemers en het presidium geschiedt uitsluitend via de organisatietafel.
- Bij de organisatietafel kun je terecht voor inschrijving op de spreeklijsten, intrekking van amendementen, aanbidding of intrekking van moties en indiening van ordevoorstellen.

STEMMINGEN

- Het stemrecht is voorbehouden aan de afgevaardigden van de afdelingen. Zij krijgen een stemkaart en stemformulieren uitgereikt bij de aanmeldingsbalie, tegen overlegging van de bevestigingsbrief.
- Over personen wordt schriftelijk gestemd. In alle andere gevallen wordt gestemd met behulp van de stemkaart.
- Alle besluiten worden genomen bij gewone meerderheid van stemmen (= meer dan 50%). Dat geldt voor amendementen, moties, voorstellen en verkiezingen. Onthoudingen (= niet meestemmen) worden niet meegeteld, blancostemmen (bij schriftelijke stemmingen) wel.
- Na de stemmingen over de ingediende amendementen worden de desbetreffende (geamendeerde) stukken in hun geheel in stemming gebracht.
- Als na stemming over personen blijkt dat te weinig kandidaten de meerderheid hebben behaald (zie c.), blijven de desbetreffende plaatsen onbezet.

ACTUELE MOTIES

Afdelingen, landelijke categorale groepen of ten minste vijftien partijleden gezamenlijk hebben het recht moties in te dienen. De termijn voor het indienen van moties sluit één uur na aanvang van het congres. Moties die op woensdag 11 december met de ochtendpost (via postbus 700) op het partijbureau ontvangen zijn, kunnen worden opgenomen in de derde congreskrant. Deze krant ligt bij de aanvang van het congres klaar. Wie later nog een motie wil indienen, wordt verzocht deze in 500-voud mee te nemen naar het congres en de motie in te leveren bij de organisatietafel.

Het congrespresidium dringt er sterk op aan spaarzaam gebruik te maken van het recht tot indiening van moties. Moties die betrekking hebben op het manifest en het huishoudelijk reglement worden in principe niet in behandeling genomen: voor die stukken heeft immers al een amendementsprocedure plaatsgevonden. Aanbevolen wordt alleen moties in te dienen die betrekking hebben op belangrijke nieuwe en actuele politieke ontwikkelingen, waarover door of namens Groen Links nog geen uitspraak is gedaan.

ORDEVOORSTELLEN

- Ordevoorstellen kunnen uitsluitend worden ingediend bij de organisatietafel.
- Ordevoorstellen worden terstond in behandeling genomen.

ALGEMENE SPREKTIJDREGELING

- Voor elk agendapunt wordt een spreeklijst aangelegd.
- De spreeklijsten worden een half uur voordat de behandeling van het desbetreffende agendapunt begint gesloten.
- Aanmelding voor de spreeklijsten gebeurt bij de organisatietafel.
- Voor de behandeling van het manifest en het huishoudelijk reglement geldt een speciale spreeklijstregeling (zie hierna). Voor de andere agendapunten geldt een open inschrijving.
- Het congrespresidium stelt de spreeklijst en spreeklijstverdeling vast.

SPREKTIJDREGELING MANIFEST EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Elk congres verzandt telkens weer in een één-minuutdemocratie, tot grote ergernis van menig congresganger. Een merkwaardige paradox: mee willen doen aan de discussie en dus ook willen spreken, maar je kapot ergeren aan het resultaat van dit handelen. Om maar eens een ouderwetse vergelijking van stal te halen: net zoals de individuele ondernemer die erbij gebaat is het loonpeil in het eigen bedrijf te drukken, terwijl diezelfde ondernemer er niet bij gebaat is wanneer de totale koopkrachtige vraag in de samenleving daalt, is ook de congresganger een gevangene van het systeem. Net zoals in de markteconomie geldt ook voor spreeklijsten dat een vorm van regulering nodig is om dit soort tegenstrijdigheden te overwinnen.

Het congrespresidium stelt daarom voor de spreeklijst bij de agendapunten manifest en huishoudelijk reglement als volgt te regelen. Voor het huishoudelijk reglement is in het agendavoorstel van het congrespresidium 70 minuten beschikbaar voor spreeklijst voor afgevaardigden. Bij het manifest is dit 140 minuten. Deze tijd wordt evenredig verdeeld over alle congresafgevaardigden. Dit betekent dat elke aangemelde afgevaardigde één spreekbon ter waarde van 8 seconden voor het huishoudelijk reglement ontvangt en één spreekbon ter waarde van 16 seconden voor het manifest. Dit betekent nog niet dat zij deze tijd effectief kunnen inzetten. Wil men op het spreekgestoelte komen, dan dient een minimum aan spreekbonnen te worden verzameld. Bij het huishoudelijk reglement geldt een drempel van 15 bonnen (2 minuten) en bij het manifest een drempel van 12 bonnen (3 minuten). Bij inschrijving voor de spreeklijst bij deze twee agendapunten dienen de spreekbonnen ingeleverd te worden.

Er is gekozen voor een drempelwaarde vanwege twee redenen:

- Wil een spreker een zinvol betoog kunnen houden, dan is een minimum aan spreeklijst een vereiste. Dit geldt in hoge mate voor de behandeling van het manifest.
- Op het eerste congres van Groen Links is al geprobeerd spreeklijst te bundelen. Toen ging dit op basis van vrijwilligheid. Wilde iemand per se spreken, al was het maar 30 seconden, dan was daar niets tegen te doen. Door nu een drempel te introduceren zijn mensen gedwongen te bundelen.

Voor de tweede ronde is bij het huishoudelijk reglement 20 minuten gereserveerd en bij het manifest 40 minuten. Hiervoor kunnen alleen degenen die in de eerste ronde hebben gesproken zich inschrijven. De spreeklijst wordt vervolgens gelijk verdeeld onder degenen die zich daadwerkelijk hebben opgegeven voor de tweede ronde.

De behandeling van het manifest gebeurt in thematische blokken, waarschijnlijk vier. Elke richtinggevendende uitspraak wordt in een blok ingedeeld. Aan het eind van elk blok vinden de stemmingen plaats over de richtinggevendende uitspraken die in dat blok aan de orde waren. Gecombineerd met bovenstaande spreeklijstregeling betekent dit dat men ook een keus zal moeten maken bij welk thema men de bij elkaar gesprokkelde spreeklijst wil inzetten om een verhaal kwijt te kunnen.

De afdelingen zijn half november al aangespoord te gaan handelen in spreekbonnen. Dat kan natuurlijk ook nog op het congres zelf. Inschrijving voor de spreeklijsten kan gebeuren tot een half uur voor de behandeling van het desbetreffende agendapunt. Ruim voor die tijd moet het verzamelen van spreekbonnen dus gebeurd zijn. De spreeklijst voor het huishoudelijk reglement sluit vrijdag om 16.00 uur en die voor het manifest zaterdag om 10.50 uur. Zorg er dus voor dat de handel in reglementsbonnen vrijdag om half vier klaar is en dat de handel in manifestbonnen zaterdag aan het begin van het congres is afgerond.

We realiseren ons dat het niet voor iedereen even gemakkelijk is voldoende spreeklijst bij elkaar te krijgen, maar vinden dat de drempel niet lager kan zonder in de door iedereen gewraakte één-

minuutdemocratie verzeild te raken.

VERVALLEN-VERKLARING AMENDEMENTEN

Iedereen die even nadenkt weet dat het onmogelijk is op het congres te stemmen over 600 amendementen. Het verdient aanbeveling dat mensen hun amendementen intrekken ten gunste van andere amendementen of ten gunste van de gewijzigde teksten van het partijbestuur. De ervaring leert dat indieners zelden amendementen intrekken of dat zij dit pas op het allerlaatste moment doen. Een heldere besluitvorming op het congres is hier niet bij gebaat.

Het congrespresidium heeft om genoemde redenen besloten tot een noodgreep die op zichzelf geen schoonheidsprins verdient, maar naar onze mening onvermijdelijk is. Daar waar het congrespresidium van mening is dat aan bezwaren van indieners voldoende tegemoet is gekomen in gewijzigde teksten van het partijbestuur of dat bezwaren van indieners beter worden verwoord in andere amendementen, worden deze amendementen beschouwd als te zijn vervallen. Deze amendementen zijn aangeduid met een sterretje (*). Per amendement wordt vermeld ten gunste van welk ander amendement dit amendement als vervallen wordt beschouwd. Amendementen die volgens het congrespresidium niet worden gedekt door de gewijzigde teksten van het partijbestuur of door andere amendementen blijven staan.

Indieners kunnen tegen de beslissing van het congrespresidium in beroep gaan bij een onafhankelijke commissie van beroep. Deze commissie bestaat uit: Marie-José Burger (Amersfoort), John van Dijk (Velsen) en Gerard Snijdelaar (Soest).

De commissie van beroep is op zaterdag 7 december tussen 13.00 en 16.00 uur telefonisch bereikbaar op het partijbureau. Indieners die het niet eens zijn met de beslissing van het congrespresidium kunnen op die dag contact opnemen met de commissie van beroep. Vóór die tijd een briefje schrijven kan natuurlijk ook. Zoveel mogelijk bezwaren zullen diezelfde dag worden afgehandeld. Dat wil zeggen: indieners krijgen gelijk of zullen voor een tweede maal teleurgesteld worden. Na zaterdag 7 december is beroep niet meer mogelijk. Indieners die geen bezwaar hebben aangetekend worden geacht akkoord te zijn gegaan met de beslissing van het congrespresidium.

De uitspraken van de commissie van beroep zijn bindend. Dat wil zeggen: bij de vaststelling van de orde van het congres zal het congres gevraagd worden alle beslissingen van de commissie van beroep te volgen. Voor de duidelijkheid: dat betekent één stemming over het gehele pakket en niet nog eens per amendement een aparte discussie. Dan immers kunnen we de amendementen net zo goed laten staan en ze één voor één bespreken.

Deze operatie is naar het oordeel van het presidium noodzakelijk om de discussie op het congres overzichtelijk te houden en het geheel behandelbaar te maken

COLOFON

Het congres is georganiseerd door en staat onder leiding van het congrespresidium: Tine Debidien, Marlus Ernsting, Slem van der Helm, Jos van der Ley, Cora Mulder, Addie Nieshof, Maarten van Poelgeest (adviseur lid), Louis Vuurboom en Maria Wiebosch (adviseur lid).

De praktische zaken rond het congres worden geregeld door een organisatiegroep, bestaande uit Lida Beumer, Geert-Jan Brammer en Maria Wiebosch.

Aan de totstandkoming van deze Congreskrant 2 hebben bijgedragen: Lida Beumer, Gijs Ketelaar, Joost Lagendijk, Maarten van Poelgeest, Joke Schweitzer, Maria Wiebosch en Jackie van der Werff. Organisatie en redactie waren in handen van Louis Vuurboom, produktie en eindredactie zijn verzorgd door Hansje Galesloot.

Groen Links

Deze Congreskrant 2 verschijnt als bijlage van Groen Links. Het politiek maandblad Groen Links wordt uitgegeven door het Groen Links Bestuur en gratis toegezonden aan alle leden van de gelijknamige politieke formatie. Redactieadres: Hoogte Kadijk 145, postbus 700, 1000 AS Amsterdam, tel. 020-6202212, fax 020-6251849. Hoofd- en eindredactie: Hansje Galesloot. Redactiesecretariaat: Joke Schweitzer. Redactie: Marc Broere, Christa Compas, Wil Evers, Hans Feddema, Tjark Reininga, Iede de Vries en Jackie van der Werff. Medewerkers: Jan Dirx, Wout van Erven en Taco van der Mark. Vormgeving: Richard Pollé. Zetwerk: Ruparo. Druk: Drukkerij Dijkman.

Manifest 'Groen Links, een plaatsbepaling'

MOTIES

Motie M-1 (Wageningen)

Het congres van Groen Links, bijeen op 13 en 14 december, overwegende:

- dat in „links Europa” momenteel een discussie plaatsvindt over de plaats en oriëntatie van linkse partijen;
- dat Groen Links vele internationale contacten heeft die geïnteresseerd zijn in de standpunten van Groen Links;
- dat Nederland een multiculturele samenleving is waarin verschillende talen worden gesproken;

geeft het partijbestuur opdracht de definitieve tekst van het manifest ten minste te vertalen in de talen: Duits, Engels, Frans, Russisch, Arabisch, Turks, Spaans, Portugees, Chinees en Maleis.

Preadvies: negatief.

Motivering: al onze internationale uitga-ven zijn in het Engels. Voorlopig lijkt ons dat voor het manifest ook wel voldoende. Informatie over Groen Links voor migranten in Nederland moet er komen in het Turks en Arabisch, maar daarbij denken wij in eerste instantie niet aan de manifestteksten.

Motie M-2 (Zoetermeer)

Het congres van Groen Links etc.,

- van mening dat in het manifest „Groen Links, een plaatsbepaling” een richtinggevende uitspraak over vrede en veiligheid een onmisbaar element zou moeten zijn;
 - stelt vast dat uitspraken over vrede en veiligheid in het manifest nagenoeg ontbreken;
 - spreekt uit dat aan het manifest alsnog uitspraken over vrede en veiligheid toegevoegd moeten worden, waarin tot uiting wordt gebracht:
 1. de noodzaak van drastische vermindering van de mondiale en nationale bewapening;
 2. de onwenselijkheid van deelname aan militaire interventieoorlogen;
 3. het negatieve effect van de bewapening op de ontwikkeling van de Derde Wereld.
- geeft het partijbestuur opdracht om dergelijke uitspraken uit te werken; en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies: negatief.

Motivering: wordt ondervangen door nieuwe uitspraak over vredespolitiek. Op dit moment wordt gewerkt aan een follow-up van de conferentie over gedeelde veiligheid. Maar ook op dit moment is het volgens ons mogelijk op dit punt een uitspraak te doen.

Motie M-3 (Hilversum)

Het tweede partijcongres van Groen Links etc. besluit het manifest „Groen Links, een plaatsbepaling” en de richtinggevende uitspraken daaruit niet in behandeling te nemen, omdat het in deze vorm een onleesbaar stuk is, dat geen toekomstperspectieven biedt waar grote groepen mensen zich in herkennen en dus geen basis vormt voor de vernieuwingsbeweging die Groen Links moet zijn. Het congres draagt het partijbestuur op binnen zes maanden een nieuw, in helder Nederlands geschreven stuk te produceren.

Toelichting: het is een slecht stuk en het is onbegonnen werk het door amendementen te verbeteren. Door het taalgebruik is het onleesbaar. Het bevat geen heldere uitgangspunten en geen duidelijke keuzes op de keuze voor het milieu na, maar zelfs die keuze wordt onvoldoende uitgewerkt. Het begrip libertaire staat (op zich al twee onverengbare grootheden), dat een centrale plaats inneemt in het manifest, krijgt een vage uitleg, die alleen maar vragen oproept. Wat moet de staat nog wel doen? Hoe werkt de libertaire staat bijvoorbeeld uit ten aanzien van uitvoeringsmaatregelen op het gebied van volkshuisvesting etc.? Het inzicht dat de staat vorm moet geven aan solidariteit ontbreekt in het manifest. Hoe zit het met de sociale zekerheid? Met onderwijs? Er staat niets in over grondpolitiek. Aan het manifest ligt geen moderne kritische maatschappijanalyse ten grondslag. Het verschijnsel van de individualisering wordt gesignaleerd, maar er worden geen conclusies aan verbonden. Het stuk

is niet alleen niet vernieuwend, maar er ontbreken ook duidelijke standpunten op terreinen waar links in het verleden wel degelijk een eigen geluid liet horen. Een goede analyse van de Noord-Zuidverhouding wordt niet gegeven en aan het vraagstuk van vrede en veiligheid wordt nauwelijks een regel gewijd.

Dit manifest roept geen enthousiasme op en zal zeker geen eind maken aan het gegeven dat ongeveer de helft van de kiezers zich van de politiek afwendt en zelfs niet meer gaat stemmen.

Preadvies: negatief.

Motivering: een aantal bezwaren uit deze motie is ondervangen door het overnemen van amendementen. Nu niet de discussie voeren is een zwaktebod.

Motie M-4 (Den Haag)

Het congres van Groen Links, overwegende:

- dat in het ter tafel liggende manifest een uitspraak over de politiek van Groen Links met betrekking tot vrede en veiligheid in de wereld ontbreekt;
- dat de Groen Linkse politiek inzake vrede en veiligheid wel in discussie is binnen Groen Links, zie bijvoorbeeld de alternatieve defensienota van de Tweede Kamerfractie en de reacties daarop;

draagt het partijbestuur van Groen Links op om, zeker gezien de veranderende politieke verhoudingen in de wereld, een discussie te starten over vrede en veiligheid, bijvoorbeeld in de vorm van een conferentie hierover. De resultaten van deze discussie moeten de basis vormen voor een aanvullende uitspraak op het manifest. Op de eerstvolgende partijraadsvergadering dient het partijbestuur met een voorstel voor de uitvoering van deze motie te komen.

Toelichting: een uitspraak over de vredes- en veiligheidspolitiek van Groen Links mag volgens de afdeling Den Haag niet ontbreken in een manifest van Groen Links. Zeker niet gezien de huidige veranderingen in de politieke verhoudingen in de wereld. Aangezien het onmogelijk en onwenselijk is om op het congres hierover een discussie te starten en te voeren uitmondend in een richtinggevende uitspraak, stellen wij voor om de discussie binnen Groen Links hierover zo snel mogelijk alsnog te starten. Deze discussie zou hetzelfde karakter behoren te hebben als de huidige discussie over het manifest: niet vrijblijvend, maar gericht op een richtinggevende uitspraak die een aanvulling moet worden op het manifest dat op dit congres wordt aangenomen.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie motie M-2.

Motie M-5 (Heerenveen)

Het congres van Groen Links enz.,

- stelt vast dat het manifest is doorspekt met „moeilijke” woorden.
- besluit het manifest, na behandeling door het congres, te (laten) redigeren tot een goed leesbaar stuk in gangbaar Nederlands.

Preadvies: negatief.

Motivering: we hebben voorkeur voor motie M-7.

Motie M-6 (50% van de algemene ledenvergadering Eindhoven)

Het congres van Groen Links, bijeen op 13 en 14 december, overwegende:

- dat voor het nemen van een beslissing over de koers van Groen Links een diepgaande discussie noodzakelijk is;
 - dat de veelheid en verscheidenheid aan amendementen die zijn ingediend op het manifest nadere en bredere discussie in de partij behoeven;
- van mening zijnde:
- dat een hervormingsgezinde partij de discussie (maatschappelijk) breder moet voeren dan middels enkele honderden leden of ledenvergaderingen en afronding op een congres;
 - dat het concept-manifest een nuttige bijdrage levert aan deze discussie;

besluit:

1. op het congres een algemene discussieronde te houden over manifest en ingediende amendementen;
2. het partijbestuur op te dragen de discussie over de koers van Groen Links op inspirerende wijze vorm te geven;

3. in najaar 1992 een besluitvormend congres te houden over het manifest.

Preadvies: negatief.

Motivering: het lijkt ons goed de discussie over algemene uitgangspunten en plaatsbepaling af te sluiten op dit congres. Het is vervolgens de taak van het partijbestuur om die algemene uitspraken uit te werken in de vorm van onder andere een nieuw verkiezingsprogramma. Daar hebben we dan ruim anderhalf jaar voor. Nu discussiëren maar geen besluiten nemen betekent dat de uitwerking op zich moet laten wachten. Dat lijkt ons verre van gewenst.

Motie M-7 (Amsterdam-Oost en Ciska Ansem e.a.)

Aan de op het congres aangeboden richtinggevende uitspraken over de plaats van Groen Links moet geen uitgebreide toelichting in de vorm van allerlei passages uit het manifest worden toegevoegd.

Ondertekenaars: Ciska Ansem, Gerrit Berkelder, Piet van Diepen, Marius Ernsting, Riekje de Haan, Ko Homma, Karel Hoogkamp, Gerrit Jolink, Ben Kempen, Pieter Klapwijk, Frank Köhler, Arie Kranenburg, Lineke Marseille, Frank Meelker, Wim Molenaar, Tara Oedayraj Singh Varma, Leo Platvoet, Nico Siffels, Willem van Spijker, Antoinette Tanja, Bart Teulings, Peter Visser en Eddy Yedema, allen uit Amsterdam.

Toelichting: het is al heel wat als Groen Links samen een aantal richtinggevende uitspraken kan doen. In deze tijd van heroriëntatie is het vastleggen van van alles en nog wat in een totaal-beginselprogramma, dat volgend jaar wellicht al weer wankelt, niet wenselijk. Bovendien vinden wij het geen goede procedure om allerlei beschouwingen buiten de besluitvorming te houden om ze vervolgens toch weer toe te voegen. Analyses en beschouwingen zijn nuttig voor de discussie, maar moeten niet tot partijstandpunten verheven worden.

Preadvies: positief.

Motivering: we stemmen hiermee in. Wel willen we een brochure uitbrengen, waarin de uiteindelijk aangenomen uitspraken nader worden toegelicht.

Motie M-8 (Roze Links)

Het congres van Groen Links, bijeen op 13 en 14 december 1991, overwegende:

- dat het ontwerp-manifest onomwonden kiest voor een duurzame economie;
- dat deze keuze op bijna alle terreinen van het maatschappelijk leven grote veranderingen met zich meebrengt;
- dat het dus zaak is zoveel mogelijk mensen op deze doelstelling te verenigen;
- dat het ontwerp-manifest pleit voor een politiek van verleiding;
- dat het ontwerp-manifest de duurzame economie vooral verbindt met verboden, heffingen en andere onaantrekkelijke maatregelen;

spreekt als zijn mening uit:

- dat Groen Linkse politiek uitgaat van respect voor het menselijk, als bron van genot en niet alleen van produktiekracht;
- dat haar streven naar een duurzame economie tevens een lijfpolitiek inhoudt die uiting geeft aan dit respect en daarmee dus op een prettige manier verbonden is;
- en dat dus in de duurzame economie die Groen Links voorstaat die prettige dingen voorrang zullen krijgen die geen geld hoeven kosten en geen grondstoffen en energie verspillen, zoals zingen, dansen en vrijen.

Preadvies: positief.

Motivering: het lezen van deze motie na alle gortdroge, pietluttige en ambtelijke moties en amendementen gaf ons een prettig en warm gevoel van binnen.

AMENDEMENTEN

CATEGORIE-INDELING

Voor de amendementen op het manifest wordt een andere categorie-indeling gehanteerd dan voor de amendementen op het ontwerp-huishoudelijk reglement. En wel de volgende:

- categorie (I): amendementen die volgens het congrespresidium redactio-

neel zijn, amendementen die elders in de tekst aan de orde zijn, of amendementen die programmatisch van aard zijn en pas aan de orde zijn bij de vaststelling van een verkiezingsprogramma. Deze amendementen worden beschouwd als te zijn vervallen. Beroep is mogelijk, zie daarvoor de paragraaf „Orde van het congres”. categorie (*): amendementen die volgens het congrespresidium als vervallen kunnen worden beschouwd, omdat aan bezwaren van indieners voldoende is tegemoet gekomen in veranderde teksten van het partijbestuur, of omdat de bezwaren van indieners volgens het congrespresidium beter verwoord worden in amendementen van anderen. Ook tegen deze beslissing is beroep mogelijk, zie daarvoor de paragraaf „Orde van het congres”.

N.B. - Alle amendementen die hieronder zijn ingedeeld in de categorie (*) vervallen ten gunste van partijbestuursvoorstellen. Door tijdsdruk was het congrespresidium bij het ter perse gaan van deze congreskrant nog niet in staat geweest te bekijken welke amendementen ten gunste van andere amendementen als ingetrokken kunnen worden beschouwd. Het congrespresidium gaat dat nog wel doen. Amendementen die hieronder niet zijn ingedeeld in categorie (*) kunnen dus alsnog in deze categorie belanden.

Afdelingen waarvan de amendementen in de ogen van het congrespresidium vervallen ten gunste van andere amendementen, ontvangen ongeveer gelijk met deze congreskrant hierover bericht. Voor hen geldt dezelfde beroepsprocedure als uitgelegd in de paragraaf „Orde van het congres”. Dus vóór 7 december beroep aantekenen, anders wordt men geacht in te stemmen met het besluit van het congrespresidium.

UITSPRAKEN I EN 2

Oorspronkelijke tekst uitspraak 1:
Uitgangspunt van groene politiek is respect voor de natuur, het herstel van het ecologisch evenwicht, en het besef dat natuurlijke hulpbronnen in de ruimste zin van het woord eindig zijn. Dat betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door onbeperkte economische groei, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie.

Oorspronkelijke tekst uitspraak 2:
Milieupolitiek heeft voor Groen Links de allerhoogste prioriteit. Dat vereist een radicale ommekeer: het sociaal-economisch beleid bepaalt niet langer de marges voor het milieubeleid, maar de milieupolitiek geeft de marges aan voor het sociaal-economisch beleid.

Amendement 1-1 (partijbestuur)

- Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Groen Linkse politiek rust op twee pijlers. De eerste pijler is de ecologische: het respect voor de natuur, herstel van het ecologisch evenwicht en het besef dat natuurlijke hulpbronnen eindig zijn. De tweede is de maatschappelijke: sociale en economische rechtvaardigheid op mondiaal niveau en een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën.”

- Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Het ecologisch uitgangspunt betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door groeiwang en gebrek aan democratische controle, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie. Dat vereist een radicale ommekeer: het economisch beleid is niet langer bepalend voor de inhoud van het milieubeleid, maar ecologische politiek bepaalt de grenzen van het economisch beleid.”

Toelichting: er bestaat een algemene wens niet met de groene deur in huis te vallen, maar in de eerste uitspraak zowel groen als links aan de orde te stellen. Ook de onderlinge verhouding tussen de twee pijlers van Groen Linkse politiek maakt de pennen los. Verlechting? Of: ze kunnen niet zonder elkaar?

De Wageningse amendementen 1-10, 1-22 en 3-1 zetten de gedachtengang opnieuw op. Volgens ons een goed uitgangspunt voor de herformulering van

de eerste drie stellingen. De strekking van het manifest wordt hierin duidelijker verwoord: groene politiek bepaalt de grenzen van het economisch beleid. Dat betekent niet dat wij ons alleen nog maar zorgen maken over de milieupolitiek, maar wel dat die milieupolitiek ook maatgevend is voor onze eigen economische politiek. De geherformuleerde tekst komt onze inziens tegemoet aan veel ingediende amendementen.

(*) Amendement 1-2 (Amsterdam-Rivierbuurt)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Milieupolitiek heeft voor Groen Links de allerhoogste prioriteit. Dat vereist een radicale ommekeer: het sociaal-economisch beleid is niet langer bepalend voor de inhoud van het milieubeleid, maar de milieupolitiek is uitgangspunt bij de invulling van het sociaal-economisch beleid.”

Toelichting: het gebruik van het woord „marges” vloeit wellicht voort uit het besef van het onvermogen om „alles te veranderen”, maar is wat al te nihilistisch taalgebruik in het kader van dit manifest. Het lijkt ook onnodig: immers ieder te voeren beleid wordt beïnvloed door omgevingsfactoren.

Preadvies: negatief.

Motivering: element van „marges” is overgenomen. De rest gewijzigd in nieuwe tekst.

(I) Amendement 1-3 (Den Haag)

Vervangen in uitspraak 1: „onbepaalde economische groei” door: „onbepaalde kwantitatieve groei”.

Toelichting: dit om aan te geven dat in een duurzame maatschappij groei mogelijk is, maar van een geheel andere aard dan de traditionele economische groei die materieel gericht is. Dat een kwantitatieve groei een fundamenteel andere is, is duidelijk. Welvaart zal dalen, welzijn zal toenemen.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij zien geen principieel verschil. Redactioneel.

(*) Amendement 1-4 (Vlaardingen)

Vervangen in uitspraak 2: 1e keer „marges” door „grenzen”; 2e keer „marges” door „keuzen”.

Preadvies: negatief.

Motivering: is veranderd, maar net even anders.

(*) Amendement 1-5 (Arnhem)

Vervangen in uitspraak 1 (regel 1): „groene” door „Groen Linkse”.

Toelichting: juist in de aanhef willen wij al een verbinding tussen het „groene” en het „linkse”.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toelichting bij 1-1.

Amendement 1-6 (Ciska Ansem e.a.)

Nieuwe tekst uitspraken 1+2:

„Groen Links streeft naar een duurzame economische ontwikkeling met verantwoord productie- en consumptiepatronen. De sociaal-economische politiek van Groen Links kent haar grenzen in eisen die een duurzame ontwikkeling aan de economie stelt. In die zin bepaalt het milieu de marges van het sociaal-economische beleid.”

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

(*) Amendement 1-7 (Deventer e.o.)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Groene politiek vereist een radicale ommekeer. Het economisch beleid bepaalt niet langer de marges voor het milieubeleid, maar de milieudoelstellingen vormen harde randvoorwaarden voor het economisch beleid.”

Toelichting: voor het schrappen van de eerste zin uit de voorgelegde uitspraak verwijzen wij naar ons voorstel voor een nieuwe uitspraak bovenaan. Verder geven wij de voorkeur aan de term „economisch” boven „sociaal-economisch” om daarmee tot uitdrukking te brengen dat groene politiek het particuliere winststreven en de daarmee gepaard gaande vervuiling en verspilling aan banden moet leggen.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij vinden vooral de toelichting een beetje van dik hout zaagt men planken. „Maatgevend” vinden we beter en duidelijker dan het begrip „harde randvoorwaarden”.

(I) Amendement 1-8 (Zwolle)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Milieupolitiek moet voor Groen Links maatgevend zijn voor al het politieke

beleid. Dat vereist een radicale ommekeer ... (rest zoals oorspronkelijke tekst).”

Toelichting: prioriteiten kunnen gewijzigd worden. Wij vinden dat het milieu bij al het beleid moet meespelen.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

Amendement 1-9 (Nijmegen, Amstelveen, Voorschoten, Maastricht en Amsterdam-Westerpark)

Vervangen in uitspraak 2: „Milieupolitiek heeft voor Groen Links de allerhoogste prioriteit.” door: „Milieupolitiek heeft voor Groen Links hoge prioriteit.”

Toelichting Voorschoten: taalkundig is „allerhoogste” dubbelop. Milieupolitiek en de doelstellingen van linkse politiek lopen parallel.

Toelichting Amsterdam-Westerpark: milieupolitiek houdt in alle gevallen een afweging in. Iets tot allerhoogste prioriteit verheffen kan in concrete situaties tot absurde situaties leiden of onmogelijke keuzes met zich meebrengen.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

(*) Amendement 1-10 (Wageningen)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Het ecologisch uitgangspunt betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door onbepaalde economische groei, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie. In deze duurzame economie worden de marges van het sociaal-economische beleid bepaald door de milieupolitiek.”

Preadvies: negatief.

Motivering: grotendeels overgenomen in 1-1 (partijbestuur).

Amendement 1-11 (Montfoort)

Toevoegen aan uitspraak 1: „Uitgangspunt van groene politiek is respect voor de mens en de natuur.”

Toelichting: uitgangspunt van groen-linkse politiek is onze inziens allereerst: respect voor de mens. Het respect voor de natuur komt daarna en moet er zijn juist omwille van het respect voor de mens.

Preadvies: negatief.

Motivering: de mens maakt deel uit van de natuur. De toelichting is onze inziens te zeer op de mens gericht.

(I) Amendement 1-12 (Arnhem)

Vervangen in uitspraak 1: „Dat betekent ... economie.” door: „Dat betekent dat de huidige produktieverhoudingen (arbeid versus kapitaal) en de produktiewijzen niet gehandhaafd kunnen blijven. Produktiewijzen die gekenmerkt worden door onbepaalde economische groei moeten omgebouwd worden tot onderdeel van een duurzame economie.”

Preadvies: negatief.

Motivering: produktieverhoudingen maken deel uit van produktiewijzen. Wat Arnhem hier wil onderbrengen wordt behandeld in uitspraak 12.

Amendement 1-13 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Groene politiek staat voor een ander denken, samenleven en handelen dat uitgaat van de gelijkwaardigheid van mensen en een verantwoorde omgang met het leven en de hulpbronnen op aarde. Dit veronderstelt een solidaire samenleving en een duurzame economie, die wordt gekenmerkt door een mens-, dier- en milieuvriendelijke produktie en consumptie.”

Toelichting:

- Groene politiek is méér dan milieupolitiek; zij streeft ook naar gelijkwaardigheid van mensen.
- Groen Links moet de intrinsieke waarde van dieren erkennen, oftewel uitgaan van het bestaan van dierenrechten die los staan van emoties van mensen ten aanzien van dierenleed.
- Voorwaarde voor een effectieve groene politiek is een proces van „omdenken”.

Preadvies: negatief.

Motivering: de bedoeling is duidelijk: groene politiek moet integraal worden begrepen. Toch lijkt het voor de politieke duidelijkheid beter het spanningsveld aan te geven tussen ecologische en maatschappelijke doelstellingen. Ofschoon we de intentie globaal onderschrijven, hebben wij voorkeur voor 1-1 (partijbestuur).

(*) Amendement 1-14 (Velsen)

Schrappen in uitspraak 1: „die geken-

merkt wordt door onbepaalde economische groei”.

Toelichting: te eenzijdig accent.

Preadvies: negatief.

Motivering: in nieuwe tekst wordt het kenmerk „onbepaalde economische groei” vervangen door „groeiendwang”.

(*) Amendement 1-15 (Castricum)

Vervangen passage in uitspraak 1 na „eindig zijn.” door: „Dat betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door onbepaalde economische groei en in beginsel particuliere beschikking-smacht over de produktie, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie.”

Toelichting: de zeggenschapsverhoudingen in de produktie zijn niet alleen op zichzelf een wezenskenmerk van de huidige produktiewijze, maar ook even relevant voor het milieubeleid (evenzeer een hinderpaal voor een duurzame economie) als de onbepaalde groeineiging ervan.

Preadvies: negatief.

Motivering: intentie is overgenomen: „onvoldoende democratische controle” drukt onze inziens uit wat Castricum heeft bedoeld met „in beginsel particuliere beschikkingsmacht”.

Amendement 1-16 (Den Haag)

Uitspraak 1 t/m 6 vervangen door:

1. bestaande uitspraak 5;
2. bestaande uitspraak 1, maar met één amendement: vervangen „onbepaalde economische groei” door „onbepaalde kwantitatieve groei” (zie 1-3); en met de toevoeging: „Dit vereist een radicale ommekeer: milieupolitiek mag niet langer ondergeschikt zijn aan het sociaal-economisch beleid, maar milieupolitiek en sociaal-economische politiek behoren geïntegreerd te worden.”

3. bestaande uitspraak 3;
4. bestaande uitspraak 4;
5. bestaande uitspraak 6.

Toelichting: de afdeling Groen Links Den Haag is er tegen om milieupolitiek een hogere prioriteit te geven dan linkse politiek: Groen Links is groen en links. Dit kenmerkende van Groen Links, waar een manifest mee moet beginnen, komt prima tot uiting in de eerste zin van de bestaande uitspraak 5 (samenhang tussen groene en linkse politiek). Bovendien is in deze zin sprake van een ander belangrijk kenmerk van Groen Links: vernieuwing van linkse politiek. Vandaar ons voorstel voor een andere volgorde van de uitspraken: eerst het kenmerkende van Groen Links, daarna wat groene resp. linkse politiek voor ons betekent.

Preadvies: negatief.

Motivering: wijziging van volgorde beschouwen we als een louter redactionele kwestie.

Amendement op oorspronkelijke uitspraak 1 vinden we niet duidelijk. Onze voorkeur gaat uit naar 1-1 (partijbestuur). Het milieu stelt de grenzen aan de economische politiek.

(*) Amendement 1-17 (Amsterdam-Noord en Rotterdam)

Toevoegen aan uitspraak 1: „Uitgangspunten van Groen Linkse politiek zijn het recht van ieder mens op een behoorlijke bestaanszekerheid, goede huisvesting en toereikende gemeenschapsvoorzieningen en respect voor ... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting Rotterdam: uitgangspunt moet niet worden versmald tot groene politiek. Als we kiezen voor een bredere groen-linkse politiek hoort daarbij ook een beschrijving van de kenmerken.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

Amendement 1-18 (Vrouwengroep Leiden-Voorschoten)

Toevoegen aan uitspraak 1: „Groen Links hanteert feminisme, pacifisme, anti-racisme en anti-(hetero)seksisme als uitgangspunten.”

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-19 (Assen)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Milieupolitiek en sociaal-economische

politiek zijn beide van wezenlijk belang voor een Groen Linkse politiek. Juist de samenhang, de verwevenheid van die twee is kenmerkend voor Groen Links. Zonder rechtvaardigheid geen duurzame samenleving, zonder duurzaamheid geen rechtvaardige samenleving.”

Toelichting: we vinden de formuleringen van de richtinggevendende uitspraken en het manifest vaak te ingewikkeld, te abstract, onvoldoende leesbaar voor een deel van onze leden en daardoor te weinig uitnodigend voor een zinvolle discussie.

Preadvies: negatief.

Motivering: de intentie, namelijk de twee pijlers, is overgenomen. De door ons voorgestelde nieuwe tekst in 1-1 geeft beter uitdrukking aan de verhouding tussen de twee pijlers.

(*) Amendement 1-20 (Eindhoven)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Uitgangspunten van Groen Linkse politiek zijn het recht van ieder mens op een behoorlijke bestaanszekerheid, goede huisvesting en toereikende gemeenschapsvoorzieningen en respect voor de natuur, het herstel van het ecologisch evenwicht en het besef dat natuurlijke hulpbronnen in de ruimste zin eindig zijn. Dat betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door onbepaalde economische groei, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie.”

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-21 (Ede)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Uitgangspunt voor Groen Linkse politiek is het streven naar een menswaardig bestaan voor ieder en naar een duurzaam herstel van het ecologisch evenwicht. Dat betekent dat de huidige produktiewijze, die gekenmerkt wordt door onbepaalde economische groei, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie.”

Toelichting: in hoofdstuk 1 ligt de nadruk te eenzijdig op groene politiek.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-22 (Wageningen)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Groen Linkse politiek berust op twee pijlers. De eerste pijler is de ecologische: het respect voor de natuur, herstel van ecologische kringlopen en het besef dat natuurlijke hulpbronnen eindig zijn. De tweede is de maatschappelijke: sociale en economische rechtvaardigheid op mondiaal niveau en een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontploien.”

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-23 (Borne)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Milieu en sociale rechtvaardigheid vormen voor Groen Links de beide pijlers voor haar politiek. Uitgangspunt van groene politiek is respect voor de natuur, het herstel van het ecologisch evenwicht en het besef dat natuurlijke hulpbronnen in de ruimste zin van het woord eindig zijn. Dat betekent dat de huidige produktie- en consumptiewijze, die gekenmerkt wordt door onbepaalde economische groei, niet gehandhaafd kan blijven, maar moet worden omgevormd tot een duurzame economie.”

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-24 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Milieupolitiek heeft voor Groen Links de allerhoogste prioriteit. Dat vereist een radicale ommekeer: het economische beleid bepaalt niet langer de marges van het milieubeleid, maar de milieupolitiek geeft de marges van het economische

beleid. Binnen deze marges staat Groen Links voor een sociaal beleid van nivellering van inkomens."

Toelichting: het in het origineel koppelen van sociaal aan economisch beleid geeft onterecht het idee dat milieueconomisch beleid een beleid is van verdeling van schaarse goederen. In werkelijkheid gaat het erom te voorkomen dat te veel van de schaarse goederen verdeeld worden. Hoe deze goederen dan verdeeld worden komt pas bij het sociaal beleid naar voren.

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk geen bezwaar; intentie is onzes inziens duidelijk verwoord in amendement 1-1 (partijbestuur).

(*) Amendement 1-25 (Goirle)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Naast medemenselijkheid heeft milieupolitiek voor Groen Links een zeer hoge prioriteit. Milieupolitiek zoals Groen Links die ziet vereist een radicale ommekeer: het sociaal-economisch beleid bepaalt niet de marges voor het milieubeleid, maar de milieupolitiek geeft de marges aan voor het sociaal-economische beleid."

Toelichting: dat milieupolitiek niet de allerhoogste (is hoogste niet hoog genoeg?) prioriteit heeft blijkt uit uitspraak 12, waarin als uitgangspunt een sociaal gereguleerde markteconomie genoemd wordt. De notie „medemenselijkheid" werd in deze centrale uitspraak door ons node gemist.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

(*) Amendement 1-26 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Verbinding van milieupolitiek en linkse politiek heeft voor Groen Links de allerhoogste prioriteit. Dat vereist een radicale ommekeer: het economische beleid bepaalt niet langer de marges van het milieubeleid, maar de milieupolitiek geeft de marges aan voor het economisch beleid. Binnen deze marges staat Groen Links voor een sociaal beleid en nivellering van inkomens."

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk geen bezwaar; intentie is onzes inziens duidelijk verwoord in amendement 1-1 (partijbestuur).

(*) Amendement 1-27 (Castricum)

Toevoegen in uitspraak 2 na „... het sociaal-economisch beleid.": „Dit kan alleen verwezenlijkt worden, indien het gepaard gaat aan een rechtvaardiger verdeling van de welvaart."

Toelichting: rechtvaardige welvaartsverdeling is een zo belangrijke -princiële en praktische- voorwaarde voor het milieubeleid, dat ze verdient op deze plaats genoemd te worden, en niet pas in de uitwerking in uitspraak 8, waar ze bovendien beperkt wordt tot bescherming van de laagstbetaalden. Rechtvaardige verdeling gaat uit boven „sociaal-economisch beleid"; de toevoeging is dus niet in strijd met het voorafgaande.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement wil groen en links in de een of andere vorm opnemen in de eerste uitspraak. In het amendement 1-1 (partijbestuur) is hieraan tegemoet gekomen.

Amendement 1-28 (Ciska Ansem e.a.)

Nieuwe tekst uitspraak 1+2:

„Doelstellingen van Groen Linkse politiek zijn:

- een democratische rechtsstaat, waarin individuele vrijheid en de vrijheid van organisatie gewaarborgd zijn en alle ingezetenen gelijke politieke rechten hebben;
- een leefbaar milieu en herstel van het ecologisch evenwicht, in het besef dat natuurlijke hulpbronnen eindig zijn;
- een rechtvaardige verdeling van macht, kennis, bezit en inkomens, zowel in Nederland als op wereldschaal;
- verzet tegen uitbuiting en onderdrukking van groepen en volkeren."

Preadvies: negatief.

Motivering: wij zijn meer gecharmeerd van de opzet van Wageningen. Twee pijlers, groen en links. Geen inhoudelijk meningsverschil derhalve.

Amendement 1-29 (Eindhoven)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Naast een rechtvaardige inkomenspolitiek heeft milieupolitiek voor Groen Links

prioriteit. Dit vereist een radicale ommekeer ten gunste van het milieubeleid. De positie van kansarmen in onze samenleving mag hierdoor echter niet verslechteren."

Toelichting: het eenduidig kiezen voor milieubeleid als hoogste prioriteit kan onzes inziens niet. Groen Links is groen en links en moet daarom ook heel duidelijk kiezen voor het beschermen en verbeteren van de positie van de laagstbetaalden.

Preadvies: negatief.

Motivering: linkse politiek is veel meer dan alleen inkomenspolitiek.

Amendement 1-30 (Heemskerck)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Er moet een evenwicht zijn tussen milieupolitiek en sociaal-economisch beleid. Dit betekent dat groei van de werkgelegenheid gepaard moet gaan met een milieuvriendelijke produktiewijze."

Preadvies: negatief.

Motivering: ook zonder groei van de werkgelegenheid moet milieuvriendelijk geproduceerd worden!

Amendement 1-31 (Ede, Amsterdam-Noord, Breda en Velsen)

Uitspraak 2 schrappen.

Toelichting Ede: in hoofdstuk 1 ligt de nadruk te eenzijdig op groene politiek.

Toelichting Breda: omdat in uitspraak 2 milieu een te sterke prioriteit krijgt.

Toelichting Velsen: milieupolitiek moet nevenschikkelijk zijn aan sociaal-economische politiek; niet onder- of bovengeschikt.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement houdt in: schrappen van de oorspronkelijke uitspraak 2, omdat daarin milieu te veel prioriteit zou krijgen. Onzes inziens moet duidelijk zijn dat door Groen Links het milieu niet als nevenschikkelijk, maar als bovenschikkelijk wordt beschouwd ten opzichte van alle andere beleidsterreinen. Dit neemt niet weg dat ook het voeren van linkse politiek, zoals in het manifest omschreven, voor Groen Links een basisvoorwaarde is. De herschreven uitspraken in 1-1 verwoorden dit.

Amendement 1-32 (Zoetermeer)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Milieupolitiek en een rechtvaardig sociaal-economisch beleid hebben voor Groen Links de allerhoogste prioriteit. Groen Links ziet milieupolitiek als noodzakelijke voorwaarde voor het sociaal-economisch beleid, maar ook omgekeerd een rechtvaardig sociaal-economisch beleid als noodzakelijke voorwaarde voor effectieve milieupolitiek. Milieupolitiek en sociaal-economisch beleid dienen daarom volledig op elkaar te zijn afgestemd. Dat vereist een radicale ommekeer: het sociaal-economisch beleid bepaalt niet langer de marges van het milieubeleid. Het milieubeleid mag niet ondergeschikt worden gemaakt aan het sociaal-economisch beleid."

Toelichting: er is geen automatisme dat beter milieubeleid „betaald" wordt uit sociaal-economisch beleid. Ook het omgekeerde is niet het geval. Groen Links moet als partij niet groen of links zijn maar groen en links.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit amendement geeft onvoldoende uiting aan de spanning tussen milieu en economie. Ecologische politiek is in de visie van Groen Links maatgevend voor het economisch beleid. Het woord „sociaal-economisch" was een ongelukkige keus. De nieuwe tekst in 1-1 lost dit op.

(I) Amendement 1-33 (Gouda)

Toevoegen aan uitspraak 2: „De laagstbetaalden moeten hierbij worden ontzien."

Preadvies: negatief.

Motivering: komt in uitspraak 7 ter sprake.

(*) Amendement 1-34 (Heumen)

In uitspraak 2 „sociaal-economisch beleid" beide keren vervangen door „economisch beleid".

Toelichting: als men het sociaal-economisch beleid wil laten bepalen door de milieupolitiek zou men weer terecht kunnen komen in de discussie over matiging van de minimuminkomens voor milieubeleid. Bij de term „economisch" is duidelijker dat het gaat om beïnvloeding van produktie- en consumptiepatronen.

Preadvies: positief.

Motivering: is overgenomen in amendement 1-1 (partijbestuur).

Amendement 1-35 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst uitspraak 1:

„Uitgangspunt van 'groene politiek' is respect voor mens en natuur, het besef dat we zonder ingrepen onze eigen leefwereld onleefbaar maken en dat de wereld onze (kapitalistische) vorm van exploitatie niet verdraagt. Doelstelling is het bewaren van een leefbaar natuurlijk evenwicht, het voorkomen van verdere vervuiling, venietiging en verspilling. Die doelstelling is alleen te bereiken wanneer de kapitalistische produktiewijze rigoureuus wordt gestopt: immers die produktie heeft per definitie geen rem op exploitatie van natuurlijke bronnen en menselijke arbeid. Een duurzame produktiewijze zal nu en voor de toekomst dit respect voor mens en natuur moeten waarborgen en uitstralen. En dat geheel ongeacht de gevolgen voor onze zogenaamde 'welvaart'."

Preadvies: negatief.

Toelichting: we vinden dit amendement een beetje van dik hout zaagt men planken. Bovendien vinden we het iets te simpel gesteld om alle schuld bij de kapitalistische produktiewijze te leggen.

Amendement 1-36 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst uitspraak 2:

„Het geven van prioriteit aan het ontwikkelen, afdwingen en middels strijd forceren van een duurzame produktiewijze, impliceert tegelijk een prioriteit aan de mensen die dit moeten dragen. Het zal gaan om beleid versus wildgroei, om planning versus een markteconomie. Sociaal-economisch en milieubeleid zullen in elkaars verlengde moeten liggen."

Preadvies: negatief.

Toelichting: dit amendement geeft onvoldoende uiting aan de spanning tussen milieu en economie.

UITSpraak 3

Oorspronkelijke tekst:

Milieupolitiek moet verbonden worden met de doelstellingen van linkse politiek: radicale democratisering en een structureel gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen.

Amendement 3-1 (Wageningen en partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Het maatschappelijk uitgangspunt betekent: radicale democratisering en een structureel gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen. Een drastische herverdeling van de welvaart tussen Noord en Zuid en tussen West en Oost is hiervoor noodzakelijk."

(*) Amendement 3-2 (Ede)

Nieuwe tekst uitspraak 3+4:

„Doelstellingen van groene en linkse politiek hebben elk een zelfstandige waarde, maar er is ook sprake van een nauwe verwantschap. Groene politiek gaat over de ecologische voorwaarden van produktie en consumptie. Linkse politiek gaat over de maatschappelijke verhoudingen van produktieopbrengsten en consumptiemogelijkheden. Groene politiek is alleen effectief als tegelijkertijd de sociale ongelijkheid wordt aangepakt."

Toelichting: deze tekst uit het manifest (paragraaf 3.3, 1e alinea) geeft beter aan waarom het nodig is groene en linkse politiek te verbinden. De vrijheidslievende tradities van links kunnen er beter buiten gehouden worden: de lezer gaat speuren naar die andere tradities; een ander zal denken dat andere politieke stromingen dan links niet vrijheidslievend worden geacht. De toespitsing op de verdeling nationaal en internationaal past beter in een andere uitspraak (5, 16).

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk geen probleem; nieuwe tekst in 3-1 is kernachtiger en geeft de spanning beter weer.

(I) Amendement 3-3 (Wageningen)

Toevoegen: „Dit betekent niet alleen gelijkheid in economisch en juridisch opzicht, ook in sociaal en cultureel opzicht."

Preadvies: negatief.

Motivering: gelijkheidsbegrip komt bij uitspraak 4 ter sprake. Nadere specificering hier ongewenst.

(I) Amendement 3-4 (Breda)

Toevoegen: „Een radicale milieupolitiek

moet verbonden worden ... (verder oorspronkelijke tekst)."

Preadvies: negatief.

Motivering: Redactioneel.

(I) Amendement 3-5 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Milieupolitiek is verbonden met de doelstellingen van linkse politiek: radicale democratisering en een structureel gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen."

Toelichting: de combinatie van milieupolitiek en de doelstellingen van linkse politiek is een uitgangspunt.

Preadvies: negatief.

Motivering: „is verbonden" lijkt ons niet juist. Groen Links kiest er juist voor om ze te verbinden. Ze „moeten" dus verbonden worden.

Amendement 3-6 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Nieuwe tekst 3+4:

„Linkse politiek analyseert de maatschappelijke structuren die verantwoordelijk zijn voor de milieuverloeding en een onrechtvaardige verdeling van kennis, macht en bezit. Zij voert een binnen- en buitenparlementaire strijd voor een radicale democratisering en gelijke levens- en ontplooiingskansen."

Toelichting: juist de linker structuuranalyse is een waardevolle aanvulling op de groene strijd.

Preadvies: negatief.

Motivering: analyse en strijd zeggen op zichzelf niet zo veel.

(I) Amendement 3-7 (Haarlemmermeer)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest naast milieupolitiek voor vredespolitiek. Zij doet dit door deze te verbinden met de doelstellingen van linkse politiek: radicale democratisering en een structureel gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen."

Toelichting: er dient een keuze gemaakt te worden voor vredespolitiek naast milieupolitiek.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij stellen een extra uitspraak over vredespolitiek voor (E-30). Daarom hier laten vallen.

Amendement 3-8 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Planning staat niet haaks op gelijkheid, vrijheid en democratie, maar het geeft er de grenzen van aan. Directe democratie op die plaatsen waar mensen directe zeggenschap kunnen hebben, c.q. hun directe belangen moeten kunnen behartigen; getrapte democratie naar mate beleidsbeslissingen toenemend grote gehelen betreffen. Vrijheid vindt z'n garantie en beperking in de grotere gehelen waarbinnen ze heeft te passen. Gelijkheid is structureel gewaarborgd door gelijk inkomen, gelijke toegankelijkheid tot alle voorzieningen en arbeid, en bestrijding van discriminatie en bevoordeling in welke vorm dan ook."

Preadvies: negatief.

Motivering: wij zijn wat sceptischer over de mogelijkheden en zegeningen van planning.

UITSpraak 4

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links wil voortbouwen op de vrijheidslievende tradities van links. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën.

Amendement 4-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil voortbouwen op die tradities van links, welke als vrijheidslievend gekarakteriseerd kunnen worden. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij, waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën zonder discriminatie, racisme, seksisme en andere vormen van onderdrukking. Groen Links zet zich daarbij in voor gelijkwaardigheid in economische, juridische, maar ook in sociaal-culturele zin."

Toelichting: de aanvankelijke tekst over de vrijheidslievende tradities kon op verschillende manieren gelezen worden. De tekst was erg beknopt en wordt in dit amendement door toevoeging van enkele

passages verduidelijkt.

Amendement 4-2 (Bunnik)

Toevoegen: „Zo'n maatschappij vereist een sterk ontwikkelde solidariteit, veel verantwoordelijkheidsbesef voor het geheel en een krachtig streven naar rechtvaardigheid.”

Toelichting: zonder deze voorwaarden kan vrijheid ontaarden in egoïsme.

Preadvies: negatief.

Motivering: de toevoeging suggereert een nogal negatieve visie op individuele vrijheid.

(* Amendement 4-3 (Norg)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate vrijheid heeft om zich te ontplooiën.”

Toelichting: wij vinden de tradities van links lang niet altijd zo vrijheidslievend.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij vinden de eerste zin, iets preciezer geformuleerd in de nieuwe uitspraak, wel van belang.

(* Amendement 4-4 (Arnhem)

Vervangen na „... een maatschappij waarin...” door: „iedereen optimaal de mogelijkheden krijgt zich te ontplooiën”.

Toelichting: vrijheid om te kiezen bestaat helemaal niet!

Preadvies: negatief.

Motivering: door deze verandering zou de belangrijke conditie dat het gaat om een *gelijke mate* van vrijheid, uit de tekst verdwijnen.

(* Amendement 4-5 (Arnhem)

Toevoegen: „Groen Links zet zich daarbij in voor gelijkheid in economisch en juridisch opzicht, maar bestrijdt ook ongelijkheid in sociaal-cultureel opzicht. Solidariteit is een wezenlijk element van Groen Linkse politiek”.

Toelichting: de uitspraak is te veel op het individu gericht en gaat te weinig uit van functioneren in groepen.

Preadvies: negatief.

Motivering: hopelijk ondervangt de nieuwe tekst in 4-1 de door Arnhem genoemde bezwaren.

(I) Amendement 4-6 (Zwolle)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil voortbouwen op de vrijheidslievende tradities van links. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën, en iedereen gelijke kansen krijgt om deel te nemen aan die maatschappij. Militaire en andere onderdrukkende instanties en organen worden afgeschaft.”

Preadvies: negatief.

Motivering: is een kwestie van programmatische uitwerking.

(* Amendement 4-7 (Almelo)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil voortbouwen op de vrijheidslievende tradities van links. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij waarin iedereen gelijke kansen moet hebben om zich te ontplooiën in vrijheid.”

Toelichting: de vrijheid van de één mag niet ten koste gaan van de ander.

Preadvies: negatief.

Motivering: door deze verandering zou uit de tekst verdwijnen dat het gaat om „een gelijke mate van zo groot mogelijke vrijheid”.

(* Amendement 4-8 (Opsterland)

Toevoegen: „mits dit niet ten koste van anderen gaat”.

Preadvies: negatief.

Motivering: is overbodig, want juist door de conditie dat het gaat om een *gelijke mate* van vrijheid, wordt aangegeven waar de grenzen liggen van de individuele vrijheid.

(* Amendement 4-9 (Amsterdam-Bos en Lommer)

Toevoegen achter het woord „ontplooiën”: „en zonder discriminatie, racisme, seksisme en andere vormen van onderdrukking kan leven.”

Toelichting: wij vinden dat deze aanvulling in de richtinggevendende uitspraken thuis hoort, opdat deze op het congres aan de orde kan komen.

Preadvies: positief.

Motivering: is verwerkt in amendement 4-1.

(* Amendement 4-10 (Apeldoorn)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil voortbouwen op die vrijheidslievende tradities van links. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën. Dit stoelt op de erkenning van en het respect voor de individualiteit van mensen. Individualiteit veronderstelt de vrijheid om zelf te kunnen kiezen op basis van verantwoordelijkheidsbesef ten opzichte van de eigen leefomgeving en ook ten opzichte van de maatschappij als geheel.”

Toelichting: uit diverse reacties blijkt dat begrippen als individualisering, ontplooiing etc. negatief, dat wil zeggen asociaal, opgevat kunnen worden. Daarom is het wenselijk om uitspraak 4 uit te breiden met de vermelde zinsnede (ontleend aan het eind van paragraaf 2 uit hoofdstuk 1).

Preadvies: negatief.

Motivering: het is niet nodig om in een samenvattende uitspraak deze passage uit het manifest toe te voegen aan de nieuw voorgestelde tekst.

Amendement 4-11 (Wageningen en Menameradiel-Littenseradiel)

Schrappen uitspraak 4.

Toelichting Wageningen: uitspraak 4 wordt overbodig. De tekst is opgenomen in uitspraak 1 en wordt dus overbodig als amendement op uitspraak 1 aangenomen wordt.

Preadvies: negatief.

Motivering: het is van belang om in een afzonderlijke uitspraak deze pijler van Groen Linkse politiek nader te omschrijven.

(I) Amendement 4-12 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil voortbouwen op de maatschappijkritische, feministische en pacifistische vrijheidslievende tradities van links. Daarom streeft Groen Links naar een maatschappij waarin iedereen de gelegenheid krijgt om zich te ontplooiën.”

Preadvies: negatief.

Motivering: „vrijheidslievend” is een overkoepelende term en staat niet naast „feministisch”, „pacifistisch”, etc. Zie verder motivering bij 4-4.

Amendement 4-13 (Ciska Ansem e.a. en Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links gaat ervan uit dat mensen verschillende meningen, voorkeuren, levenspatronen, behoeften en talenten hebben. Groen Links constateert dat in de huidige samenleving mensen zeer uiteenlopende mogelijkheden hebben om hun leven naar eigen voorkeur in te vullen. Daarom streeft Groen Links een politiek na die zich richt op gelijke verdeling van de mogelijkheid voor mensen hun leven zelfstandig of samen met anderen vorm te geven. Belangrijke elementen die daaraan vallen:

- het uitoefenen van fundamentele mensenrechten;
- het verwerven van een inkomen;
- het hebben van zeggenschap over leefomgeving en levensomstandigheden;
- het leven in veiligheid en gezondheid; het hebben van goede huisvesting;
- het verrichten van arbeid en het beschikken over vrije tijd;
- het verwerven van kennis en informatie.”

Toelichting: wij vinden dat doelstellingen als vrijheid en democratie, gelijkheid c.q. sociale gerechtigheid en leefbaarheid c.q. ecologisch verantwoord beleid niet tegenover elkaar geplaatst moeten worden. Groen Linkse politiek moet nadere invulling aan diverse doelstellingen geven. In de conceptuitspraken wordt „groene politiek” eenzijdig vooropgesteld („de allerhoogste prioriteit”). Wij willen geen terugval naar theorieën waarin één probleem allesoverheersend wordt verklaard. En geen versmalling van Groen Links tot een milieupartij.

Preadvies: negatief.

Motivering: is een kwestie van programmatische uitwerking. Voor de discussie over de verhouding tussen groen en links verwijzen we naar de preadviezen bij de uitspraken 1 t/m 3.

(* Amendement 4-14 (Groningen-stad)

Toevoegen: „waarbij de vrijheid van de een niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander.”

Preadvies: negatief.

Motivering: is overbodig, want juist door de conditie dat het gaat om een *gelijke*

mate van vrijheid, wordt aangegeven waar de grenzen liggen van de individuele vrijheid.

(I) Amendement 4-15 (Bommelerwaard)

Vervangen: „vrijheidslievende” door: „emancipatorische”.

Preadvies: negatief.

Motivering: is geen tekstuele verbetering.

(* Amendement 4-16 (Haarlemmermeer)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar een maatschappij waarin iedereen in gelijke mate een zo groot mogelijke vrijheid heeft om zich te ontplooiën.”

Toelichting: de tradities van de linkse partijen waaruit Groen Links is voortgekomen zijn niet altijd vrijheidslievend geweest. Enige zelfkritiek is op zijn plaats.

Preadvies: negatief.

Motivering: gewijzigde tekst komt aan bezwaren van indieners tegemoet.

UITSpraak 5

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links kiest voor een daadwerkelijke groene politiek in samenhang met een vernieuwing van linkse politiek. Zo neemt zij een eigen positie in te midden van alle andere politieke stromingen. Vanuit die positie streeft Groen Links naar coalities met andere partijen, in het besef dat 'vanzelfsprekende' coalities tot het verleden behoren.

Amendement 5-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een daadwerkelijke groene politiek in samenhang met een vernieuwing van linkse politiek. Zo neemt zij een eigen positie in te midden van alle andere politieke stromingen. Vanuit die positie streeft Groen Links naar coalities met anderen die belangrijke stappen willen zetten richting de door haar gewenste samenleving, in het besef dat 'vanzelfsprekende' coalities tot het verleden behoren.”

Toelichting: in de aanvankelijk tekst was een inhoudelijke toetsing voordat men coalities aangaat niet expliciet opgenomen. De gewijzigde tekst voorziet daar wel in.

(I) Amendement 5-2 (Goirle)

Uitspraak 5 hoort qua inhoud in hoofdstuk 3. Daar zou zij kunnen volgen op uitspraak (nu nog) 21.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

Amendement 5-3 (Vlaardingen, Velsen, Groningen-stad en Amstelveen)

Schrappen: „in het besef dat 'vanzelfsprekende' coalities tot het verleden behoren”.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij vinden deze zin wel van belang. Groen Links is in voor coalities met ieder ander, mits daarmee stappen worden gezet in de door ons gewenste richting. Daarbij worden nuchtere afwegingen gemaakt en bestaan niet bij voorbaat vanzelfsprekende coalitiepartners. Dat moet in de praktijk blijken.

(I) Amendement 5-4 (Maastricht)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een daadkrachtig milieubeleid in samenhang met een vernieuwing van traditionele socialistische politiek. Zo neemt zij een eigen positie in te midden van alle andere politieke stromingen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: het gaat niet alleen om vernieuwing van traditionele socialistische politiek, maar van de hele linkse politiek. Zie verder motivering bij 5-3.

Amendement 5-5 (Eindhoven, Rotterdam en Amsterdam-Noord)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een daadwerkelijke groene politiek in samenhang met een vernieuwing van linkse politiek. Zo neemt zij een eigen positie in te midden van de linkerzijde in breedste zin. Vanuit die positie streeft Groen Links naar structurele coalities met de andere partijen aan de linkerzijde en daarnaast naar eventueel wisselende coalities met die partijen waarmee op korte termijn zaken kunnen worden gedaan over maatregelen die bijdragen tot het realiseren van doelen van Groen Linkse politiek.”

Toelichting Rotterdam: Groen Links isoleert zich onnodig van bondgenoten aan de linkerzijde als we de indruk wekken dat we een heel afzonderlijke stroming zijn die

net zoveel of zo weinig verwant is aan de VVD en SGP als aan de PvdA en D66. In plaats van alle andere partijen op gelijke afstand te zetten willen we een bondgenootschap van tenminste de linkse partijen en zodanig (en zo mogelijk) eventueel ook anderen.

Preadvies: negatief.

Motivering: aan aspect van inhoudelijke toetsing is in 5-1 (partijbestuur) tegemoet gekomen. Zie verder toelichting bij 5-3.

(I) Amendement 5-6 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar samenwerking tussen groene partijen en zich vernieuwende linkse partijen die de noodzaak inzien van daadwerkelijke groene politiek. Intensieve samenwerkingsvormen over landsgrenzen heen zijn vereist waar het gaat om:

- a. de aanpak van milieuproblemen;
- b. gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen;
- c. de strijd voor vrede en gerechtigheid.”

Toelichting: de eigen positie van Groen Links moge blijken uit het programma; een vage formulering op deze plaats maakt weinig duidelijk. Het rekenen tot het verleden van wat „vanzelfsprekende coalities” genoemd wordt suggereert een nadrukkelijk breken met het verleden; zoals uit bovenstaande tekst uit het manifest (paragraaf 4.3, 3e alinea; paragraaf 3.2, 3e alinea) blijkt zijn niet alle coalities even „vanzelfsprekend”.

Preadvies: negatief.

Motivering: verdere specificering van daadwerkelijke groene politiek en vernieuwing van linkse politiek is hier niet nodig. Zie verder toelichting bij 5-3.

Amendement 5-7 (Voorschoten)

Schrappen uitspraak 5.

Toelichting: het nieuwe element in deze uitspraak is „het streven naar coalities”. De rest is een herhaling van het voorafgaande. Opmerkingen over „coalities aangaan” zijn detailpolitiek en horen niet thuis in basale uitspraken.

Preadvies: negatief.

Motivering: een uitspraak over de vraag hoe wij staan tegenover andere politieke stromingen en mogelijke coalities lijkt ons wel medebepalend voor de identiteit van Groen Links en dus ter zake.

(I) Amendement 5-8 (Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links bevindt zich met haar doelstellingen en programma aan de linkerzijde van het politieke spectrum in Nederland. Zij streeft naar gezamenlijke discussies en initiatieven en naar samenwerking bij de vorming van besturen met andere progressieve partijen, met name PvdA en D66. Met de oprichting van Groen Links hoeft geen einde gekomen te zijn aan de politieke hergroepering ter linkerzijde. Groen Links staat open voor verdere discussies over samenbundeling van progressieve stromingen teneinde daardoor haar doelstellingen naderbij te brengen.”

Toelichting: bij de plaatsbepaling van Groen Links hoort een uitspraak over haar plaats in het politieke krachtenveld. Alle andere partijen zijn ons niet even lief, evenmin zijn ze allemaal even erg. We willen geen terugval in sectarisme. De hele linkerzijde is in beweging. Groen Links moet niet daarbij aan de kant gaan staan, maar daar actief op inspelen om haar doelstellingen naderbij te brengen.

Preadvies: negatief.

Motivering: deze uitspraak is erg aan de actualiteit gebonden en daarom volgens ons hier niet op z'n plaats. Wat betreft de inhoud verwijzen we naar de motie over progressieve samenwerking van het partijbestuur.

(* Amendement 5-9 (Deventer e.o.)

In tweede zin „te midden” vervangen door: „ten opzichte”.

Laatste zin vervangen door: „Vanuit die positie streeft Groen Links naar coalities die tenminste belangrijke stappen willen zetten richting de door haar gewenste samenleving.”

Toelichting:

1. „Te midden” wekt een onjuiste suggestie. Alsof de door Groen Links gewenste veranderingen zich niet vergaand onderscheiden van datgene wat andere grote partijen voorstaan!
2. Welke coalities het partijbestuur na het faillissement en de aanstaande definitieve sluiting van het Nederlandse filiaal van de sociaal-democratie op

het oog heeft ontgaat ons vooralsnog.
Preadvies: negatief.
Motivering: zie toelichting bij 5-3.

(*) Amendement 5-10 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:
„Groen Links kiest voor een daadwerkelijke groene politiek in samenhang met een vernieuwing van linkse politiek. Zo neemt zij een eigen positie in temidden van alle andere politieke stromingen. Vanuit die positie streeft Groen Links naar coalities met andere partijen die deze keuzes van daadwerkelijke groene politiek en vernieuwing van de linkse politiek kunnen helpen realiseren.”

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijke toetsing is verwerkt in 5-1 (partijbestuur). Zie verder toelichting bij 5-3.

(*) Amendement 5-11 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:
„Groen Links kiest voor een daadwerkelijke groene politiek in samenhang met linkse politiek. Zo neemt zij een eigen positie in temidden van alle andere politieke stromingen. Coalities met andere partijen die deze keuzes van daadwerkelijke groene en linkse politiek kunnen helpen realiseren zijn mogelijk op basis van een inhoudelijke toetsing. Uitgangspunt van deze toetsing moet zijn dat belangrijke uitgangspunten en programmapunten van Groen Links gerealiseerd kunnen worden.”

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijke toetsing is verwerkt in 5-1 (partijbestuur). Zie verder toelichting bij 5-3.

Amendement 5-12 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:
„Groen Links beseft dat er, gegeven haar standpunten en doelstellingen, nauwelijks mogelijkheden zijn tot het sluiten van parlementaire coalities, maar dat haar draagvlak moet worden gevonden in buitenparlementaire bewegingen. Pas wanneer op voorhand voldoende macht is ontwikkeld heeft het enige praktische zin in parlement of regering veranderingen af te dwingen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij vinden dit amendement te veel koersen op een soort „getuigenispositie”.

UITSPRAAK 6

Oorspronkelijke tekst:

De grondslag van Groen Links wordt niet gevormd door een specifieke maatschappijtheorie of door een exclusieve positie van een inspiratiebron, maar door algemene doelstellingen die hiervoor geformuleerd zijn. En door een program waarin deze doelstellingen uitgewerkt worden en aangegeven wordt hoe deze doelen te realiseren zijn.

Amendement 6-1 (partijbestuur en Wormerland-Zaanstad)

Nieuwe tekst:
„De grondslag van Groen Links wordt gevormd door algemene doelstellingen, gebaseerd op een veelheid aan inspiratiebronnen. En door een program, waarin deze doelstellingen uitgewerkt worden en aangegeven wordt hoe deze doelen te realiseren.”

(Wormerland-Zaanstad had nog de zinsnede: „... doelstellingen die hiervoor zijn geformuleerd, gebaseerd...”.)

Toelichting partijbestuur: puur redactioneel. Wij vinden uitspraak zo kernachtiger en aan duidelijkheid winnen.

Toelichting Wormerland en Zaanstad: in de formulering moeten we uitgaan waar we wel voor staan in plaats van uit te leggen wat we niet willen.

(*) Amendement 6-2 (Vlaarding)

Nieuwe tekst:
„De grondslag van Groen Links wordt niet gevormd door een specifieke maatschappijtheorie of door een exclusieve inspiratiebron. Een program waarin doelstellingen uitgewerkt worden en aangegeven wordt hoe deze doelen te realiseren zijn, zal worden opgesteld.”

Preadvies: negatief.

Motivering: is gedeeltelijk overgenomen in 6-1. Aan het program waarom gevraagd wordt, wordt inmiddels gewerkt.

(*) Amendement 6-3 (Wageningen)

Nieuwe tekst:
„De grondslag van Groen Links wordt gevormd door de algemene doelstellingen die hiervoor geformuleerd zijn, en door een program waarin deze doelstellingen uitge-

werkt worden en aangegeven wordt hoe deze doelen te realiseren zijn.”

Preadvies: negatief.

Motivering: intenties van indieners onderschrijven wij, doch hebben een voorkeur voor 6-1.

(I) Amendement 6-4 (Nijmegen)

Vervangen: „hierdoor” (regel 4) door „hiervóór”.

Preadvies: negatief.

Motivering: in de wijziging is het bezwaar verdwenen.

Amendement 6-5 (Norg, Eindhoven, Ede, Gouda en Voorschoten)

Uitspraak 6 schrappen.

Toelichting Norg: je moet niet zeggen wat je niet bent. Uitspraak 6 kan best gemist worden.

Toelichting Ede: als geen specifieke grondslag wordt genoemd is deze er kennelijk niet. De nu geformuleerde ontkenning kan hooguit sympathisanten van Groen Links die (individueel) wel van enige maatschappijtheorie of andere inspiratiebronnen wensen uit te gaan het gevoel geven er niet (meer) bij te horen.

Toelichting Voorschoten: in „de grondslag” van Groen Links hoort méér thuis dan alleen maar milieupolitiek en „linkse politiek”. Het is een „anti-dogma”-uitspraak. Ook daaraan is geen behoefte.

Preadvies: negatief.

Motivering: de uitspraak kan vanzelfsprekend lijken, maar is gezien andere amendementen die wel vragen om hetzij één maatschappijvisie, hetzij expliciet afperken van inspiratiebronnen, wel nodig.

Amendement 6-6 (Bommelerwaard)

„Groen Links” vervangen door „D66”, of de hele paragraaf schrappen.

Toelichting: dan klopt het toch ook! Met andere woorden, het is lucht en natuurlijk waar „voorbij de ideologie, niet waar?”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie 6-5.

Amendement 6-7 (Zwolle)

Toevoegen: „Op termijn moet een samenhangende visie ontwikkeld worden door Groen Links.”

Toelichting: alleen een program met doelstellingen kan volgens ons leiden tot ad hoc beleid en pragmatisme. We moeten durven staan voor onze ideeën, anders kans op het D66-effect.

Preadvies: negatief.

Motivering: open deur.

(I) Amendement 6-8 (Rotterdam)

Nieuwe tekst:

„Met de oprichting van Groen Links is geen einde gekomen aan de politieke hergroepering ter linkerzijde. Groen Links staat open voor discussie over verdere samenbundeling van progressieve stromingen teneinde daardoor haar doelstellingen naderbij te brengen.”

Toelichting: met deze uitspraak voorkomen we dat Groen Links geen rol meer speelt bij discussies over een progressieve volkspartij of over het breken van linkse sociaal-democraten en vakbondsactivisten met een naar het midden opschuivende PvdA.

Preadvies: negatief.

Motivering: het is inderdaad van belang iets te zeggen over progressieve machtsvorming, maar volgens ons meer geschikt voor een actuele motie (zie motie partijbestuur), dan voor een program van uitgangspunten.

Amendement 6-9 (Ciska Ansem e.a. en Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Vanuit verschillende inspiratiebronnen vinden de leden van Groen Links elkaar op basis van haar politieke doelstellingen. Als partij heeft Groen Links geen bepaalde wereld- of mensbeschouwing als grondslag. Groen Links ziet niet één maatschappelijke tegenstelling of probleem als overheersend. Haar doelstellingen zijn nevensgeschikt. Deze worden uitgewerkt in (verkiezings)programma's waarin eventuele prioriteiten worden aangegeven.”

Toelichting: het verschil met uitspraak 6 is duidelijk. De doelstellingen zijn nevensgeschikt. Eventuele prioriteiten worden in programma's vastgelegd.

Preadvies: negatief.

Motivering: de intentie van het eerste deel onderschrijven we, maar we vinden de tekst in 6-1 duidelijker.

De beslissing of onze doelstellingen nevensgeschikt zijn of niet, hoort onzes inziens hier niet thuis. Hier wordt alleen iets gezegd over de betekenis van

algemene doelstellingen, niet over hun onderlinge relatie. Voor alle duidelijkheid: hier wordt ook niet de uitspraak gedaan dat ze niet nevensgeschikt zouden zijn.

Amendement 6-10 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links komt voort uit verschillende politieke tradities. Uit dat gezamenlijke gedachtengoed zullen bijdragen geleverd worden aan een hernieuwde maatschappijanalyse en politieke doelstellingen. Groen Links verbindt zich daarmee vooralsnog niet aan één maatschappijtheorie of één exclusieve positie van een inspiratiebron.”

Toelichting: in de oorspronkelijke tekst distantieert Groen Links zich te veel van de verschillende tradities waaruit haar leden komen. Ook is het een onderwaardering van de inhoudelijke bijdragen vanuit die tradities voor de toekomst.

Preadvies: negatief.

Motivering: uitspraak laat de mogelijkheid open dat Groen Links wel tot één maatschappijtheorie komt. Wij achten dat onwenselijk.

(*) Amendement 6-11 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„De grondslag van Groen Links wordt niet gevormd door één specifieke of door een exclusieve positie van één inspiratiebron, maar door open socialisme, feminisme, pacifisme, christen-radicalisme en de groene filosofie. Binnen deze kaders worden doelstellingen en programma's uitgewerkt tot een politiek toekomstperspectief.”

Preadvies: negatief.

Motivering: opnemen van een rijtje lijkt ons onverstandig. Het eind is dan zoek. Bepaalde elementen uit de liberale traditie kunnen wellicht ook inspireren. Bovendien heeft het rijtje geen enkele betekenis omdat het inmiddels zo breed is dat het alles insluit. Beter is de in de uitspraak genoemde „veelheid aan inspiratiebronnen”.

(*) Amendement 6-12 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Nieuwe tekst:

„Groen Linkse politiek wordt gevoed door socialistische, pacifistische, feministische, federalistische, ecologische, christen-radicalen en anarchistische denkbeelden, zonder dat één van hen een exclusieve positie inneemt. De algemene doelstellingen van Groen Linkse politiek worden in een basisprogramma uitgewerkt.”

Toelichting: Groen Links mag best duidelijk haar inspiratiebronnen noemen. In een basisprogramma moet worden vastgelegd wat voor Groen Links de allerhoogste prioriteit heeft. Zo kan niet een „toevallige congressmeerderheid” eigen beginselen overboord gooien.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie 6-11.

(*) Amendement 6-13 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„De grondslag van Groen Links wordt niet gevormd door een specifieke maatschappijtheorie of door een exclusieve positie van een inspiratiebron. De enige ideologie die Groen Links kan inspireren is die van de bevrijding van de mens. Dit uitgangspunt kan gevoed en gekleurd worden door marxistische, feministische, christelijke, pacifistische, radicaal-democratische, anti-autoritaire of andere bronnen; als de ideologie maar in beweging blijft. Hieruit leidt Groen Links doelstellingen af, zoals hierboven geformuleerd. Een program werkt deze doelstellingen uit en geeft aan hoe deze doelstellingen te realiseren zijn.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie 6-11.

Amendement 6-14 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„De grondslag van Groen Links wordt gevormd door een maatschappijanalyse die de huidige stand van het kapitalisme (als wereldsysteem) weet te begrijpen in al zijn vertakkingen en bijwerkingen. Alleen vanuit een dergelijk begrip kan Groen Links als maatschappelijke beweging en strijdorganisatie een voortrekkersrol spelen. Analyse en begrip zijn echter onvolgende voorwaarden om tot een veranderingsstrategie te komen. Daartoe zijn velerlei inspiratiebronnen en veel eigen creativiteit een noodzaak.”

Preadvies: negatief.

Motivering: deze tekst riekt ons te veel naar een blauwdruk. Bovendien zijn we het

niet eens met de voorhoedeopretenties.

UITSPRAAK 7

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groeimodel. Economische groei is slechts een resultante van gevoerd beleid. Het gaat om de kwalitatieve ingrepen die op korte termijn nodig zijn om onze economie om te buigen naar een duurzame economie met ecologisch verantwoorde productie- en consumptiepatronen.

Amendement 7-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groeimodel. Zij kiest voor een model van selectieve krimp en groei. Kwalitatieve ingrepen zijn op korte termijn nodig om de economie om te buigen naar een duurzame economie met ecologisch verantwoorde productie- en consumptiepatronen.”

Toelichting: we zijn het eens met indieners van amendementen om iets minder nadruk te leggen op een „versoering”. Dat neemt niet weg dat reeds in uitspraak 2 de stelling is betrokken dat het milieubeleid het kader bepaalt voor het economisch beleid. Er bestaat dus wel een samenhang tussen deze uitspraak en uitspraak 2.

(I) Amendement 7-2 (Velsen)

Vervangen: „kwalitatieve” door „fundamentele”.

Toelichting: duidt beter aan wat bedoeld wordt.

Preadvies: negatief.

Motivering: niet duidelijker.

(*) Amendement 7-3 (Amsterdam-De Pijp)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groeimodel en kiest voor een model van selectieve groei. Economische groei is een resultante van het door particuliere ondernemingen en overheden gevoerde beleid. Het gaat om de kwalitatieve ingrepen ... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting:

1. Economische groei is niet per definitie fout. Het gaat om de vraag welke economische activiteiten afgeremd (gestraft) moeten worden en welke gestimuleerd (beloond).
2. De uitdrukking „gevoerde beleid” zegt niets als men niet zegt om wiens beleid het gaat.

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk eens met indieners, maar een voorkeur voor eigen gewijzigde tekst in 7-1.

(*) Amendement 7-4 (Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor selectieve economische groei. Nodig zijn kwalitatieve ingrepen die zo snel mogelijk economische ontwikkeling richten naar een duurzame economie met ecologisch verantwoorde productie- en consumptiepatronen.”

Toelichting: sommige sectoren van de economie zullen moeten krimpen. Andere zullen juist kunnen groeien bij een ecologisch verantwoord beleid. Het gaat om een duurzame ontwikkeling, niet om het tegengaan van alle economische groei.

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk eens met indieners, maar een voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

(*) Amendement 7-5 (Wageningen, Velsen en Leiden)

Schrappen: „Economische groei is slechts een resultante van gevoerd beleid.”

Toelichting Velsen: onzin.

Toelichting Leiden: verduidelijking.

Preadvies: positief.

Motivering: inderdaad, voegt niets toe.

(*) Amendement 7-6 (Arnhem)

Toevoegen: „Groen Links streeft naar een duurzame economie waar ruimte is voor toename van een schoon milieu en een duurzamer welzijn.”

Toelichting: deze uitspraak is te veel op de marktmechanismen gericht.

Preadvies: negatief.

Motivering: de aanvulling is voor ons onbegrijpelijk, zo ook de toelichting.

Amendement 7-7 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het

traditionele economische groei-model dat de inkomensverschillen tussen mensen heeft vergroot en de economische tegenstelling tussen landen heeft verscherpt. Kwalitatieve ingrepen zijn op korte termijn nodig om onze economie om te buigen naar een duurzame economie met ecologisch verantwoorde productie- en consumptiepatronen.

Toelichting: er is sterkere argumentatie nodig (en mogelijk) dan één die alleen gericht is op ecologisch verantwoorde productie.

Preadvies: negatief.

Motivering: inkomensverschillen en economische tegenstellingen worden op een andere plaats behandeld. Bovendien is de gemaakte aanvulling voor discussie vatbaar, waar het gaat om het rechtstreekse verband tussen economische groei en economische tegenstellingen.

(*) Amendement 7-8 (Rhenen en Mid-den-Betuwe)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groei-model en kiest voor een economie zonder groeidwang, waarbij een rentevrij geldstelsel voorwaarde is. Door selectieve krimp en groei kan dan een duurzame economie gerealiseerd worden.”

Toelichting: Groen Links moet de economische sturingsmechanismen die leiden tot economische groeidwang (zoals rentedragend geld) afwijzen. Selectieve groei van milieuvriendelijke economische activiteiten moet natuurlijk mogelijk blijven.

Preadvies: negatief.

Motivering: gedeeltelijk overgenomen (het kenmerk „groeidwang” is opgenomen bij uitspraken 1 en 2).

(*) Amendement 7-9 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groei-model. Zij kiest voor een model van selectieve economische groei. Tegenover de krimp van op stoffelijke en individuele consumptie gerichte productie moet er groei plaatsvinden van collectieve voorzieningen en van mogelijkheden om emancipatoire behoeften te bevredigen; onderwijs, gezondheidszorg, zorg voor kinderen, cultuur en immateriële vormen van vrijetijdsbesteding.”

Preadvies: negatief.

Motivering: gedeeltelijk overgenomen, gedeeltelijk programmatisch.

(*) Amendement 7-10 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links neemt stelling tegen het traditionele groei-model. Zij kiest voor een model van selectieve groei en krimp. Kwalitatieve ingrepen zijn op korte termijn nodig om onze economie om te buigen naar een duurzame economie met ecologisch verantwoorde productie- en consumptiepatronen. Tegenover krimp moet groei plaatsvinden van milieuvriendelijke productie en goederen en van collectieve voorzieningen met voorrang voor bevrijdende aspecten.”

Preadvies: negatief.

Motivering: gedeeltelijk overgenomen, behalve de laatste zin. Wij verwijzen liever naar het manifest, waarin krimp en groei zijn beschreven.

Amendement 7-11 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Economische groei is een bijverschijnsel van kapitalistisch produceren-ongepland, zoals ook een crisis niet is gepland. Pas planning kan groei tegengaan, sturen of verplaatsen. Kwalitatieve ingrepen op korte termijn brengen een duurzame productiewijze niet (of zeer veel te langzaam) tot stand. Er zal een breed maatschappelijk draagvlak moeten worden geproduceerd, zodat drastische inbreuken op de huidige productiewijze kunnen worden afgedwongen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij zijn wat sceptischer over de mogelijkheden en zegeningen van planning.

Amendement 7-12 (Borne)

Schrappen hele uitspraak 7.

Preadvies: negatief.

Motivering: omdat een toelichting ontbreekt is ons de reden onduidelijk.

UITSpraak 8

Oorspronkelijke tekst:

Afstand doen van groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemoge-

lijkheden van de gemiddelde burger ontegenzeggelijk doen dalen. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk de positie van de laagstbetaalden beschermen vanuit haar streven naar sociale rechtvaardigheid en een menswaardig bestaan voor ieder.

Amendement 8-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden van de gemiddelde burger in de westerse wereld, dus zeker ook in Nederland, ontegenzeggelijk doen dalen. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk de herverdeling van werk en inkomen betrekken vanuit haar streven naar sociale rechtvaardigheid en een menswaardig bestaan voor ieder. Groen Links wil de positie van de laagstbetaalden beschermen. Vooral midden- en hogere inkomensgroepen zullen de financiële gevolgen van een radicaal milieubeleid moeten dragen.”

(I) Amendement 8-2 (Arnhem)

Toevoegen in 1e zin na „zal”: „op nationaal niveau”.

Toelichting: deze uitspraak gaat over de nationale, c.q. regionale omstandigheden. Mondiaal gezien kan er ook het een en ander van invloed zijn.

Preadvies: negatief.

Motivering: min of meer overgenomen.

(*) Amendement 8-3 (Montfoort)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van de groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de kwantitatieve consumptiemogelijkheden van de gemiddelde burger ontegenzeggelijk doen dalen. De kwaliteit en de duurzaamheid van de consumptiegoederen kunnen echter stijgen. Groen Links wil uitdrukkelijk bevorderen dat de positie van de laagstbetaalden wordt verbeterd, zodat ook zij zich kwalitatief betere en duurzame consumptiegoederen kunnen aanschaffen.”

Toelichting: het lijkt ons juist om niet de negatieve, maar de positieve gevolgen van een milieu-sparende economie op de voorgrond te zetten. De positie van de laagstbetaalden moet niet beschermd worden, dat is paternalistisch. Die positie moet verbeterd worden, zodat mensen zelf in staat zijn op een menswaardige manier vorm te geven aan hun eigen leven.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst in 8-1.

Amendement 8-4 (Wageningen)

Schrappen in 1e zin: „de gemiddelde burger”.

Preadvies: negatief.

Motivering: hiermee willen we aangeven dat de vermindering van de materiële consumptie niet voor iedereen hoeft te gelden.

(I) Amendement 8-5 (Eindhoven)

Vervangen in 2e zin: „beschermen” door „verbeteren”.

Toevoegen: „Groen Links wil een halt toeroepen aan de afbraak van de collectieve voorzieningen. Zij is voorstander van een uitbreiding van een fijnmazig net van collectieve voorzieningen.”

Toelichting: Groen Links dient onzes inziens te kiezen voor een verbetering van de positie van de laagstbetaalden. Groen Links kiest tevens voor verbetering van een goed collectieve voorzieningennet.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

(*) Amendement 8-6 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden van de gemiddelde burger ontegenzeggelijk doen dalen. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk de herverdeling van werk en inkomen betrekken vanuit haar streven naar sociale rechtvaardigheid en een menswaardig bestaan voor iedereen.”

Toelichting: de positie van de laagstbetaalden beschermen is niet voldoende: herverdeling van inkomen in alle categorieën is vereist!

Preadvies: negatief.

Motivering: iets gewijzigd overgenomen in nieuwe tekst.

(*) Amendement 8-7 (Nijmegen)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van de groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden beperken. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk rekening houden met de positie van laagstbetaalden. En wel door een drastische gelijktijdige nivellering in de algemene inkomens en belasting na te streven.”

Preadvies: negatief.

Motivering: iets gewijzigd overgenomen in nieuwe tekst. Nivellering is geen doel op zich, maar een uitkomst. Zij die veel hebben, zullen veel betalen voor allerlei collectieve voorzieningen of ingrepen.

(*) Amendement 8-8 (Borne)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden van de gemiddelde burger ontegenzeggelijk doen dalen. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk de positie van kwetsbare groepen beschermen vanuit haar streven naar sociale rechtvaardigheid en een menswaardig bestaan voor ieder.”

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst.

(*) Amendement 8-9 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van de groei-economie ten gunste van een milieubesparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden beperken. Groen Links wil hierbij de positie van laagstbetaalden uitdrukkelijk beschermen. En wel door een drastische, gelijktijdige nivellering in de algemene inkomens en belastingen na te streven, niet door deze groepen direct te compenseren voor de gevolgen van de milieumaatregelen. Dan zou het noodzakelijke milieubeleid gefrustreerd worden door voortdurende discussie over inkomensgevolgen en de overheid veel geld kosten-de subsidies.”

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst. Deze tekst is hier en daar te programmatisch. Bovendien is nivellering geen doel op zichzelf (zie ook motivering bij 8-7).

(*) Amendement 8-10 (Dordrecht)

Toevoegen: „Vooral midden- en hogere inkomensgroepen zullen de financiële gevolgen van een radicaal milieubeleid moeten dragen.”

Toelichting: deze aanvullende regel móet in het definitieve manifest komen!

Preadvies: positief.

Motivering: nou, bij deze!

Amendement 8-11 (Ciska Ansem e.a. en Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Deze economische groei kan leiden tot beperking van de mogelijkheden tot materiële consumptie. Groen Links wil hierbij uitdrukkelijk de positie van laagstbetaalden beschermen vanuit haar streven naar sociale rechtvaardigheid en een menswaardig bestaan van ieder. Vooral midden- en hogere inkomensgroepen zullen de financiële gevolgen moeten dragen.”

Toelichting: wij willen niet als principe vastleggen dat een duurzame economie leidt tot versobering. Voorzover de particuliere inkomens onder druk komen kiezen we voor de verkleining van de inkomensongelijkheid.

Preadvies: negatief.

Motivering: zijn wij er niet van overtuigd dat de materiële consumptie zal, ja zelfs moet dalen?

(*) Amendement 8-12 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Afstand doen van de groei-economie ten gunste van een milieu-sparende economie zal de materiële consumptiemogelijkheden beperken. Vanuit de voor Groen Links zo essentiële verbinding tussen milieupolitiek en linkse politiek moet een ombuiging naar een milieu-sparende economie gelijktijdig gepaard worden aan een drastische inkomensnivellering om de positie van de laagstbetaalden te verbeteren.”

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor eigen gewijzigde tekst. Zie verder 8-7.

(*) Amendement 8-13 (Leiden)

Toevoegen na eerste zin: „Hoe slechter het product of het gedrag is voor het milieu hoe onbereikbaar het wordt; hoe

milieuvriendelijker hoe betaalbaarder en haalbaarder het wordt. Wanneer blijkt dat er voor bepaalde noodzakelijke zaken nog geen groen alternatief bestaat, wil Groen Links dat, erop gelet wordt dat dit niet onevenredig onbetaalbaar wordt voor de laagstbetaalden.”

Toelichting: deze formulering drukt helderder de bedoelingen van Groen Links uit.

Preadvies: negatief.

Motivering: iets te programmatisch. De nu voorgestelde uitspraak is ruimer.

Amendement 8-14 (Boskoop)

Toevoegen aan 2e zin na „beschermen”: „en verbeteren”.

Preadvies: negatief.

Motivering: de wil tot verbeteren is er, doch de belofte doen is wat anders. Lijkt ons een zaak van programmatische uitwerking.

(*) Amendement 8-15 (Velsen)

Toevoegen aan 1e zin na „Afstand doen van”: „,traditionele”.

Toelichting: ook een duurzame, milieu-sparende economie kan groei kennen.

Preadvies: positief.

Motivering: om misverstanden te voorkomen!

Amendement 8-16 (Velsen)

Vervangen: „... zal de materiële consumptiemogelijkheden van de gemiddelde burger ontegenzeggelijk doen dalen.” door: „kan het individuele netto-besteedbare inkomen doen dalen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: individueel netto-besteedbaar inkomen en materiële consumptie hoeven geen verband met elkaar te hebben. Het gaat om de materiële consumptie!

Amendement 8-17 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Een duurzame productiewijze, waarin gepland wordt geproduceerd en ook daar geproduceerd waar het nodig is, zal de consumptiemogelijkheden in het Westen drastisch doen dalen ten gunste van noodzakelijke consumptie in andere landen met het oog op het voorkomen van verspilling. De sociale rechtvaardigheid gebiedt deze inkrimping middels absolute nivellering van inkomens tot stand te brengen. Pas na dergelijke nivellering komt - wanneer noodzakelijk - een absolute teruggang in consumptie aan de orde.”

Preadvies: negatief.

Motivering: een absolute nivellering gaat ons te ver.

UITSpraak 9

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links kiest voor een libertaire staat. De libertaire staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking daarvan. De libertaire staat decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden en de gelijkheidsrechten van individuen erkennen.

Amendement 9-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een staat die politieke en democratische grondrechten garandeert en voorwaarden schept voor het realiseren van sociale grondrechten en voor een duurzame economische ontwikkeling.

Voor Groen Links is een overheersende rol van de staat in het maatschappelijk leven niet wenselijk. Daarom kiest Groen Links voor een selectief overheidsoptreden, waarbij per onderwerp wordt bekeken hoe het beste vorm kan worden gegeven aan deze doelen en hoe rechten, verantwoordelijkheid en keuzevrijheid vorm kunnen krijgen.

De overheid decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale organen of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties, voorzover decentralisatie de effectiviteit van die taken niet in de weg staat. Dit gebeurt onder uitdrukkelijke voorwaarde van democratisch bestuur en de erkenning van gelijkheidsrechten van individuen.”

Toelichting: veel amendementen hebben geheel of gedeeltelijk betrekking op de term „libertaire staat”. Uit het grote aantal amendementen en de bijgevoegde

toelichtingen blijkt dat de term „libertair” voor velen onduidelijk is of afgewezen wordt vanwege associaties met anarchisme. Daarom is de formulering in dit amendement aangepast. Ook is de „kop” veranderd in: „Over de staat”. Niet omdat we nu opeens van mening veranderd zijn. Een overheersende rol van de staat in het maatschappelijk leven blijft niet wenselijk. Daarnaast is een aantal elementen uit de amendementen verwerkt die een nadere precisering van onze visie op de rol van de overheid bevatten.

(*) Amendement 9-2 (Arnhem)

Vervangen (ook in het kopje): „libertaire staat” door „gedemocratiseerde staat”.

Vervangen 2e zin door: „De gedemocratiseerde staat erkent individuele vrijheidsrechten en sociale grondrechten voor alle burgers en garandeert bovendien de werking daarvan.”

Toelichting: begrip „libertair” is politiek-theoretisch gezien een dubbelzinnig begrip. Geldt ook voor: democratische grondrechten.

Preadvies: negatief.

Motivering: het begrip „democratische vrijheidsrechten” omvat meer dan de individuele vrijheidsrechten en is overigens niet onduidelijk.

(*) Amendement 9-3 (Arnhem)

Toevoegen aan slot na „erkennen”: „en voldoen aan landelijk vastgestelde functies en algemene kwaliteitsnormen.”

Toelichting: bij dit punt oppassen voor gevaren van corporatisme.

Preadvies: negatief.

Motivering: gedeeltelijk verwerkt in nieuwe tekst. Door de voorgestelde wijziging wordt eventueel misverstand over corporatisme voorkomen.

(*) Amendement 9-4 (Arnhem)

Toevoegen aan uitspraak 9 (na ons amendement 9-2): „Het scheppen van een blijvend leefbare wereld maakt juist een actievare overheidsinterventie noodzakelijk.”

Toelichting: we kunnen niet alleen ons heil richten op de in deze stelling genoemde instanties. De staat moet een eigen voorwaardenscheppende rol blijven vervullen (of zich toeëigenen).

Preadvies: negatief.

Motivering: een algemeen pleidooi voor uitbreiding van overheidsinterventie staat haaks op de uitgangspunten van het manifest. Dat de staat een voorwaardenscheppende rol moet (blijven) vervullen wordt al duidelijk uit de eerste zin van uitspraak 9.

(*) Amendement 9-5 (Opsterland)

Toevoegen aan 2e zin na „grondrechten”: „Overheidstaken worden gedecentraliseerd, voorzover decentralisatie de effectiviteit van die taken niet in de weg staat.” De rest weglaten.

Toelichting: de rest is overbodig.

Preadvies: negatief.

Motivering: grotendeels is dit amendement overgenomen in de nieuwe tekst.

(*) Amendement 9-6 (Almelo e.o.)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een staat waarin alle democratische en sociale grondrechten erkend worden en waarvan bovendien de werking gegarandeerd wordt. De overheid van deze staat decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden en de gelijkheidsrechten van individuen erkennen.”

Toelichting: het woord „libertair” stond nergens in een woordenboek. In het Frans betekent het anarchistisch. Dit leek ons in strijd met het idee dat de staat erkend wordt. Bovendien lijkt het te veel op „liberaal” en zou het de kiezers kunnen verwarren.

Preadvies: positief.

Motivering: is verwerkt in nieuwe tekst.

(*) Amendement 9-7 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Uitgangspunt voor Groen Links is dat ieder individu een gelijke mate van vrijheid moet hebben om zichzelf te kunnen ontplooiën. Daarom kiest Groen Links voor een staat waarin democratische en sociale grondrechten worden erkend en waarin bovendien de overheid de werking

daarvan garandeert. Dat is een basisvoorwaarde voor individuele zelfstandigheid en voor pluriformiteit van leefstijlen en culturen.”

Toelichting: tekst is ontleend aan manifest (2e alinea onder kopje „Voor een libertaire staat”). De overheid dient niet zoveel mogelijk taken en bevoegdheden te decentraliseren, maar dient elke bevoegdheid te brengen op het meeste geëigende niveau. In veel gevallen zal kunnen worden gedecentraliseerd, in andere moet er juist worden gecentraliseerd. Het begrip libertair (=anarchistisch volgens Van Dale) is onmogelijk en een partij als Groen Links onwaardig. Een gedetailleerde invulling zoals in de oude tekst van uitspraak 9 is op dit moment ongewenst.

Preadvies: negatief.

Motivering: is grotendeels verwerkt in de nieuwe tekst, waarin wordt aangegeven dat aan decentralisatie bepaalde grenzen gesteld worden.

(*) Amendement 9-8 (Ede)

De kop boven uitspraak 9 en 10 vervangen door: „Over de verhouding tussen overheid en samenleving”.

Toelichting: het begrip libertaire staat dient te worden vermeden: niet alleen omdat Groen Links juist niet zou moeten meegaan met de trendy beweging van ontmanteling van de invloed van de overheid. Ook wegens de nare bijklank van het begrip libertaire staat (volgens Van Dale komt libertair in de buurt van anarchistisch).

Preadvies: positief.

Motivering: kop wordt veranderd in „Over de staat”.

(*) Amendement 9-9 (Amsterdam-Bos en Lommer)

Toevoegen aan eerste zin na „libertaire staat”: „met ruime invloed van sociale bewegingen, zonder 'minder staat' te zijn.”

Toelichting: met deze toevoeging willen wij duidelijk maken dat wij invloed van sociale bewegingen zeker toejuichen, maar dat wij zeker ook diverse overheidstaken blijven zien. In het manifest wordt het soms wat al te „vrij”, in die zin dat wat de overheid dan nog wel regelt nauwelijks aandacht krijgt.

Preadvies: negatief.

Motivering: het gaat niet alleen om ruimte voor sociale bewegingen, maar ook om ruimte voor gedemocratiseerde organisaties. Intentie van dit amendement is verwerkt in gewijzigde tekst 9-1.

(*) Amendement 9-10 (Wormerland en Zaanstad)

Nieuwe tekst:

„Over de rol van de staat (kop).

Voor Groen Links is een overheersende rol van de staat in het maatschappelijk leven niet wenselijk. Het gaat om de vraag waar de staat zou moeten terugtreden, op welke terreinen wordt aan wie ruimte geboden voor wat? Groen Links kiest voor een overheid die zoveel mogelijk ruimte geeft aan directe vormen van democratie. Dat vereist ruimte voor sociale democratie overal in het maatschappelijk leven. Daarom kiest Groen Links voor een overheid die democratische en sociale grondrechten erkent en bovendien de werking daarvan garandeert. Dat is een basisvoorwaarde voor individuele zelfstandigheid en voor pluriformiteit van leefstijlen en culturen.”

Toelichting: zeg in meer heldere bewoordingen wat je bedoelt, vermijd ingewikkelde begrippen als „libertair” en heb het over de rol van de staat, zonder er direct al een pasklaar (bijvoorbeeld „libertaire”) oplossing voor te geven.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorgestelde wijzigingen zijn grotendeels verwerkt in nieuwe tekst 9-1.

Amendement 9-11 (Nijmegen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een staat die democratische en sociale grondrechten erkent en de werking ervan garandeert. De overheid decentraliseert taken en bevoegdheden naar die niveaus, die het beste kunnen zorgen voor een integrale aanpak van de betreffende problemen. Dit kunnen lokale en regionale organen zijn. Als een overheid besluit taken en bevoegdheden te delegeren naar maatschappelijke instituties en organisaties, dan dient de richting bepaald te zijn. De gesubsidieerde organisaties en instellingen (bijvoorbeeld op het gebied van welzijnswerk, educatie of gezondheidszorg) dienen democratisch bestuurd en gecontroleerd te worden. De autonomie van instellingen wordt een halt

toegeroepen. Groen Links gaat ervan uit dat degene die betaalt, ook bepaalt. Mits er sprake is van democratische controle. De ideologie van een terugtrekkende overheid wordt niet door Groen Links gedeeld. Daarvoor heeft de overheid te belangrijke taken te vervullen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: deel van dit amendement is verwerkt in nieuwe tekst 9-1. Dat autonomie van instellingen een halt toegevoegd moet worden en de ideologie van een terugtrekkende overheid moet worden afgekeurd is veel te dwingend geformuleerd. Zoals uit de rest van de nieuwe tekst van 9-1 blijkt, gaat het immers om de criteria op grond waarvan de overheid op bepaalde terreinen al of niet behoort in te grijpen.

(*) Amendement 9-12 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Toevoegen: „De libertaire staat garandeert zijn nationale minderheden culturele vrijheden, zoals het recht de eigen taal te gebruiken in de media, het onderwijs, het bestuur en de rechtspraak.”

Toelichting:

Er wordt alleen lippendienst bewezen aan „het Fries als tweede rijkstaal”: kortingen in het Friestalig onderwijs en nog steeds geen Friestalige televisiezender.

De recente bloedbaden doorheen Europa maken duidelijk dat culturele vrijheden voorwaarde zijn voor een duurzame vrede in Europa.

Preadvies: negatief.

Motivering: onder sociale grondrechten valt onzes inziens ook recht op een vrije culturele ontplooiing. Verdere precisering lijkt ons echter hier niet nodig.

Amendement 9-13 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest zowel op nationaal als internationaal niveau voor een democratische staat. Deze staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking ervan. Om de doelstellingen van milieupolitiek en sociale rechtvaardigheid te realiseren geeft de democratische staat gestalte aan allerlei vormen van planning in grote lijn. Deze bevat onder meer een milieubeleid, een economisch prioriteitenbeleid, een technologiebeleid, een (nivellerende) belastingpolitiek en een politiek van volledige werkgelegenheid en herverdeling van arbeid. (De moderne, hoogontwikkelde economie kent overigens reeds vele vormen van planning. Een volledig vrije markt is een illusie.) Binnen deze kaders laat de staat zoveel mogelijk economische bedrijvigheid over aan particuliere, al dan niet gespecialiseerde ondernemingen die opereren volgens het marktmechanisme. Dit marktmechanisme wordt waar nodig onderworpen aan instrumenten van correctieve planning, zoals subsidies en belastingen (bijvoorbeeld groentax). Binnen de ruwe kaders decentraliseert de democratische staat ook zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden en de gelijkheidsrechten van individuen erkennen.

Preadvies: negatief.

Motivering: de kern van dit amendement heeft een programmatisch karakter. Daarnaast is het een algemeen pleidooi voor meer planning, dat haaks staat op de uitgangspunten van het manifest.

Amendement 9-14 (Utrecht-stad)

Vervangen eerste drie zinnen door: „De staat erkent sociale en democratische grondrechten en garandeert bovendien de werking daarvan voor alle ingezetenen. De overheid decentraliseert waar mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties.”

Toelichting: door de toevoeging is een sterkere stellingname over de eenheidsstaat ontstaan. Deze zorgt ervoor dat iedereen overal dezelfde rechten heeft. Een te sterke decentralisatie kan een gevaar inhouden voor verworven rechten. Verzwakking van de nationale staat kan voorts betekenen dat er niet voldoende macht ontwikkeld kan worden tegen de dreiging van Europese zijde om verworven rechten af te breken. Hierom dus de relativering van de decentraliseringsge-

dachte (waar mogelijk in plaats van zoveel mogelijk).

Preadvies: negatief.

Motivering: de voorgestelde tekstwijziging betekent een zodanige verzwakking dat de uitspraak over decentralisatie betekenisloos wordt.

(*) Amendement 9-15 (Utrecht-stad)

Vervangen koptekst door: „Over de staat”.

Toelichting: het begrip libertaire staat is te vaag en voor verwarring vatbaar. Het begrip is in het manifest nergens duidelijk omschreven. Het lijkt ook in strijd met uitspraak 6 over de afwezigheid van een ideologische achtergrond. Hierdoor kan ook de eerste zin uit de uitspraak verdwijnen.

Preadvies: positief.

(*) Amendement 9-16 (Borne)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een libertaire staat. De libertaire staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking daarvan. De libertaire overheid decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden, de gelijkheidsrechten van individuen erkennen en dit bovendien de beide pijlers (te weten milieu en sociale rechtvaardigheid) waarop onze politiek berust niet schaadt.”

Preadvies: negatief.

Motivering: de nieuwe tekst in 9-1 komt tegemoet aan de behoefte om niet alleen democratische maar ook inhoudelijke criteria te noemen als beoordelingsmaatstaven bij subsidiepolitiek.

Amendement 9-17 (Deventer e.o.)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een sturende staat. De staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking ervan. De sturende staat decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar direct gekozen regionale en lokale organen. Deze organen besturen - binnen de landelijke kaders - de instellingen op de terreinen van de gezondheidszorg, het onderwijs, de maatschappelijke dienstverlening en de volkshuisvesting. De macht of invloed van het maatschappelijk middenveld moet worden teruggedrongen.”

Toelichting: ons ontgaat waarom bijvoorbeeld een instelling werkzaam op het terrein van de openbare werken wel onder gemeentelijk bestuur kan/moet vallen en een instelling in de gezondheidszorg niet. Laten we een democratische orde scheppen in de bestuurlijke instellingenchaos.

Preadvies: negatief.

Motivering: amendement overschat sturingsmogelijkheden van de staat. Het scheppen van een democratische orde in de bestuurlijke instellingenchaos wordt niet gerealiseerd door alle instellingen onder de hoede van overheidsorganen te plaatsen.

(*) Amendement 9-18 (Dordrecht)

Toevoegen na eerste zin: „Een libertaire staatsopvatting betekent overigens niet, dat de overheid in alle opzichten terug kan en mag treden, zoals uit de overige hiergenoemde punten blijkt. Soms is juist een actievere overheidsinterventie noodzakelijk in bijvoorbeeld de milieupolitiek.”

Toelichting: richtinggevende uitspraken moeten met dit amendement aangevuld worden, omdat het hierbij gaat om een hoofdzaak, centraal uitgangspunt en een doelstelling van groene politiek.

Preadvies: negatief.

Motivering: strekking van dit amendement wordt ook in het amendement van het partijbestuur geformuleerd door het begrip duurzame ontwikkeling.

(*) Amendement 9-19 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een libertaire staat. De libertaire staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking daarvan. De libertaire overheid decentraliseert zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organen. Dit ontslaat de overheid niet van haar verantwoordelijkheid voor de gedelegeerde taken. Zo dient de overheid er zorg voor te dragen dat besluitvorming open-

baar, controleerbaar en te sanctioneren blijft. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden en de gelijkheidsrechten van individuen erkennen."

Toelichting: het delegeren van taken en bevoegdheden door de overheid kan ertoe leiden dat collectieve belangen geschaad worden. Door de belangenbehartiging van enkelen, belangenverstrengeling en lobby wordt de besluitvorming oncontroleerbaar. De decentralisatie van taken en bevoegdheden biedt geen garantie voor meer democratie en meer slagvaardigheid. (Het ontbreken van voldoende democratie en slagvaardigheid binnen het huidige stelsel kan niet worden opgelost door zonder meer te decentraliseren.)

Preadvis: negatief.

Motivering: strekking van dit amendement wordt ook in de nieuwe tekst van 9-1 geformuleerd.

(* Amendement 9-20 (Amsterdam-Oost))

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een staat die politieke grondrechten waarborgt en voorwaarden schept voor het realiseren van sociale rechten en voor een duurzame economische ontwikkeling. Daarbij gaat ze er niet van uit dat zoveel mogelijk of juist zo min mogelijk staatsingrijpen bij voorbaat gewenst is. Per onderwerp dient te worden bekeken hoe de rechten, verantwoordelijkheden en keuzevrijheid van mensen het best gediend worden.

Groen Links kiest voor een selectief staatsoptreden, erkennend dat de inhoud daarvan onderwerp is van politieke strijd. Het overheidsingrijpen dient te voldoen aan eisen van effectiviteit en democratische controle. Het overheidsoptreden dient mensen en organisaties te stimuleren zelf invulling te geven aan hun mogelijkheden. Waar mogelijk worden taken en bevoegdheden door de rijksoverheid overgedragen aan provincies en gemeenten (decentralisatie). De relatie met gesubsidieerde instellingen dient gericht te zijn op het toetsen van de gewenste resultaten, de wijze waarop het werk wordt uitgevoerd dient zoveel mogelijk vrijgelaten te worden. Mensen en hun organisaties dienen de ruimte te hebben om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Zo dienen de onderhandelingsvrijheid en het stakingsrecht van de vakbeweging gerespecteerd te worden.

Toelichting:

- We schrappen de onduidelijke term „libertaire staat”.

- Als we niet meer of minder staatsingrijpen, maar een andere „staat” willen, zullen we moeten aangeven in welke richting het overheidsingrijpen moet gaan.

- Als de overheid mensen en organisaties zelf verantwoordelijkheid wil laten, vereist dat een heldere taakverdeling. Wij voelen niets voor de uitspraak in 9 dat de overheid organisaties en instellingen „bevoegdheden toewijst”: dat is neocorporatisme.

Preadvis: negatief.

Motivering: elementen uit dit amendement zijn overgenomen in het amendement van het partijbestuur. Toch blijft er één punt hangen: uit dit amendement spreekt niet dat een overheersende rol van de overheid in het maatschappelijk leven onwenselijk is. Voor alle duidelijkheid, zeker met het oog op eigen tradities, willen wij dit wel zo duidelijk stellen. Let wel: de onwenselijkheid van een overheersende rol, hetgeen niet hetzelfde is als een pleidooi voor een minimale overheid.

Amendement 9-21 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een democratische vernieuwing van het huidige staatsbestel zodat elke bestuursschijf direct gekozen is. Deze vernieuwing gaat uit van decentralisatie opdat iedere burger direct betrokken kan zijn bij het vormgeven van de eigen leefomgeving. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits zij democratisch bestuurd worden en de gelijkheidsrechten van individuen erkennen."

Toelichting: „libertair” stoelt op een anarchistische inspiratiebron: behorende bij een gedachtengoed waarop Groen Links in ieder geval niet stoelt.

Preadvis: negatief.

Motivering: amendement legt een veel te eenzijdige nadruk op de directe democratie. De vraag of elke bestuursschijf direct gekozen moet worden is hier niet aan de orde, maar past meer in een programmatische uitwerking.

(I) Amendement 9-22 (Haarlem)

Schrappen: het woord „libertair”.

- Vervangen eerste twee zinnen door: „Groen Links kiest voor een staat die democratische en sociale grondrechten erkent en de werking hiervan garandeert. Groen Links kiest voor een overheid, waarvan de eerste zorg is op te komen voor hen die maatschappelijk of sociaal achtergesteld zijn. De overheid dient de structurele oorzaken hiervan weg te nemen en bestaande achterstanden op te heffen. Tot de terreinen waartoe de zorg van de overheid zich uitstrekt behoort onder andere het onderwijs, de gezondheidszorg, de bejaardenzorg, sociale zekerheid en het milieu."

Toelichting: in plaats van een verwarrend begrip als „libertaire staat” te gebruiken, kun je beter omschrijven wat je van een staat verwacht.

Preadvis: negatief.

Motivering: tekst past niet bij uitspraak 9 en bevat ook kwesties die beter aan de orde kunnen komen bij een programmatische uitwerking. De vraag is overigens niet zozeer of de staat structurele achterstanden weg moet nemen, maar hoe dat zou moeten gebeuren.

(* Amendement 9-23 (Heerenveen))

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een staat die democratische en sociale grondrechten erkent en de werking ervan garandeert. De overheid decentraliseert zoveel mogelijk ... (verder oorspronkelijke tekst)."

Toelichting: inhoudelijk gelijk aan oorspronkelijke tekst, maar het woord „libertair” is verdwenen. Het woord libertair roept te veel vragen op en is bovendien overbodig; de staat die wij willen wordt voldoende omschreven en daar gaat het om.

Preadvis: positief.

Motivering: is verwerkt in alternatief amendement.

Amendement 9-24 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een democratische staat. Deze staat erkent democratische en sociale grondrechten en garandeert bovendien de werking daarvan. Om de doelstellingen van milieupolitiek en sociale rechtvaardigheid te realiseren geeft de democratische staat gestalte aan allerlei vormen van globale planning. Deze bevat onder meer een milieubeleid, een economisch prioriteitenbeleid, een technologiebeleid, een (nivellerende) belastingpolitiek en een politiek van volledige werkgelegenheid en herverdeling van arbeid. (De moderne, hoogontwikkelde economie kent overigens reeds vele vormen van planning. Een volledig vrije markt is een illusie). Binnen deze kaders laat de staat zoveel mogelijk economische bedrijvigheid over aan particuliere, al of niet gesocialiseerde ondernemingen die opereren volgens marktmechanismen. Deze mechanismen worden, waar nodig, onderworpen aan instrumenten van correctieve planning, zoals subsidies, belastingen en milieunormen. Binnen deze globale kaders decentraliseert de democratische staat ook zoveel mogelijk taken en bevoegdheden naar lokale en regionale organen, of wijst ze toe aan maatschappelijke instellingen en organisaties. Gesubsidieerde instellingen in onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en volkshuisvesting krijgen meer autonomie, mits ze democratisch bestuurd worden en gelijkheidsrechten van individuen erkennen."

Preadvis: negatief.

Motivering: de kern van dit amendement heeft een programmatisch karakter en heeft ook betrekking op de uitspraken 12 en 13. Daarnaast is het een algemeen pleidooi voor meer planning, dat haaks staat op de uitgangspunten van het manifest. De term „planning” wordt daarbij overigens zo ruim gehanteerd, dat deze beter vervangen zou kunnen worden door „beleid”.

Amendement 9-25 (Groningen-stad)

Toevoegen: „Onder de term 'libertair' verstaat Groen Links: menselijke, democratische, gedecentraliseerde modellen voor de inrichting van overheidslichamen, markt en (bedrijfs)organisaties."

Preadvis: negatief.

Motivering: globale intentie delen we, maar we hebben voorkeur voor eigen nieuwe tekst in 9-1.

Amendement 9-26 (Haarlemmermeer)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een overheid die zoveel mogelijk taken en bevoegdheden decentraliseert naar lokale en regionale organen, maatschappelijke instellingen en organisaties, mits deze democratisch bestuurd worden en gelijkheidsrechten van individuen erkennen. De staat stelt zich terughoudend op bij bijvoorbeeld de economie, doch treedt bij milieuvraagstukken en de sociale zekerheid actief en sturend op."

Toelichting: in plaats van het begrip „libertair” wordt beschreven hoe de overheid dient te handelen.

Preadvis: negatief.

Motivering: omschrijving van de terreinen waarop de staat wel of niet in moet grijpen is veel te dwingend geformuleerd: als ingrijpen op het gebied van milieu nodig is, kan dit immers ook een ingrijpen op het gebied van de economie betekenen.

Amendement 9-27 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Groen Links staat een socialistische samenleving voor. De socialistische staat erkent en garandeert de mensenrechten en waarborgt actieve bestrijding van discriminatie en bevoordeling (in welke vormen dan ook). De centrale planning is slechts het topje van de getrapte democratische zeggenschap die de hele samenleving vervult. In geval maatregelen nodig zijn/lijken die ernstig ingrijpen in de levensomstandigheden van mensen moet via referenda gewerkt worden."

Preadvis: negatief.

Motivering: wij zijn wat sceptischer over de mogelijkheden en zegeningen van planning.

UITSPRAAK 10

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links maakt zelf deel uit van de civiele maatschappij. Zij probeert hier machtsverhoudingen aan te tasten die een effectief milieubeleid blokkeren en die sociale ongelijkheid in stand houden. Groen Links wil daarbij samenwerken met progressieve krachten in de civiele maatschappij en deze krachten stimuleren. 'Politiek' in de visie van Groen Links kan en mag niet beperkt blijven tot staatspolitiek. Groen Links beschouwt zich daarom niet als kiesvereniging, maar als een politieke beweging die een bredere actieradius heeft dan alleen het parlementair-politieke terrein.

Amendement 10-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links maakt zelf deel uit van de civiele maatschappij. Zij probeert hier machtsverhoudingen aan te tasten die een groene politiek blokkeren en die sociale ongelijkheid in stand houden. Groen Links wil daarbij samenwerken met progressieve krachten in de civiele maatschappij en deze krachten stimuleren. 'Politiek' in de visie van Groen Links kan en mag niet beperkt blijven tot staatspolitiek. Groen Links beschouwt zich als een politieke beweging die een breder terrein bestrijkt dan alleen het parlementair-politieke."

Toelichting: enkele amendementen hebben als belangrijkste inzet het schrappen van de term „civiele maatschappij”. Hoewel terminologische kwesties geen inzet zouden moeten zijn van congresbesluiten (en er ook geen principiële redenen zijn voor het al of niet handhaven van een bepaalde term) geven we toch de voorkeur aan de huidige tekst van de uitspraak.

De term „civiel” in de uitdrukking „civiele maatschappij” is geen overbodige toevoeging, omdat de term „maatschappij” in beginsel twee betekenissen heeft. „Maatschappij” wordt zowel in een zeer ruime, allesomvattende betekenis gebruikt als in een meer beperkte betekenis. In de eerste betekenis is het synoniem met de samenleving en omvat het alles. In de tweede betekenis heeft het begrip betrekking op de „niet-staatelijke (niet-overheids)sfeer”. Ter vermijding van deze dubbelzinnigheid is de toevoeging „civiel” zeer nuttig, want de uitdrukking „civiele maatschappij” heeft betrekking op de tweede betekenis. Om die reden worden de amendementen waarin wordt voorgesteld de term „civiele maatschappij” te schrappen negatief gepreadviseerd. Wanneer het congres deze motivering niet

deelt en de voorkeur geeft aan het vermijden van tamelijk onbekende termen, dan zou amendement 10-2 in de plaats komen van bovengenoemd amendement van het partijbestuur.

Amendement 10-2 (Bommelerwaard en Borne)

Schrappen: „civiel”.

Toelichting Bommelerwaard: overbodig, verduidelijkt niets.

Preadvis: negatief.

Motivering: zie toelichting bij nieuwe tekst 10-1.

(* Amendement 10-3 (Ede))

Nieuwe tekst:

„Groen Links probeert als maatschappelijke beweging machtsverhoudingen aan te tasten die een effectief milieubeleid blokkeren en die sociale ongelijkheid in stand houden. Groen Links wil daarbij samenwerken met progressieve krachten en deze krachten stimuleren. Groen Links beschouwt zich als een politieke beweging die een breder terrein bestrijkt dan alleen het parlementair-politieke."

Toelichting: evenals alle andere partijen staat ook Groen Links in de samenleving en is er een deel van. Het siert elke partij wanneer de leden in allerlei organisaties participeren en de partij signalen goed oppikt. Het benadrukken van het verschil tussen „de politiek” en „de civiele maatschappij” en het vervolgens benadrukken van de noodzaak als politieke partij tevens een maatschappelijke beweging te vormen schept onduidelijkheid. Volgens welke regels opereert een „beweging”? Toch niet volgens de strakke regels van Groen Links als politieke partij?

Preadvis: negatief.

Motivering: als geheel is het amendement een veel te beknopte samenvatting van de oorspronkelijke uitspraak. Laatste zin is overgenomen als tekstuele verbetering.

(* Amendement 10-4 (Wormerland en Zaanstad))

Vervangen in 2e zin: „effectief milieubeleid” door „groene politiek”.

Toelichting: met de term „groene politiek”, verwoord in uitspraak 1, wordt meer bedoeld dan „alleen maar” een effectief milieubeleid.

Preadvis: positief.

Motivering: zie nieuwe tekst 10-1.

Amendement 10-5 (Nijmegen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft ernaar machtsverhoudingen aan te tasten die een effectief milieubeleid blokkeren en die sociale ongelijkheid in stand houden. Groen Links wil daarbij samenwerken met alle potentiële bondgenoten die op een democratische wijze hetzelfde nastreven. De erkenning van elkaars verantwoordelijkheden is een voorwaarde voor succes. Dergelijke - vaak tijdelijke - coalities kunnen zich op meerdere niveaus afspelen (lokaal maar ook internationaal). Hoewel Groen Links in de eerste plaats een parlementaire partij is, beperkt zij haar activiteiten niet alleen tot het parlementair-politieke. Groen Links ondersteunt ook buitenparlementaire acties en neemt zo nodig zelf initiatieven hiertoe."

Preadvis: negatief.

Motivering: dit amendement betreft een algemene uitspraak over bondgenotenpolitiek en is als zodanig geen alternatief voor uitspraak 10. Bovendien is het als uitspraak niet helder, omdat niet duidelijk is wat bedoeld wordt met de conditie dat samenwerking alleen mogelijk is met „bondgenoten die op een democratische wijze hetzelfde als Groen Links nastreven”.

(* Amendement 10-6 (Voorschoten))

Nieuwe tekst:

„Groen Links probeert machtsverhoudingen aan te tasten die een effectief milieubeleid blokkeren en die sociale ongelijkheid in stand houden. Groen Links wil daarbij samenwerken met progressieve krachten in de civiele maatschappij en deze krachten stimuleren. 'Politiek' in de visie van Groen Links kan en mag niet beperkt blijven tot staatspolitiek. Groen Links beschouwt zich daarom niet als een kiesvereniging, maar als een politieke beweging die een bredere actieradius heeft dan alleen het parlementair-politieke terrein."

Preadvis: negatief.

Motivering: zie toelichting bij nieuwe tekst 10-1.

(*) Amendement 10-7 (Wormerland en Zaanstad)

1e zin schrappen, begin 2e zin vervangen door: „Groen Links probeert machtsverhoudingen aan te tasten ... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting: eerste zin overbodige opmerking.

Preadvis: negatief.

Motivering: zie toelichting bij nieuwe tekst 10-1.

Amendement 10-8 (Amsterdam-Noord)

Toevoegen: „Groen Links werkt daarom samen met sociale bewegingen en de vakbeweging en is onder andere spreekbuis voor deze bewegingen in het parlement.”

Preadvis: negatief.

Motivering: dit amendement geeft een veel te beperkte visie op de relatie tussen Groen Links en sociale bewegingen.

Amendement 10-9 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil actief en effectief de machtsverhoudingen, zoals die in het kapitalisme werkzaam zijn en zoals die de gelijkheid tussen mensen blokkeren en mens en natuur (ver)gebruiken en verspillen, bestrijden. Alle kritische krachten in de maatschappij zullen daartoe gebundeld moeten worden. Groen Links wil daar een rol in spelen.

Groen Links beseft dat de parlementaire democratie de verhulling is van een machtsspel (de overheid van een kapitalistisch land is een kapitalistische overheid), dat structureel vooral de belangen dient van degenen met macht. Deelname aan dit spel leidt vrijwel steeds tot meepraten op noemer van de tegenstander en tot vermedelijding. Deelname aan een dergelijk parlementair spel zal voor Groen Links dus een andere functie moeten vervullen: in dienst staan van de buitenparlementaire beweging en strijdbaar en agressief moeten plaatsvinden met de bedoeling de 'parlementaire democratie' te ontmystificeren, het verborgene openbaar maken. Pas een brede maatschappelijke basis maakt veranderende strijd op parlementair niveau, d.i. omvorming van die parlementaire democratie tot onderdeel van de getrapte democratie, zinvol en mogelijk.

Preadvis: negatief.

Motivering: de visie van de indieners op de parlementaire democratie delen we niet.

UITSpraak II

Oorspronkelijke tekst:

De strikte scheiding tussen de privé-sfeer en de openbare sfeer maakt dat vaak ongelijke machtsposities worden gezien als het gevolg van individuele keuzes in de privé-sfeer. Een sociaal vrijheidsbegrip als fundering van feministische Groen Linkse politiek stelt wel de scheiding tussen de privé-sfeer en de openbare sfeer bij tal van politieke vraagstukken ter discussie. Het is echter geen pleidooi voor het opheffen van de scheiding tussen de privé-sfeer en de openbare sfeer, zodat alles politiek is.

Amendement 11-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar een maatschappij waarin individuele zelfstandigheid is gegarandeerd en waarin ruimte is voor pluriformiteit van leefstijlen en culturen; ze streeft naar sociale gelijkheid en sociale vrijheid.

Structuren die machtsongelijkheden creëren en/of in stand houden moeten daarom ter discussie worden gesteld. Om die reden wijst Groen Links de huidige strikte verdeling tussen een privé-sfeer en een openbare sfeer af, voorzover deze verdeling machtsongelijkheden tussen mannen en vrouwen in beide sferen in stand houdt. Deze ongelijkheden beperken vrouwen in hun economische zelfstandigheid, in ontplooiingsmogelijkheden en in hun zelfbeschikking over lichaam en seksualiteit. Om dezelfde redenen dienen structuren die machtsongelijkheden gebaseerd op huidskleur en etniciteit creëren c.q. in stand houden ter discussie te worden gesteld. Het opheffen van deze structurele ongelijkheid is onontbeerlijk om het recht op eigen culturele ontwikkeling te kunnen garanderen en te komen tot een maatschappij waarin culturele pluriformiteit geaccepteerd en gewaardeerd wordt.”

Toelichting: de meeste amendementen keuren de huidige uitspraak af omdat die onbegrijpelijk is. Deze nieuwe tekst pro-

beert een meer heldere formulering van het uitgangspunt te geven. Verschillende voorstellen voor andere formuleringen zijn in de nieuwe tekst verwerkt. Bovendien zijn behalve machtsongelijkheden tussen mannen en vrouwen ook machtsongelijkheden tussen witte Nederlanders en migranten opgenomen. In het amendement komt bovendien duidelijker tot uitdrukking dat de relevantie van het feminisme - evenals van etniciteit en migrantenpolitiek - niet beperkt blijft tot één specifiek onderdeel.

Wij stellen voor de kop boven de uitspraak te wijzigen in: „Over sociale gelijkheid en sociale vrijheid als doel van Groen Linkse politiek”.

(*) Amendement 11-2 (Vrouwenoverleg)

Nieuwe tekst:

„Over sociale gelijkheid en sociale vrijheid als doel van Groen Linkse politiek (kop). De machtsongelijkheid tussen de seksen heeft geleid tot een strikte scheiding tussen de openbare sfeer en de privé-sfeer. Deze scheiding beperkt vrouwen in hun (economische) zelfstandigheid en in hun ontplooiingsmogelijkheden. Bovendien leidt de machtsongelijkheid tussen de seksen tot schending van het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen over lichaam en seksualiteit. Groen Links kiest voor het opheffen van de machtsongelijkheid tussen mannen en vrouwen door te streven naar sociale gelijkheid en sociale vrijheid.”

Preadvis: negatief.

Motivering: inhoudelijk verwerkt in nieuwe tekst. Door de nieuwe kop wordt duidelijk dat sociale vrijheid en gelijkheid van groter belang zijn dan alleen voor feministische politiek. Bovendien wordt door de formulering „uitgangspunt voor feministische politiek” de indruk gewekt dat de andere richtinggevendende uitspraken niet van belang zijn voor feministische politiek.

(*) Amendement 11-3 (Montfoort)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil dat de strikte scheiding tussen privé-sfeer en openbare sfeer wordt opgeheven, wanneer deze scheiding ertoe bijdraagt dat vrouwen zich maatschappelijk niet kunnen ontplooiën. De politiek heeft wel tot taak ervoor te zorgen dat mensen hun persoonlijke sfeer kunnen behouden en op eigen wijze aan hun leven vorm kunnen geven. Groen Links zal attent zijn op deze taak van de politiek.”

Toelichting: uitspraak 11 is een erg theoretisch en moeilijk begripbaar stuk. Bovendien lijkt de laatste zin in tegenspraak met de zinnen erboven.

Preadvis: negatief.

Motivering: formulering in amendement partijbestuur is duidelijker. Dit amendement is bovendien tegenstrijdig: enerzijds „opheffen” van scheiding, anderzijds „behoud” van de persoonlijke sfeer. Overgenomen wordt het voorstel de laatste zin van de huidige formulering te schrappen.

(*) Amendement 11-4 (Arnhem)

Laatste zin schrappen.

Toelichting: je ontkracht je eigen uitspraak. Overbodig.

Preadvis: negatief.

Motivering: de laatste zin wekt inderdaad meer verwarring dan duidelijkheid. Is geschrapt in amendement van het partijbestuur.

Amendement 11-5 (Opsterland)

Nieuwe tekst:

„Het sociaal vrijheidsbegrip als fundering van feministische Groen Linkse politiek houdt in dat structuren die de persoonlijke keuzevrijheid van individuen beperken, worden opgespoord en uitgebannen, ook waar dit wordt beschouwd als behorend tot de privékeuze van individuen.”

Toelichting: deze tekst lijkt ons duidelijker en kernachtiger dan de voorgestelde.

Preadvis: negatief.

Motivering: de formulering van „opsporen en uitbannen” is te dwingend om als richtinggevend uitspraak op te nemen; het gaat voorbij aan de visie dat enige scheiding tussen privé en openbaar noodzakelijk is.

(*) Amendement 11-6 (Bommelerwaard, Ede, Gouda, Borne, Amsterdam-Oost, Voorschoten, Leiden en Haarlemmermeer)

Schrappen uitspraak 11.

Toelichting Bommelerwaard: we zouden ervoor willen zijn, maar omdat we het niet begrijpen zijn we tegen.

Toelichting Ede: irritant onleesbare tekst,

en overbodig in het licht van uitspraak 9. *Toelichting Gouda:* dit is een zeer onduidelijke tekst. Wordt hier soms bedoeld: het gezin is geen waarborg voor veiligheid? Waarbij wij dachten aan incest en seksuele mishandeling.

Toelichting Borne: te onduidelijk in deze vorm.

Toelichting Amsterdam-Oost: voorzover we iets van deze tekst begrijpen staat er ja, maar... nee, toch niet... Het is vooral een niet-uitspraak, en hoort daarom in een plaatsbepaling niet thuis.

Toelichting Voorschoten: inhoudelijk onduidelijk. We kunnen er niks mee. De verworvenheden van het feministische gedachtegoed moeten in alle richtinggevendende uitspraken naar voren komen. Nu lijkt het alsof de vrouwen weer even tevreden gesteld worden, en Groen Links gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting Leiden: uitspraak 11 zegt nauwelijks iets nieuws.

Toelichting Haarlemmermeer: uitspraak 11 dient in verband met de onbegrijpelijke tekst geschrapt te worden.

Preadvis: negatief.

Motivering: nieuwe tekst in 11-1 zal naar wij hopen indieners wel kunnen behagen.

(*) Amendement 11-7 (Nijmegen)

Nieuwe tekst:

„Een bepaalde scheiding tussen privé-sfeer en openbare sfeer houdt de machtsongelijkheid tussen mannen en vrouwen in beide sferen van onze maatschappij in stand. Een van de fundamentele van feministische Groen Linkse politiek is daarom de vermindering van deze scheiding op een aantal punten. Onder meer betekent dit een herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid binnens- en buitenshuis en een drastische uitbreiding van de openbare voorzieningen voor kinderopvang.”

Preadvis: negatief.

Motivering: een deel van deze tekst is verwerkt in het amendement van het partijbestuur. De rest van de uitspraak (over herverdeling van arbeid) hoort bij uitspraak 14.

(*) Amendement 11-8 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Nieuwe tekst:

„De strikte scheiding tussen de privé-sfeer en de openbare sfeer maakt dat vaak ongelijke machtsposities worden gezien als het gevolg van individuele keuzes in de privé-sfeer. Een sociaal vrijheidsbegrip als fundering van feministische Groen Linkse politiek stelt deze scheidslijn ter discussie. Groen Links staat een eerlijke verdeling van betaalde arbeid in de openbare sfeer en onbetaalde arbeid in de privé-sfeer voor, als voorwaarde voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt enerzijds en optimale ontplooiing van mensen anderzijds.”

Preadvis: negatief.

Motivering: een deel van deze tekst is verwerkt in het amendement van het partijbestuur. De rest van de uitspraak (over herverdeling van arbeid) hoort bij uitspraak 14.

(*) Amendement 11-9 (Maastricht)

De ongelijke verdeling in de maatschappij van macht en arbeid tussen mannen en vrouwen ligt diep verankerd in onze samenleving. In het traditionele liberale vrijheidsbegrip besaat het idee dat deze verschillen in identiteiten en posities alleen in de privé-sfeer liggen en niet mede maatschappelijk bepaald worden. Groen Links wil dat de scheidslijn tussen de privé- en de openbare sfeer niet zo rigide ligt; maar dat bij tal van politieke problemen de vraag gesteld blijft worden hoe de invloed ervan is op de positie van vrouwen. Wil er voor vrouwen ook sprake zijn van sociale vrijheid, dan zijn culturele politieke veranderingen noodzakelijk.

Preadvis: negatief.

Motivering: nieuwe tekst 11-1 is duidelijker.

(*) Amendement 11-10 (Dordrecht)

Na 1e zin toevoegen: „Zolang er echter in die privé-sfeer door ongelijke machtsposities geen sprake is van zeggenschap over eigen lijf en leven, zal de politiek zich hiermee bezig moeten houden.”

Preadvis: negatief.

Motivering: voegt niets toe aan bestaande tekst. Het ter discussie stellen van de scheidslijn impliceert dat de politiek zich met de privé-sfeer kan bezighouden.

(*) Amendement 11-11 (Wageningen)

Kop veranderen in: „Over sociale vrijheid als uitgangspunt voor emancipatie.”

Toelichting: de ledenvergadering vindt de tekst van uitspraak 11 bijzonder ongelukkig geformuleerd. Waarom wordt hier een multiculturele politiek niet op dezelfde manier behandeld als de feministische?

Preadvis: negatief.

Motivering: zoals reeds gebleken is, stellen wij een andere kop voor die aan bezwaren van indieners tegemoet komt.

(*) Amendement 11-12 (Leiden)

Nieuwe tekst:

„De tweede feministische golf is ontstaan uit onvrede met de plaats en de positie van vrouwen in de maatschappij. Inmiddels zijn er ruim twintig jaar verstreken en is er veel veranderd. Echter, nog steeds beweegt een groot deel van de vrouwen zich vooral op het terrein van de arbeid binnenshuis, onmisbaar voor de maatschappij, maar laag in aanzien. Waar vrouwen wel te vinden zijn op de arbeidsmarkt, dus op het terrein van de arbeid buitenshuis, is dat met name in die beroepen en op die functieniveaus die veelal laag betaald zijn met weinig vooruitzichten en weinig rechtszekerheid. Nog steeds is seksueel geweld tegen vrouwen niet uitgebannen. De scheiding tussen privé en openbaar, zoals die in de huidige samenleving gestalte krijgt, heeft tot gevolg dat de structurele machtsongelijkheid tussen mannen en vrouwen in stand wordt gehouden. Onderdrukking van vrouwen, zowel economisch als ideologisch, dient met alle beschikbare middelen, variërend van wet- en regelgeving tot mentaliteitsbeïnvloeding, met kracht te worden tegengegaan te worden.”

Toelichting: uitspraak 11 in het manifest is erg onduidelijk. Politieke bedoeling is niet helder. Alternatieve tekst beoogt in deze leemte te voorzien.

Preadvis: negatief.

Motivering: eerste deel van amendement is te beschrijvend voor een richtinggevend uitspraak. Deel over „de scheiding tussen privé en openbaar ... in stand wordt gehouden” is verwerkt in amendement 11-1. Laatste zin is te algemeen geformuleerd en voegt daardoor niets toe.

(*) Amendement 11-13 (Wormerland en Zaanstad)

De eerste zin vervangen door: „De machtsongelijkheid tussen de seksen heeft geleid tot een strikte scheiding tussen de openbare sfeer en de privé-sfeer. Deze scheiding beperkt vrouwen in hun economische zelfstandigheid en in hun ontplooiingsmogelijkheden.”

De tweede zin handhaven; de laatste zin laten vervallen.

Preadvis: negatief.

Motivering: is verwerkt in amendement 11-1.

Amendement 11-14 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Uitgangspunt van Groen Linkse politiek op persoonlijk niveau behelst de bewustwording van het politieke als persoonlijk en het persoonlijke als politiek (in de breedste betekenis van 'maatschappelijk bepaald'). Precies die combinatie voorkomt dat het persoonlijke te zeer als politiek relevant wordt ervaren, maar omgekeerd wel dat het persoonlijke als politiek (maatschappelijk) bepaald wordt begrepen en als uitgangspunt van politieke strijd kan/moet fungeren.”

Preadvis: negatief.

Motivering: oorspronkelijk tekst zorgde reeds voor veel verwarring. Bij dit amendement duizelt het ons zelfs voor ogen.

UITSpraak 12

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links gaat uit van een sociaal en ecologisch gereguleerde marktconomie. Met een gegarandeerde zeggenschap over eigen arbeid en de vrijheid om zich met andere producenten te verbinden.

Zeggenschap over eigen arbeid houdt in: vrijheid van arbeidskeuze, zeggenschap over de inhoud van het werk en over de resultaten daarvan. In collectieve arbeidsorganisaties vereist dat democratische verhoudingen.

Amendement 12-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links gaat uit van een sociaal en ecologisch gereguleerde marktconomie. Met een gegarandeerde zeggenschap over eigen arbeid en de vrijheid om zich met andere producenten te verbinden.

Zeggenschap over eigen arbeid houdt in:

vrijheid van arbeidskeuze, zeggenschap over de inhoud van het werk en over de resultaten daarvan. Dit vereist democratische verhoudingen in arbeidsorganisaties.

Toelichting: redactionele verbetering.

(I) Amendement 12-2 (Heumen)

Het tweede gedeelte van uitspraak 12 beginnend met de woorden: „Zeggenschap over eigen arbeid...” verschuiven naar het blokje over arbeid en inkomen. Dit wordt dan uitspraak 16; nummering schuift hiermee op.

Toelichting: uitspraak 12 gaat over de economische ordening (productie en consumptie). Het stukje over zeggenschap past onzes inziens beter bij het cluster over arbeid en inkomen.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

(*) Amendement 12-3 (Wormerland en Zaanstad)

Vervangen in laatste zin: „collectieve” door „alle”.

Toelichting: in de tekst wordt gesuggereerd dat alleen in collectieve arbeidsorganisaties democratische verhoudingen vereist zijn. Dit lijkt ons niet juist, in ieder geval onvolledig.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorgestelde wijziging is in iets andere vorm overgenomen in nieuwe tekst 12-1.

(*) Amendement 12-4 (Alkmaar)

Eerste zin van uitspraak 13 schrappen. Onzin. De rest handhaven en nummeren als 12.

Uitspraak 12: aanvullend als 13.

Toelichting: conclusie volgt na analyse en stellingname.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel en maakt niets duidelijker.

(I) Amendement 12-5 (Nijmegen)

Vervangen: „...producenten te verbinden.” door: „...producenten te verbinden, en met een gegarandeerde informatievoorziening met betrekking tot producenten.”

Preadvies: negatief.

Motivering: een sociaal en ecologisch gereguleerde gemengde/markteconomie kent natuurlijk als één van haar mogelijke instrumenten een gegarandeerde informatievoorziening. Expliciet hier noemen en bovendien op een plek waar het draait om de principiële vrijheid om je met andere producenten te verbinden, is overbodig en verwarrend. Bovendien lijkt dit ons een programmatisch punt.

Amendement 12-6 (Ciska Ansem e.a. en Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar invloed van mensen op de inhoud van hun arbeid en op de omstandigheden en voorwaarden waaronder ze deze verrichten. Ze streeft naar democratische vrijheden en verhoudingen in bedrijven en instellingen. Aan deze doelen kan op diverse manieren gewerkt worden:

- versterking van posities ondernemingsraden;
- versterking van de positie van de vakbeweging, die zowel binnen bedrijven als de grenzen van bedrijven en bedrijfstakken overschrijdend ervoor kan zorgen dat de factor arbeid tegenwicht kan bieden aan de factor kapitaal;
- een goed personeelsbeleid dat leidt tot betrokkenheid van mensen bij hun eigen werk.”

Toelichting: uitspraak 12 is weinig concreet. Wij hebben geprobeerd wat duidelijker te zijn over doelen en middelen van een arbeidspolitiek. En noemen de krachten die kunnen werken aan andere economische verhoudingen.

Preadvies: negatief.

Motivering: eerste twee zinnen wijken inhoudelijk niet af van voorliggende uitspraak. De rest is programmatisch en hier niet op z'n plaats.

Amendement 12-7 (Zwolle en Nijmegen)

Eerste zin vervangen door: „Groen Links gaat uit van een sociaal-ecologisch gereguleerde economie.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij willen graag duidelijk zijn en dus spreken over een markteconomie.

(*) Amendement 12-8 (Amsterdam-Noord)

Toevoegen na „vrijheid van arbeidskeu-

ze,”: „zeggenschap over de produktiemiddelen waarmee gewerkt wordt.”

Toelichting: zonder zeggenschap over de produktiemiddelen is het niet altijd mogelijk om de andere zeggenschappen te realiseren, daartoe moeten de werkelijke machtsverhoudingen veranderd worden.

Preadvies: negatief.

Motivering: overbodige toevoeging. Democratische verhoudingen veronderstellen ook zeggenschap over produktiemiddelen.

(*) Amendement 12-9 (Woerden)

Nieuwe tekst:

„Groen Links gaat uit van een democratisch gereguleerde markteconomie, waarin de producenten de zeggenschap en de macht hebben over hun eigen arbeid, en waarbinnen zij de vrijheid hebben zich met andere producenten te verbinden in collectieve arbeidsorganisaties met democratische verhoudingen. Die zeggenschap en die macht hebben betrekking op zowel de vrijheid van arbeidskeuze, als op de inhoud van die arbeid en op de resultaten daarvan.”

Preadvies: negatief.

Motivering: inhoudelijk geen verschil met voorliggende uitspraak. Tekst vinden wij echter geen verbetering.

(I) Amendement 12-10 (Arnhem)

Vervangen 1e zin door: „Groen Links streeft ter correctie van het huidige, door ongecontroleerde machtconcentraties, winstmaximalisatie, competitie en maatschappelijke verspilling gekenmerkte economische systeem naar een sociaal en ecologisch gereguleerde markteconomie.”

Toelichting: ter onderscheiding van sociaal-liberale en rechtse sociaal-democratische opties dient Groen Links „kapitalismekritiek” als een duidelijk uitgangspunt aan te geven; duidelijker ook dan via de algemene slotzin bij uitspraak 13. Aannemen van dit amendement heeft ook gevolgen voor andere uitgangspunten.

Preadvies: negatief.

Motivering: analyse van de kapitalistische markteconomie is niet samen te vatten in één zin. Bovendien zijn zeker competitie en soms ook winstmaximalisatie niet per definitie slecht.

Amendement 12-11 (Utrecht-stad en Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar een internationale, democratische en ecologische planeconomie met marktelementen. Deze economie staat haaks op de huidige kapitalistische markteconomie omdat marktmechanismen een rol spelen binnen het kader van een globale (=in grote lijnen) planeconomie en daaraan ondergeschikt en niet overheersend zijn zoals thans het geval is. Deze economie staat ook haaks op een allesomvattende planeconomie van bovenaf (de zogenoemde centraal geleide economie). Marktmechanismen en een democratische inbreng van producenten en consumenten zijn noodzakelijk om een hoogontwikkelde economie van informatie te voorzien.

Belangrijke kenmerken van de door Groen Links na te streven economie zijn:

- planning in grote lijnen om het algemene kader en de prioriteiten voor productie en consumptie te bepalen. Dit is met name van belang voor de volgende sectoren: energie, transport, grondstoffen, zware industrie, gezondheidszorg en onderwijs;
- het zoveel mogelijk socialiseren van bedrijven, dat wil zeggen dat de directe producenten eigenaar zijn van een zeggenschap hebben over de bedrijven;
- de aanwezigheid van marktmechanismen voor de fijnmazige afstemming van productie en consumptie, als stimulans voor de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en als informatie- en controlemiddel ten behoeve van planning;
- anti-monopoliewetgeving.”

Preadvies: negatief.

Motivering: niet voor niets wordt in de tekst van het partijbestuur gesproken over een sociaal en ecologisch gereguleerde markteconomie. Hiermee hebben wij geprobeerd ons enerzijds af te grenzen naar de idee van een totaal vrije markteconomie en anderzijds naar de idee van een planeconomie.

De markt is een „beest”. Ze is onvoorspelbaar en niet te plannen. Door verschillende manieren van maatschappelijke beïnvloeding (overheid, democratische verhoudingen binnen bedrijven, consumptie-

gedrag van individuen enz.) wordt zij in bedwang gehouden, zeg maar getemd. Dit model noemen wij een sociaal en ecologisch gereguleerde (gemengde) (markt)economie.

De indieners van het amendement gaan een stapje verder en bepleiten planning op hoofdlijnen. De marktelementen die men echter wil toelaten staan op gespannen voet met dit streven. Koopgedrag is moeilijk te voorspellen. Als iemand meent een gat in de markt te zien, mag die er dan induiken, ook als dit niet gepland is? Zal de centrale bank geen krediet geven voor dit soort investeringen, of zal men eerst een behoefteonderzoek doen onder de bevolking alvorens krediet te geven? Leidt dit weer niet tot een enorme bureaucratie? Het model van een sociaal en ecologisch gereguleerde markteconomie lijkt ons voor de begripsbepaling zuiverder en duidelijker. Dat neemt niet weg dat ook binnen Groen Links bij concrete uitwerking van bijvoorbeeld een verkiezingsprogramma er meningsverschillen zullen bestaan over de mate waarin, de terreinen waarop en de wijze waarop ingegrepen dient te worden in de markt. Tot slot merken we op dat het amendement, met name de opsomming aan het einde, ons te programmatisch is.

Amendement 12-12 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links gaat uit van een duurzame kringlooeconomie. Dit is een gemengde economische ordening, waarin deels plaats is voor particuliere ondernemingen en deels plaats is voor de overheid en maatschappelijke groeperingen, die een krachtige economische politiek voeren vanuit de ecologische en sociale idealen/doelstellingen. Groen Links is tegen een kapitalistische markteconomie. Na de ineenstorting van het reëel bestaande socialisme is het des te belangrijker dat Groen Links opkomt voor de vanouds socialistische idealen en ruimte geeft aan nieuwe experimenten om met creativiteit een alternatief te vinden voor het dominante kapitalisme.”

Toelichting: spreek je alleen van een markteconomie die sociaal en ecologisch gereguleerd moet worden, dan onderscheid je je te weinig van de andere politieke partijen. De mate van radicaliteit wordt er ook niet in duidelijk. Bovendien schaar je je in de rij van mensen, die het alleen nog maar over een markteconomie hebben sinds de val van de muur in Oost-Europa. En als laatste haalt het een oud denkmodel van stal (kapitalisme-socialisme), waar men zich elders in het manifest juist van distantieert vanwege de tegenstellingen. Het gebruik van de terminologie „duurzame kringlooeconomie” zal anderen uitnodigen tot het stellen van vragen en onszelf dwingen concreet aan te geven hoe die duurzame kringlooeconomie eruit gaat zien.

Preadvies: negatief.

Motivering: tweede deel is geen onduidelijke keus voor een sociaal en ecologisch gereguleerde gemengde economie, maar laat iets boven de markt hangen van een socialistisch alternatief, zonder daar verder invulling aan te geven. Amendement 12-11 doet dat overigens wel.

Amendement 12-13 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Groen Links gaat uit van een sociaal-ecologisch gereguleerde markteconomie. Met een gegarandeerde zeggenschap over eigen arbeid. Zeggenschap over eigen arbeid houdt in: vrijheid van arbeidskeuze, zeggenschap over de inhoud van het werk en over de resultaten daarvan. In collectieve arbeidsorganisaties vereist dat democratische verhoudingen.”

Toelichting: Groen Links Voorschoten is tegen kartelvorming.

Preadvies: negatief.

Motivering: de vrijheid om je met anderen te associëren hoort bij de door Groen Links voorgestane sociale vrijheid. Het is één van de redenen een markteconomie te respecteren. Dit uitgangspunt schrappen lijkt ons verkeerd. Overigens zijn wij ook voor wetgeving om kartelvorming te voorkomen.

(*) Amendement 12-14 (Castricum)

Eerste zin vervangen door: „Groen Links gaat uit van een sociaal en ecologisch gereguleerde economie met democratische en vergaand gedecentraliseerde zeggenschapsverhoudingen, waarin ook het marktmechanisme een onontbeerlijk instrument is.”

Toelichting: de voorgestelde formulering suggereert (onbedoeld?) dat het markt-

mechanisme het hoofdkenmerk is, het belangrijkste sturingsmechanisme voor de economie moet zijn, waaraan vervolgens enige sociale en ecologische begrenzingen gesteld worden. Dit lijkt in strijd met onder andere uitspraak 2, met zeggenschap over de eigen arbeid en met sociale rechtvaardigheid. Onzes inziens dient het marktmechanisme een instrument te zijn in het economisch beleid, niet de richtinggever ervan (zie ook het amendement op uitspraak 13).

Preadvies: negatief.

Motivering: het gaat er niet om wat het belangrijkste is, markt of regulering. Dat is appels en peren met elkaar vergelijken. Laten we bovendien geen verstoppertje spelen: het is de vrije markt die we reguleren.

(I) Amendement 12-15 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Groen Links propageert en strijdt voor een duurzame produktiewijze. Binnen het model van getrapte zeggenschap betekent dat vrijheid en democratie tot bepaalde hoogte; op de werkvloer zal dat vooral betekenen zeggenschap over arbeidsomstandigheden en wijze van produceren. In algemene zin betekent het absolute zeggenschap binnen de grenzen van een hoger niveau. Wanneer getrapte democratie tot te weinig inzicht op het geheel zou leiden, moeten democratische terugkoppelingen worden ingebouwd, die het meebeslissen op een hoger niveau mogelijk maken.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij vinden dit een te specifieke invulling van een democratiemodel.

(I) Amendement 12-16 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Het ontwikkelen van een duurzame produktiewijze stelt strenge en geheel andere eisen aan de ontwikkeling van wetenschap en technologie. Richting en inzet ervan zullen drastisch moeten veranderen. De periode van technische hoogstandjes en prestigeprojecten zal vervangen moeten worden door een periode waarin schone, goedkope en zo universeel mogelijk bruikbare technologie wordt ontwikkeld. De menswetenschappen dienen de behoeften aan zorg en hulp te ondersteunen. Wetenschap en technologie zullen op hun bijdrage aan een duurzame produktiewijze en een zorgzame samenleving worden getoetst.”

Preadvies: negatief.

Motivering: het amendement is te programmatisch. Bovendien wordt wel heel gemakkelijk over iets als academische vrijheid heengewalst.

(I) Amendement 12-17 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Onderwijs dient tot bewustwording, ontplooiing en ruime algemene ontwikkeling te leiden. De generalistische kant van menselijke ontwikkeling mag niet opgevoerd worden aan het verkrijgen van detailkennis. Een breed bewustzijn is voorwaarde voor strijdbaarheid.”

Preadvies: negatief.

Motivering: te programmatisch.

UITSpraak 13

Oorspronkelijke tekst:

Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. Het marktmechanisme is onmisbaar voor een fijnmazige afstemming van productie en consumptie.

In de markteconomie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van productie en consumptie niet zonder grenzen. Een gelijke mate van vrijheid voor ieder individu betekent immers dat de vrijheid van de één niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander. Een ongebreidelde vrijheid van een kleine economische machtselite betekent onvrijheid voor vele anderen - zowel in een kapitalistische markteconomie als in een staatseconomie. De markteconomie die Groen Links nastreeft staat daarom haaks op de kapitalistische markteconomie.

Amendement 13-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. Het marktmechanisme is onmisbaar voor een fijnmazige afstemming van productie en consumptie. In de markteconomie die Groen Links

voorraat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een ongebreidelde vrijheid om te produceren en consumeren kan immers haaks staan op de vrijheid en sociale rechten van anderen en op een duurzame ontwikkeling van de economie. Daarom dient de economische markt vanuit sociaal en ecologisch standpunt gereguleerd te worden.

Deze maatschappelijk sturing krijgt vorm op verschillende manieren via overheid, maatschappelijke beweging, zeggenschap over eigen arbeid, individueel koopgedrag enz. Groen Links maakt daarbij geen eenzijdige keuze voor één vorm van sturing."

(I) Amendement 13-2 (Opsterland)

Schrappen: eerste zin.

Toelichting: wordt anders en beter geformuleerd in uitspraak 12.

Preadvis: negatief.

Motivering: redactioneel.

(*) Amendement 13-3 (Montfoort)

Schrappen: laatste zin.

Toelichting: deze zin is overbodig, omdat ze herhaalt wat erboven staat.

Preadvis: positief.

Motivering: redactioneel.

(I) Amendement 13-4 (Nijmegen)

Toevoegen: „Groen Links zal onderzoeken stimuleren dat tot doel heeft de ontwikkeling van een alternatief economisch model."

Preadvis: negatief.

Motivering: programmatisch.

Amendement 13-5 (Amsterdam-De Pijp)

Toevoegen: „De controle op de markt van de multinationals zal vergroot moeten worden, ook op het internationale vlak. De democratisering in bedrijven moet uitgebreid worden."

Toelichting: de „kleine economische machtselite" waarvan in uitspraak 13 sprake is vertaalt zich in onze kapitalistische maatschappij in de macht van directies van multinationals. Die verzetten zich bijvoorbeeld tegen het tot stand komen van een VN-gedragscode voor multinationals.

Preadvis: negatief.

Motivering: programmatisch.

(*) Amendement 13-6 (Arnhem)

Toevoegen na 2e zin: „Om de eigen waarde van onder meer een goed milieu, goed onderwijs, een goede gezondheidszorg en pluriforme culturele voorzieningen te waarborgen, zijn echter ook planmatige regelingen van overheidswege nodig, mede ter correctie van de voortgaande commercialisering van de genoemde sectoren."

Toelichting: de basistekst oriënteert zich te eenzijdig op de voordelen van de vrije werking van de markt. Juist vanwege de genoemde „grenzen" aan die vrijheid moet de betekenis van overheidsplanning uitdrukkelijk worden erkend.

Preadvis: negatief.

Motivering: gedeeltelijk overgenomen in nieuwe tekst 13-1.

(*) Amendement 13-7 (Opsterland)

Vervangen laatste zin door: „De markteconomie die Groen Links nastreeft staat haaks op de kapitalistische markteconomie, omdat zij in beginsel geen vrije markteconomie is, maar een economie die gestuurd en beperkt wordt door eisen op het gebied van opbrengsten, zeggenschap, duurzaamheid en ecologie."

Preadvis: negatief.

Motivering: we onderschrijven de intentie, maar hebben voorkeur voor amendement 13-1.

Amendement 13-8 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Groen Links vindt verandering in productieverhoudingen en consumptiepatronen dringend noodzakelijk. Belangrijke investeringsbeslissingen kunnen niet worden overgelaten aan kleine ongecontroleerde machtselites. Maatschappelijke beïnvloeding van produktie en consumptie is vereist. De overheid heeft uiteraard een taak bij de maatschappelijke controle van produktie en consumptie in het algemeen en van investeringsbeslissingen in het bijzonder. Vakorganisaties, consumentenbonden en milieubewegingen zijn evenzo belangrijk. Daartoe moeten wij betere voorwaarden gecreëerd worden, vooral als het gaat om informatievoorziening."

Toelichting: de markteconomie die Groen Links nastreeft wordt in de oude tekst alleen afgezet tegen de „staatsecon-

omie" en tegen de „kapitalistische markteconomie". Elke eigen invulling ontbreekt. Net als alle andere suggesties om de overheid van haar invloed te beroven wordt hier alleen bereikt dat er iets wordt afgebroken: materiaal voor een nieuw bouwwerk ontbreekt, alsmede de bouwvergunning.

Preadvis: negatief.

Motivering: in de nieuwe tekst 13-1 wordt aan een deel van de bezwaren tegemoet gekomen.

(*) Amendement 13-9 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Het prijsmechanisme is onmisbaar voor een fijnmazige afstemming van produktie en consumptie. In de duurzame kringlooeconomie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een gelijke mate van vrijheid voor ieder individu betekent immers dat de vrijheid van de één niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander. De particuliere ondernemers zijn aan de samenleving verantwoordelijk schuldig voor de maatschappelijke gevolgen van de produktie."

Toelichting: voor een deel zie toelichting bij 12-12. De laatste alinea, vanaf „Een ongebreidelde vrijheid..." , vervalt omdat dat in de huidige politieke actualiteit al door zoveel mensen beweerd wordt. Groen Links moet dat juist nu niet mee gaan versterken, maar voorkomen dat de socialistische idealen taboe zijn.

Er volgt een logischer eindzin op het punt van de vrijheid. Dat is tevens een onderscheid met de gebruikelijke markteconomie (=vrijheid van ondernemen). Ook een onderscheid met de verzorgingsstaat, waarin een grote controletaak bij de centrale overheid ligt. In de herziene tekst wordt verantwoording aan lagere overheid en andere maatschappelijke groeperingen bedoeld.

Preadvis: negatief.

Motivering: intentie van indieners onderschrijven we, maar voorkeur gaat uit naar amendement 13-1.

Amendement 13-10 (Wageningen)

Nieuwe tekst:

„In de economie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een gelijke mate van vrijheid voor ieder individu betekent immers dat de vrijheid van de één niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander. Een ongebreidelde vrijheid van een kleine machtselite betekent onvrijheid voor vele anderen -zowel in een kapitalistische markteconomie als in een staatseconomie. De economie die Groen Links nastreeft staat daarom haaks op de kapitalistische markteconomie."

Preadvis: negatief.

Motivering: passage over markteconomie en marktmechanisme vinden wij essentieel.

(*) Amendement 13-11 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. Het marktmechanisme is onmisbaar voor een fijnmazige afstemming van produktie en consumptie. In de markteconomie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een gelijke mate van vrijheid voor ieder individu betekent immers dat de vrijheid van de één niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander. Groen Links is dus tegen een ongebreidelde vrijheid van een kleine economische machtselite."

Toelichting: onduidelijk is hoe de markteconomie die Groen Links voorstaat eruit ziet. Dus ook niet bekend wat precies („haaks") de relatie is met de kapitalistische markteconomie.

Preadvis: negatief.

Motivering: intentie van indieners delen we, maar we hebben voorkeur voor amendement 13-1.

(*) Amendement 13-12 (Leiden)

Toevoegen na derde zin: „Er zijn twee grenzen."

Aan eind toevoegen: „De andere grens aan produktie en consumptie is het milieu."

Toelichting: verduidelijking ten opzichte van oorspronkelijke tekst.

Preadvis: negatief.

Motivering: onderschrijven intentie indieners, maar hebben voorkeur voor amendement 13-1.

Amendement 13-13 (50+ groep)

Nieuwe tekst:

„Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. In de markteconomie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Zo moet erop worden toegezien dat de leefomstandigheden van mens en dier zowel in als buiten de plaats van produceren aan redelijke normen voldoen. Een ongebreidelde vrijheid van een kleine economische machtselite... (verder oorspronkelijke tekst)."

Toelichting: dat het marktmechanisme onmisbaar is, vinden we een te boude uitspraak. Die zin hebben we weggelaten. Voorts geeft onze formulering aan dat wij naast zorg voor een leefwaardig bestaan van de mens ook het dier (in de bio-industrie) in bescherming willen nemen.

Preadvis: negatief.

Motivering: erkenning van de noodzaak van een marktmechanisme lijkt ons wel nodig. De leefomstandigheden van mens en dier worden onzes inziens ingesloten door het begrip ecologisch.

(I) Amendement 13-14 (Zwolle)

Begin vervangen door: „Een vrije democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. In de behoefte-economie die Groen Links voorstaat is de vrijheid ... (verder oorspronkelijke tekst tot laatste zin)."

Laatste zin vervangen door: „De behoefte-economie die Groen Links nastreeft staat daarom haaks op de kapitalistische markteconomie."

Preadvis: negatief.

Motivering: behoefte-economie als eigen term roept bij ons alleen maar nog meer verwarring op. Wordt hier bedoeld een planeconomie waar produktie naar behoefte wordt gepland? Of juist niet?

(*) Amendement 13-15 (Borne)

Nieuwe tekst:

„Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt een markteconomie. Het marktmechanisme is onmisbaar voor een fijnmazige afstemming van produktie en consumptie. In de markteconomie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een gelijke mate van vrijheid van ieder individu betekent immers dat de vrijheid van de één niet ten koste mag gaan van de vrijheid van de ander. Een ongebreidelde vrijheid van een kleine economische machtselite betekent onvrijheid van vele anderen -zowel in een kapitalistische markteconomie als in een staatseconomie. Een ongebreidelde vrijheid van consumptie van een ieder die niet behoort tot voornoemde kleine machtselite kan eveneens onvrijheid van vele anderen betekenen als het gaat om goederen en diensten die tegen een te laag loon en onder niet-menswaardige omstandigheden geproduceerd zijn. De consumptie van dergelijke goederen en diensten zal ontmoedigd worden en de consumptie van goederen en diensten die daar wel aan voldoen zal gestimuleerd worden. De markteconomie die Groen Links nastreeft staat daarom haaks op de kapitalistische markteconomie."

Preadvis: negatief.

Motivering: verdere precisering van het in sociaal en ecologisch opzicht reguleren van de markt lijkt ons overbodig. Dat komt ruimschoots bij andere uitspraken aan de orde. Wellicht dat de indieners tevreden zijn met onze nieuwe tekst in 13-1.

(*) Amendement 13-16 (Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Het marktmechanisme is onmiskenbaar een fijnmazige afstemming van produktie en consumptie. Maar in de gemengde economie die Groen Links voorstaat is de vrijheid van produktie en consumptie niet zonder grenzen. Een ongebreidelde vrijheid om te produceren en consumeren kan immers haaks staan op de vrijheid en sociale rechten van anderen en op een duurzame ontwikkeling van de economie. Daarom dient de economische markt vanuit sociaal en ecologisch standpunt gereguleerd te worden."

Toelichting: als we niet (meer) kiezen voor een planeconomie, hoeven we de „markteconomie" nog niet te omhelzen (de bezweringsformule -dat onze markteconomie niet kapitalistisch is, maakt het er ook niet helderder op). Groen Links kiest voor overheidsingrepen in de economie vanwege sociale en ecologische doelen. Dat leidt tot een gemengde economie. Laten we dat dan ook opschrijven.

Preadvis: negatief.

Motivering: grotendeels wordt dit amendement door ons overgenomen. Om alle misverstanden te voorkomen willen wij vasthouden aan het begrip sociaal en ecologisch geregeerde markteconomie.

Amendement 13-17 (Woerden)

Nieuwe tekst:

„Het marktmechanisme, dat blijkaar onmisbaar is voor een fijnmazige afstemming van produktie en consumptie, behoeft een begrenzing van haar werking vanwege de veelal ongelijke economische machtsverhoudingen en een noodzakelijke regulering met betrekking tot ongeprijsde goederen. Dat marktmechanisme dient daarom voorafgegaan te worden door een planningsmechanisme, waarbinnen op democratische wijze de grenzen van produktie en consumptie zowel kwalitatief als kwantitatief en in relatie tot lokale, regionale, nationale en mondiale ecologische, maatschappelijke en sociale aanvaardbaarheid worden vastgesteld."

Preadvis: negatief.

Motivering: zie motivering bij 12-11.

(I) Amendement 13-18 (Castricum)

Vervangen 1e zin door: „Een vrije en democratische samenwerking door producenten veronderstelt ook het gebruik van het marktmechanisme."

Toelichting: zie toelichting bij 12-14.

Preadvis: negatief.

Motivering: de stelling maakt duidelijk dat wij het marktmechanisme accepteren, mede omdat het recht doet aan de vrijheid van associatie. Vervolgens is maatschappelijke beïnvloeding nodig om de zaak bij te sturen in sociale en ecologische richting. Amendement lijkt ons overigens redactioneel.

Amendement 13-19 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Een geplande produktiewijze veronderstelt een perfecte logistieke ondersteuning en een geolied distributiesysteem. Een afstemming van produktie op consumptie die voornamelijk berust op het kweken en manipuleren van behoeften moet worden tegengewerkt."

Preadvis: negatief.

Motivering: zoals reeds gebleken is, zijn wij niet voor een planeconomie.

UITSPRAAK 14

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links kiest voor een radicale herverdeling van betaalde arbeid. Alle mensen hebben recht op arbeid. Groen Links neemt bovendien stelling tegen de grote onderwaardering van onbetaalde arbeid en tegen de overwaardering van betaalde arbeid op grond van het heersende arbeidsethos.

Amendement 14-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid, en dus voor het opheffen van de arbeidsdeling naar sekse. Iedereen die daartoe in staat is moet kunnen deelnemen aan betaalde arbeid. Groen Links neemt bovendien stelling tegen de grote onderwaardering van onbetaalde arbeid en tegen de overwaardering van betaalde arbeid op grond van het heersende arbeidsethos."

(I) Amendement 14-2 (Beuningen)

Vervangen 2e zin door: „Alle mensen hebben recht op (deeltijd)arbeid."

Toelichting: de afdeling vindt het wenselijk expliciet te maken wat Groen Links precies onder „radicale herverdeling" verstaat. Dit kan niet betekenen een recht op fulltime-arbeid in de huidige betekenis van het woord.

Preadvis: negatief.

Motivering: redactioneel en programmatisch.

Amendement 14-3 (Opsterland)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale wettelijke herverdeling van alle betaalde arbeid, zodat er niet alleen recht, maar ook kans op betaalde arbeid en gelegenheid tot onbetaalde arbeid voor een ieder ontstaat."

Toelichting: dwingend voorgeschreven arbeidstijdverkorting levert meer tijd op waarover mensen vrij kunnen beschikken. Zo kunnen persoonlijke „argumenten" tegen herverdeling van bijvoorbeeld verzorgende arbeid hun overtuigingskracht verliezen.

Preadvis: negatief.

Motivering: programmatisch.

(*) Amendement 14-4 (Vrouwenvoerleg, Wormerland en Zaanstad)

Toevoegen na eerste zin: „en voor het opheffen van de arbeidsdeling naar sekse.”

Preadvies: positief.

Motivering: hiermee wordt een omissie in oorspronkelijke tekst hersteld.

(*) Amendement 14-5 (Borne)

Toevoegen na laatste zin: „Groen Links streeft daarbij naar een eerlijke verdeling van betaald en onbetaald werk door mannen en vrouwen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor formulering 14-4.

(*) Amendement 14-6 (Voorschoten en Groningen-stad)

Toevoegen in eerste zin na „betaalde”: „en onbetaalde”.

Toelichting: omissie.

Preadvies: positief.

Motivering: inderdaad!

(*) Amendement 14-7 (Leiden)

Toevoegen in eerste zin na „betaalde arbeid”: „en onbetaalde arbeid, onder andere door middel van arbeidstijdverkorting”.

Toelichting: cruciale toevoeging.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor 14-6. Arbeidstijdverkorting en radicale herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid in één zin is wat dubbelop.

(*) Amendement 14-8 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. Groen Links neemt voorts als uitgangspunt dat alle mensen ook een aandeel hebben in de onbetaalde arbeid.”

Toelichting: de herverdeling moet zowel de betaalde als de onbetaalde arbeid betreffen, anders levert het nog niets op. Uitgangspunt van sociaal-economische politiek moet zijn het streven ieder mens een reguliere betaalde baan te bieden. Recht op werk zonder het woord „betaald” impliceert ook „recht op het aanrecht”. Voorts moet er vanuit worden gegaan dat iedereen ook onbetaald werk verricht, als gevolg van de radicale herverdeling. Dit uitgangspunt is onder meer een basis voor het streven naar verdergaande arbeidstijdverkorting per dag. Er kan hier echter geen „recht” of „plicht” geformuleerd worden omdat Groen Links de scheiding tussen openbaar en privéleven erkent.

Preadvies: negatief.

Motivering: voor een deel overgenomen in nieuwe tekst. Voor een ander deel overbodig geworden door tekst over arbeidsdeling naar sekse. Bovendien missen we een uitspraak over het bestaande arbeidsethos.

(*) Amendement 14-9 (Deventer e.o.)

Toevoegen na laatste zin: „Groen Links kiest voor een radicale herverdeling van het inkomen (nivellering). Een drastische verhoging van de laagste inkomens (15%-eis). Invoering van een maximuminkomen van een ton, waarboven alles wordt belast.”

Toelichting: linkse politiek betekent dat de sociaal gezien volstrekt onrechtvaardige inkomensverdeling vergaand zal moeten worden aangetast. Plus dat we de lagere inkomensgroepen niet in de kou mogen laten staan.

Preadvies: negatief.

Motivering: nivellering is al een gevolg van een radicale herverdeling van onbetaalde en betaalde arbeid. Bovendien is nivellering geen doel op zich. Wij willen in dit land een aantal zaken collectief regelen. Dat kost geld. Wie veel heeft, betaalt veel. Uitkomst hiervan is nivellering. De laatste twee zinnen zijn overigens puur programatisch en hier dus niet ter zake.

(*) Amendement 14-10 (Maastricht)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale herverdeling van betaalde arbeid. Alle mensen hebben recht op betaalde arbeid. Groen Links neemt stelling tegen de grote onderwaardering van onbetaalde arbeid.”

Preadvies: negatief.

Motivering: ook de passage over het stelling nemen tegen de overwaardering van betaalde arbeid (wie niet werkt telt niet mee) door het heersende arbeidsethos lijkt ons essentieel. Dit arbeidsethos neemt soms ongezonde vormen aan en, dat is belangrijker, belemmert de herverdeling van onbetaalde en betaalde

arbeid.

Amendement 14-11 (Ciska Ansem e.a. en Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar spreiding van individuele rechten en verantwoordelijkheden met betrekking tot arbeid en inkomen. Iedereen die daartoe in staat is moet kunnen deelnemen aan betaalde arbeid. Groen Links kiest voor een vergaande herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. Dit vereist vergaande arbeidstijdverkorting. Ze zet zich bovendien in voor een grotere waardering van onbetaalde arbeid, van laaggekwalificeerde arbeid en van betaalde arbeid van verzorgende aard.”

Toelichting: bij herverdeling van arbeid en inkomen gaat het om een rechtvaardiger verdeling van rechten en verantwoordelijkheden van mensen. Als je los van deze verdeling het recht op inkomen door de staat wilt garanderen, lijkt ons dat als uitgangspunt geen stap vooruit. Bovendien is zo'n extreme variant van de verzorgingsstaat politiek geen begaanbare weg.

Preadvies: negatief.

Motivering: voor een deel is dit amendement verwerkt in de nieuwe tekst. Ook hier geldt dat wij de passage over het heersende arbeidsethos essentieel vinden en missen in dit amendement. Het is ons onduidelijk wat met de eerste zin wordt bedoeld. Bij een radicale herverdeling van onbetaalde en betaalde arbeid gaat het ook om spreiding van verantwoordelijkheden en lijkt de passage overbodig. Maar misschien wordt hier bedoeld dat tegenover recht op werk ook een plicht tot werken dient te staan. In dat geval stellen wij voor niet hier dit discussiepunt te beslechten, maar dat aan de orde te stellen bij de volgende uitspraak wanneer het gaat om individuele economische zelfstandigheid. Het punt van arbeidstijdverkorting vinden we programatisch.

(*) Amendement 14-12 (Heerenveen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een eerlijke herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid.”

Toelichting: hiermee is gezegd wat we willen. In de oude tekst vielen we over „radicale herverdeling” en het geladen woord „arbeidsethos”.

Preadvies: negatief.

Motivering: iedereen is voor een eerlijke herverdeling! Uitspraak over arbeidsethos vinden wij essentieel (zie ook 14-11).

(I) Amendement 14-13 (Alkmaar)

Nieuwe tekst 14+15:

„Over arbeid en inkomen (kop).

Groen Links kiest voor:

- het eerlijk delen van betaald werk;
- het eerlijk delen van onbetaald werk;
- het eerlijk delen van inkomen;
- een geïndividualiseerd recht op economische zelfstandigheid.

Dit kan bereikt worden door:

- herverdeling van betaalde arbeid;
- betaling van nu nog veel onbetaalde arbeid;
- verruiming van het begrip passende arbeid;
- verkleining van de inkomensverschillen;
- verhoging en individualisering van (de) uitkeringen.

Een sociaal verzekeringsstelsel is alleen betaalbaar en maatschappelijk acceptabel als volumebeperking gerealiseerd wordt. Beschikbaarstelling voor de betaalde arbeidsmarkt dient vooraf te gaan aan het recht op een uitkering, behoudens vrijstelling op grond van leeftijd, ziekte, arbeidsongeschiktheid, verlof in verband met studie, zorg voor kinderen enz.

Preadvies: negatief.

Motivering: uitspraak is te veel een losse verzameling van mooie intenties. Sommige punten vinden wij daarbij te programatisch. Bovendien zouden we de discussie over uitspraak 14 en 15 gescheiden willen houden. Eerst eentje over verdeling van werk en waardering van werk, daarna discussie over welke rechten (individuele economische zelfstandigheid) wie kan claimen (individu of gezin) en op grond waarvan (verplichtingen, verantwoordelijkheden).

Amendement 14-14 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Toevoegen: „Groen Links vindt dat het beloningssysteem moet uitgaan van de gelijkwaardigheid van lichamelijke en geestelijke arbeid.”

Toelichting: in het huidige systeem wordt

intellectuele arbeid overgewaardeerd.

Preadvies: negatief.

Motivering: kan zo algemeen niet gesteld worden.

Amendement 14-15 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„In het kader van het voorgaande is een basisinkomen de eenvoudigste vorm van arbeidshonorering. Iedereen die kan werken zal dat ook moeten, terwijl de arbeidstijd drastisch zal kunnen worden verlaagd. Een basisinkomen zonder dat daar arbeid tegenover staat wordt slechts verstrekt in geval van studie, arbeidsongeschiktheid en verdiende rust (ouderdom)-afhankelijk van de totale noodzaak tot arbeid kan dit laatste vervroegd intreden, zonder overigens tot discriminatie op leeftijd te leiden of tot de verplichting geen arbeid meer te verrichten.

Zowel de huidige betaalde als onbetaalde arbeid wordt onder de globale noemer 'arbeid' gerekend. Wanneer de nu onbetaalde arbeid, die vaak inefficiënt gebeurt, te zeer beslag op arbeidskracht zou leggen, moet naar efficiëntere manieren worden gezocht voor het (soort)gelijke werk.

Werkloosheid behoort tot het verleden; er ligt zoveel nuttige productie en zorg braak dat het verspilling zou zijn wanneer niet de voorwaarden worden geschapen om de daartoe benodigde arbeid ook te kunnen verrichten.

Preadvies: negatief.

Motivering: indieners wordt verzocht dit amendement in te trekken ten gunste van 15-2.

UITSpraak 15

Oorspronkelijke tekst:

De overheid dient uitsluitend uit te gaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen. Deze garantie in de vorm van een basisinkomen, een uitkering, of een combinatie hiervan stelt ieder mens in staat om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien. Dit recht op een menswaardig bestaan is een onontvreemdbaar 'mensenrecht'.

Amendement 15-1 (vijf leden partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient mensen de vrijheid te garanderen om de door hen gewenste leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen. Deze garantie stelt ieder mens in staat om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien. Dit recht op een menswaardig bestaan is een onontvreemdbaar mensenrecht.”

Toelichting: wij zijn niet voor een plicht tot arbeid. In z'n uiterste consequentie betekent dit dat in een situatie van volledige werkgelegenheid werk, wanneer het passend is, niet geweigerd kan worden op grond van beloning, arbeidsomstandigheden, arbeidsduur, ontbreken van medezeggenschap enz. Men staat weerloos op de arbeidsmarkt en dient al het passende werk te accepteren op straffe van kortingen of wellicht het stoppen van een uitkering. Juist mensen aan de onderkant zullen hier het slachtoffer van worden. Hoger opgeleiden staan al steviger op de arbeidsmarkt en kunnen al meer eisen stellen aan aangeboden werk. Lager opgeleiden en ongeschoolden zullen tegen hun wil opgezadeld worden met een laag loon voor ondergewaardeerd en vaak vies werk.

Dat neemt niet weg dat er wel sprake dient te zijn van een soort prikkel. Dat wil zeggen: werken moet lonen. Nu is niet het geval. Zo is bijvoorbeeld bijverdieneren voor uitkeringsgerechtigden onaantrekkelijk door de strikte bijverdienregeling.

Individuele economische zelfstandigheid als recht zonder plicht dient te worden erkend. Dit mag echter niet leiden tot een soort afkopen van een radicale herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. Een situatie van volledige werkgelegenheid, waarin mensen sterker op de arbeidsmarkt staan, dient te worden nagestreefd.

De bezweringsformule een uitkering toe te kennen wanneer mensen (tijdelijk) niet in eigen levensonderhoud kunnen voorzien, roept bij ons vraagtekens op. Wie maakt uit wanneer het tijdelijk niet mogelijk is? De samenleving of het individu? Zolang zorgarbeid bijvoorbeeld ondergewaardeerd blijft, zal een zorgverlof niet snel

geaccepteerd worden als omstandigheid waarin het niet mogelijk is in eigen onderhoud te voorzien. Het individu heeft het principiële recht zelf voorwaarden te verbinden aan aangeboden werk.

Dit amendement is geen keuze voor het basisinkomen, maar ook niet tegen het basisinkomen. Zie ook motivering bij 15-4.

Amendement 15-2 (vijf leden partijbestuur en Ciska Ansem e.a.)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient uit te gaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. Het individu dient zoveel mogelijk in eigen bestaan te voorzien. Daar waar dit (tijdelijk) niet mogelijk is, zoals bij ziekte, ouderdom en werkloosheid, moet de overheid voor ieder mens zelfstandigheid waarborgen. Deze garantie stelt ieder mens in staat om in zijn of haar levensonderhoud te voorzien.”

Toelichting: doel is een drastische individualisering van het sociale zekerheidsstelsel. Uitgangspunt is daarbij dat iedereen het recht heeft op een baan waarmee voorzien kan worden in het eigen levensonderhoud. Als dat om wat voor (goede) reden niet lukt, dient er een recht op uitkering te zijn dat niet afhankelijk is van de door betrokkene gekozen leefvorm.

Gekoppeld aan het recht op arbeid en geïndividualiseerde uitkering is de plicht om zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Gecombineerd met onze eisen voor verbetering van de beloning van bepaalde werksoorten en verbetering van de arbeidsomstandigheden op vele plaatsen is dat een in onze ogen legitieme eis.

(*) Amendement 15-3 (Veenendaal)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient uitsluitend uit te gaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid bieden. Burgers hebben daarom recht op een uitkering om in hun levensonderhoud te voorzien. Tegenover deze uitkering staat in beginsel de plicht om te gaan werken in casu beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt. De overheid voert verder een sociale dienstplicht in van 12 maanden; die geldt voor alle mannelijke en vrouwelijke burgers. De bestaande militaire dienstplicht wordt hiertoe uitgebreid naar andere maatschappelijk zinvolle sectoren.”

Toelichting: tegenover rechten staan plichten. In principe dient iedereen betaald werk te verrichten. Onbetaalde arbeid dient zoveel als mogelijk is te worden omgezet in betaald werk.

Preadvies: negatief.

Motivering: we stellen de indieners voor het amendement in te trekken ten gunste van 15-2.

(*) Amendement 15-4 (Opsterland)

Schrappen: „een uitkering of een combinatie hiervan”.

Toelichting: één van de grondrechten van mensen dient financiële zekerheid te zijn. We hebben gezien dat een uitkering deze zekerheid niet biedt.

Preadvies: negatief.

Motivering: eenzijdige keuze voor een basisinkomen als het instrument om aan het ideaal van individuele economische zelfstandigheid vorm te geven, wijzen wij af. Daarmee is het bij het aannemen van amendement 15-1 niet afgeschreven. Het blijft immers een mogelijkheid om vorm te geven aan individuele economische zelfstandigheid.

(*) Amendement 15-5 (Ede)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient mensen de vrijheid te garanderen om de door hen gewenste leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen. Deze garantie in de vorm van een basisinkomen, een uitkering of een combinatie hiervan stelt ieder mens in staat om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien. Dit recht op een menswaardig bestaan is een onontvreemdbaar 'mensenrecht'.”

Toelichting: de werkelijkheid is dat niet alle individuen onafhankelijk zijn. De oorspronkelijke tekst zou gemakkelijk verkeerd kunnen worden uitgelegd.

Preadvies: negatief.

Motivering: grotendeels overgenomen in amendement 15-1. Indieners wordt verzocht hun tekst in te trekken ten gunste van dat amendement.

(*) Amendement 15-6 (Nijmegen, Utrecht-stad en Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient uitsluitend uit te gaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen. Dit gebeurt in de eerste plaats door een streven naar volledige werkgelegenheid en een radicale herverdeling van arbeid. Voorzover de overheid en de partijen op de arbeidsmarkt hier niet in slagen, krijgt deze garantie de vorm van een geïndividualiseerde uitkering op een gegarandeerd sociaal minimum of als aanvulling tot dat sociaal minimum. Dit kan beschouwd worden als een basisinkomen. Collectieve bovenminimale uitkeringen moeten blijven bestaan.”

Preadvies: negatief.

Motivering: we stellen de indieners voor dit amendement in te trekken ten gunste van 15-2.

Amendement 15-7 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Toevoegen: „Naast een wettelijk minimuminkomen dient een maximuminkomen te worden vastgelegd.”

Toelichting: Groen Links moet inkomensnivellering bevorderen.

Preadvies: negatief.

Motivering: programmatisch.

Amendement 15-8 (Borne)

Nieuwe tekst:

„Groen Links is van mening dat een ieder in principe zelf in zijn eigen levensonderhoud dient te voorzien, maar beseft dat dit niet altijd mogelijk is. Daarom is de garantie van een basisinkomen, een uitkering of een combinatie hiervan gewenst.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij snappen niet waarom de eerste zinnen van de uitspraak geschrapt zijn. Het lijkt ons met het oog op de toekomst van het sociale zekerheidsstelsel belangrijk uit te gaan van individuen en niet van gezinshuishoudens.

Amendement 15-9 (Maastricht)

Nieuwe tekst:

„De overheid dient uitsluitend uit te gaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen door garantie van betaalde arbeid of eventueel een basisinkomen. Dit recht op een menswaardig bestaan is een onontvremdbaar mensenrecht.”

Preadvies: negatief.

Motivering: het vertroebelt de discussie. Wordt hier nu het recht op individuele economische zelfstandigheid gekoppeld aan een plicht tot werken, of juist niet, of eventueel?

(*) Amendement 15-10 (Amsterdam-Zuidoost)

Schrappen: „in de vorm van een basisinkomen” en „of een combinatie hiervan”.
Toelichting: of de zelfstandigheid al dan niet door middel van een basisinkomen gegarandeerd zal worden is afhankelijk van tal van andere maatregelen die concreet genomen moeten worden.

Preadvies: negatief.

Motivering: wij stellen de indieners voor dit amendement in te trekken ten gunste van 15-2.

(I) Amendement 15-11 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„De overheid moet ieder mens individuele economische zelfstandigheid waarborgen. Deze garantie in de vorm van een basisinkomen, een uitkering of een combinatie hiervan stelt ieder mens in staat om in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Daarmee moet de overheid uitsluitend uitgaan van onafhankelijke individuen en hun vrijheid om bepaalde leefvormen te kiezen. Dit recht op een menswaardig bestaan is een onontvremdbaar 'mensenrecht'.”

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

(I) Amendement 15-12 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„De socialistische overheid zal mensen als individu en niet als onderdeel van een leefvorm beschouwen. Hetgeen niet haaks staat op het stimuleren van solidaire, minder verspillende vormen van samenleven.”

Preadvies: negatief.

Motivering: amendement zegt niet

zoveel meer.

UITSpraak 16

Oorspronkelijke tekst:

Het is te verwachten dat de Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen in economische structuurpolitiek, monetair beleid, milieubeleid en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek. Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als noodzakelijk en wenselijk mits aan voorwaarden van democratische besluitvorming en controle is voldaan en ecologische en sociale uitgangspunten serieus worden genomen. Daartegenover staat de wenselijkheid van een zo groot mogelijke regionale autonomie.

Amendement 16-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Het is te verwachten dat Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen bij de economische structuurpolitiek, het monetair beleid, milieubeleid en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek. Dit is een onvermijdelijk uitvloeisel van de groeiende internationalisering van economie en politiek.

Groen Links vindt dat deze ontwikkelingen moeten voldoen aan de volgende voorwaarden: democratische besluitvorming en controle; een grotere rol voor ecologische en sociale uitgangspunten; geen afscherming van Europa richting Derde Wereld.

Tegenover deze schaalvergroting staat de wenselijkheid van een zo groot mogelijke regionale autonomie.”

(*) Amendement 16-2 (Montfoort)

Toevoegen in begin: „Uitgangspunt van Groen Links bij mondialisering is: overleg, gelijkwaardigheid en eerlijke verdeling. Krachtmeting en overheersing wijst zij af. Het is te verwachten... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toevoegen aan slot: „Voorkomen moet worden dat West-Europa streeft naar het verkrijgen van een machts-overwicht ten aanzien van Oost-Europa en Derde Wereldlanden. De NAVO mag geen militair machtsapparaat worden (blijven) met beschikking over de modernste (kern)wapens. Er moet gewerkt worden aan ontwapening en het stopzetten van kernproeven.”

Toelichting: huidige tekst is te wollig en te positief. De gevaren van de Europese eenwording worden niet genoemd, terwijl het nodig is ze te onderkennen en te bestrijden.

Preadvies: negatief.

Motivering: in tegenstelling tot de indieners vinden wij dat, door formulering van de voorwaarden waaraan Europese besluitvorming moet voldoen, expliciet ook de negatieve kanten van die ontwikkeling worden benoemd als aan die voorwaarden niet wordt voldaan. Juist het alternatief van Montfoort vinden wij wollig en zo algemeen dat het niet kan dienen als onderscheidend criterium voor Groen Linkse Europese politiek.

Amendement 16-3 (Beuningen)

Vervangen in 1e zin: het woord „defensiepolitiek” door „vredespolitiek”.

Toelichting: afdeling Beuningen vindt het wenselijk dat er een gezamenlijke vredespolitiek wordt ontwikkeld, niet zozeer een defensiepolitiek, en dat Groen Links dit in haar taalgebruik tot uitdrukking brengt.

Preadvies: negatief.

Motivering: in deze context gaat het om de beschrijving van een proces, niet om de formulering van beleid zoals wij dat zelf voorstaan. Zie verder de nieuwe uitspraak over vrede en veiligheid (E-30, partijbestuur).

(I) Amendement 16-4 (50+ groep)

Toevoegen: „Groen Links constateert met leedwezen, dat nationalistische tradities tot intolerantie en gewelddadigheden aanleiding geven. Vanuit internationale organen dient gepoogd te worden om gewelddadige conflicten te voorkomen en in te dammen. Groen Links staat achter een versterking van culturele uitwisselingen, maar sluit zonnig sancties op diverse terreinen niet uit.

Toelichting: bij een hoofdstuk over mondialisering kan een uitspraak over bovenstaande problematiek onzes inziens niet gemist worden.

Preadvies: negatief.

Motivering: voor de rol van internationale organen verwijzen we naar de rol van de VN

in de nieuwe uitspraak over vrede en veiligheid. De laatste zin snappen we niet. Na de Golfoorlog is onze opvatting over sancties inmiddels wel bekend. De link met culturele uitwisseling zien we echter niet.

Amendement 16-5 (Eindhoven)

Laatste zin vervangen door: „Naast de wens tot regionale autonomie moet vrije vestiging van iedereen een uitgangspunt van Groen Links zijn.”

Toelichting: onzes inziens spreekt uit deze aanvulling duidelijk de keuze voor een ruimhartig vluchtelingenbeleid. Groen Links maakt zich zorgen over de mogelijkheid dat Europa straks een gesloten gebied wordt waar niemand meer in komt.

Preadvies: negatief.

Motivering: op deze plaats niet geschikt. Voorkeur voor amendement E-19.

Amendement 16-6 (Eindhoven en Gouda)

Schrappen: „en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek”.

Preadvies: negatief.

Motivering: dat die ontwikkeling plaats gaat vinden is inmiddels een open deur. Als aan genoemde voorwaarden wordt voldaan, zien wij niet in waarom alleen dit aspect van internationale samenwerking niet overgedragen mag worden aan Europese organen. Zeker omdat op korte termijn het alternatief ondemocratisch intergouvernementeel overleg is of, nog minder wenselijk, de NAVO of de WEU.

(I) Amendement 16-7 (Den Bosch)

Toevoegen: „De VN moeten zoeken naar politieke oplossingen bij internationale conflicten en vormgeven aan een mondiaal milieubeleid. Ook moeten de VN zich blijven richten op de verdediging van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Schendingen van mensenrechten en democratische vrijheden in de lidstaten moeten de VN aanpakken.”

Toelichting: in de richtinggevende uitspraak wordt geen aandacht besteed aan mensenrechten en democratisering. De situatie rond de Golfcrisis maakt duidelijk dat juist de VN een speciale taak hebben, om te voorkomen dat een westerse alliantie onder aanvoering van de VS de mondiale situatie gaat controleren. Groen Links zou die VN-rol moeten steunen.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor opname van deze ook door ons onderschreven gedachtegang bij de nieuwe uitspraak over vrede en veiligheid (E-30, partijbestuur).

Amendement 16-8 (Zwolle)

Nieuwe tekst:

„Het is te verwachten dat de Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen in de economische structuurpolitiek, monetair beleid en milieubeleid. Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als onwenselijk. Groen Links wijst een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek af.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie 16-6.

(*) Amendement 16-9 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Het is te verwachten dat multinationale besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen in economische structuurpolitiek, monetair beleid, milieubeleid en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek. Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als noodzakelijk en wenselijk en stelt als voorwaarde dat er sprake is van democratische besluitvorming en controle, veel sterker dan tot nu toe binnen Europa het geval was. Bovendien moeten ecologische en sociale uitgangspunten serieus worden genomen, ook op mondiaal niveau. Daartegenover staat de wenselijkheid van een zo groot mogelijke regionale autonomie.”

Toelichting: het lijkt niet verstandig om op voorhand uit te gaan van „Europa” (wordt gelezen als „Europese Gemeenschap”), omdat het huidige Europa totaal niet democratisch functioneert en sociale rechten van anderen dan „Europeanen” aan de laars lapt (handelsbelemmeringen, etc).

Preadvies: negatief.

Motivering: het gaat in deze uitspraak toch echt alleen over Europa. Dat is zeker niet het eind van het liedje, maar voorlopig lijkt het ons van het grootste belang om onze Europese politiek heider te formuleren.

(*) Amendement 16-10 (Wormerland en Zaanstad)

Vervangen tweede zin door: „Groen Links

beschouwt deze ontwikkelingen pas wenselijk als aan voorwaarden van democratische besluitvorming... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting: gezien de onzekere vormgeving van Europa en welke krachten de boventoon voeren, is het nog maar de vraag of de ontwikkeling noodzakelijk is.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor „neutrale” formulering uit 16-15.

Amendement 16-11 (Amsterdam-Noord)

Toevoegen aan slot: „en indien gewenst onafhankelijkheid.”

Preadvies: negatief.

Motivering: in het concept van regionale autonomie binnen een federaal Europa is het belang van nationale staten sterk afgenomen. Het begrip „onafhankelijkheid” doet ons te veel denken aan de „oude” strijd van regio's tegen het nationale centrum. Bovendien, als we die vergelijking mogen maken, hoe onafhankelijk is Friesland van de Nederlandse staat?

Amendement 16-12 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Nieuwe tekst:

„Groen Links heeft geen principiële bezwaren tegen de overdracht van nationale bevoegdheden naar Europese en regionale bestuursniveaus, mits het federalistische subsidiariteitsprincipe (geen overheveling van taken naar een hoger bestuursniveau die op een lager niveau kunnen plaatsvinden) wordt toegepast en een democratische besluitvorming en controle worden ingebouwd. Groen Links verzet zich tegen Europese militaire blokvorming en vindt dat Europese volkeren gezamenlijk een veiligheidsbeleid moeten uitwerken dat is gericht op ontwapening en geweldloze conflictbeheersing. De NAVO moet worden ontbonden!”

Toelichting: Groen Links verzet zich tegen een militaire EG-pijler. De bestaande tekst is te afwachtend. Groen Links moet zelf initiatieven nemen die leiden tot democratisering en federalisering van de EG.

Preadvies: negatief.

Motivering: juist het eerste deel van dit alternatief vinden wij nogal passief. Met de strekking zijn we het wel eens. Onze Europarlementariërs zetten zich zoals bekend reeds jarenlang onvermoeibaar in voor uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement. Onze opvattingen over de EPU zijn sterk gebaseerd op het federale principe. Voor het tweede deel verwijzen we naar de nieuwe uitspraak over vrede en veiligheid (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement 16-13 (Utrecht-stad)

Vervangen tweede zin door: „Groen Links aanvaardt deze ontwikkeling mits aan voorwaarden van democratische besluitvorming en controle is voldaan, ecologische en sociale uitgangspunten serieus genomen worden en een afscherming van Europa richting Derde Wereld wordt voorkomen.”

Toelichting: in de oorspronkelijke tekst staat dat Groen Links het „noodzakelijk en wenselijk” vindt dat de Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen. Uit het oogpunt van sociale en ecologische politiek past een wat minder enthousiaste uitspraak over „Europa”. In het manifest staat terecht de voorwaarde dat Europa zich niet mag afschermen van de Derde Wereld. Jammer genoeg is dat in deze uitspraak weggelaten.

Preadvies: negatief.

Motivering: is (gedeeltelijk) overgenomen. Het woord „aanvaardt” vinden wij te passief, daarom voorkeur voor 16-15. Passage over Europa en de Derde Wereld overgenomen in 16-1.

(*) Amendement 16-14 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Het is te verwachten dat de Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen in economische structuurpolitiek, monetair beleid, milieubeleid en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek. Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als onvermijdelijk mits aan voorwaarden van democratische besluitvorming en controle is voldaan en ecologische en sociale uitgangspunten serieus worden genomen. Daartegenover staat de wenselijkheid van een zo groot mogelijke regionale autonomie.”

Toelichting: onvermijdelijk zijn de krachten

die streven naar grootschaligheid. Wenselijk is de tegenovergestelde richting naar kleinschaligheid.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor gedeelte uit 16-16 over „onvermijdelijk uitvloeisel”.

(*) Amendement 16-15 (Haarlem)

Schrappen in 1e zin: „en defensie”.
Vervangen in 2e zin: „Groen Links beschouwt ... mits aan voorwaarden” door: „Groen Links vindt dat deze ontwikkelingen moeten voldoen aan voorwaarden...” (verder oorspronkelijke tekst, taalkundig aanpassen).
Toelichting: niet te snel deze ontwikkelingen toejuichen, ook al zet je er wat „mitsen” bij. Dit geldt extra voor de Europese defensiepolitiek, zolang deze nog wordt gedomineerd door enkele weinig vredelievende grootmachten. Defensiepolitiek (beter: vredespolitiek) verdient een aparte stelling.

Preadvies: negatief.

Motivering: de aanvulling is overgenomen. Zie voor het schrapvoorstel 16-5.

(*) Amendement 16-16 (Utrecht-stad en Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Het is te verwachten dat de Europese besluitvormingsorganen een steeds grotere rol gaan spelen in economische structuurpolitiek, monetair beleid, milieubeleid en een gezamenlijke buitenlandse en defensiepolitiek. Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als een onvermijdelijk uitvloeisel van de groeiende internationalisering van economie en politiek. De bestaande nationale rivaliteiten, de grote machtsverschillen tussen de nationale elites, het Eurocentrisme en de zwakke positie van de oude en nieuwe sociale bewegingen op internationaal niveau garanderen echter volstrekt niet dat het Europese politieke apparaat-invoering vanuit Groen Links-perspectief een positieve rol zal spelen. Het is daarom absoluut noodzakelijk buiten de Europese instellingen om een internationalistische tegenbeweging op te bouwen, die in sociaal-politieke actie en intellectueel debat bouwt aan een Verenigde Staten van Europa, waarin centralisatie en decentralisatie/autonomie, markt en planning elkaar aanvullen.

Preadvies: negatief.

Motivering: is gedeeltelijk overgenomen in nieuwe uitspraak. Overnemen de passage over het „onvermijdelijk uitvloeisel”. Het tweede deel vinden wij wat te ronkend. De harde eis tot democratische besluitvorming ondervangt veel van de hier gesignaleerde problemen. Op Europees niveau geldt wat betreft het opbouwen van een tegenbeweging hetzelfde als wat in uitspraak 20 wordt gezegd over de noodzaak van samenwerking met sociale bewegingen.

Amendement 16-17 (Zoetermeer)

Tweede zin vervangen door: „Groen Links beschouwt deze ontwikkeling als onontkoombaar. Europese politiek dient evenwel altijd te voldoen aan de voorwaarden van democratische besluitvorming en controle, en dient bovendien ecologische en sociale uitgangspunten serieus te hanteren. Groen Links heeft hiervan echter geen al te hoge verwachtingen.”

Toelichting: de economie is in ondernemersvriendelijk Europa het centrale uitgangspunt. Dat betekent dat in de actuele algemene Europese politiek het milieu een ondergeschikt uitgangspunt is en waarschijnlijk ook zal blijven. Natuurlijk moet je Europese milieumaatregelen wel toejuichen als die voor de hele EG een verbetering betekenen.

Preadvies: negatief.

Motivering: waarom nou altijd dat negatieve! Eerst constateren dat de gesignaleerde ontwikkeling helaas niet anders kan en vervolgens vaststellen dat aan wat wij eisen toch wel niet zal worden voldaan. Hoezo selffulfilling prophecy?

Amendement 16-18 (Castricum)

Toevoegen in laatste zin na „regionale”: „en nationale”.

Toelichting: wellicht in overeenstemming met de bedoeling van de schrijvers; in dat geval een verduidelijking. In de meeste EG-landen is de natiestaat een zeker, zo groot cultureel identiteitspunt en brandpunt van de democratische tradities (de nationale parlementen) als de regio. Er is dus geen reden de regio een principieel hogere status toe te kennen dan de natie (tenzij ook naties tot de regio's worden gerekend, maar dat zal de gemiddelde lezer niet zo opvatten).

Preadvies: negatief.

Motivering: zie preadvies bij 16-11.

(*) Amendement 16-19 (Groningen-stad)

In de tweede zin „noodzakelijk en wenselijk” vervangen door: „toelaatbaar”.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor 16-15.

(I) Amendement 16-20 (Groningen-stad)

Kopje „Over mondialisering” vervangen door: „Vrede en internationale solidariteit”.

Preadvies: negatief.

Motivering: het gaat bij 16 (en 17) met name over de gevolgen van de internationalisering - of mondialisering - van economie en politiek.

Amendement 16-21 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„De kapitalistische wereld wordt momenteel door een hoeveelheid de nationale grenzen overschrijdende organen gestimuleerd en in wankel evenwicht gehouden: EG, de VN, G7 en andere samenwerkingsverbanden. Groen Links zal als politieke beweging meewerken en bijdragen aan internationale tegenorganisaties, die tot de val van het kapitalisme en de opbouw van een duurzame produktiewijze kunnen bijdragen. Van essentieel belang is dat de getrapte democratie een internationaal vervolg krijgt. Dit houdt onder andere in dat geen steun wordt verleend aan nationalistische bewegingen.

Preadvies: negatief.

Motivering: indieners gaat geen zee te hoog.

UITSPRAAK 17

Oorspronkelijke tekst:

Om de positie van Derde-Wereldlanden te kunnen versterken is groei van produktie en consumptie in het Zuiden onvermijdelijk. De belasting van het milieu op mondiaal niveau moet echter worden teruggedrongen. Een daling van het gemiddelde materiële consumptieniveau, in combinatie met een drastische bestedingsverschuiving, is daarom onvermijdelijk in de westerse kapitalistische landen.

Amendement 17-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Om de positie van Derde-Wereldlanden te kunnen versterken kiest Groen Links voor een radicale herverdeling van welvaart in de wereld. De armoede in de Derde-Wereldlanden is mede het gevolg van uitbuiting door de rijke westerse landen. Een rechtvaardige verdeling van welvaart in de wereld zal derhalve onvermijdelijk leiden tot een daling van het gemiddelde materiële consumptieniveau en een verlaging van het produktieniveau in de rijke landen. Dit is bovendien noodzakelijk omdat de belasting van het milieu op mondiaal niveau moet worden teruggedrongen.”

Amendement 17-2 (Montfoort)

Nieuwe tekst:

„Om de positie van Derde-Wereldlanden te kunnen versterken is groei van produktie en consumptie in het Zuiden onvermijdelijk. Deze groei moet echter ten goede komen aan de grote arme bevolkingsgroepen in die landen en het milieu niet meer belasten dan strikt nodig is. Dat kan alleen als voldoende steun wordt gegeven aan de eigen, georganiseerde initiatieven van die armen om op eigen wijze stap voor stap vooruit te komen. Een daling van het gemiddelde... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting: er moet duidelijk gesteld worden dat er voor de grote arme bevolkingsgroepen in de ontwikkelingslanden geen perspectief zit in verdere uitbreiding van het westerse type ontwikkeling in die landen. Dat soort ontwikkeling vergroot de kloof die er bestaat tussen een kleine groep rijken en de grote groep van de bevolking die arm is en van veel mogelijkheden verstoken blijft.

Preadvies: negatief.

Motivering: een rechtvaardige verdeling betekent wat ons betreft ook een rechtvaardiger verdeling binnen Derde-Wereldlanden. Steun aan bepaalde organisaties vinden we een programmatisch punt.

(*) Amendement 17-3 (Beuningen)

Nieuwe tekst:

„Om de positie van Derde-Wereldlanden te kunnen versterken kiest Groen Links voor een radicale herverdeling van wel-

vaart in de wereld. De armoede in de Derde-Wereldlanden is mede het gevolg van uitbuiting door de rijke westerse landen. Een rechtvaardige verdeling van welvaart in de wereld zal derhalve onvermijdelijk leiden tot een daling van het gemiddelde consumptieniveau in de rijke landen. Dit is bovendien noodzakelijk, omdat de belasting van het milieu op mondiaal niveau moet worden teruggedrongen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: is grotendeels overgenomen in gewijzigde tekst.

(*) Amendement 17-4 (Wormerland en Zaanstad)

Vervangen in eerste zin: „het Zuiden” door „die landen”.

Toelichting: begripsverwarring voorkomen: in één zin twee termen voor hetzelfde gebruiken schept verwarring.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel. Overbodig in amendement 17-1 (partijbestuur).

Amendement 17-5 (Nijmegen en Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Om de positie van Derde-Wereldlanden te versterken is groei van produktie en consumptie in het Zuiden noodzakelijk. Prioriteit moet hier gegeven worden aan de ontwikkeling van onderwijs, gezondheidszorg en collectieve vormen van transport, communicatie en verzorging. In de Tweede Wereld is groei van produktie en consumptie minder belangrijk dan in de Derde Wereld. De nadruk moet hier liggen op een betere kwaliteit van het consumptiepakket en van de dienstverlening. De belasting van het milieu op mondiaal niveau moet echter worden teruggedrongen. Daling van het gemiddelde consumptieniveau in combinatie met een nivellering van het bestedingspeil is daarom onvermijdelijk in de Eerste Wereld.”

Preadvies: negatief.

Motivering: we snappen het onderscheid dat gemaakt wordt tussen Tweede en Derde Wereld. Toch vinden wij de hulp aan de voormalige Oostbloklanden van een andere orde dan de hulp aan de Derde Wereld. Hongersnoden zijn niet te vergelijken met gebrekkige produktie- en distributietechnieken. Daarom houden we vast aan prioriteit voor de ontwikkeling van Derde-Wereldlanden. Daarbij gaat het in eerste instantie vooral om de opbouw van duurzame produktiecapaciteit. De landen in Midden- en Oost-Europa dient het perspectief geboden te worden van een EG-lidmaatschap.

(*) Amendement 17-6 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Nieuwe tekst:

„Noord en Zuid moeten op basis van gelijkwaardigheid een nieuwe internationale economische orde uitwerken waarbij kennisoverdracht, kwijtschelding van schulden, inperking van multinationals en garanties van prijzen en afzetgebieden centraal staan. Ontwikkelingssamenwerking moet mede gericht zijn op eerbiediging van bedreigde soorten en ecosystemen. Een combinatie van selectieve economische groei in Zuid en krimp in Noord zal de welvaart eerlijker over de aarde verdelen. Om de positie van inheemse volkeren te versterken moet de UNPO (Unrepresented Nations and Peoples Organisation) een volwaardige plaats innemen naast de UNO.”

Toelichting: het Noord-Zuid-probleem is meer dan een herverdeling van produktie en consumptie. Een oplossing ervan vergt een totaal ander handelssysteem en een andere houding tegenover de Derde Wereld. Aan de vooravond van het Columbus-jaar mag Groen Links niet voorbij gaan aan de positie van inheemse volkeren!

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor 17-1 (partijbestuur). Bovendien voor een deel te programmatisch.

(*) Amendement 17-7 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Verandering van de verhoudingen tussen rijke en arme landen is een fundamentele eis van Groen Links. Om de positie van Derde-Wereldlanden te kunnen versterken is een afbouw van de enorme schuldenlast van die landen noodzakelijk. Daarmee moet een politiek gevoerd worden gericht op de groei van produktie en consumptie in het Zuiden. De belasting van het milieu... (verder oorspronkelijke tekst).”

Toelichting: in het manifest komt te weinig

tot uitdrukking dat de Noord-Zuidverhouding in het centrum dient te staan van de buitenlandpolitieke opvattingen van Groen Links. Terecht wordt daarbij zowel belang gehecht aan een andere economische politiek als aan een mondiale milieupolitiek. De economische kant moet echter, naast de produktie/consumptie-aspecten, nadruk leggen op de monetaire problematiek, met name de alsmar groeiende schuldenlast in de Derde Wereld.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor 17-1 (partijbestuur). Bovendien gedeeltelijk te programmatisch.

Amendement 17-8 (Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor internationale solidariteit. Ze streeft naar wereldwijde samenwerking bij de verdediging van de universele rechten van de mens, voor overwinnen van armoede, bij de aanpak van milieuproblemen en bij het tegengaan van bewapening.”

Toelichting: wij vinden het treurig dat de Derde-Wereldlanden en de daar nodige ontwikkeling in uitspraak 17 alleen als milieuprobleem behandeld worden; en als argument voor een versoberingsbeleid in het Westen. Er valt over internationale solidariteit wel wat positiefs te zeggen.

Preadvies: negatief.

Motivering: voorkeur voor 17-1 (partijbestuur).

(*) Amendement 17-9 (Wageningen)

Vervangen laatste zin door: „Een daling van het gemiddelde consumptieniveau in combinatie met een drastische bestedingsverschuiving en een noodzakelijke verlaging van het produktieniveau is daarom onvermijdelijk en noodzakelijk in de westerse kapitalistische landen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: is gedeeltelijk overgenomen in amendement 17-1 (partijbestuur).

(I) Amendement 17-10 (Groningen-stad)

Toevoegen: „Groen Links staat een integrale benadering voor van internationale veiligheidsaspecten. Dit betreft niet alleen de militaire veiligheid, maar ook de economische en milieuaspecten van veiligheid (zie bijvoorbeeld Brandt, Palme en het Stockholm Initiative). Gedemocratiseerde Verenigde Naties kunnen een belangrijke rol spelen om deze veiligheid in brede zin te handhaven. Deze democratisering houdt onder andere in afschaffing van het vetorecht in de Veiligheidsraad en een opwaardering van de positie van de ontwikkelingslanden hierin.”

Toelichting: dit amendement kan een aardig beginpunt zijn voor een nu ernstig missende tekst over internationale verhoudingen (zie ook artikel Chris Huinder in de reactiesbrochure).

Preadvies: negatief.

Motivering: zie nieuwe uitspraak over vrede en veiligheid (E-30, partijbestuur). Verder te programmatisch.

(*) Amendement 17-11 (Den Haag)

Toevoegen aan laatste zin na „gemiddelde”: „materiële”.

Toelichting: aangezien in een duurzame maatschappij een kwalitatieve groei, gericht op welzijn van mensen, mogelijk moet zijn, is er ook niets tegen een stijging van de „immateriële” of niet-verspillende en vervuilende consumptie, zoals een toename van het aantal dwarsfluitspelers of van wandelaars in de rijke werelddelen.

Preadvies: positief.

Motivering: mee eens.

Amendement 17-12 (Den Haag)

Nieuwe tekst:

„De positie van de Tweede en Derde Wereld dient verbeterd te worden, met teruggedringing van de belasting van het milieu op mondiaal niveau. In Oost-Europa en de Sovjet-Unie gaat het daarbij om verbetering van de bedrijfsvoering, schone produktietechnieken en goede distributiesystemen. In de Derde Wereld is vooral een duurzame groei van produktie en consumptie nodig. Met name een verbetering van de positie van de Derde Wereld betekent voor de westerse kapitalistische landen een daling van het gemiddelde materiële consumptieniveau in combinatie met een drastische bestedingsverschuiving.”

Toelichting: het is in deze tijd ouderwets om alleen over Noord-Zuidverhoudingen te spreken als het over mondiale politiek gaat, en niet over de - veranderde - Oost-Westverhoudingen. Deze laatste willen wij dus ook opgenomen zien in het manifest,

maar zonder daarbij voorbij te gaan aan de verschillen tussen de problemen en dus ook de verhoudingen in deze werelddelen. Wij willen Oost-Europa en de Sovjet-Unie niet opvatten als een nieuwe Derde Wereld, waarvoor geld uit de pot voor ontwikkelingshulp moet komen ten koste van bijvoorbeeld de Afrikaanse landen.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie motivering bij 17-5.

Amendement 17-13 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Internationalisering betekent vanzelfsprekend dat landen uit de Tweede en Derde Wereld met kapitaal en know-how uit het Westen zullen moeten worden geholpen in hun ontwikkeling, opdat ze volwaardig mee kunnen participeren (qua inspanning en opbrengst) aan de opbouw van een mondiale duurzame produktiewijze.”

Preadvies: negatief.

Motivering: amendement gaat te weinig in op de betekenis van een en ander voor de materiële welvaart hier in het Westen.

UITSpraak 18

Oorspronkelijke tekst:

Groen Links kiest voor een radicale hervormingsstrategie. De inzet voor fundamentele maatschappijverandering is een proces vanuit de huidige maatschappij - niet een model daartegenover.

Amendement 18-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale hervormingsstrategie. De inzet voor fundamentele maatschappijverandering is een proces vanuit de huidige maatschappij - niet een model daartegenover. Groen Links heeft geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving. Groen Links heeft radicale oriëntaties die fungeren als kritische norm.”

Toelichting: verschillende amendementen vonden oorspronkelijke uitspraak te pragmatisch. Met toegevoegde zinnen willen we ons enerzijds afgrenzen naar politici zonder idealen en anderzijds naar degenen die de pretentie naar zich toetrekken een pasklaar antwoord te hebben voor alle hedendaagse problemen, namelijk één utopia.

(*) Amendement 18-2 (Groningen-stad, Nijmegen en Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale hervormingsstrategie. De inzet voor fundamentele maatschappijverandering is een proces vanuit de huidige maatschappij dat geleid wordt vanuit een toekomstperspectief, dat voortdurend concreet ingevuld en aangepast wordt, en vanuit een strategie om dit perspectief in concrete stappen te realiseren.”

Preadvies: negatief.

Motivering: als bedoeld wordt dat we de hedendaagse politieke werkelijkheid niet beginselloos aanschouwen, hebben wij voorkeur voor de gewijzigde tekst. Als méér bedoeld wordt, rikt het ons iets te veel naar een blauwdruk.

(I) Amendement 18-3 (Den Bosch)

Toevoegen: „Maatschappijverandering komt niet uitsluitend of in de eerste plaats tot stand via de overheid, maar door een geleidelijk proces in de samenleving. Groen Links beschouwt zich dan ook niet alleen als een onderdeel van de parlementaire democratie, maar als een politieke beweging.”

Toelichting: in de richtinggevendende uitspraken moet duidelijk worden dat Groen Links meer is dan een alleen parlementair gerichte partij. Met deze toevoeging (ontleend aan het manifest) wordt dat aangegeven en wordt het idee achter hoofdstuk 3 aangegeven.

Preadvies: negatief.

Motivering: de intentie onderschrijven wij volledig, maar die is reeds in uitspraak 10 tot uiting gebracht. Een extra uitspraak om nogmaals te benadrukken dat Groen Links een politieke beweging is, lijkt ons wat overdreven.

Amendement 18-4 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale hervormingsstrategie en stelt daarbij de economie voorop waarin waarden van grond en grondstoffen, omdat ze door gezamenlijke arbeid tot stand komen, aan allen ten goede komen.”

Toelichting: enige invulling van de „radicale hervormingen” lijkt op zijn plaats. Ongeveer 30% van het bruto nationaal

produkt betreft grondwaarde. Door waarden ontleend aan grond te bestemmen voor de gehele gemeenschap wordt veel sociaal onrecht voorkomen en komt geld beschikbaar voor de realisering van een basisinkomen voor iedereen.

Preadvies: negatief.

Motivering: het is niet hier de plaats weer de hele rits van uitgangspunten op te noemen teneinde duidelijk te maken om welke hervormingen het gaat. Zo blijven wij ons in een stuk tien keer herhalen. Onderwerp van discussie is bij deze uitspraak het karakter van de strategie, niet de inhoud.

Amendement 18-5 (Rotterdam)

Vervangen laatste zinsnede „niet een model daartegenover” door: „in de richting van:

- een democratische rechtsstaat, waarin individuele vrijheid en de vrijheid van organisatie gewaarborgd zijn en alle ingezetenen gelijke politieke rechten hebben;
- een rechtvaardige verdeling van macht, kennis en inkomen, zowel in Nederland als op wereldschaal;
- verzet tegen uitbuiting en onderdrukking van groepen en volkeren;
- een duurzame economische ontwikkeling, waarbij het ecologisch evenwicht hersteld wordt, in het besef dat natuurlijke hulpbronnen eindig zijn.”

Toelichting: we hebben er wel begrip voor dat nu niet meer wordt gekozen voor een model dat totaal tegenover het bestaande staat, waft zo iets bleek in de praktijk niet te werken. Maar laten we dan niet doorslaan naar het volstrekte tegendeel door zo iets alleen maar te verketteren. We moeten op z'n minst de richting aangeven waarin we ontwikkelingen willen bevorderen.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie motivering bij 18-4.

(I) Amendement 18-6 (Borne)

Nieuwe tekst:

„De inzet voor fundamentele maatschappijveranderingen is een proces vanuit de huidige maatschappij - niet een model daartegenover. Groen Links kiest hiervoor.”

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

(I) Amendement 18-7 (Den Haag)

Vervangen eerste zin door: „Groen Links kiest voor een strategie voor radicale hervormingen.”

Toelichting: Ons alternatief slaat radicaal duidelijk op hervormingen en niet op de strategie, zoals de bestaande tekst zou kunnen suggereren. De strategie is er immers, zie de rest van de tekst, één van een proces vanuit de huidige maatschappij, dat via stappen zal verlopen.

Preadvies: negatief.

Motivering: aan het bezwaar is onzes inziens tegemoet gekomen door de toegevoegde zinnen. Het gaat om een combinatie van het hebben van radicale oriëntaties, en morgen desnoods kleine stappen in de richting daarvan te willen zetten.

Amendement 18-8 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„De fundamentele veranderingen die Groen Links voorstaat vragen om een radicale en militante strijdvoering, die tot enthousiasmering van brede lagen van de bevolking leidt - een bevolking die er uiteindelijk de drager van zal (moeten) zijn.”

Preadvies: negatief.

Motivering: Bravo, hoera! Zo is het maar net!

UITSpraak 19

Oorspronkelijke tekst:

Een veranderingsproces van mentaliteit en structuur - en de wisselwerking daartussen - bewerkstelligt fundamentele maatschappijverandering. Als het individuele verantwoordelijkheidsbesef toeneemt, zal ook de bewuste wil toenemen om de huidige maatschappelijke verhoudingen te veranderen. Dit vormt het draagvlak voor radicale verandering van de heersende structuren.

(I) Amendement 19-1 (Montfoort)

Toevoegen na de eerste zin: „Groen Links wil dit veranderingsproces bevorderen.”

Toelichting: de aanvulling is nodig zodat duidelijk wordt dat Groen Links hierin een taak heeft. Zonder deze aanvulling is de uitspraak slechts een in het algemeen gesteld stukje theorie of opvatting.

Preadvies: negatief.

Motivering: dit mag hopelijk duidelijk zijn uit eerdere uitspraken en lijkt ons overbodig.

Amendement 19-2 (Eindhoven en Utrecht-stad)

Schrappen uitspraak 19.

Toelichting Utrecht-stad: deze uitspraak is veel te vaag. Het is tevens de vraag of een „mentaliteit”, „het individuele verantwoordelijkheidsbesef” of „de bewuste wil” onderwerp kunnen zijn van politiek handelen of het werkterrein van Groen Links. Het klinkt allemaal wat religieus en ouderwets.

Preadvies: negatief.

Motivering: de uitspraak zegt iets over de wijze waarop Groen Links individuen wil aanspreken. Wij vinden er niks religieus en ouderwets aan.

Amendement 19-3 (Bommelerwaard)

Schrappen vanaf: „Als het individuele...”

Toelichting: als het nu niet toeneemt? Wat dan? „As is verbrande turf.”

Preadvies: negatief.

Motivering: als het niet toeneemt, dan rest ons weinig in dit aardse tranendal dan bij de pakken neer te zitten en maar wat plezier proberen te maken, terwijl er van alles vast mis zal gaan.

Amendement 19-4 (Nijmegen)

Vervangen: „Als het individuele ... heersende structuren” door: „Als het individuele verantwoordelijkheidsbesef toeneemt en maatschappelijke structuren veranderen, zal dit een draagvlak vormen voor radicale verandering van heersende structuren.”

Preadvies: negatief.

Motivering: de maatschappelijke structuren veranderen niet zomaar. Dat moeten de mensen ook maar willen.

(I) Amendement 19-5 (Menameradiel-Littenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Bewustwording van de noodzaak tot het voeren van strijd ontstaat pas door voorbeeldwerking, opvoeding en informatieverstrekking. Gestreefd wordt naar media die in eigen hand worden gehouden teneinde een breed publiek te doordringen van de noodzaak en mogelijkheden tot het voeren van anti-kapitalistische strijd.”

Preadvies: negatief.

Motivering: te programmatisch.

UITSpraak 20

Oorspronkelijke tekst:

De kansen voor Groen Links als politieke beweging zijn groot, als zij de raakvlakken met vele organisaties en bewegingen benut. De gedachten van dit manifest moeten zoveel mogelijk in gezamenlijkheid verder ontwikkeld, ter discussie gesteld en in praktijk gebracht worden. Het gaat erom samen met andere progressieve maatschappelijke organisaties resultaten te behalen. Deze strategie vereist een netwerk dat volledig respect voor eigen zelfstandige taak en verantwoordelijkheden van de samenwerkingspartners garandeert.

Amendement 20-1 (partijbestuur, Amsterdam-Oost en Ciska Ansem e.a.)

Nieuwe tekst (partijbestuur heeft laatste zin zelf toegevoegd en gaat ervan uit dat indieners daar geen bezwaar tegen maken):

„Zoals de staat niet het middelpunt vormt van de maatschappelijke ontwikkelingen, zo is politiek meer dan parlementaire staatspolitiek. Tal van organisaties geven vorm aan maatschappelijke ontwikkelingen.

Als partij richt Groen Links zich in eerste instantie op discussie over en deelname aan de besluitvorming op politiek niveau. Dat betreft zowel de landelijke overheid als de provinciale en gemeentelijke besturen.

Groen Links streeft daarbij echter naar het leggen van verbindingen met de activiteiten van maatschappelijke organisaties, met respect voor de zelfstandige taak en verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners. Het gedachtegoed van Groen Links moet zoveel mogelijk in gezamenlijkheid verder ontwikkeld, ter discussie gesteld en in praktijk gebracht worden.”

(I) Amendement 20-2 (Eindhoven, Amsterdam-Noord en Rotterdam)

Toevoegen na „maatschappelijke organisaties...”: „, met name de vakbeweging.”

Toevoegen in de formulering van Rotterdam op dezelfde plek: „, -vooral met de vakbeweging, de vredesbeweging, de milieubeweging en de vrouwenbeweging -”

Preadvies: negatief.

Motivering: rijtjes lijken ons onzellig. Alleen de vakbeweging noemen werpt de vraag op: maar waarom dan niet de milieubeweging of vrouwenbeweging. In het rijtje van Rotterdam ontbreken homobeweging, studentenbeweging, vluchtelingenbeweging enz.

(*) Amendement 20-3 (Den Haag)

Vervangen in 3e zin: „progressieve” door „democratische”.

Toelichting: de bestaande uitspraak botst met de „vanzelsprekende coalities” die „tot het verleden behoren”. Uitspraken 5 en 20 spreken van een resultaatgerichte strategie. Het is beperkt de samenwerking dan te beperken tot de aloude progressieve structuren.

Preadvies: negatief.

Motivering: ofschoon we de intentie onderschrijven is er in de gewijzigde uitspraak al geen sprake meer van per definitie progressieve bewegingen.

(I) Amendement 20-4 (Menameradiel-Littenseradiel)

Vervangen in 3e zin: „progressieve” door „kritische”.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

UITSpraak 21

Oorspronkelijke tekst:

Het wordt tijd dat landelijk de verkrampde omgang met regeringscoalities, dichtgetimmerde regeerakkoorden en verstikkende fractiediscipline wordt doorbroken. Dan ontstaat hier zicht op Groen Linkse regeringsdeelname. Vanuit een radicaal-reformistische kijk op maatschappelijke veranderingsprocessen ligt het nemen van bestuursverantwoordelijkheid dan voor de hand.

Amendement 21-1 (partijbestuur)

Nieuwe tekst:

„Groen Links stelt zich open op als het gaat om het nemen van bestuursverantwoordelijkheid zodra er een reëel perspectief bestaat om Groen Linkse doelstellingen langs bestuurlijke weg te realiseren. In diverse provinciale en lokale situaties is intussen gebleken dat coalities mogelijk zijn.

Daarvoor is echter ook nodig dat in de landelijke politiek de verkrampde omgang met regeringscoalities, dichtgetimmerde regeerakkoorden en verstikkende fractiediscipline wordt doorbroken. Zodra hiervan sprake is, ligt vanuit een radicaal-reformistische kijk op maatschappelijke veranderingsprocessen het nemen van bestuursverantwoordelijkheid voor de hand.”

Toelichting: in de oorspronkelijke tekst stond niets over ook een inhoudelijke toetsing die voorafgaat aan het nemen van bestuursverantwoordelijkheid. De gewijzigde tekst voorziet hier wel in.

Amendement 21-2 (Groningen-stad en Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links is in de eerste plaats een politieke beweging in de civiele maatschappij en in de tweede plaats een parlementaire vertegenwoordiging. Het bekleden van bestuursposities op allerlei niveaus dient slechts plaats te vinden in de gunstige omstandigheden van een krachtige linkse meerderheid en een programma dat door de beweging(en) gedragen wordt. In alle andere gevallen zal de spanning tussen staat en civiele maatschappij, die zich ontlaadt op deze posities, Groen Links als beweging schade berokkenen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: eerste deel is reeds gezegd bij uitspraak 10 en is hier overbodig. Tweede deel zegt niets over dualisme. Wij vinden dit ook van belang bij de afweging omtrent het nemen van bestuursverantwoordelijkheid. Juist omdat we „het bestuur” niet als iets monolithisch tegen „de bewegingen” willen stellen. Vasthouden aan dat schema leidt automatisch tot een zuivere „getuigenispositie”.

Amendement 21-3 (Heerenveen, Groningen-stad, Amsterdam-Oost, Ciska Ansem e.a. en Voorschoten)

Schrappen uitspraak 21.

Toelichting Heerenveen: doet afbreuk aan de voorgaande uitspraken. De eerste zin is waarachtig niet de enige voorwaarde

voor regeringsdeelname: kijken toch ook naar de inhoud. De laatste zin is leuk, maar niet hier. Schrappen dus.

Toelichting Groningen-stad: uit deze passage spreekt een te bestuursfähige benadering.

Toelichting Amsterdam-Oost: als deze uitspraak iets moet zeggen over de voorwaarden waaronder Groen Links eventueel mee zou willen regeren, is deze uitspraak volstrekt onvoldoende. Er kan toch niet bedoeld zijn dat het Groen Links vooral gaat om het doorbreken van fractiediscipline en dergelijke terwijl er wat betreft programma en samenstelling van een regering helemaal geen inzet is. Over mogelijke regeringsdeelname discussiëren we graag bij de opstelling van het volgend verkiezingsprogramma.

Toelichting Voorschoten: deze uitspraak beweegt zich op het gebied van detailpolitiek en hoort hier niet thuis.

Preadvies: negatief.

Motivering: de identiteit van Groen Links wordt mede bepaald door hoe wij met bestuursverantwoordelijkheid omgaan. Een uitspraak hierover lijkt ons wel gewenst. Aan de bezwaren van Amsterdam-Oost en Heerenveen wordt in de nieuwe tekst tegemoet gekomen. Het gaat inderdaad niet alleen om dualisme en fractiediscipline, maar ook om een inhoudelijke toetsing.

Amendement 21-4 (Eindhoven, Rotterdam en Amsterdam-Noord)

Nieuwe tekst:

„De parlementaire en bestuurlijke kant van het door Groen Links nagestreefde veranderingsproces maken het nodig dat met de smalst mogelijke parlementaire meerderheden de radicaalst mogelijke veranderingen kunnen worden doorgevoerd. Dit vereist inspirerende regereerakkoorden en de zekerheid dat alle betrokken fracties zich zullen inzetten voor de uitvoering ervan. Dan ontstaat hier zicht op Groen Linkse regeringsdeelname. Vanuit een radicaal-reformistische kijk op maatschappelijke veranderingsprocessen ligt het nemen van bestuursverantwoordelijkheid dan voor de hand.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wij delen niet de opvatting dat het dualisme overboord moet worden gezet. Zo verbinden we ons lot, bij het eventueel nemen van bestuursverantwoordelijkheid, met huid en haar aan dat van het bestuur.

Amendement 21-5 (Rotterdam)

Schrappen: eerste twee zinnen; en in de derde zin het woord „dan”.

Toelichting: we willen in ieder geval deze uitspraak kwijt omdat die leidt tot de indruk dat Groen Links net zo goed met de VVD kan samenwerken als met PvdA en D66. Het liefst zien we een uitspraak die het tegendeel van het partijbestuursvoorstel inhoudt, maar als het congres hierover sterk verdeeld zou blijken te zijn is het in dit stadium maar beter om helemaal geen uitspraak te doen over regereerakkoorden.

Preadvies: negatief.

Motivering: op deze manier zegt deze uitspraak nog weinig en kan ze beter geschrapt worden. Wij stellen indieners voor het amendement in te trekken ten gunste van 21-2.

(*) Amendement 21-6 (Ede)

Nieuwe tekst:

„Groen Links stelt zich open op als het gaat om het nemen van bestuursverantwoordelijkheid. De samenwerkingskansen die zich voordoen zal Groen Links actief en creatief gebruiken. In diverse provinciale en lokale situaties is intussen gebleken dat coalities mogelijk zijn. Dat biedt een reëel perspectief om Groen Linkse doelstellingen langs bestuurlijke weg te realiseren.”

Toelichting: het kan ook wat positiever worden geformuleerd...

Preadvies: negatief.

Motivering: gedeeltelijk overgenomen in nieuwe tekst. We missen de passage over dualisme.

(*) Amendement 21-7 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Nieuwe tekst:

„Om een verandering van de maatschappelijke processen en de economische sturingsmechanismen te kunnen realiseren, moet Groen Links deelnemen aan het uitoefenen van macht. Groen Links vormt hiertoe coalities op basis van programatische overeenstemming en veranderingswil.”

Toelichting: de bestaande tekst is te

afwachtend en laat te veel afhangen van de houding van anderen. Groen Links moet actief zoeken naar haalbare coalities, bijvoorbeeld door het sluiten van „groene programakoorden” met PvdA en D66.

Preadvies: negatief.

Motivering: in de veranderde uitspraak is ook iets gezegd over het perspectief op door ons gewenste veranderingen bij het nemen van bestuursverantwoordelijkheid. Daarnaast missen we de uitspraak over het belang van het dualisme.

Amendement 21-8 (Deventer e.o.)

Nieuwe tekst:

„Een eventuele deelname van Groen Links aan een regering is gericht op het zetten van belangrijke stappen in ecologische, sociale, democratische en pacifistische richting. Daartoe worden harde randvoorwaarden gesteld. Gelet op de huidige politieke verhoudingen ligt een Groen Linkse regeringsdeelname daarom duidelijk niet voor de hand. Wel een harde, confronterende oppositie en het werken aan buitenparlementaire machtsvorming.”

Toelichting: het zal toch, hopen wij, iedere weldenkende Groen Linkser duidelijk zijn dat we momenteel niets in een regering hebben te zoeken. De opstellers van het manifest maken er helemaal een rotzooi van: als er maar wat minder verkrampd met regeringscoalities wordt omgegaan, regereerakkoorden minder dichtgetimmerd zijn en er een goed geventileerde fractiediscipline bestaat, dan kan Groen Links rustig deelnemen aan een regering die doorgaat met het verstikken van het milieu en het dichttimmeren van WAO'ers. Plus, maar dat terzijde, Groen Links heeft als eisende partij richting een andere samenleving juist alle belang bij waterdichte en keiharde afspraken richting een duurzame enz. samenleving.

Preadvies: negatief.

Motivering: als Groen Links ooit nog eens aan een regering wil deelnemen, dan moet men dit amendement in ieder geval niet aannemen.

(*) Amendement 21-9 (Dordrecht)

Nieuwe tekst:

„Groen Links stelt zich open op als het gaat om het nemen van bestuursverantwoordelijkheid, zodra er een reëel perspectief bestaat om Groen Linkse doelstellingen langs bestuurlijke weg te realiseren. Daarvoor is echter nodig dat landelijk de verkrampde omgang met regeringscoalities, dichtgetimmerde regereerakkoorden en verstikkende fractiediscipline wordt doorbroken. Zodra hiervan sprake is, ligt vanuit een radicaal-reformistische kijk op maatschappelijke veranderingsprocessen het nemen van bestuursverantwoordelijkheid voor de hand en ontstaat er voor Groen Links zicht op regeringsdeelname.”

Preadvies: negatief.

Motivering: grotendeels overgenomen in nieuwe tekst 21-1.

(*) Amendement 21-10 (Opsterland)

Nieuwe tekst:

„Wanneer de partijen die tot nu toe de regeringscoalities hebben gevormd, bereid zijn regereerakkoorden relativerender te behandelen en de fractieleden meer keuzevrijheid verlenen, ontstaat zicht op Groen Linkse regeringsdeelname.”

Toelichting: de voorliggende tekst is ons veel te „emotioneel gekleurd”.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

(I) Amendement 21-11 (Borne)

Vervangen: „dichtgetimmerd” door: „gedetailleerd”.

Preadvies: negatief.

Motivering: redactioneel.

Amendement 21-12 (Wageningen)

Schrappen: „Dan ontstaat hier zicht op Groen Linkse regeringsdeelname.”

Preadvies: negatief.

Motivering: deze conclusie moet wel worden getrokken. Belangrijk signaal naar de buitenwereld.

Amendement 21-13 (Menameradiel-Lit-tenseradiel)

Nieuwe tekst:

„Groen Linkse regeringsdeelname ligt pas voor de hand wanneer er reële mogelijkheden bestaan een overheersende rol te spelen en wanneer internationaal de mogelijkheden van strijd gerijpt zullen zijn. Dat wil zeggen, dat Groen Links zich niet moet laten verleiden zonder macht de puinhopen van de tegenstander op te

ruïnen (bijvoorbeeld de staatsschuld) of binnen door die tegenstander geformuleerde marges te opereren.

Deelname aan parlementair vertegenwoordigende lichamen moet, zolang geen werkelijke macht is ontwikkeld, die lichamen vooral gebruiken als openbare arena waar strijd moet worden gevoerd - strijd die zichtbaar is en dus wervend kan zijn voor het gedachtegoed, de doelstellingen en manier van doen van Groen Links.”

Preadvies: negatief.

Motivering: wil men er zeker van zijn dat Groen Links nooit aan een regering zal deelnemen, dan moet men dit amendement aannemen.

EXTRA UITSPRAKEN

Amendement E-1 (Amsterdam en Amsterdam-Noord)

Nieuwe tekst:

„Groen Links komt voort uit progressieve politieke stromingen met een positieve traditie in het opkomen voor meer sociaal-economische gelijkheid, voor sociale rechten van werkenden en uitkeringsgerechtigden, voor de emancipatie van vrouwen en minderheden en tegen racisme; voor behoud van een leefbaar milieu; voor ontwapening en internationale vredespolitiek, voor de bevrijding van volkeren van kolonialisme en imperialisme.”

Preadvies: negatief.

Motivering: het nut van deze opsomming ontgaat ons. Groen Links houdt zich met al deze onderwerpen bezig, maar het louter refereren aan onze veelkleurige geschiedenis zegt nog niets over de betekenis daarvan voor onze huidige plaatsbepaling.

(I) Amendement E-2 (Vrouwenoverleg)

De richtinggevende uitspraken van Groen Links dienen te functioneren als toetsstenen voor het politiek handelen van het Groen Links bestuur en van de Groen Linkse parlementaire vertegenwoordig(st)ers.

Preadvies: negatief.

Motivering: met opzet worden in dit manifest geen programmatische uitspraken gedaan. Het gaat om een algemene plaatsbepaling, die dient als voorwerk voor een verdere uitwerking in een verkiezingsprogramma. Fractie en bestuur dienen vervolgens op basis van dat programma politiek te bedrijven. De huidige richtinggevende uitspraken zijn veel te algemeen om als toetssteen te kunnen fungeren in de dagelijkse politieke praktijk.

Amendement E-3 (Vrouwenoverleg)

Nieuwe tekst:

„Weliswaar moet discriminatie van zwarten, vrouwen en 'homo's' bestreden worden en achterstanden weggewerkt, maar uiteindelijk gaat het om de opheffing van de structuren die ons tot mannen, vrouwen, zwarten, witten, hetero's en homo's maken. Dit uitgangspunt betekent dat Groen Links niet alleen achterstanden, maar juist ook kwaliteiten ziet bij mensen die niet zo gebonden zijn aan de heersende cultuur. Het opheffen van genoemde structuren vraagt om een politiek die het lichaam als drager van die structuren serieus neemt.”

Preadvies: negatief.

Motivering: er wordt nogal wat overhoop gehaald in deze aanvullende uitspraak. Allereerst vinden wij de uitspraak over structuren die ons tot een bepaald soort mensen maken, veel te deterministisch. Natuurlijk moet er structureel nog veel veranderen, maar structuren bepalen niet onze sekse of etnische achtergrond. In het gunstigste geval dragen ze ertoe bij dat die sekse en etnische achtergrond op geen enkele manier een beletsel zijn om als volwaardig individu maatschappelijk te functioneren.

Wij willen graag expliciet stilstaan bij de positieve kanten van een multiculturele samenleving. Daaruit blijkt duidelijk dat wij mensen die in een minderheidspositie verkeren niet alleen als „probleemgevallen” benaderen, maar ook als cultuurvernieuwers. Overigens verwijzen we hier tevens naar de door ons voorgestelde verandering van uitspraak 11.

(*) Amendement E-4 (50+ groep)

Nieuwe tekst:

„Groen Linkse politiek is toekomstgericht. Het gaat ons om een zo maximaal mogelijk leefbare wereld voor alle mensen die nu leven of in de komende eeuwen geboren worden. Nodig is een politiek bouwwerk dat gericht is op duurzaamheid en eerbied voor het leven. Ecologisch evenwicht, wereldvrede en sociale gerechtigheid zijn

basisaspecten van deze politiek.”

Toelichting: een duidelijke uitspraak vooraf, waarin kort omschreven staat wat ons doel is en welke elementen daarbij een hoofdrol vervullen. Wij kiezen voor drie basisaspecten, die sterk met elkaar verweven zijn en niet voor één aspect dat als „allerhoogste prioriteit” zou moeten gelden.

Preadvies: negatief.

Motivering: deze uitspraak wordt onderzocht door het overnemen van diverse amendementen bij de uitspraken 1 en 2, waarin op een meer evenwichtige wijze de Groen Linkse pijlers worden omschreven.

(*) Amendement E-5 (Assen, deels)

We zijn van mening dat aan de richtinggevende uitspraken ook stellingen moeten worden toegevoegd over de positie van alloctonen en over vredespolitiek.

Preadvies: negatief.

Motivering: overbodig door overname van amendement E-19 en door de toevoeging van een extra uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

Amendement E-6 (Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam-Noord)

Nieuwe tekst:

„Groen Links komt mede voort uit de partijen die zich hebben ontwikkeld aan de linkerzijde van de socialistische beweging en aan de linkerzijde van de katholieke en christelijke arbeidersbeweging. Gezamenlijk hebben die partijen een traditie van strijd voor sociaal-economische gelijkheid en voor democratie, van belangenbehartiging voor de mensen die geen economische macht maar wel een laag inkomen hebben, van verbondenheid met de vakbeweging, van strijd voor vrede, milieubehoud en feminisering, en van bundeling van krachten voor de vorming van een parlementaire meerderheid voor links. Groen Links bouwt voort op deze tradities.”

Toelichting: één van de sterkste kanten van Groen Links is dat we kunnen voortbouwen op een lange traditie van verzet van de linkervleugels van de twee grote hoofdstromingen van de Nederlandse politiek tegen de manier waarop de toppen van PvdA en CDA dit land denken te kunnen regeren. Door die traditie kunnen we een veel groter deel van de bevolking bereiken dan het geval zou zijn voor een nieuwe „alleen-maar-groene” partij. Juist nu de PvdA het vertrouwen van haar basis verspeelt moet Groen Links goed herkenbaar blijven als het linkse alternatief, anders worden vakbondsactivisten en linkse weglopers uit de PvdA politiek dakloos.

Preadvies: negatief.

Motivering: dat Groen Links niet alleen een groene partij is möge ten overvloede blijken uit het overnemen van een aantal amendementen. Dat wil echter niet zeggen dat Groen Links als hoofddoel moet hebben het fungeren als opvanghuis voor ontevreden christen- of sociaal-democraten. Groen Links spreekt mensen aan op basis van haar eigen doelstellingen, niet omdat ze linkser/radicaler/revolutionairder (doorhalen wat niet van toepassing is) dan andere partijen is.

(*) Amendement E-7 (Gouda)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een anti-militaristische politiek.”

Toelichting: dit hoort één van de uitgangspunten van Groen Links te zijn.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

Amendement E-8 (Amsterdam-Oost)

Nieuwe tekst:

„Groen Links komt voort uit progressieve politieke stromingen met een positieve traditie in het opkomen voor meer sociaal-economische gelijkheid, voor sociale rechten van werkenden en uitkeringsgerechtigden, voor emancipatie van minderheden en tegen racisme; voor een leefbaar milieu, voor ontwapening en internationale vredespolitiek, voor de bevrijding van volkeren van kolonialisme en imperialisme.”

Toelichting: bij de plaatsbepaling hoort een uitspraak over „het verleden”. Groen Links is geen nieuwe partij zonder voorlopers. Het verleden moet niet negatief benaderd worden. Niet alleen bezien welke „ballast” overboord kan, maar ook aangeven in welke positieve tradities wordt verder gewerkt.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie E-1.

(*) Amendement E-9 (Heumen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links staat binnen de vredelievende tradities van het socialisme. Daarom kan en mag onder geen beding oorlog worden beschouwd als een instrument om politieke conflicten op te lossen. Daarom ook zal een beweging voor radicale ontwapening door de partij metterdaad ondersteund worden.”

Toelichting: Groen Links moet haar wettels niet verloochenen. Wat goed gevonden werd en wordt in het socialisme is haar pacifisme. Juist nu het socialisme vereenzelvigd dreigt te worden met het gewelddadige staatsocialisme dat nu grotendeels verdreven is, is het van belang andere tradities in dat socialisme (die nog steeds inspireren) te benadrukken. In een partij als Groen Links, voortkomend uit politieke partijen die zo prominent aanwezig waren in de vredesbeweging, kan een visie op vredespolitiek niet ontbreken.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-10 (Delft)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil niet meedoen aan oorlogsvoorbereiding en oorlogsdinken. Groen Links kiest derhalve voor vergaande ontwapening, want politieke conflicten worden niet met wapens opgelost, maar aan de onderhandelingsstafels.”

Toelichting: toevoeging bij het manifest in verband met het ontbreken van het antimilitaristisch gedachtegoed. Dit amendement vormt tevens een opdracht/uitnodiging aan de schrijfgroep het antimilitaristisch gedachtegoed van Groen Links uit te werken.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-11 (Deventer e.o.)

Nieuwe tekst:

„Groen Linkse politiek berust op ecologische, sociale basisdemocratische en pacifistische uitgangspunten en doelstellingen. Groen Links tracht consequent op concrete terreinen en punten deze uitgangspunten en doelstellingen met elkaar te verbinden.”

Toelichting: naar de mening van onze afdeling gaat het om de verbinding tussen groen en links, niet om de tegenstelling groen versus links. Vergelijk bijvoorbeeld ook de - in een groot deel van deze partij nog steeds onomstreden - vier pijlers van de Grünen. Overigens biedt ook electoraal gezien een overwegend groene partij geen of weinig permanente perspectieven.

Preadvies: negatief.

Motivering: overbodig door de formulering van de nieuwe uitspraken 1 t/m 3.

(*) Amendement E-12 (Leiden)

Nieuwe tekst:

„Groen Links hanteert sociale rechtvaardigheid, feminisme, anti-racisme en anti-(hetero)seksisme als uitgangspunten.

Ten aanzien van de rol van het leger stelt Groen Links: gezien het huidige technische niveau van het oorlogstuig is bestrijding van het militair-industrieel complex en van de oorlogsmaffia evenzeer van praktisch levensbelang als het is om intensief actie te voeren voor de bescherming van het milieu. Groen Links bepleit een actieve vredespolitiek:

- verkleining van het leger;
- stimuleren burgerlijke ongehoorzaamheidstrainingen, bij bezetting dient in eerste instantie gedacht te worden aan burgerlijke ongehoorzaamheid;
- afschaffen van alle nucleaire taken;
- omzetting van wapenindustrie in ecologisch verantwoorde zinvolle productie;
- scherpe internationale controle op wapenhandel en embargo bij acute en latente conflicthaarden door de VN, zolang geen internationaal wapenverbod en controle hierop bestaan;

- het voeren van een internationale politiek die oorlogsvoering per se wil voorkomen en die consequent streeft naar mensenrechten en sociale rechtvaardigheid.”

Toelichting: Groen Links Leiden stelt dat naast groene politiek er meer uitgangspunten dienen te zijn.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-13 (50+ groep)

Nieuwe tekst:

„Overal in de wereld zijn interne en externe spanningen aanwezig die zich (kunnen) ontladen in gewelddadige con-

flicten. Groen Links zet zich in voor een geweldloze vredespolitiek. Aangewezen middelen zijn:

- het bevorderen van de erkenning en de naleving van de elementaire mensenrechten;

- het ontwikkelen van een conflictverzennende vredespolitiek;

- het versterken van internationale organen die op een geweldloze wijze zich met vredeszaken bezighouden.

Groen Links vindt het aan banden leggen van de internationale wapenhandel een eerste vereiste.”

Toelichting: in Groen Links (onder Groen Linkse mensen) is de vredespolitiek sterk verankerd. Het zou onjuist zijn om in de richtinggevende uitspraken daarover te zwijgen.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-14 (Breda)

Nieuwe tekst:

„Groen Links zet zich in voor een geweldloze vredespolitiek. Bestrijding van oorlogsdreiging en oorlogshandelingen heeft prioriteit. Internationale organen, zoals de Verenigde Naties, dienen te worden versterkt, waarbij wij ervan uitgaan dat overleg en het organiseren van mogelijke sancties effectieve middelen zijn.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-15 (Voorschoten)

Nieuwe tekst:

„Onderdrukking van vrouwen, zowel economisch als ideologisch, dient met alle beschikbare middelen, variërend van wet- en regelgeving tot mentaliteitsbeïnvloeding, met kracht tegengegaan te worden.”

Preadvies: negatief.

Motivering: met de uitspraak zijn we het eens, maar hij is in onze ogen overbodig omdat de strekking wordt ondervangen in uitspraak 11 over de garantie van democratische en sociale grondrechten. Daaronder valt het tegengaan van onderdrukking van mensen op basis van sekse, ras, seksuele voorkeur en geloof.

(*) Amendement E-16 (Haarlemmermeer)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest naast milieupolitiek voor vredespolitiek. Zij doet dit door deze te verbinden met de doelstellingen van linkse politiek: radicale democratisering en een structureel gelijke verdeling van levens- en ontplooiingskansen - tussen arme en rijke landen en binnen de afzonderlijke landen.”

Toelichting: er dient een keuze gemaakt te worden voor vredespolitiek naast milieupolitiek.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-17 (Beuningen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale politiek ten aanzien van vrede en veiligheid. Uitgangspunten zijn een inkrimping en uiteindelijk afschaffing van het leger, uittreding uit de NAVO en een bestrijding van de internationale wapenhandel. Waar dwangmiddelen in de internationale verhoudingen noodzakelijk zouden zijn, kiest Groen Links voor vreedzame instrumenten als handelsboycotten in plaats van oorlogsgeweld.”

Toelichting: afdeling Beuningen vindt het cruciaal dat Groen Links in haar manifest een duidelijk standpunt inneemt ten aanzien van een te voeren vredesbeleid. Dat ontbreekt in het ontwerp nog in het geheel.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(I) Amendement E-18 (50+ groep)

Nieuwe tekst:

„Voor Groen Links is het vanzelfsprekend dat alle plaatsen in de samenleving in principe toegankelijk zijn voor de betrokkenen. Vertegenwoordigende lichamen, besturen en vergelijkbare instanties dienen qua samenstelling een afspiegeling van de desbetreffende (bevolkings)groeperingen te zijn. Ook in Groen Links zelf bestaat deze regel. Als er voor bepaalde posities te weinig keus uit kandidaten dreigt te gaan optreden, is er een inspanningsverplichting om door overreding, scholing, het aanbieden van voorzieningen en het verbeteren van werkomstandigheden de

juiste samenstelling en zo mogelijk een ruime keuze uit gegadigden te realiseren.”

Toelichting: als categorale groep vinden wij het principe van „afspiegeling” belangrijk. Maar een te streng voorgeschreven quoterings dient onzes inziens de zaak niet. Als onze toevoeging wordt overgenomen, stellen wij voor om de quoteringsvoortellen uit het huishoudelijk reglement te schrappen.

Preadvies: negatief.

Motivering: hoort thuis bij de discussie over quoterings in het HR.

(*) Amendement E-19 (50+ groep)

Nieuwe tekst:

„Nederland wordt, net als andere Westeuropese landen, geconfronteerd met een groeiende stroom vluchtelingen en asielzoekers. Hieraan zal voorlopig geen einde komen. Een duidelijk, efficiënt en rechtvaardig toelatingsbeleid is nodig en doet recht aan hen die hier hun heil zoeken. Groen Links is voorstander van ruimhartige toelatingscriteria. Voorkomen moet worden dat de nieuwe medelanders tot tweederangs burgers gedegradeerd worden. Hiertoe dient een actieve politiek gevoerd te worden waarbij de positieve kanten van een multiculturele samenleving benut worden. Discriminatie, in welke vorm van ook, moet met kracht bestreden worden.”

Toelichting: wij vinden het een omissie als Groen Links geen uitspraak doet over de huidige en toekomstige multiculturele aspecten in onze samenleving. Wij onderkennen de problemen die hier en daar in oude wijken ontstaan. Het is ook daarom goed dat wij ons standpunt duidelijk verwoorden.

Preadvies: positief.

Motivering: wij zijn het hiermee eens.

(*) Amendement E-20 (Epe)

Nieuwe tekst:

„Het oplossen van conflicten door wapens is principieel verkeerd. Internationale conflicten, maar ook conflicten in één land, dienen met reeds bestaande en nog te ontwikkelen nieuwe geweldloze methoden te worden opgelost. Dit betekent dat er een ingrijpende herwaardering - nationaal en internationaal - van de militaire inspanningen en met name van de daaraan verbonden overheidsuitgaven moet plaatsvinden. In de komende jaren moeten deze uitgaven drastisch worden verminderd. Daartoe is des te meer aanleiding nu de Oost-Westverhoudingen grondig zijn gewijzigd. De aldus vrijgekomen gelden dienen te worden gebruikt voor maatregelen ter verbetering van het milieu en ter handhaving van het levenspeil van de laagstbetaalden.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-21 (Wormerland en Zaanstad)

Nieuwe tekst:

„Het vredes- en veiligheidsbeleid van Groen Links is gericht op ontwapening door middel van ontspanning. De ontspanning wordt bevorderd door een internationale rechtsorde die gericht is op gelijkgerichtigheid van de volken, handhaving van de mensenrechten en onderlinge solidariteit. Groen Links vindt de productie, het bezit en het gebruik van massavernietigingswapens onaanvaardbaar.”

Toelichting: er ontbreekt een passage over vredes- en veiligheidsbeleid.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-22 (Haarlem)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil komen tot opheffing van NATO en WEU. Op Europees en mondiaal niveau moet werk worden gemaakt van radicale terugdringing van de bewapeningsuitgaven en de bewapeningstechnologie. Een belangrijk gevolg hiervan kan zijn een verbetering van de economische positie van ontwikkelingslanden.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-23 (Deventer e.o.)

Nieuwe tekst:

„Groen Links streeft naar een geweldloze samenleving. Daarin passen geen militaristische structuren en middelen. Daarom kiest Groen Links voor vergaande ontwapening en afschaffing van het leger. Nederland uit de NAVO.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak

over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-24 (Groningen-stad)

Nieuwe tekst:

„Groen Links wil radicaal breken met de militaristische NAVO-politiek die steeds meer all-over-the-world 'bescherming geeft' aan westerse belangen. Drastische ontwapening en de ontwikkeling van rechtvaardige en democratische veiligheidssystemen zijn mogelijk en noodzakelijk. Door te streven naar radicale ontwapening (25% per jaar) zal Groen Links enerzijds inhoud geven aan haar pacifistische inslag en anderzijds ruimte creëren om andere wensen te financieren.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-25 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Zonder een actief vredes- en veiligheidsbeleid, gebaseerd op gedeelde veiligheid, zullen de doelstellingen van Groen Links niet gerealiseerd kunnen worden. De nucleaire afschrikking moet verdwijnen. Groen Links ijvert voor ontspanning en ontwapening en bestrijdt de wapenwedloop, de wapenhandel en andere activiteiten die een oorlog, waar ook ter wereld, dichterbij brengen.”

Toelichting: er ontbreekt een uitspraak over het vredes- en veiligheidsbeleid. Het manifest biedt helaas niet meer aanknopingspunten dan het concept „gedeelde veiligheid” (hoofdstuk 2, punt 7). Dit is ook in strijd met een uitspraak van het congres over de aandachtspunten van Groen Links aangaande vredesvraagstukken.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-26 (Maastricht)

Nieuwe tekst:

„Via vernieuwde VN of andere mondiale organen waarin ontwikkelingslanden op voet van gelijkheid kunnen meebeslissen moet van Noord naar Zuid kapitaaloverdracht plaatsvinden. Niet omgekeerd zoals nu het geval is.

De VN moeten zoeken naar politieke oplossingen bij internationale conflicten en vorm geven aan een mondiaal milieubeleid. Ook moeten de VN zich blijven richten op de verdediging van de universele rechten van de mens.

Groen Links streeft naar een verdergaande (mondiale) conventionele en nucleaire ontwapening. Ook hier kunnen de VN een belangrijke rol vervullen.”

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

(*) Amendement E-27 (Den Bosch)

Nieuwe tekst:

„Maatschappijverandering komt niet uitsluitend of in de eerste plaats tot stand via de overheid, maar door een geleidelijk proces in de samenleving. Groen Links beschouwt zich dan ook niet alleen als een onderdeel van de parlementaire democratie, maar als een politieke beweging.”

Toelichting: in de richtinggevende uitspraken moet duidelijk worden dat Groen Links meer is dan een alleen parlementair gerichte partij. Met deze toevoeging wordt dat aangegeven en wordt het idee achter hoofdstuk 3 aangegeven.

Preadvies: negatief.

Motivering: volgens ons overbodig, omdat twee uitspraken al handelen over dit onderwerpen (10 en 20).

(*) Amendement E-28 (Beuningen)

Nieuwe tekst:

„Groen Links kiest voor een radicale politiek ten aanzien van vrede en veiligheid. Uitgangspunten zijn een inkrimping en uiteindelijk afschaffing van het leger, uittreding uit de NAVO en een bestrijding van de internationale wapenhandel. Waar dwangmiddelen in de internationale verhoudingen noodzakelijk zouden zijn, kiest Groen Links voor vreedzame instrumenten als handelsboycotten in plaats van oorlogsgeweld.”

Toelichting: afdeling Beuningen vindt het cruciaal dat Groen Links in haar manifest een duidelijk standpunt inneemt ten aanzien van een te voeren vredesbeleid. Dat ontbreekt in het ontwerp nog in het geheel.

Preadvies: negatief.

Motivering: zie toegevoegde uitspraak over vredespolitiek (E-30, partijbestuur).

Amendement E-29 (Utrecht-stad)

Nieuwe tekst:

„Protest en pressie blijven in een radicale

Ontwerp-huishoudelijk reglement

NIEUWE UITGANGSPUNTEN

Het ontwerp-huishoudelijk reglement, zoals dat werd gepubliceerd in Congreskrant 1, heeft veel reacties opgeroepen. Er zijn bijna 300 amendementen op ingediend. Het partijbestuur heeft, zowel op basis van eigen onvrede als gegeven de kritiek uit de partij, besloten om op een aantal punten voor een andere koers te kiezen. Hierna wordt uiteengezet om welke zaken het gaat en wat het partijbestuur wil veranderen.

Op basis van deze nieuwe uitgangspunten heeft het partijbestuur eigen amendementen op de eerder gepubliceerde tekst geformuleerd. Ook de vanuit de partij ingediende amendementen zijn op grond van de nieuwe uitgangspunten van een positief dan wel negatief advies voorzien.

UITSPRAKEN EERSTE CONGRES

Het eerste Groen Links congres heeft op 24 november statuten vastgesteld en uitspraken gedaan over de structuur van de partij. Bij een aantal uitspraken van dit congres worden in toenemende mate vraagtekens gezet. De kritiek richt zich onder meer op de quoterings, het afgevaardigdencongres, een te groot en onwerkbaar partijbestuur en een weinig inspirerende Groen Linkse Raad.

De uitspraken van het eerste congres mogen dan worden aangevochten, ze kunnen niet zonder meer van tafel worden geveegd. Ze zijn voor een deel vastgelegd in de statuten, en die kunnen niet zomaar veranderd worden. Daar moet een goede discussie in de partij en een behoorlijke amendementsprocedure aan voorafgaan. Zowel de keuze voor een afgevaardigdencongres als de samenstelling van de Groen Linkse Raad liggen vast in de statuten. Over deze punten moet de besluitvorming dan ook worden uitgesteld.

Voor de andere omstrede onderwerpen geldt dat het mogelijk is nu al een andere weg in te slaan. Het partijbestuur doet daarvoor voorstellen in de vorm van amendementen op het eerder gepubliceerde ontwerp.

STREEFCIJFERS IN PLAATS VAN QUOTERING

Het partijbestuur wil de in het ontwerp-reglement voorgestelde quoterings vervangen door „streefcijfers”. Van het streefcijfer kan gemotiveerd worden afgeweken. Daar waar afgeweken wordt, wordt concreet bekeken wat er gedaan kan worden om de participatie van vrouwen en migranten te verhogen.

Over vier jaar, dus één zittingsperiode van allerlei gekozen organen verder, evalueren we de zaak. Als dan geconstateerd moet worden dat het allemaal niets geholpen heeft, of dat het te langzaam is gegaan, dan komen quota weer in zicht. Een stok achter de deur.

Ter toelichting bij de voorgestelde koerswijziging wijzen wij erop dat de intentie om te komen tot evenredige vertegenwoordiging overall binnen Groen Links aanwezig is. In een aantal landelijke organen zit inmiddels vijftig procent vrouwen. Ook voor migranten is plaats ingeruimd. Toch levert het vaak moeilijkheden op om voldoende vrouwen en migranten te vinden. Quota van vijftig procent vrouwen en een evenredige vertegenwoordiging van migranten kunnen op veel plaatsen binnen Groen Links niet morgen worden gerealiseerd. Daar moet naar toegewerkt worden en daar moeten concrete plannen voor worden gemaakt. Dat gebeurt inmiddels. Een projectgroep positieve actie is hard aan het werk, maar zal ook in afdelingen een willig oor moeten vinden. De nieuwe lijn van het partijbestuur is uitgewerkt in amendement 1-6 en diverse andere amendementen.

Bij de amendementen die betrekking hebben op de quoterings staan - om de keuze goed duidelijk te maken - twee adviezen (A en B):

- A - indien het congres 1991 de nieuwe koers van het partijbestuur op het punt van de participatieregels volgt;
- B - indien het congres 1991 de besluiten hierover uit 1990 handhaaft.

AFDELINGSSTRUCTUUR EN LEDENCONGRES

We zijn van mening dat de huidige structuur van Groen Links niet is toegesneden op de moderne tijd. Een moderne politieke partij stelt individuele leden en hun keuzes centraal. Dat betekent mogelijkheden bieden om zo direct mogelijk te participeren en invloed uit te oefenen zonder dat dat leidt tot allerlei „claims”. Een plaatselijke afdeling ontleent haar bestaansrecht aan de plaatselijke politiek. Ze moet niet verplicht worden zich ook met de landelijke politiek bezig te houden. Individuele leden moeten kunnen kiezen of ze plaatselijk of landelijk actief zijn. Allebei mag ook, maar meedoen op het ene niveau mag geen voorwaarde zijn voor het meedoen op het andere niveau. Het partijbestuur kiest daarom voor een ledencongres en een kleinere Groen Linkse Raad die door dat ledencongres wordt gekozen.

Invoering van een ledencongres vereist echter een wijziging van de statuten. We realiseren ons dat voorstellen om nu de statuten te wijzigen velen rauw op hun dak zullen vallen. Bovendien zou de, niet alleen door ons gewenste, partijbrede discussie in krap vier weken geperst moeten worden.

Het partijbestuur wil voor deze discussie meer tijd nemen. Er komt een commissie die zich over de organisatiestructuur buigt en daarin ook de voor Groen Links bruikbare voorstellen van de commissie Van Kemenade voor de structuur van de PvdA betreft. Het partijbestuur presenteert in het voorjaar 1992 voorstellen. Er is daarna een half jaar de tijd binnen Groen Links om te praten over de gewenste structuur, uitmondend in mogelijke statutewijzigingen op het congres van 1992.

REFERENDUM LIJSTTREKKERSCHAP

Groen Links zou een signaal moeten afgeven waaruit blijkt dat de partij ernst maakt met de vernieuwing van de politieke cultuur. Dat kan door te besluiten dat de lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen voortaan rechtstreeks door de leden wordt gekozen. Een referendum dus. Dit is een vorm van directe participatie die de betrokkenheid van alle leden bevordert.

Omdat het reglement al voorziet in een regeling voor referenda, kan dit idee gemakkelijk worden toegevoegd. Zie amendement 52.2-1.

ZITTINGSTERMIJN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Voor alle functies in de partij wordt in het huishoudelijk reglement een maximum van drie zittingstermijnen voorgeschreven. Voor volksvertegenwoordigers is nog sprake van een ontsappingsclausule: na drie termijnen kan een uitzondering worden gemaakt. In de praktijk zal een ontsappingsclausule altijd in het voordeel werken van zittende volksvertegenwoordigers die door willen gaan: zij hebben immers een schat aan ervaring en zij hebben veel vertrouwen (anders waren ze niet driemaal op de lijst gezet). Het partijbestuur wil deze „weeffout” herstellen en ook voor volksvertegenwoordigers een harde grens van drie termijnen stellen. Zie amendement 35-3.

GROEN LINKSE RAAD

De Groen Linkse Raad zou meer inhoudelijke bevoegdheden moeten krijgen en minder bevoegdheden die betrekking hebben op organisatie, procedures etc. Voor dat laatste heeft het partijbestuur immers een mandaat van het congres gekregen. Het partijbestuur zou de lijn van een ledencongres ook ten aanzien van de Groen Linkse Raad consequent willen doortrekken. Raadsleden worden op een congres rechtstreeks gekozen, ze hoeven niet (zoals nu) steeds weer terug te koppelen naar hun afdeling voordat ze iets durven te beslissen.

De partijraad is nu te groot. Dat leidt niet tot goede inhoudelijke debatten, maar tot een besluitenmachine, een Eerste Kamer van Groen Links: slaapverwekkende bijeenkomsten voor mensen die kennelijk niets beters te doen hebben (aldus toelichting bij motie-Amsterdam op de

partijraad van september). Het partijbestuur wil voorstellen de omvang terug te brengen tot veertig personen.

Omdat de wijze van samenstelling van de Groen Linkse Raad echter is geregeld in de statuten, kunnen hierover op dit moment geen besluiten worden genomen. Het ontwerp maakt deel uit van de te voeren discussie over afdelingsstructuur en ledencongres (zie boven).

OMVANG PARTIJBESTUUR

Het congres heeft vorig jaar beslist dat het partijbestuur in de toekomst uit 21 leden zou moeten bestaan. Niet verstandig en onwerkbaar. Niet verstandig, omdat daarvoor het gevaar dreigt dat landelijk straks sprake is van drie lagen: een dagelijks bestuur van bijvoorbeeld zeven leden, daaromheen een partijbestuur van 21 dat pakweg eens in de maand bij elkaar komt, en daar weer omheen een Groen Linkse Raad.

Onwerkbaar, omdat zo'n groot bestuur leidt tot het verwateren van collectieve verantwoordelijkheid en tot logheid van besluitvorming. Nu al, met vijftien bestuursleden, vinden wij het bestuur te groot. De groep is te klein om een strikt onderscheid te maken tussen een sterk dagelijks bestuur en een controlerend algemeen bestuur, en te groot om echt als team te kunnen functioneren. In het partijbestuur leven verschillende ideeën over de ideale omvang, maar dat het minder moet staan voor bijna iedereen vast.

In amendement 90-1 wordt voorgesteld het aantal leden van het partijbestuur vast te stellen op 15.

ERRATA

De tekst van het in Congreskrant 1 afgedrukte ontwerp-reglement bevat twee schoonheidsfoutjes:

- in artikel 18 lid 2 sub d. moet in plaats van „stemgerechtigde leden” gelezen worden „stemgerechtigde afgevaardigden”;
- in artikel 101 lid 3 moet in plaats van „Artikel 100 lid 1 en 2” gelezen worden „Artikel 100 leden 1 en 2”.

MOTIES

Motie HR-1 (Pieter van Aerssen e.a.)

Het congres van Groen Links, enz.

1. kennis genomen hebbende van het ontwerp-huishoudelijk reglement voor Groen Links, zoals gepubliceerd in Congreskrant 1;
2. overwegende dat dit reglement gekenmerkt wordt door „ongewenste regelgeving” (zie artikel in *Groen Links*, september 1991);
3. van mening dat een moderne, open en hervormingsgezinde partij als Groen Links haar organisatie dient te baseren op de mondigste participatie van leden die zelf rechtstreeks willen meedenken en meebeslissen op een congres, als ze daar zin in hebben;
4. voorts van mening dat verplichte quoterings een onwerkbaar en voor mondigste partijleden onwaardig middel is;
5. spreekt daarom uit dat dit ontwerp-huishoudelijk reglement niet in behandeling zal worden genomen;
6. verzoekt het partijbestuur een nieuw ontwerp-huishoudelijk reglement te ontwikkelen op basis van:
 - I. autonome, rechtstreeks participerende leden die desgewenst direct invloed uitoefenen op het beleid via deelname aan congressen en referenda, en daarbij af te zien van verplichte quoteringsregelingen;
 - II. een opbouw uit autonome afdelingen van leden die zich met lokale/regionale/provinciale politiek bezig houden, waarbij deze afdelingen elkaar kunnen ontmoeten in de partijraad in een soort federatief verband; en dit nieuwe ontwerp-huishoudelijk reglement aan het eerstvolgende reguliere congres van Groen Links voor te leggen;
7. verzoekt het partijbestuur voorts om voor de zomer van 1991 een uitvoerbaar plan voor positieve actie te

presenteren gericht op de participatie van vrouwen en minderheden binnen Groen Links;

in dat plan moet de relatie tussen streefcijfers en het ledenbestand (afdeling, provincie, partij) worden uitgewerkt;

verder zal het plan dienen aan te geven met welke werkmethode streefcijfers kwantitatief en kwalitatief gerealiseerd kunnen worden;

8. en verzoekt het partijbestuur tenslotte in de tussentijd, op basis van de uitspraken van het congres van 24 november 1990 over statuten en structuur van de partij en op basis van het in deze motie verwoorde, naar bevind van zaken te handelen en daarover regelmatig de partijraad te informeren.

Ondertekenaars: Pieter van Aerssen, Gert van Bergen, Wim de Boer, Elly Borren, afdeling Den Bosch, Henk Branderhorst, Rouke Broersma, Jan Dirx, Hans van Egdóm, Bas Elfrink, B. Ensink, Joke Grooters, Roel van Gorp, Jan Hellemons, Helma Heijerman, Luuk Heijlman, Diny Hoeijen, Louis van Hoorn, Miep de Jong, Miek de Jongh, Menno Keizer, Henk Koster, Arjan Krijgsman, Titia van Leeuwen, P.J.A.H. van der Meer, Cécile Morselt, Ank Noorman-Grave, Bram van Ojik, Sjoerd Oppewal, Ron Rote, Annemiek van Rijn-van Berkel, Enny Schmitz, Cor Schoemaker, Aad van Splunter, Ton Vaes, Ad Vonk, Greet Westenbrink, Nelleke van Wijk, afdeling Zoetermeer.

Preadvies: negatief.

Motivering: het partijbestuur komt op twee kernpunten tegemoet aan de voorstellen uit deze motie:

- over de wenselijkheid van een ledencongres (punt 3) wordt de discussie heropend;

- over de quoterings (punten 4 en 7) zijn nieuwe voorstellen ingediend.

Veel van wat de indieners willen kan worden bereikt door de wijzigingsvoorstellen van het partijbestuur op het huishoudelijk reglement te volgen. Het reglement moet dan ook (punt 5) niet van de agenda worden afgevoerd.

Het aannemen van deze motie zou bovendien (punt 8) betekenen dat er moet worden teruggevallen op de structuurbesluiten van het eerste congres, die nu juist in hun uitwerking worden aangevochten. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Motie HR-2 (Zoetermeer)

(Amendement op art. 5. Huidig art. 5 schrappen.)

Het congres van Groen Links, etc.

- van mening dat een congres dat uitsluitend is samengesteld uit afgevaardigden een onvoldoende afspiegeling is van de mening van bij de partij betrokken leden;

- voorts van mening dat stemverhoudingen op basis van ledentallen op een congres onvoldoende recht doen aan de mening van actieve betrokken leden;

- van oordeel dat ook individuele geïnteresseerde of actieve leden in staat gesteld moeten worden op een congres het beleid van Groen Links te beïnvloeden;

- spreekt uit dat het congres van Groen Links het karakter dient te hebben van een algemene ledenvergadering volgens het principe „one man-one vote”;

- geeft het partijbestuur de opdracht de volgende congressen van Groen Links te organiseren in de vorm van een algemene ledenvergadering en niet meer met het uitsluitende stemrecht van afgevaardigden vanuit afdelingen;

- en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: deze motie heeft tot doel de discussie over de wijze van afvaardiging naar het congres te heropenen. Aannee van deze motie betekent dat artikel 5 van het ontwerp-huishoudelijk reglement overbodig wordt.

Preadvies: negatief.

Motivering: in de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten” is uiteengezet waarom dit congres geen besluit kan nemen over de keuze tussen een afgevaardigden- of ledencongres. Voor het volgende congres zullen statutaire en reglementaire wijzigingen worden voorbereid.

Artikel 5 van het huishoudelijk reglement

kan niet bij motie worden ^{bela} geschrapt, omdat dit strijdig zou zijn met de momenteel geldende statuten. Overigens zal duidelijk zijn dat het partijbestuur het met de strekking van de motie wél eens is.

Motie HR-3 (Houten)

Het congres van Groen Links, bijeen te Amsterdam op 13 en 14 december 1991, overwegende:

- dat in de praktijk voor de provinciale ledenvergaderingen binnen Groen Links weinig animo bestaat;
- dat deze vergaderingen volgens het (ontwerp)huishoudelijk reglement wel een belangrijke rol spelen bij de totstandkoming van de Groen Linkse Raad en bij de verantwoording achteraf door de leden van de Groen Linkse Raad;

draagt de Groen Linkse Raad op om medio 1993 een evaluatie te houden, die ter beoordeling aan het congres zal worden voorgelegd en vraagt bij deze evaluatie vooral aandacht te schenken aan de volgende aspecten:

- a. de totstandkoming van de Groen Linkse Raad;
- b. de verantwoording door de leden van de Groen Linkse Raad;
- c. de verhouding van de Groen Linkse Raad ten opzichte van het partijbestuur;
- d. de verhouding van de Groen Linkse Raad ten opzichte van het congres.

Preadvis: negatief.

Motivering: onder „Nieuwe uitgangspunten” is uiteengezet dat het partijbestuur discussie wil over het functioneren van de Groen Linkse Raad. Ook is uitgelegd waarom het congres daarover op dit moment geen besluiten kan nemen. Voor het volgende congres zullen statutaire en reglementaire wijzigingen worden voorbereid. Het is onduidelijk waarom de indieners van de motie pas in 1993 een evaluatie willen houden.

Motie HR-4 (Pieter van Aerssen e.a.)

Het congres van Groen Links, overwegende:

- a. dat het referendum een belangrijk middel is om partijleden bij belangrijke beslissingen te betrekken;
- b. dat de keuze van de lijsttrekker voor de verkiezing van de Tweede Kamer voor een politieke partij van cruciale betekenis is geworden;
- c. dat alle leden van de partij in deze keuze een stem moeten kunnen hebben;

besluit onder een aantal voorwaarden de lijsttrekker van Groen Links aan te wijzen door middel van een referendum onder alle leden.

Toelichting: leden van Groen Links kunnen en moeten meer betrokken worden bij belangrijke beslissingen in de partij. De bij de voorgangers van Groen Links gehanteerde werkwijze dat leden via afdelingsvergaderingen vertegenwoordigers met bepaalde stemopdrachten naar een congres kunnen afvaardigen, blijkt in de praktijk slecht te werken en sluit ook niet meer aan bij de wijze waarop mondige mensen in een besluitvormingsproces willen participeren.

De keuze van de lijsttrekker is bij uitstek geschikt om via een referendum tot stand te brengen. Dat moet uiteraard wel onder enkele voorwaarden:

1. De kandidaatstelling en bewilling voor lijsttrekker gebeuren op de gewone - in het reglement beschreven - wijze.
2. Een kandidatencommissie voert een gesprek met alle kandidaten die bewilligd hebben en doet schriftelijk verslag van de door de kandidaten op tafel gelegde vaardigheden, motieven en visies betreffende het lijsttrekkerschap.
3. Alle leden krijgen dat verslag en een stembiljet met de namen van de kandidaten thuis gestuurd.
4. Het stembiljet bestaat uit een dicht te plakken stemgedeelte en een afscheurbare naam/adresdrager. Deze naam/adresdrager is op het partijbureau aangebracht.
5. Het stembiljet moet op een bepaalde datum binnen zijn. Biljetten die later dan twee dagen na de vermelde sluitingsdatum op het partijbureau worden ontvangen doen niet meer mee.
6. Voordat de stembiljetten worden geopend verwijderen partijbureau medewerkers de adresdragers.
7. Het referendum is geldig als minimaal 50% van de leden van Groen Links een

stembiljet heeft ingezonden.

8. Tot lijsttrekker is verkozen hij/zij die de meeste stemmen op zich heeft verenigd, waarbij minimaal 1/3 van het aantal uitgebrachte geldige stemmen moet zijn behaald.
9. Is aan de voorwaarden 7 en 8 niet voldaan, dan is het referendum mislukt en ongeldig. De lijsttrekker wordt dan alsnog gekozen op het congres dat de kandidatenlijst vaststelt.

Ondertekenaars: Pieter van Aerssen, Gert van Bergen, Wim de Boer, Ely Borren, afdeling Den Bosch, Henk Branderhorst, Rouke Broersma, Jan Dirx, Hans van Egdom, Bas Elfrink, B. Ensink, Roel van Gulp, Joke Grooters, Jan Hellemons, Helma Heijerman, Luuk Heijlman, Diny Hoeijen, Louis van Hoorn, Miep de Jong, Miek de Jongh, Menno Keizer, Henk Koster, Arjan Krijgsman, Titia van Leeuwen, P.J.A.H. van der Meeren, Cécile Morselt, Ank Noorman-Grave, Bram van Ojik, Sjoerd Oppewal, Ron Rote, Annemiek van Rijn-van Berkel, Enny Schmitz, Cor Schoenmaker, Aad van Splunter, Ton Vaes, Ad Vonk, Greet Westenbrink, Nelleke van Wijk.

Preadvis: positief, zij het dat niet alle in de toelichting geformuleerde voorwaarden worden onderschreven.

Motivering: het partijbestuur steunt het voorstel om de lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen bij referendum aan te wijzen (zie „Nieuwe uitgangspunten”). Daartoe is een amendement op het huishoudelijk reglement voorgesteld (amendement 52.2-1).

In de toelichting bij de motie worden ook uitspraken gedaan over de technische uitvoering van het referendum. Het partijbestuur vindt het niet gewenst dat soort praktische zaken in een congresuitspraak vast te leggen.

AMENDEMENTEN

PREADVISERING

Alle amendementen zijn door het partijbestuur van een positief of negatief preadvies voorzien.

N.B. 1 - In de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten” heeft het partijbestuur aangegeven in welke gevallen het wil afwijken van de structuurbesluiten van het congres 1990, en toegelicht waarom. Dat betreft dan met name:

- geen quoterings, maar hantering van streefcijfers (amendement 1-6 en diverse overige);
- zittingstermijn volksvertegenwoordigers is maximaal drie periodes (amendement 35-3);
- de lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen wordt bij referendum gekozen (amendement 52.2-1 en diverse overige);
- omvang van het partijbestuur wordt 15 leden (onder andere amendement 90-1).

Dit heeft uiteraard ook gevolgen voor de preadvisering op de door de afdelingen ingediende amendementen.

N.B. 2 - Op sommige plaatsen staan twee preadviezen (A en B). Dat heeft te maken met de nieuwe koers die het partijbestuur voorstelt voor wat betreft de participatie (geen quoterings, maar hantering van streefcijfers). Bij amendementen die daarmee te maken hebben, treffen jullie twee preadviezen aan:

- A - indien het congres 1991 de nieuwe koers van het partijbestuur op het punt van de participatieregels volgt;
- B - indien het congres 1991 de besluiten hierover uit 1990 handhaaft.

CATEGORIE-INDELING

Het congrespresidium heeft de amendementen ingedeeld in drie categorieën:

- **categorie 1:** betreft amendementen die van ondergeschikte betekenis zijn, slechts kleine veranderingen voorstellen of zuiver redactioneel van aard zijn;
- **categorie 2:** betreft amendementen die wel op verschillen duiden, maar niet leiden tot herziening op hoofdpunten van het voorliggende congresstuk;
- **categorie 3:** betreft amendementen die beogen wezenlijke veranderingen aan te brengen in het voorliggende congresstuk.

De positief gepreadviseerde amendementen behorend tot categorie 1 worden verwerkt in het voorliggende congresstuk. De negatief gepreadviseerde amendementen van deze categorie worden niet verwerkt in het voorliggende congresstuk.

Op verzoek van de indiener - indien dit verzoek uiterlijk één week vóór het congres wordt kenbaar gemaakt - zal een amendement door het congrespresidium worden verplaatst naar een andere categorie, zoals omschreven in dat verzoek.

VERVALLEN AMENDEMENTEN (AMENDEMENTEN MET EEN *)

In de paragraaf „Orde van het congres” is uiteengezet dat (en waarom) het congrespresidium een aantal amendementen als vervallen beschouwt. Daar staat ook een beroepsmogelijkheid vermeld. De amendementen die als vervallen worden beschouwd, zijn aangegeven met een sterretje (*).

VERNUMMERING

Het partijbestuur zal ervoor zorgen dat - na de vaststelling van het gehele huishoudelijk reglement - de nummering van artikelen en onderdelen van artikelen, en de verwijzingen daarnaar in de tekst worden aangepast aan het eventueel schrappen van voorgestelde artikelen en het eventueel invoegen van nieuwe artikelen. Eventueel noodzakelijke nieuwe nummering wordt dus hierna in de amendementsteksten niet steeds weer vermeld.

ARTIKEL I

* Amendement 1-1 (Hilversum, Zoetermeer, Veenendaal, Opsterland, Voorne, Heumen en Den Haag)

Voorstel: schrappen van artikel 1.

Toelichting Hilversum: dit is in de praktijk onuitvoerbaar en werpt onnodige barrières op. Het uitgangspunt „zoveel mogelijk participatie van vrouwen en migranten” is voor Groen Links vanzelfsprekend en hoeft niet in een reglement te worden vastgelegd.

Toelichting Zoetermeer: deze geschrapte bepalingen worden vervangen door een „Statuut van uitgangspunten voor de partijorganisatie”. In dit statuut wordt de uitdrukkelijke wil van Groen Links vastgelegd om alle organen en geleidingen van de partij voor minimaal de helft uit vrouwen te laten bestaan, en uit een aan de (plaatselijke of regionale) bevolking proportioneel aandeel van 5% migranten. Het in absolute termen dwingend opleggen van een aandeel van minimaal 50% vrouwen en 5% migranten is niet realistisch. In een partij die toch al te weinig kader heeft, dwingen dergelijke quota tot het onvervuld laten van vacatures op alle niveaus. Zo'n situatie is onaanvaardbaar! De quota kunnen en mogen niet leiden tot situaties dat vrouwen of migranten feitelijk gedwongen kunnen worden functies in te nemen die zij niet willen of kunnen vervullen. Het vastleggen van dit soort zaken in een statuut van uitgangspunten moet voldoende zijn.

Toelichting Veenendaal: wij denken dat in een partij als Groen Links geen quoteringsartikelen of wat dies meer zij nodig zijn. De praktijk wijst dat ook aan. In een partij waar het al moeilijk genoeg is om aan enthousiaste vrijwilligers te komen voor allerlei functies, is het verder zeer ongewenst om op voorhand gegadigden uit te sluiten.

Toelichting Opsterland: zie artikel Wim de Boer in Groen Links, september 1991.

Toelichting Voorne: als doelstelling goed, maar niet vastleggen (zie artikel 30 lid 2).

Toelichting Heumen: in onze samenleving en binnen onze partij zijn er bepaalde groepen mensen te onderscheiden, die in een achterstandssituatie zitten. Voor de ideeën en wensen van deze mensen is vaak niet voldoende aandacht. Groen Links gaat uit van de gelijkwaardigheid van alle individuen.

Dat de ideeën en wensen van minderheidsgroepen of mensen in achterstandssituaties vaak niet voldoende aan bod komen is een probleem waar Groen Links wat aan wil doen. Ook binnen de eigen partij. Positieve discriminatie kan een goed middel zijn, maar de nu voorgestelde quoterings wordt op grond van de volgende argumenten afgewezen:

- Ten eerste zijn er geen objectieve criteria op grond waarvan de groepen gedefinieerd worden.
- Ten tweede wordt de controle of een individu tot een bepaalde groep behoort een probleem. Welke antecedenten moeten allemaal onderzocht worden en wie is daartoe gemachtigd? Wanneer het een en ander geregistreerd moet worden voor de organisatie van een congres bijvoorbeeld, zou dit zelfs in strijd met de Wet persoonsregistraties kunnen zijn.
- Ten derde kan het organisatorische problemen veroorzaken, wanneer be-

sturen, raden en commissies niet gevormd kunnen worden, omdat het gestelde quotum niet gehaald wordt. Ten vierde kan quoterings verechts werken. De positief gediscrimineerde moet vaak bewijzen, dat er ook op kwaliteit geselecteerd is en niet alleen omdat het quotum gehaald moest worden. De persoon uit de minderheids- en/of achterstandsgroep moet zich dubbel bewijzen en blijft daardoor nog steeds in een achtergestelde positie.

De artikelen waarin een keiharde quoterings wordt voorgesteld moeten om bovengenoemde redenen gewijzigd of geschrapt worden.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: schrappen is in strijd met de statuten (artikel 5 leden 3 en 4), waarin staat dat er hieromtrent regelingen in het huishoudelijk reglement moeten worden opgenomen. Zie overigens amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien is schrappen in strijd met de statuten (artikel 5 leden 3 en 4), waarin staat dat er hieromtrent regelingen in het huishoudelijk reglement moeten worden opgenomen.

T.a.v. Zoetermeer: een regeling als door jullie gesuggereerd moet dan wel in of krachtens het huishoudelijk reglement worden vastgesteld.

T.a.v. Heumen: met betrekking tot het tweede argument: wie heeft het over controle en antecedentenonderzoek? In het algemeen zal „eigen opgave” voldoende kunnen zijn en zichtbaar kunnen voldoen aan objectieve criteria. Als de eigen opgave echt niet betrouwbaar lijkt, c.q. zich in het grijze gebied van onduidelijke kenmerken bevindt, kan desnoods op de geschillencommissie worden teruggevallen. Maar hoe vaak zal dat zich voordoen?

* Amendement 1-2 (Hellendoorn-Holten-Rijssen)

Voorstel: artikel 1 komt te luiden: „De samenstelling van besturen, commissies, vertegenwoordigingen en afvaardigingen is op alle niveaus van Groen Links zoveel mogelijk in overeenstemming met de samenstelling van het ledenbestand. Uitgangspunt is een gelijke deelname van vrouwen en mannen en een evenredige deelname van migranten en andere groepen zoals genoemd in artikel 5 van de statuten.”

Toelichting: beter werkbaar, geen dwingende percentages; het woord „organen” vermeden, want bijvoorbeeld in het hoogste orgaan van de afdeling (zie artikel 74) valt niets te quoteren; ledenbestand in plaats van bevolking; de andere groepen uit artikel 5 lid 2 van de statuten niet vergeten.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Voorts vergt dit amendement registratie van onder anderen alle leden die zichzelf „migrant” noemen, hetgeen grote bezwaren oplevert uit hoofde van de privacybescherming. Voorts vormt het ledenbestand qua samenstelling niet de juiste basis voor quoterings.

Inderdaad valt er voor sommige organen „niets te quoteren”. Daarom staat er ook in artikel 74 van het ontwerp-huishoudelijk reglement dat de afdelingsledenvergadering bestaat uit „alle aanwezige leden van de afdeling”.

* Amendement 1-3 (Maastricht)

Voorstel: artikel 1 komt te luiden:

- „1. Alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links bestaan in beginsel voor ten minste de helft uit vrouwen.
2. Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat in beginsel het aandeel van migranten overeenkomt met hun aandeel in de bevolking.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1-4 (Deventer e.o.)**

Voorstel: artikel 1 komt te luiden:

„1. Alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links vormen een afspiegeling van de samenleving. Deelname van vrouwen, migranten, ouderen en dergelijke zal in alle geledingen actief worden bevorderd. Daarbij zal de nodige flexibiliteit worden gehanteerd.

2. Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links zal zijn dat gestreefd zal worden naar een aandeel van migranten dat overeenkomt met hun aandeel in de (regionale) bevolking.”

Toelichting: voor een partij als Groen Links dienen dergelijke uitgangspunten zo vanzelfsprekend te zijn dat een dergelijke gedetailleerde richtlijn alleen maar als restrictief gezien kan worden. Naast vrouwen en migranten vallen er tevens andere groeperingen te bedenken waarvan vertegenwoordiging (blijkens ledenbestand) minder vanzelfsprekend is. De vrouwen van de afdeling Deventer e.o. willen in die zin af van stigmatisering die een bestempeling als minderheid met zich meebrengt. Is zelfs Groen Links niet in staat om vrouwen als mens aan te spreken?

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien: het congres heeft daarbij toen de voorstellen van vrouwen en andere mensen gevolgd! „Is zelfs Groen Links niet in staat om naar vrouwen en andere mensen te luisteren?”

*** Amendement 1-5 (Amsterdam-Oost)**

Voorstel: artikel 1 komt te luiden:

„1. Groen Links streeft ernaar dat in alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links vrouwen en migranten evenredig aan hun aantal van de bevolking participeren.

2. Daartoe krijgen vrouwen en migranten zolang dat voor de gewenste evenredige participatie noodzakelijk is en zich voldoende geschikte vrouwen en migranten aandienen, de voorkeur bij verkiezingen voor deze organen, vertegenwoordigingen en commissies.

3. De vergaderingen, die bevoegd zijn deze organen, vertegenwoordigingen en commissies te verkiezen, dragen de verantwoordelijkheid voor de beoordeling van individuele kandidaten en de invulling van een stemprocedure conform lid 2 van dit artikel.”

Toelichting: alles wat beoogd wordt met de positieve actie c.q. quoterings is hiermee vastgelegd. De verdere invulling is vooral afhankelijk van de aanwezigheid van geschikte kandidaten (en van het voortraject: zorgen dat zij er komen). De gedetailleerde, deels onwerkbare en daarvoor contraproductieve uitwerking bij diverse artikelen in het huishoudelijk reglement kan beter geschrapt worden.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 1-6 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 1 komt te luiden:

„1. Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat het aandeel van zowel vrouwen als migranten in ieder geval overeenkomt met hun aandeel in de bevolking. Voor het aandeel van vrouwen betekent dit dat gestreefd moet worden naar „ten minste de helft”; voor het aandeel van migranten wordt gekeken naar het lokale, regionale c.q. landelijke aandeel.

2. Indien wordt afgeweken van het in lid 1 genoemde uitgangspunt, zal het orgaan dat verantwoordelijk is voor de desbetreffende kandidaatstelling daarvoor uitdrukkelijke verantwoording verschaffen aan het orgaan dat voor de benoeming of verkiezing verantwoordelijk is.

3. Het partijbestuur roept een commissie in het leven, die richtlijnen opstelt

voor wat betreft een meldingsplicht, en per zittingsperiode van het desbetreffende orgaan een evaluatie opstelt, op grond waarvan eventueel quoteringsvoorschriften bij huishoudelijk reglement kunnen worden voorgesteld.”

Toelichting: zie paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: zie „Nieuwe uitgangspunten”.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 1.1-1 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Voorstel: lid 1 van artikel 1 komt te luiden: „Alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links bestaan uit een evenredig aantal mannen en vrouwen. Indien aan deze verdeling niet kan worden voldaan, geldt dat de betreffende organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies voor ten minste een derde uit mannen en een derde uit vrouwen moeten bestaan.”

Toelichting: op afdelingsniveau zal het niet altijd mogelijk zijn aan een 50/50 verhouding te voldoen. Om artikel 1 niet helemaal inhoudsloos te maken is een 33-33 minimum wenselijk.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur (zie bij amendement 1-6). Bij aanvaarding van het amendement van Rhenen/Midden-Betuwe ware in plaats van „betreffende organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies” te schrijven „desbetreffende organen, vertegenwoordigingen en commissies”.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-2 (Amsterdam-Westpark)**

Voorstel: lid 1 van artikel 1 komt te luiden: „Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat het aandeel van vrouwen in ieder geval overeenkomt met de verhouding mannen/vrouwen in de afdeling, federatie of partij. Hiervan kan slechts afgeweken worden indien is voldaan aan een zorgvuldige procedure vast te stellen door afdeling, federatie of partij.”

Toelichting: het streven moet ondubbelzinnig worden vastgelegd. Dit betekent dat er een inspanningsverplichting is om aan het streven te voldoen. Pas indien hieraan niet voldaan is mag hiervan afgeweken worden, zodat het streven niet het functioneren van de afdeling „lam legt”.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-3 (Den Haag)**

Voorstel: lid 1 van artikel 1 komt te luiden: „Er wordt gestreefd naar een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, waaronder -indien mogelijk - één of meer migranten, in alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links.”

Toelichting: dwingend opgelegde quoteringsregels hebben een verlammeende werking, met name voor de afdelingen, afvaardigingen en commissies. Het is ook bijzonder patroniserend voor de groepen die blijkbaar „beschermd” dienen te worden.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. In één bepaling schrijven „streven naar” en „indien mogelijk” is echter wel een zeer sterke afzwakking. Zie overigens bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-4 (Laren)**

Voorstel: in lid 1 van artikel 1 na het woord „bestaan” invoegen de woorden: „,voor zover aanmelding/kandidaatstelling dit mogelijk maken.”

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het

partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-5 (Amstelveen en Boskoop)**

Voorstel: in lid 1 van artikel 1 na het woord „bestaan” invoegen de woorden: „,bij voorkeur”.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-6 (Vlissingen)**

Voorstel: in lid 1 van artikel 1 na het woord „bestaan” invoegen de woorden: „,in principe”.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-7 (Castricum)**

Voorstel: in lid 1 van artikel 1 na het woord „bestaan” invoegen de woorden: „,(tenzij de onmogelijkheid is aangetoond)”.

Toelichting: bij vertegenwoordigingen kan het voorkomen, dat een afdeling niet in staat is tot de gewenste 50/50-verhouding te komen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-8 (Amsterdam-Rivierbuurt)**

Voorstel: aan lid 1 van artikel 1 toevoegen de zin: „Zijn er niet voldoende vrouwen beschikbaar dan worden hun plaatsen door mannen ingenomen.”

Toelichting: wij zijn voor positieve actie, maar tegen onwerkbare situaties. Vooral in kleinere afdelingen mag je blij zijn als mensen bereid zijn politieke taken op zich te nemen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 1.1-9 (Utrecht-stad)

Voorstel: in lid 1 van artikel 1 wordt „ten minste de helft uit vrouwen” vervangen door „ten minste 40% van hetzelfde geslacht”.

Toelichting: deze regeling is van de Deense Socialistische Volkspartij en heeft veel voordelen boven de voorgestelde tekst. Zij is in de eerste plaats flexibeler; bij een afdelingsbestuur van vijf personen is zo een twee/drie verhouding mogelijk, maar vier/één niet. Bovendien komt zij tegemoet aan de terecht behoeftes om vrouwen en mannen in gelijke mate in partijfuncties te laten delen, zonder dat er allerlei dwingende en daardoor onwerkbare maatregelen aan te pas moeten komen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-10 (Almelo e.o.)**

Voorstel: aan lid 1 van artikel 1 toevoegen de zin: „Alle organen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links streven zoveel mogelijk ernaar dat deze voor ten minste de helft uit vrouwen bestaan.”

Toelichting: voor een kleine afdeling als de onze is het zeer moeilijk om aan deze bepaling te voldoen. Hoe graag we ook willen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 1.1-11 (Utrecht-stad)**

Voorstel: lid 1 van artikel 1 komt te luiden: „Alle bestuurlijke organen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links bestaan voor ten minste de helft uit vrouwen.”

Toelichting: vertegenwoordigingen in de partij moeten uitsluitend samengesteld worden op basis van representatie van standpunten die leven in de delen van de partij die zij moeten vertegenwoordigen. Andere criteria vertroebelen de democratische besluitvorming. Hantering van de criteria „geslacht” of „etnische afkomst” bij een afvaardiging kan ertoe leiden dat de standpunten niet representatief zijn. De deelname van migranten in Groen Links is niet afhankelijk van het aandeel van migranten in de samenleving, maar van de standpunten van zowel Groen Links als de migranten. Groen Links heeft niet het alleenrecht op vertegenwoordiging van door haar uitgezochte bevolkingsgroepen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: zie de nieuwe formulering van het partijbestuur, waarin de vaste quoterings is vervangen door een „streven naar”. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. In de toelichting van Utrecht-stad wordt overigens voorbijgegaan aan de stempel die witte mannen kunnen drukken op de standpunten van vertegenwoordigingen van de partij. Juist daarom is quoterings ook daarvoor noodzakelijk.

*** Amendement 1.2-1 (Den Haag)**

Voorstel: schrappen van lid 2 van artikel 1.

Toelichting: zie bij amendement 1.1-3.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: overbodig. Tekst is reeds geformuleerd als „uitgangspunt”.

Amendement 1.2-2 (Utrecht-stad)

Voorstel: lid 2 van artikel 1 komt te luiden: „Uitgangspunt bij de samenstelling van bestuurlijke organen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat het aandeel van migranten in ieder geval overeenkomt met hun aandeel in het ledental. Dit betekent voor organen als het partijbestuur, het congres, de Groen Linkse Raad en de landelijke commissies het landelijke gemiddelde. Voor lokale en regionale organen varieert het aandeel van migranten, afhankelijk van hun aandeel in lokale en regionale afdelingen.”

Toelichting: zie bij amendement 1.1-11.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: dit vergt registratie van alle leden die zichzelf „migrant” noemen, hetgeen grote bezwaren oplevert uit hoofde van de privacybescherming. Juist daarom wordt gekeken naar het feitelijke aandeel van migranten in de bevolking. Voorts vormt het ledenbestand qua samenstelling niet de juiste basis voor het streefcijfer.

Voor wat betreft het weglaten van „vertegenwoordigingen” uit de tekst: zie bij amendement 1.1-11.

Voor wat betreft het begrip „regionale afdelingen”: volgens onze statuten kent Groen Links geen regionale afdelingen.

*** Amendement 1.2-3 (Amsterdam-Rivierbuurt)**

Voorstel: aan lid 2 van artikel 1 toevoegen: „Zijn er niet genoeg migranten beschikbaar dan worden hun plaatsen ingenomen door anderen.”

Toelichting: zie bij amendement 1.1-8.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: overbodig. Tekst is reeds geformuleerd als „uitgangspunt”.

*** Amendement 1.2-4 (Almelo e.o.)**

Voorstel: aan het slot van lid 2 van artikel 1 toevoegen: „,voor zover mogelijk”.

Toelichting: wij zouden graag aan deze bepaling voldoen, maar het lukt ons nog steeds niet.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: overbodig. Tekst is reeds geformuleerd als „uitgangspunt”.

*** Amendement 1.2-5 (Laren)**

Voorstel: lid 2 van artikel 1 komt te luiden: „Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat het aandeel van migranten indien mogelijk door aanmelding, overeenkomt met hun aandeel in de bevolking. Ditzelfde geldt lokaal en regionaal.”

Toelichting: bij gebrek aan belangstelling voor een functie bij migranten wordt anders vervulling bemoeilijkt.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: overbodig. Tekst is reeds geformuleerd als „uitgangspunt”.

Amendement 1.2-6 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Voorstel: lid 2 van artikel 1 komt te luiden: „Uitgangspunt bij de samenstelling van alle partijorganen, vertegenwoordigingen en door organen van de partij ingestelde commissies van Groen Links is dat het aandeel van migranten ten minste overeenkomt met hun aandeel in het ledental van Groen Links. Bij aanmelding als lid van Groen Links moet men kunnen aangeven dat met zich als „migrant” beschouwt.”

Toelichting: er wordt nergens aangegeven wat een „migrant” is! Moeten de afdelingssecretarissen soms rassentellingen gaan houden?

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: registratie van alle leden die zichzelf „migrant” noemen, levert grote bezwaren op uit hoofde van de privacybescherming. Juist daarom wordt gekeken naar het feitelijke aandeel van migranten in de bevolking. Voorts vormt het ledenbestand qua samenstelling niet de juiste basis voor het streefcijfer. Bij kandidaatstellingen en benoemingen enz. zal, indien nodig, een „eigen opgave” van betrokkene toereikend zijn.

De indieners van het amendement lijken, door te suggereren dat positieve actie zal ontfaan in „rassentellingen”, zich te diskwalificeren voor deelname aan de verdere discussie over dit onderwerp.

*** Amendement 1.2-7 (Utrecht-stad)**

Voorstel: in lid 2 van artikel 1 wordt de tekst geschrapt vanaf „Dit betekent voor”.

Toelichting: dit gedeelte van het artikellid is overbodig; de intentie staat al in de eerste zin van het artikel. Er hoeft geen interpretatie aan toegevoegd te worden.

Preadvis A: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 1).

Motivering: de nadere uitleg wordt niet als overbodig beschouwd.

ARTIKEL 1BIS (NIEUW)

Amendement 1bis-1 (Den Haag)

Voorstel: een nieuw artikel invoegen aan het begin van hoofdstuk II vóór artikel 2, luidende: „Het congres is het hoogste orgaan van de partij.”

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: overbodig. Zie artikel 14 lid 1 van de statuten.

Amendement 1bis-2 (Utrecht-stad)

Voorstel: een nieuw artikel invoegen aan het begin van hoofdstuk II vóór artikel 2, luidende: „Een congres wordt gehouden op zaterdag en begint om elf uur. Indien dit gezien de tijdsplanning nodig wordt geacht vindt een uitloop plaats op zondagmiddag.”

Toelichting: ook binnen Groen Links zijn er nog mensen die een volledige werkweek hebben en niet op een vrijdag in staat zijn te congresseren. Het moet iedereen binnen Groen Links mogelijk zijn een congres bij te wonen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dit lijkt ons geen zaak om vast te nagelen in het huishoudelijk reglement. Overigens wordt het fulltimers niet onmogelijk gemaakt het congres bij te wonen. Alleen zullen sommigen daarvoor vrijaf moeten nemen. Echter, andere leden hebben problemen met de zaterdag of de zondag.

Amendement 1bis-3 (Utrecht-stad)

Voorstel: een nieuw artikel invoegen aan het begin van hoofdstuk II vóór artikel 2, luidende: „Het partijbestuur roept minstens eenmaal per jaar een congres bijeen.”

Toelichting: het lijkt niet overbodig om eens per jaar bijeen te komen en de belangrijke zaken te bespreken.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: wij zijn het van harte eens met Utrecht-stad, maar het amendement is overbodig. Zie artikel 15 lid 1 van de statuten.

ARTIKEL 2

Amendement 2.1-1 (Den Haag)

Voorstel: in lid 1 van artikel 2 schrappen de zin: „Het partijbestuur stelt de kandidaten.”

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: een bepaling over wie de kandidaten stelt kan toch niet ontbreken? Het partijbestuur is ervoor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten.

Amendement 2.1-2 (Rotterdam)

Voorstel: in lid 1 van artikel 2 de zin „Het partijbestuur stelt de kandidaten.” wijzigen in: „De kandidaten kunnen worden gesteld door alle in artikel 27 genoemde organen.”

Toelichting: de kandidaatstelling moet geen alleenrecht zijn van het partijbestuur; de Groen Linkse Raad moet zelf kunnen kiezen tussen door verschillende organen voorgestelde kandidaten.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de leden van het congrespresidium vervullen in zekere zin een „technische en organisatorische” functie; politiek is hooguit secundair. Het zoeken van kandidaten is dan ook geen aangelegenheid waarbij „vertegenwoordiging van afdelingen, categorale groepen enz.” van speciaal belang is. Daarom is de kandidaatstelling beperkt tot het partijbestuur. Het partijbestuur is er ook voor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten.

Amendement 2.1-3 (groep 50+)

Voorstel: in lid 1 van artikel 2 de zin „Het partijbestuur stelt de kandidaten.” wijzigen in: „Het partijbestuur zorgt ervoor dat de leden van de partij tijdig op de hoogte zijn gesteld van de sluitingstermijn voor kandidaatstelling. Zij let erop dat er minstens de namen van zeven kandidaten aan de Groen Linkse Raad worden doorgegeven.”

Toelichting: alle leden hebben het recht zich beschikbaar te stellen voor functies die in of namens de partij worden vervuld (zie artikel 26). Het lijkt dan ook niet terecht dat een partijbestuur (als er een conflict is) de samenstelling van het presidium kan domineren.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie ook motivering bij de negatieve preadviezen bij amendementen 2.1-1 en 2.1-2. De groep 50+ gaat ervan uit dat de bepaling in artikel 26 van het ontwerp-huishoudelijk reglement tevens betekent dat voor alle te vervullen functies ook alle leden in de gelegenheid moeten worden gesteld op een algemene kandidaatstellingsronde in te schrijven. Dat lijkt ons onjuist.

Overigens gaat de tekst van het amendement ervan uit dat er steeds uit 7 kandidaten moet worden gekozen. Ook dat behoort niet steeds het geval te zijn (bijvoorbeeld tussentijdse vacatures). En aangezien de Groen Linkse Raad de verkiezing doet, kan aan de Groen Linkse Raad worden overgelaten zich te weren tegen eventueel misbruik door het partijbestuur.

Tenslotte: bij aanvaarding van dit amendement ware in plaats van „Zij” te schrijven „Het”.

ARTIKEL 3

Amendement 3.1-1 (Utrecht-stad)

Voorstel: van lid 1 van artikel 3 wordt geschrapt: „c. de samenstelling van de agenda en het tijdschema na overleg met het partijbestuur;”.

Toelichting: wat is het verschil met sub b? Bovendien: als er iemand de agenda van het congres (dus niet de dagorde) dient vast te stellen, dan zijn dat het partijbestuur of de leden die het congres geëntameerd hebben (artikel 18).

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: sub c gaat het om de voorbereiding van het congres. Het congrespresidium wordt geacht deskundig te zijn om, in overleg met het partijbestuur, een juiste opstelling (volgorde, omschrijving, tijdschema, enz.) van de agenda te maken, aan de hand van de onderwerpen die het partijbestuur aandraagt of die uit andere hoofde op de

agenda moeten komen. Bovendien gaat het hier om een „zorgtaak”, d.w.z. dat het congrespresidium bijvoorbeeld bij het partijbestuur erop moet aandringen om de agendaonderwerpen op te geven, als dat niet tijdig c.q. niet duidelijk is gebeurd. Sub b betreft de „dagorde”, dat wil zeggen de orde tijdens de congresdag(en) zelf. Heeft een beetje te maken met de agenda, maar ook met zaken die niet op de agenda staan (ingelaste toespraken, festiviteiten, presentaties e.d.).

Voor wat betreft de opmerking van Utrecht-stad over een extra congres geëntameerd door leden volgens artikel 18 van het ontwerp-huishoudelijk reglement, wordt verwezen naar artikel 19 lid 1 van het ontwerp-huishoudelijk reglement, waaruit blijkt dat de taken van het congrespresidium in deze situatie sowieso niet aan het „vaste” presidium zijn opgedragen, maar aan de leden c.q. de Groen Linkse Raad, die om het extra congres hebben verzocht.

Amendement 3.1-2 (Nijmegen)

Voorstel: van het sub c in lid 1 van artikel 3 gestelde wordt „het partijbestuur” gewijzigd in „de Groen Linkse Raad”.

Toelichting: in de aanloop naar een congres toe worden onderwerpen vaak besproken in de Groen Linkse Raad. Daar kan blijken dat het wenselijk is de agenda bij te stellen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: als bij behandeling van een onderwerp door de Groen Linkse Raad de wenselijkheid blijkt om het op de agenda van een congres te doen plaatsen, zal het partijbestuur daarvan op de hoogte zijn. Het overleg over de agenda met het presidium is dus bij het partijbestuur in goede handen. Een procedure van overleg tussen het presidium en de Groen Linkse Raad is ook praktisch ondoenlijk.

Bovendien: het partijbestuur is ervoor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten. Het amendement wordt daarom afgewezen.

Amendement 3.1-3 (Laren)

Voorstel: van het sub e in lid 1 van artikel 3 gestelde wordt „aan stemgerechtigde afgevaardigden” gewijzigd in „aan leden die zich aangemeld hebben voor het congres”.

Toelichting: zie nieuw artikel 4. Huidige artikelen 4 t/m 7 vervallen.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 4-2.

Amendement 3.1-4 (Den Haag)

Voorstel: in lid 1 van artikel 3 komt het gestelde sub f te luiden: „het benoemen van een stembureau bestaande uit ten minste drie partijleden, die geen lid zijn van het partijbestuur, congrespresidium, Groen Linkse Raad, Kamerfracties of van de fractie in het Europese Parlement, en die niet kandidaat staan voor een functie waarover op dit congres gestemd wordt;”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: waarom leden van de Groen Linkse Raad of de fracties moeten worden uitgesloten is ons onduidelijk. Dat lijkt ons ook ten onrechte, hoewel in de praktijk deze leden wel nooit voor deze klus zullen worden gevraagd.

Bij aanvaarding van dit amendement ware „fractie in het Europese Parlement” te wijzigen in „delegatie in het Europese Parlement”; zie amendement 10.4-2.

De uitsluiting uit het stembureau van kandidaten over wie op het desbetreffende congres stemming plaats zal vinden, is een zinvolle toevoeging. Zie hiervoor amendement 3.1-5.

Amendement 3.1-5 (partijbestuur)

Voorstel: in lid 1 van artikel 3 komt het gestelde sub f te luiden: „het benoemen van een stembureau bestaande uit ten minste drie partijleden, die geen lid zijn van het partijbestuur of congrespresidium, en die niet kandidaat staan voor een functie waarover op het desbetreffende congres gestemd wordt;”.

Toelichting: de uitsluiting van kandidaten over wie op het desbetreffende congres stemming plaats zal vinden, is een zinvolle toevoeging.

Preadvis: positief (categorie 2).

Amendement 3.1-6 (Den Haag)

Voorstel: aan lid 1 van artikel 3 wordt toegevoegd: „het aan het congres voorstellen van een regeling van de reiskostenvergoeding, met Preadvis van de penningmeester van het partijbestuur;”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dit is geen taak van het congrespresidium en zeker geen onderwerp ter vastlegging in het huishoudelijk reglement. Een regeling voor reiskostenvergoeding ligt op de weg van de afdelingen die afgevaardigden naar het congres zenden.

Amendement 3.1-7 (groep 50+)

Voorstel: aan lid 1 van artikel 3 wordt toegevoegd: „op het congres de besluitvorming en de behandeling van stukken rustig en ordelijk te doen plaatsvinden, zodat alle afgevaardigden aan de beraadslagingen op een verantwoorde wijze kunnen meedoen;”.

Toelichting: op veel congressen is het tempo te hoog. Dat was ook het geval op ons congres in Den Haag in november 1990. Besluiten werden vaak door slechts de helft (of minder) van de aanwezigen genomen. Wij pleiten ervoor dat ook zij die niet zo geoefend zijn in het onderwerpen van papieren, op een Groen Links-congres volwaardig kunnen meedoen.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: hoewel het wat hoog gegrepen lijkt om te verwachten dat de doelstelling van de groep 50+ door middel van een bepaling in het huishoudelijk reglement verwezenlijkt wordt, willen wij wel de zorgtaak van het presidium hiermee uitbreiden. Wij stellen een iets andere tekst voor. Zie amendement 3.1-8.

Amendement 3.1-8 (partijbestuur)

Voorstel: aan lid 1 van artikel 3 wordt toegevoegd: „een zo rustig en ordelijk mogelijk verloop van de besluitvorming op het congres;”.

Toelichting: zie bij amendement 3.1-7.

Preadvis: positief (categorie 1).

ARTIKEL 4

Amendement 4-1 (Voorne)

Voorstel: schrappen van artikel 4. *Toelichting:* het congres stelt vast waarin sprake is van ten minste de helft van het aantal afgevaardigden van een congres, afdeling, commissie enz. niet uit vrouwen kan bestaan. Gezien het toch alreeds moeilijk is bepaalde functies bezet te krijgen.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: de toelichting van Voorne is onbegrijpelijk; slaat niet op artikel 4 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

Amendement 4-2 (Laren)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Ieder lid is op het congres stemgerechtigd voor zover deze zich daarvoor heeft aangemeld. Deze leden hebben vrij mandaat en zijn geen verantwoording schuldig aan afdelingen.”

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: Laren heeft een tekst van artikel 4 voorgesteld, die uitgaat van een ledencongres in plaats van een afgevaardigdencongres. Die discussie is op het congres 1990 gevoerd en heeft geresulteerd in een keuze voor het laatste. Dit is vastgelegd in de statuten (artikel 13). Het voorstel van Laren is dus in strijd met de statuten.

Overigens is het partijbestuur wel van plan de discussie over dit onderwerp te heropenen en later voorstellen te doen om alsnog het afgevaardigdencongres om te zetten in een ledencongres (zie „Nieuwe uitgangspunten”). Wegens de daarvoor noodzakelijke statutenwijziging kan dat nu niet verder aan de orde komen.

Amendement 4-3 (Deventer e.o.)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Afgevaardigden naar een congres hebben zich in principe te houden aan het stemgedrag zoals bepaald door de afdelingsledenvergadering.”

Toelichting: de gekozen (oorspronkelijke) constructie in de congreskrant is tegenstrijdig en oncontroleerbaar.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de ontwerp-tekst biedt ruimte aan de afdeling en de afgevaardigden om zowel de discussies in de afdelingsledenvergaderingen als die op het congres te laten meetellen bij het stemgedrag. Deventer e.o. sluiten de mogelijkheid van beïnvloeding van het stemgedrag tijdens de gedachtenwisseling op het congres uit. Voor wat betreft „controleerbaarheid” zien wij tussen de ene en de andere regeling geen enkel verschil.

Overigens is het door ons voorgestelde artikel 4 van het ontwerp-huishoudelijk reglement geheel overeenkomstig het structuurbesluit van het congres 1990.

Amendement 4-4 (Voorne)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Afgevaardigden naar het congres hebben in principe geen vrij mandaat, behoudens indien en voorzover de afdelingsledenvergadering een bepaald stemgedrag aan de afgevaardigden heeft opgelegd.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de tekst van het voorstel is in zoverre onbegrijpelijk, dat men ten opzichte van het ontwerp „geen” wil invoegen, doch het zinsdeel beginnend met „behoudens” ongewijzigd laat.

Zie bij amendement 4-3. De keuze van „geen vrij mandaat” is in strijd met het structuurbesluit van het congres 1990. Dat heeft ook onze voorkeur.

Amendement 4-5 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Afgevaardigden vertegenwoordigen de afdeling. De afdelingsvergadering geeft hen een mandaat waarin hun stemgedrag wordt vastgelegd.”

Toelichting: het woord „afgevaardigde” zegt al dat iemand door een afdeling wordt afgevaardigd en dus de mening van de afdeling moet uitdragen. Als alle afgevaardigden een vrij mandaat hebben, krijgen we weer een ledencongres met echter maar een beperkt aantal leden per afdeling. Ook de Groen Links-leden die niet naar het congres kunnen komen moeten hun stem kunnen laten horen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 4-3. Voorts moet gezegd worden dat een afdeling haar afgevaardigden óók aanwijst om namens de afdeling op het congres goed te luisteren naar de inbreng van anderen. Leden die niet naar het congres kunnen komen, kunnen óók geen kennis nemen van de gedachtenwisseling aldaar. Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingsvergadering” verbeterd moeten worden in „afdelingsledenvergadering”.

Amendement 4-6 (Utrecht-stad)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Afgevaardigden stemmen overeenkomstig de stemverhoudingen in de afdelingsvergaderingen. Deze vergaderingen hebben de bevoegdheid toestemming te geven naar bevind van zaken te stemmen. De afgevaardigden leggen van hun stemgedrag verantwoording af aan de afdelingsvergadering.”

Toelichting: als je iets niet moet hebben in een huishoudelijk reglement dan zijn het intern strijdige teksten als deze. Als je kiest voor een afgevaardigdencongres ligt dit voor de hand.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de „innerlijke strijdigheid” is ons onduidelijk. Een afgevaardigdencongres leidt zeker niet alleen maar tot een stemopdracht. Het gaat om het karakter van gedachtenwisseling met anderen en meningsvorming tijdens het congres. Hoe zwaar wil je dat kunnen laten meewegen? Wij willen als principieel uitgangspunt het vrij mandaat regelen, en alleen voor speciale situaties - door de afdelingsledenvergadering te bepalen - de mogelijkheid van een stemopdracht openen. In wezen regelt Utrecht-stad hetzelfde als in ons ontwerp-artikel is gedaan, alleen zijn de uitgangspunten omgekeerd. Waarom dit dan minder „innerlijk strijdig” zou zijn, is onduidelijk.

De „stemverhoudingen” komen door middel van artikel 6 van het ontwerp-huishoudelijk reglement aan bod.

En het afleggen van verantwoording willen wij niet bindend voorschrijven. Niet iedere afdelingsledenvergadering zal een congres willen „herkauwen”. Maar uiteraard kan de vergadering de afgevaardigden desgewenst om tekst en uitleg vragen. Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingsvergadering” verbeterd moeten worden in „afdelingsledenvergadering”.

Amendement 4-7 (Den Haag)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden:

„1. Afgevaardigden gedragen zich op het congres in de geest van hun afdelingsvergadering, waarbij zowel meerderheids- als minderheidsstandpunten tot hun recht dienen te komen. De afdelingsvergadering kan per ontwerp bepalen of de afgevaardigden een gebonden dan wel een vrij mandaat meekrijgen.

2. Peilingen geschieden bij opsteken van kaarten, stemmingen geschieden schriftelijk, waarbij elke afdelingsafvaardiging evenveel stemmen uitbrengt als de afdeling telt.”

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: lid 1: in het door Den Haag

voorgestelde lid 1 staat ongeveer hetzelfde als wat ons voor ogen staat (zie artikelen 4 en 6 van het ontwerp-huishoudelijk reglement). Alleen is door ons een zekere voorkeursvolgorde geformuleerd („in principe vrij mandaat, behoudens...”). Wij menen ook dat het opleggen van stemgedrag alleen in speciale situaties zou moeten voorkomen, overigens door de afdelingsledenvergadering zelf te bepalen.

Wij hebben daarom voorkeur voor onze tekst. Deze sluit ook aan bij het structuurbesluit van het congres 1990.

Lid 2: in het door Den Haag voorgestelde lid 2 wordt een voorstel over peilingen en stemmingen, en over stemmental gedaan:

„Peilingen lijken ons niet in het huishoudelijk reglement te regelen.

Alle stemmingen schriftelijk laten doen is eigenlijk onmogelijk en ook onnodig. Denk eens aan stemmingen over de statuten of een verkiezingsprogramma; denk eens aan stemming over ordevoorstellen? Zie voorts artikelen 43 en 44 van het ontwerp-huishoudelijk reglement, waarop Den Haag eigenlijk amendeert.

De statuten (artikel 14) kennen aan elke afgevaardigde één stem toe. Op dit punt is het Haagse voorstel dus in strijd met de statuten.

Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingsvergadering” verbeterd moeten worden in „afdelingsledenvergadering”.

Amendement 4-8 (Opsterland, Amsterdam-Westerpark, Hellendoorn-Holten-Rijssen en Wageningen)

Voorstel: artikel 4 komt te luiden: „Afgevaardigden naar een congres hebben vrij mandaat.” (Amsterdam-Westerpark idem doch: „...een vrij mandaat.”)

Toelichting Amsterdam-Westerpark: zonder vrij mandaat zijn discussies zinloos. Artikel 6 waarborgt de relatie met de afdeling. Verschillen tussen afdelingen op dit punt leiden tot onwerkbaar situaties. Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: dit is tenminste duidelijk en heeft ook onze voorkeur.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: er moet, voor speciale situaties, de mogelijkheid zijn dat een afdelingsledenvergadering bepaalde stemopdrachten meegeeft.

Het is overigens aan de af te vaardigen personen zelf, of zij wel of niet een afgevaardigde-met-stemopdracht willen zijn. Zo niet, dan moet er een andere afgevaardigde worden aangewezen, die de stemopdracht wel accepteert.

De keuze van „volledig vrij mandaat” is in strijd met het structuurbesluit van het congres 1990.

Bij aanvaarding van het amendement bestaat lichte voorkeur voor de tekst van Opsterland, Hellendoorn-Holten-Rijssen en Wageningen, dus zonder het lidwoord „een” dat door Amsterdam-Westerpark is voorgesteld.

T.a.v. Amsterdam-Westerpark: als dit tot onwerkbaar situaties leidt, zal een afdelingsledenvergadering bij een volgende keer wel extra uitkijken met het opleggen van een stemgedrag. Of zullen afgevaardigden minder gauw een stemopdracht accepteren.

ARTIKEL 5

Amendement 5-1 (Laren)

Voorstel: schrappen van artikel 5.

Toelichting: zie nieuw artikel 4. Huidige artikelen 4 t/m 7 vervallen.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 4-2.

Amendement 5-2 (Opsterland)

Voorstel: artikel 5 komt te luiden: „Leden die als stemgerechtigde leden het congres willen bijwonen, melden zich als zodanig aan bij de secretaris van hun afdeling. De secretaris zorgt voor het doorgeven van de namen van die leden aan het centraal bureau. De aangemelde leden worden als de afgevaardigden van de afdeling beschouwd.”

Toelichting: zie artikel Wim de Boer in Groen Links, september 1991.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: Opsterland heeft een tekst van artikel 5 voorgesteld, die uitgaat van een ledencongres in plaats van een afgevaardigdencongres. Die discussie is op het congres 1990 gevoerd en heeft geresulteerd in een keuze voor het laatste. Dit is vastgelegd in de statuten (artikel 13). Het voorstel van Opsterland is dus in strijd met de statuten.

Overigens wordt verwezen naar de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”, in verband met het voornemen van het partijbestuur om de discussie over dit onderwerp te heropenen.

Amendement 5-3 (Utrecht-stad)

Voorstel: in de leden 1 en 2 van artikel 5 wordt „gekozen” vervangen door „aangevozen”.

Toelichting: binnen kleine afdelingen is het misschien nodig om een of twee personen bij geheime stemming te kiezen. De grotere afdelingen echter zijn allang bij als zij iedere plaats gevuld krijgen. Aanwijzing van afgevaardigden door de ledenvergadering is minder formeel dwingend en kan ook in algemene termen als randvoorwaarden gebeuren, dus „15 mannen, 17 vrouwen, 5 migranten, 6 homo/lesbos, slechts 10 doctorandi enz.” en de invulling aan het afdelingsbestuur laten.

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: hoewel de toelichting ons slechts ten dele aanspreekt en het bovendien altijd mogelijk blijft om de aanwijzing door middel van verkiezing (en dus stemming) te doen, sluit de voorgestelde tekst-wijziging geheel aan bij artikel 13 van de statuten.

Amendement 5.2-1 (Den Haag)

Voorstel: in lid 2 van artikel 5 wordt „één per twintig” gewijzigd in „één per vijftig”.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het aantal afgevaardigden dat is voorgesteld (1 per 20 leden) is overeenkomstig het structuurbesluit van het congres 1990. Die keuze heeft nog steeds onze voorkeur.

Amendement 5.3-1 (Utrecht-stad)

Voorstel: aan lid 3 van artikel 5 wordt toegevoegd: „Als peildatum geldt de eerste dag van de maand, drie maanden voor de maand waarin het congres gehouden wordt.”

Toelichting: een dergelijk houvast mag het partijbureau toch wel hebben, bovendien laat de voorgestelde tekst ruimte voor manipulaties.

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: de suggestie van manipulatie door het partijbureau is ongegrond en verwerpelijk. Ook wordt niet ingezien waarom de tekst van Utrecht-stad daar minder ruimte voor zou geven dan de voorgelegde ontwerp-tekst. Desalniettemin betekent het voorstel van Utrecht-stad een verbetering, die door ons wordt ondersteund.

ARTIKEL 6

Amendement 6-1 (Opsterland en Hellendoorn-Holten-Rijssen)

Voorstel: schrappen van artikel 6.

Toelichting Opsterland: overbodig in verband met ons amendement op artikel 5.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: overbodig, en geeft verwarring met de participatieregels.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: t.a.v. Opsterland: zie bij amendement 5-2.

T.a.v. Hellendoorn-Holten-Rijssen: het gaat in dit artikel niet over participatie van minderheidsgroeperingen als zodanig, maar over de inbreng van minderheidsstandpunten namens een minderheid van de afdeling. Zo is het ook besloten op het congres 1990.

Nu blijkt dat de ontwerp-tekst op dit punt niet geheel duidelijk is, stellen wij bij amendement 6-4 een verbetering voor.

Amendement 6-2 (Beuningen)

Voorstel: artikel 6 komt te luiden: „Bij de verkiezing van afgevaardigden zullen minderheden uit de afdeling zoveel mogelijk minstens representatief vertegenwoordigd zijn.”

Toelichting: de positie van meerderheden hoeft niet te worden beschermd. In het kader van positieve actie kan er geen bezwaar tegen zijn als in een afvaardiging minderheden oververtegenwoordigd zouden zijn, hetgeen in het oorspronkelijke voorstel juist niet zou mogen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: nu blijkt dat de ontwerp-tekst op dit punt niet geheel duidelijk is (verwarring met participatie), stellen wij bij amendement 6-4 een verbetering voor.

Overigens blijft waar, dat meerderheden niet „beschermd” behoeven te worden, maar als de amendementstekst moet leiden tot het verhinderen van hun inbreng in de afvaardiging, dan zetten we de wereld toch wel op z'n kop.

Amendement 6-3 (Heumen)

Voorstel: in artikel 6 wordt „representatief” gewijzigd in „naar evenredigheid”.

Toelichting: aanscherping van de intentie. Zie voorts bij amendement 1-1.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: nu blijkt dat de ontwerp-tekst op dit punt niet geheel duidelijk is (verwarring met participatie), stellen wij bij amendement 6-4 een verbetering voor. Overigens is „aanscherping”, zoals Heumen wil, niet realistisch. Een afvaardiging bestaande uit bijvoorbeeld twee personen, kun je nu eenmaal niet naar evenredigheid verdelen. Zelfs niet „zoveel mogelijk”.

Amendement 6-4 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 6 komt te luiden: „Bij de aanwijzing van afgevaardigden zullen meerderheids- en minderheidsstandpunten uit de afdeling zoveel mogelijk representatief vertegenwoordigd zijn.”

Toelichting: zie bij amendementen 6-1, 6-2 en 6-3. Nu blijkt dat de ontwerp-tekst op dit punt niet geheel duidelijk is (verwarring met participatie), stellen wij hierbij een verbetering voor.

Voor wat betreft de wijziging van „verkiezing” in „aanwijzing” wordt nog verwezen naar amendement 5-3.

Preadvies: positief (categorie 2).

ARTIKEL 7

Amendement 7-1 (Hilversum, Zoetermeer, Veenendaal, Amsterdam-Oost, Utrecht-stad, Den Haag, Zwolle, Opsterland, Hellendoorn-Holten-Rijssen, Heumen en Deventer e.o.)

Voorstel: schrappen van artikel 7.

Toelichting Hilversum en Zoetermeer: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Veenendaal: zie bij amendement 1-1. Overigens, de zogenaamde positieve discriminatie van vrouwen slaat in artikel 7 lid 1 wel erg ver door. Daar staat immers dat ten minste de helft van het aantal afgevaardigden van het vrouwelijke geslacht moet zijn. Een kleine afdeling mag dus wel twee vrouwen afvaardigen, maar niet twee mannen.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Opsterland: zie artikel Wim de Boer in Groen Links, september 1991.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: dit wordt geregeld in de geamendeerde artikelen 30 en 46.

Toelichting Heumen: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Deventer e.o.: uitgaande van het streven van een zo optimaal mogelijke afspiegeling van de samenleving overbodige en ingewikkelde betutteling. Trouwens, wie controleert?

Preadvies A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

T.a.v. Veenendaal: de interpretatie van artikel 7 lid 1 voor kleine afdelingen is juist, maar onvolledig. De afdeling mag namelijk óók een vrouw en een man afvaardigen.

T.a.v. Deventer e.o.: uitgaande van „streven” inderdaad overbodig; uitgaande van quoteringsuitspraak onontbeerlijk om daarover vast te leggen. En inderdaad: wie controleert? Maar ook: wie heeft controle nodig?

* Amendement 7.1-1 (Voorne en Utrecht-stad)

Voorstel: schrappen van lid 1 van artikel 7.

Toelichting Voorne: het congres stelt vast waarin sprake is van ten minste de helft van het aantal afgevaardigden van een congres, afdeling, commissie enz. niet uit vrouwen kan bestaan. Gezien het toch alreeds moeilijk is bepaalde functies bezet te krijgen.

Preadvies A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1. Maar waarom moeten leden 2 en 3 van artikel 7 blijven staan?

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

* Amendement 7.1-2 (Den Haag)

Voorstel: leden 1 en 2 van artikel 7 worden vervangen door een nieuw lid 1, luidende: „Er wordt gestreefd naar een gelijke afvaardiging van mannen en vrouwen, waaronder - indien mogelijk - één of meer migranten in de afvaardiging van een afdeling.”

Toelichting: consequenties van amendementen op artikelen 1 en 30.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. In één bepaling schrijven „streven naar” en „indien mogelijk” is echter wel een zeer sterke afzwakking. Maar waarom moet lid 3 van artikel 7 blijven staan? Zie overigens bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 7.1-3 (Alkmaar e.o.)**

Voorstel: lid 1 van artikel 7 komt te luiden: „Het streven is erop gericht dat ten minste de helft van het aantal afgevaardigden vrouw is.”

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 7.1-4 (Alkmaar e.o.)**

Voorstel: aan lid 1 van artikel 7 wordt toegevoegd: „voor zover mogelijk.”

Toelichting: voor een kleine afdeling als de onze is er geen uitzonderingsbepaling. Ook al willen we graag, het lukt ons (nog) niet.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 7.1-5 (Amsterdam-Rivierbuurt)**

Voorstel: aan lid 1 van artikel 7 toevoegen de zin: „Zijn er niet voldoende vrouwen beschikbaar dan worden hun plaatsen door mannen ingenomen.”

Toelichting: zie bij amendement 1.1-8.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 7.2-1 (Utrecht-stad)**

Voorstel: lid 2 van artikel 7 komt te luiden: „De afvaardiging bestaat percentageel uit evenveel migranten als er lid van de afdeling zijn dan wel tot een federatie behoren.”

Toelichting: in overeenkomst met artikel 6 wordt hier hetzelfde verplicht gesteld. De mate waarin migranten binnen een afdeling vertegenwoordigd zijn hoeft niet gerelateerd te zijn aan het aandeel migranten in de bevolking.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: dit amendement vergt registratie van alle leden die zichzelf „migrant” noemen, hetgeen grote bezwaren oplevert uit hoofde van de privacybescherming. Voorts vormt het ledenbestand qua samenstelling niet de juiste basis voor quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: zie vorenstaande motivering.

*** Amendement 7.2-2 (Amsterdam-Rivierbuurt)**

Voorstel: aan lid 2 van artikel 7 toevoegen de zin: „Zijn er niet genoeg migranten beschikbaar dan worden hun plaatsen ingenomen door anderen.”

Toelichting: zie bij amendement 1.2-3.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 7.3-1 (Utrecht-stad en Rotterdam)**

Voorstel: schrappen van lid 3 van artikel 7. *Toelichting Rotterdam:* afdelingen binnen federatie behoren volledig autonoom te zijn in het kiezen van eigen afgevaardigden; iedere vorm van bijsturing door de federatie - hoe goed ook bedoeld - leidt alleen maar tot een nutteloze competentiestrijd.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het

congres 1990 moet worden gevolgd. Voor afdelingen binnen een federatie betekent dit toch dat ze gezamenlijk afspraken moeten maken. Deze afdelingen hebben dan alle kans om te voorkomen dat er een competentiestrijd ontstaat.

*** Amendement 7.4-1 (Groningen-stad)**

Voorstel: toevoegen aan artikel 7 een nieuw lid 4, luidende: „Lid 2 van artikel 30 is van gelijke toepassing.”

Toelichting: de consequentie dat delegaties niet volledig kunnen worden samengesteld gaat ons te ver. Wel moet er een uiterste inspanning worden gedaan.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 7-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

ARTIKEL 8

Amendement 8.1-1 (Veenendaal)

Voorstel: schrappen van lid 1 van artikel 8. *Toelichting:* zie bij amendement 1-1.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: de regeling in lid 1 van artikel 8 is nuttig en nodig. We moeten toch weten wie er afgevaardigd wordt? Niet wordt ingezien waarom dat geschrapt zou moeten worden.

De toelichting van Veenendaal is onbegrijpelijk; slaat niet op artikel 8 lid 1 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

Amendement 8.1-2 (Laren)

Voorstel: de leden 1 en 2 van artikel 8 worden vervangen door: „Opgave voor het congres geschiedt uitsluitend bij schriftelijke en ondertekende aanmelding van het lid aan het partijbureau.”

Toelichting: elk lid kan zich aanmelden voor het congres als stemgerechtigde.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 4-2. Het voorstel van Laren is in strijd met de statuten (artikel 13).

Amendement 8.2-1 (Voorne, Haarlem, Veenendaal, Den Haag, Leiden, Heumen, Opsterland en Utrecht-stad)

Voorstel: schrappen lid 2 van artikel 8. *Toelichting Voorne:* zie bij amendement 7.1-1.

Toelichting Haarlem: eens met het streven, maar verplicht stellen kan betekenen dat bepaalde taken niet vervuld kunnen worden. Je moet geen voorschriften vaststellen die in de praktijk niet waargemaakt kunnen worden (of soms al gerealiseerd zijn), dankzij dit „streven” en zonder de verplichting daartoe. Bij migranten komt daar nog bij dat er van dit begrip geen sluitende definitie bestaat. Hoe moet je je de uitwerking van artikel 8 lid 2 voorstellen?

Toelichting Veenendaal en Heumen: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Leiden: de afdelingen zijn mens genoeg om uitvoering te geven aan de congresbesluiten met betrekking tot evenredige vertegenwoordiging. Het past niet in de autonomie van de afdelingen om het partijbestuur (of wie dan ook) daarin beoordelende bevoegdheid toe te kennen. Indien het congres er behoefte aan heeft te weten hoe het staat met de evenredige vertegenwoordiging (in alle organen, niet alleen congresdelegaties) bestaan daar voldoende andere mogelijkheden voor.

Toelichting Opsterland: zie bij amendement 7-1.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

T.a.v. Voorne: voorts slaat lid 2 van artikel 8 óók op leden 2 en 3 van artikel 7, die volgens Voorne niet geschrapt behoeven te worden.

T.a.v. Haarlem: de uitwerking qua definiëring wordt overgelaten aan de afdelingen die in leden 2 en 3 van artikel 7 zijn bedoeld (en mede aan de leden-migrant zelf die zich als zodanig laten aanmerken). T.a.v. Leiden: als bij het uitreiken van stemkaarten enz. wel mag worden „beoordeeld” of betrokkenen lid zijn of niet, waarom dan niet ook de mogelijkheid geven om te beoordelen of aan de quoteringsvoorschriften is voldaan bij het samenstellen van de afvaardiging? En waar zit in deze beoordeling een aantasting van de autonomie?

*** Amendement 8.2-2 (Utrecht-stad)**

Voorstel: lid 2 van artikel 8 komt te luiden: „Het partijbureau controleert aan de hand van haar gegevens of aan de voorwaarden

van artikel 7 is voldaan.”

Toelichting: het zou toch mogelijk moeten zijn voor het partijbureau om naast lidmaatschap, contributiebetaling en adres die gegevens te administreren die een persoon nodig vindt door te geven aan het partijbureau. Dit is eenvoudiger als voor een afdelingsbestuurslid die van ieder toestemming moet vragen om de gegevens aan derden door te mogen geven. Zie ook de Wet persoonsregistraties.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 8.2-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: dit amendement vergt centrale registratie van onder andere alle leden die zichzelf „migrant” noemen, hetgeen grote bezwaren oplevert uit hoofde van de privacybescherming. Juist zulke registratie levert dan ook bezwaren op krachtens de Wet persoonsregistraties. Bij aanvaarding van het amendement ware in plaats van „haar” te schrijven „zijn”.

ARTIKEL 9

Amendement 9-1 (Laren)

Voorstel: schrappen van artikel 9. *Toelichting:* wordt overbodig als nieuwe artikelen 4 en 8 worden aangenomen.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 4-2. Het voorstel van Laren met betrekking tot artikelen 4 en 8 van het ontwerp-huishoudelijk reglement is in strijd met de statuten (artikel 13).

Schrappen van artikel 9 van het ontwerp-huishoudelijk reglement wijkt af van het structuurbesluit van het congres 1990.

Amendement 9-2 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 9 komt te luiden:

„1. De afdelingsledenvergadering kan plaatsvervangende afgevaardigden verkiezen. Deze worden op dezelfde wijze als de afgevaardigden opgegeven aan het partijbureau.

2. Een plaatsvervangende afgevaardigde kan bij verhindering van een stemgerechtigde afgevaardigde van dezelfde afdeling, vanaf het tijdstip van aanmelding door de betrokken afvaardiging stemgerechtigde afgevaardigde zijn. De oorspronkelijke stemgerechtigde afgevaardigde, die vervangen is, heeft op het congres geen stemrecht.”

Toelichting: eenvoudiger systeem, minder fraudegevoelig en beter bruikbaar als een afgevaardigde door plotselinge ziekte of ongeval het congres moet verlaten.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: in principe kan worden ingestemd met de voorgestelde vereenvoudigde procedure. In amendement 9-4 stellen wij een iets andere tekst voor.

Amendement 9-3 (Utrecht-stad)

Voorstel: artikel 9 komt te luiden:

„1. De afdelingsledenvergadering kan plaatsvervangende afgevaardigden aanwijzen.

2. Bij verhindering van een afgevaardigde regelt deze in overleg met het afdelingsbestuur de vervanging.”

Toelichting: het oude artikel is een voorbeeld van regelgeving dat geen goed doet aan de werkdruk van het partijbureau. Een afdeling die het nodig vindt zich te laten vertegenwoordigen op een congres zal nu zelf het nodige moeten doen om dit te bereiken.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: los van de negatieve suggestie die uitgaat van de opmerking over regelgeving, laat Utrecht-stad toch geheel in het midden, hoe het afdelingsbestuur moet bereiken dat de plaatsvervanger stemgerechtigd afgevaardigd wordt. Ook daarvoor heb je toch het partijbureau weer nodig? Of moeten stemkaarten e.d. in het congres gewoon maar aan de eerste de beste Utrechtenaar worden meegegeven? Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingsvergadering” verbeterd moeten worden in „afdelingsledenvergadering”. In amendement 9-4 volgen wij het Rotterdamse voorstel voor een vereenvoudigde procedure.

Amendement 9-4 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 9 wordt gewijzigd als volgt:

lid 1 van artikel 9 komt te luiden: „De afdelingsledenvergadering kan plaatsvervangende afgevaardigden aanwijzen. Deze worden op dezelfde wijze als de afgevaardigden opgegeven aan het partijbureau.”; lid 3 van artikel 9 vervalt.

Toelichting: hiermee wordt beoogd vereen-

voudigde procedure die Rotterdam in amendement 9-2 voorstelt, te effectueren.

Voor wat betreft de vervanging van het woord „verkiezen” door „aanwijzen”: zie bij amendement 5-3.

Preadvis: positief (categorie 2).

Amendement 9.3-1 (Voorne)

Voorstel: lid 3 van artikel 9 komt te luiden: „De afdeling dient uiterlijk één uur voor aanvang van het congres melding te doen aan het partijbureau van de verhindering en de plaatsvervangende en van de namen van betrokkenen.”

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dit voorstel is onpraktisch. Overigens is in amendement 9-4 een vereenvoudigde procedure voorgesteld.

ARTIKEL 10

Amendement 10.1-1 (Rotterdam)

Voorstel: van lid 1 van artikel 10 vervallen de onderdelen a en b.

Toelichting: overbodig. Of het partijbestuur biedt zichzelf iets aan, of het gaat om voorstellen van anderen voor wie de termijnen elders geregeld worden.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: is niet zo overbodig als Rotterdam veronderstelt. Meestal gaat het om werkgroepen; commissies en dergelijke, die hiermee een deadline krijgen opgelegd om hun stukken bij het partijbestuur in te dienen. Voorts gaat het om „initiatieven” vanuit andere onderdelen van de organisatie (afdelingen, leden, fracties en dergelijke). Daarvoor is elders niet iets geregeld.

Amendement 10.1-2 (Utrecht-stad)

Voorstel: in lid 1 van artikel 10 wordt de termijn van „vijf maanden” in onderdelen a en b gewijzigd in „vier maanden”.

Toelichting: dit zal alleen betrekking hebben op politiek betrekkelijk gewichtige stukken. En heeft het partijbestuur dan twee maanden nodig om hierover een mening te vormen? Dat lijkt behoorlijk onslagvaardig.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: gaat niet alleen over politiek gewichtige stukken, maar ook organisatorische stukken. Bovendien zijn die drie maanden er niet alleen voor de meningsvorming door het partijbestuur, maar ook voor terugkoppeling naar de voorbereiders van het stuk of naar derden, voor het definitieve besluit, voor het gereedmaken ter publikatie, enz.

Amendement 10.1-3 (Nijmegen)

Voorstel: in lid 1 van artikel 10 wordt de termijn van „drie maanden” in onderdeel c gewijzigd in „drie en een halve maand”.

Toelichting: dan hebben de afdelingen 6 weken de tijd vanaf het moment van publikatie in plaats van 4 weken. Dat is nog krap; maar op zo'n termijn valt in ieder geval nog een ledenvergadering te organiseren.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het rekensommetje klopt, en de inspanningen van afdelingen om ledenvergaderingen ter voorbereiding van het congres te organiseren zijn niet te onderschatten.

Toch kan erop gewezen worden dat, juist omdat het tijdschema van publikatie „vaststaat”, de datum van de ledenvergadering reeds eerder vastgesteld kan worden en bekend kan zijn.

Amendement 10.4-1 (Den Haag)

Voorstel: in lid 4 van artikel 10 wordt na „het partijbestuur” ingevoegd „en van de Groen Linkse Raad”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de Groen Linkse Raad is geen verantwoording aan het congres verschuldigd. Dat is ook niet de bedoeling. De leden van de Groen Linkse Raad zijn verantwoording verschuldigd aan de provinciale vergaderingen, c.q. de vergaderingen die hen gekozen hebben (zie artikel 34 lid 2 van de statuten; vergelijk ook artikel 103 van het ontwerp-huishoudelijk reglement).

Amendement 10.4-2 (partijbestuur)

Voorstel: in lid 4 van artikel 10 worden de woorden „en in het Europese Parlement” gewijzigd in „en van de delegatie in het Europese Parlement”.

Toelichting: het partijbestuur is erop gewezen dat de term „fractie in het Europese Parlement” formeel gezien een onjuiste term is. De Groen Links-delegatie maakt deel uit van een veel groter geheel, dat als „fractie” wordt aangeduid. Bij gelegenheid zal deze redactionele

verbetering ook voor de statuten worden voorgesteld.

Preadvies: positief (categorie 1).

ARTIKEL 11

Amendement 11-1 (Rotterdam)

Voorstel: in artikel 11 wordt „of ten minste vijftien partijleden gezamenlijk” vervangen door „of ieder lid afzonderlijk”.

Toelichting: zo werpen we minder dremfels op voor het kunnen spreken en stemmen over voorstellen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: dit amendement is ten dele overbodig, ten dele in strijd met de statuten en overigens volstrekt onrealistisch:

- Regeling van het spreekrecht is overbodig in het licht van lid 1 van artikel 17 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.
- Stemrecht aan elk lid afzonderlijk is in strijd met artikel 13 van de statuten.
- Het toekennen van het recht aan ieder lid afzonderlijk om voorstellen en amendementen in te dienen is volstrekt onrealistisch. Zou dat niet een congres opleveren dat een veelvoud aan tijd vergt dan het huidige? Betekent dat dan geen enorme drempel?

Bovendien dienen afzonderlijke leden zich toch van enige steun te verzekeren, alvorens zij hun ideeën aan het congres mogen voorleggen?

ARTIKEL 12

Amendement 12.1-1 (Den Haag)

Voorstel: in lid 1 van artikel 12 worden geschrapt de woorden „positief of negatief”.

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: hoewel de preadviezen toch steeds positief of negatief zullen zijn, en daarom de toelichting op het voorstel node is gemist, wordt ingestemd met doorhaling ervan.

Amendement 12.2-1 (Den Haag en Nijmegen)

Voorstel: in lid 2 van artikel 12 worden geschrapt de woorden „en het congrespresidium”.

Toelichting Nijmegen: of het presidium, of het partijbestuur is verantwoordelijk voor de indeling in categorieën. Wij stellen het partijbestuur voor, omdat dat orgaan verantwoordelijk is voor het aangeleverde voorstel waarop geamendeerd is. Het partijbestuur is dan ook het beste in staat te beoordelen of de essentie van het voorstel wordt gewijzigd via het amendement.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het gaat bij de indeling in categorieën om een gemengde inbreng: van het partijbestuur wegens de inhoud van het amendement, en van het presidium wegens de beoordeling of het wel of niet in plenaire discussie behoort te komen. Daarom wordt deze taak gezamenlijk aan partijbestuur en congrespresidium opgedragen.

Een punt hierbij kan ook zijn dat een partijbestuur wellicht eerder geneigd zal zijn om amendementen op „zijn voorstellen” te onderwaarden waar het de indeling in categorieën betreft, zodat ook daar samenwerking met het presidium heilzaam kan zijn.

ARTIKEL 13

Amendement 13.2-1 (Rotterdam)

Voorstel: in lid 2 van artikel 13 wordt „indieners van amendementen” vervangen door „alle organen die bevoegd zijn tot het indienen van amendementen”.

Toelichting: hierdoor wordt het mogelijk dat het presidium niet zelf een willekeurige beslissing neemt, maar meet hoeveel afdelingen een amendement voor promotie hebben aangemeld. De amendementen die het vaakst zijn aangemeld - en daardoor blijkbaar de meeste aanhang hebben - worden dan zeker gepromoveerd.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: hier is sprake van een misverstand. Het gaat hier over de indiener die een eigen amendement ziet ingedeeld in categorie 1, en verzoekt om indeling in categorie 2 of 3. Het bericht over indeling in categorie 1 gaat ook alléén naar de indiener van het betreffende amendement, zodat er van verzoeken van andere indieners met betrekking tot hetzelfde amendement geen sprake zal zijn.

Om dit te verduidelijken is een verbeterde tekst voorgesteld. Zie amendement 13.2-3.

Amendement 13.2-2 (Den Haag)

Voorstel: aan lid 2 van artikel 13 wordt

toegevoegd: „De indieners kunnen van de beslissing van het presidium in beroep gaan bij het congres.”

Toelichting: geen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: wij hebben een verbeterde tekst voorgesteld, waaruit blijkt dat het tijdig indienen van een verzoek om verandering van de categorie-indeling in alle gevallen wordt gehonoreerd. Zie amendement 13.2-3. Er is dus geen noodzaak om een beroepsmogelijkheid in te voeren.

Amendement 13.2-3 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 13 lid 2 komt te luiden: „Op verzoek van de indiener uiterlijk één week vóór het congres, zal een amendement door het congrespresidium worden verplaatst naar een andere categorie, omschreven in dat verzoek. Het congrespresidium draagt zorg dat de tekst en de gewijzigde indeling aan het begin van het congres op schrift beschikbaar is.”

Toelichting: uit amendementen ingediend op de artikelen 13, 14 en 15 (over verandering van categorie-indeling en over niet-publikatie van de amendementen die in categorie 1 zijn ingedeeld), is gebleken dat een vereenvoudiging van de procedure nodig is. Dat wil zeggen: artikel 13 lid 2 wordt aangepast en artikel 14 komt te vervallen.

Dan is er geen beroep op het congres of op een conflictcommissie nodig en kan publikatie van amendementen in categorie 1 inderdaad achterwege blijven. Immers: de indiener van een amendement kan zelf zorgdragen voor verandering van de aanvankelijke categorie-indeling, zodat beroep niet meer nodig is; en ook de indiener van een amendement in categorie 1 kan zelf zorgdragen voor verandering van de aanvankelijke categorie-indeling, waardoor „vanzelf” publikatie volgt.

Preadvies: positief (categorie 2).

ARTIKEL 14

Amendement 14-1 (Rotterdam)

Voorstel: in artikel 14 wordt „indieners van amendementen” vervangen door „alle organen die bevoegd zijn tot het indienen van amendementen”.

Toelichting: zie bij amendement 13.2-1.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 13.2-1. Ook hier gaat het om een verzoek van een indiener om het eigen amendement in een andere categorie in te delen.

Zie voorts het voorstel van het partijbestuur om lid 2 van artikel 13 aan te passen (amendement 13.2-3) en om artikel 14 te schrappen (amendement 14-3).

Amendement 14-2 (Den Haag)

Voorstel: aan artikel 14 wordt toegevoegd: „De indieners kunnen van de beslissing van het presidium in beroep gaan bij het congres.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie ook de motivering bij het preadvies van amendementen 13.2-1 en 13.2-3.

Door de aanpassing van lid 2 van artikel 13 en het laten schrappen van artikel 14 (amendement 14-3) kan de indiener van een amendement zelf zorgdragen voor verandering van de aanvankelijke categorie-indeling, zodat beroep niet meer nodig is.

Amendement 14-3 (partijbestuur)

Voorstel: schrappen van artikel 14.

Toelichting: zie bij amendement 13.2-3.

Preadvies: positief (categorie 2).

ARTIKEL 14BIS (NIEUW)

Amendement 14bis-1 (Rotterdam)

Voorstel: invoegen een nieuw artikel na artikel 14, luidende: „Het congres kiest bij aanvang uit een door het presidium voorgestelde lijst van minstens 7 personen een geschillencommissie van 5 personen die niet tevens lid zijn van het presidium of het partijbestuur. Deze commissie doet bindende uitspraken betreffende de categorisering van een amendement in geval van een conflict tussen de indiener(s) en het presidium.”

Toelichting: een mogelijkheid om te voorkomen dat de eindbeslissing over de categorie-indeling komt te liggen bij het presidium.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie ook de motivering bij het preadvies van amendementen 13.2-1 en 13.2-3.

Door de aanpassing van lid 2 van artikel 13 en het laten schrappen van artikel 14 (amendement 14-3) kan de indiener van een amendement zelf zorgdragen voor

verandering van de aanvankelijke categorie-indeling, zodat een conflictcommissie niet meer nodig is.

ARTIKEL 15

Amendement 15.1-1 (Den Haag)

Voorstel: in de eerste zin van lid 1 van artikel 15 wordt het woord „niet” geschrapt.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie ook de motivering bij het preadvies van amendementen 13.2-1 en 13.2-3. Door de aanpassing van lid 2 van artikel 13 kan de indiener van een amendement dat is ingedeeld in categorie 1 zelf zorgdragen voor verandering van die aanvankelijke categorie-indeling, waardoor „vanzelf” publikatie volgt. Het gaat hier per definitie om „ondergeschikte betekenis, slechts kleine veranderingen, zuiver redactionele wijzigingen”. Sommige daarvan zullen heel zinvol en adequaat zijn; die worden verwerkt in de tekst en dan meegenomen in de publikatie van de besluiten.

De andere amendementen in deze categorie zijn van ondergeschikte betekenis en negatief gepreadviseerd. De indiener heeft kennelijk geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om er een bespreekpunt op het congres van te maken (artikel 13 lid 2), en heeft dan ook geen belang meer bij publikatie. Meestal zal gaat het in deze situatie gaan om „formele missers”, waarbij de indiener in het preadvies op de „fout” attent wordt gemaakt, zodat noch de indiener noch iemand anders meer belang heeft bij publikatie.

Amendement 15.1-2 (Nijmegen)

Voorstel: aan de eerste zin van lid 1 van artikel 15 wordt toegevoegd: „, maar worden op verzoek wel vermeld in de congreskrant”.

Toelichting: in geval er verschil van mening bestaat over het belang van een amendement wordt in ieder geval niet op voorhand publikatie ervan onmogelijk gemaakt.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 15.1-1. Volgens het nieuw voorgestelde lid 2 van artikel 13 (amendement 13.2-3) kan de indiener van een negatief gepreadviseerd amendement in categorie 1 zelf zorgdragen voor wijziging van de categorie-indeling, en dus voor publikatie van het amendement.

Amendement 15.1-3 (Rotterdam)

Voorstel: in de eerste zin van lid 1 van artikel 15 wordt „niet gepubliceerd” vervangen door „in tenminste een exemplaar verstrekt aan iedere afdeling”.

Toelichting: dit stelt iedere afdeling in staat om mee te denken over de status van een amendement en daarover voorstellen te doen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 15.1-1. Volgens het nieuw voorgestelde lid 2 van artikel 13 (amendement 13.2-3) kan de indiener van een negatief gepreadviseerd amendement in categorie 1 zelf zorgdragen voor wijziging van de categorie-indeling, en dus voor publikatie van het amendement.

Amendement 15.1-4 (groep 50+)

Voorstel: de laatste zin van lid 1 van artikel 15 komt te luiden: „De negatief gepreadviseerde amendementen van deze categorie worden gepubliceerd.”

Toelichting: de beslissing in welke categorie een voorstel dient te worden ingedeeld kan aanleiding zijn tot discussie. Door een en ander niet te publiceren ontstaat er de kans, dat de afgevaardigden van afdelingen, die met zorg een voorstel hebben geformuleerd, geen gelegenheid krijgen daarover op het congres een peiling te vragen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 15.1-1. Volgens het nieuw voorgestelde lid 2 van artikel 13 (amendement 13.2-3) kan de indiener van een negatief gepreadviseerd amendement in categorie 1 zelf zorgdragen voor wijziging van de categorie-indeling, en dus voor publikatie van het amendement.

ARTIKEL 16

Amendement 16.3-1 (Den Haag)

Voorstel: aan artikel 16 wordt een nieuw lid 3 toegevoegd, luidende:

„3. Op voordracht van het partijbestuur benoemt het congres een resolutiecommissie, waarin bij voorkeur ook leden van de Kamerfractie en van de fractie in het Europees Parlement zitting hebben. Deze commissie bereidt uitspraken voor die het waard zijn in de publiciteit te komen, maar

die binnen de partij niet controversieel liggen, zodat ze bij acclamatie kunnen worden aangenomen.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: dit is toch onzin en overbodige „regelgeving”. Partijbestuur, afdelingen en alle anderen die het recht van motie hebben, hebben alle gelegenheid om publicitair interessante uitspraken aan het congres voor te leggen. Zonder deze regeling kan het congres óók best als applausmachine werken. Regeling in het huishoudelijk reglement is overbodig en ongewenst.

Bij aanvaarding van het amendement zou „Kamerfractie en fractie in het Europees Parlement” gewijzigd moeten worden in „Kamerfracties en delegatie in het Europese Parlement”. Zie ook amendement 10.4-2.

ARTIKEL 17

Amendement 17.1-1 (Den Haag)

Voorstel: lid 1 van artikel 17 komt te luiden: „Het congres is openbaar. Aan de beraadslagingen over congresvoorstellen kan uitsluitend worden deelgenomen door leden van het congrespresidium, door vertegenwoordigers van de afdelingen en van andere groepen die het recht hebben congresvoorstellen in te dienen, en door leden van die organen die op het congres verantwoordingsplichtig zijn, zoals het partijbestuur, de Groen Linkse Raad, de Kamerfracties en de fractie van het Europees Parlement. Aan een discussie na een inleiding door een gastspreker kunnen ook anderen deelnemen.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het voorstel is strijdig met het structuurbesluit van het congres 1990. Bovendien is de formulering niet geheel helder:

- Wordt met „vertegenwoordigers van afdelingen” wellicht bedoeld „stemgerechtigde afgevaardigden”?

- Wordt met „organen die op het congres verantwoordingsplichtig zijn” wellicht bedoeld „organen die verantwoordingsplichtig zijn aan het congres”?

- „Zijn de leden van de Groen Linkse Raad wel verantwoordingsplichtig aan het congres”? (Nee, zie lid 2 van artikel 34 van de statuten en artikel 103 van het ontwerp-huishoudelijk reglement).

Bij aanvaarding van het amendement zou „fractie in het Europees Parlement” gewijzigd moeten worden in „delegatie in het Europese Parlement”. Zie ook amendement 10.4-2.

Amendement 17.2-1 (Zwolle)

Voorstel: lid 2 van artikel 17 komt te luiden: „Het congrespresidium stelt vooraf, in de congreskrant, een conceptspreektijd voor. Het congres kan voorstellen tot afwijking daarvan doen en stelt naar aanleiding van de conceptspreektijdsverdeling de definitieve spreektijdsverdeling vast.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: dat het congres bij motie van orde allerlei ordeaanleggenheden, zoals spreektijden, kan regelen, behoeft niet geregeld te worden. Dat staat sowieso vast. In die zin moet de spreektijdsverdeling die het congrespresidium moet opnemen in de congreskrant als een „eerste indicatie” gezien worden, onder andere van belang voor derden (pers, bezoekers van speciale onderwerpen en presentaties, enz.).

In het kader van regeling in het huishoudelijk reglement is de aanduiding „definitieve spreektijdsverdeling” wat ongelukkig. Het lijkt er op alsof Zwolle direct na de opening van het congres en de vaststelling van de spreektijdsverdeling, de resterende congresdij geen wijzigingen meer wil toelaten.

Amendement 17.2-2 (Den Haag)

Voorstel: aan lid 2 van artikel 17 wordt toegevoegd: „Het congres kan bij motie van orde andere spreektijden toekennen. Een afgevaardigde die spreekt namens meer dan één afdeling, krijgt de opgetelde spreekdij van die afdelingen toegewezen.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: dat het congres bij motie van orde allerlei ordeaanleggenheden, zoals spreektijden, kan regelen, behoeft niet geregeld te worden. Dat staat sowieso vast.

De tweede volgens Den Haag toe te voegen zin gaat er ten onrechte vanuit dat tevoren „spreektijden per afdeling” worden aangewezen. Zo is het natuurlijk niet. In de praktijk zal het gaan om „spreekdij

per onderwerp, gedeeld door het aantal aangemelde sprekers/sprekers". Als mensen namens meer dan één afdeling het woord kunnen voeren is dat toch alleen maar meegenomen, zeker als je als congres in tijdnood zit ("Komt dat dan wel eens voor? Ja, dat komt wel eens voor!"). Dat wil niet zeggen dat de door Den Haag genoemde „optelling van spreektijden” niet wel eens logisch en toelaatbaar is. Maar om dat te regelen in het huishoudelijk reglement gaat ons te ver.

Amendement 17.3-1 (Voorne, Veenendaal, Amsterdam-Oost, Den Haag, Heumen, Hellendoorn-Holten-Rijssen, Maastricht, Deventer e.o. en Opsterland)
Voorstel: schrappen van lid 3 van artikel 17.

Toelichting Voorne: zie bij amendement 7.1-1.

Toelichting Veenendaal en Heumen: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: is onwerkbaar en ondemocratisch.

Toelichting Opsterland: zie artikel Wim de Boer in Groen Links, september 1991.

Preadvies: negatief (categorie 3).
Motivering: deze bepaling is overeenkomstig het structuurbesluit van het congres 1990.

Amendement 17.3-2 (Helmond)

Voorstel: lid 3 van artikel 17 komt te luiden: „Bij het toedelen van de beschikbare spreektijd zal het congrespresidium de spreektijd over mannen en vrouwen evenredig verdelen.”

Toelichting: onze wens is: definitief en zonder voorbehoud de verdeling toepassen.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: Helmond wil van de spreektijdverdeling een soort van algebra maken. Over de wensen en de uitvoering daarvan mag niet meer gesproken worden. Maar ook algebra is onoplosbaar als er enkele honderden onbekenden in het spel zijn. De voorgestelde tekst maakt het mogelijk om het congrespresidium eens te laten studeren op de problemen die bij de evenredige spreektijdverdeling aan de orde moeten komen. Geldt de „evenredigheid” per agendapunt? Of per onderdeel van een agendapunt? Of per congresdag? Of per congres? Tellen vrouwelijke/mannelijke sprekers van de kant van het partijbestuur mee of blijven die voor de telling buiten beschouwing? Is evenredigheid precies 50/50 of naar gelang er mannen en vrouwen op het congres zijn? Of naar evenredigheid van de opgegeven sprekers en sprekers? Werkt evenredigheid alleen in aantallen of alleen in verbruikte spreektijd? Enz. enz.

Voordat daarover uitspraken zijn gedaan (wat is wenselijk en wat niet?) ligt de gekozen formulering van lid 3 erg voor de hand. Bovendien is deze bepaling overeenkomstig het structuurbesluit van het congres 1990.

ARTIKEL 18

Geen amendementen.

ARTIKEL 19

Amendement 19.1-1 (Amsterdam-Westerpark)

Voorstel: in lid 1 van artikel 19 worden de woorden „evenwel zonder de verplichting” gewijzigd in „evenwel met de verplichting”.

Toelichting: het is merkwaardig om een congres te organiseren zonder dat een partijbestuur daarvan op de hoogte is.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: inderdaad „merkwaardig” maar het gaat hier ook niet over „gewone situaties”. Dit bijzondere extra congres wordt georganiseerd buiten het partijbestuur om, omdat ze het officiële verzoek hebben genegeerd en niet aan de wettelijke verplichting hebben voldaan! Zie artikel 15 lid 2 van de statuten en artikel 41 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Overigens is het partijbestuur dus wel op de hoogte.

Maar in deze situatie is het onlogisch, en ook niet goed mogelijk, om de organisatoren te verplichten toch met dat „onwillige” partijbestuur te overleggen over organisatorische kwesties. Overigens is ook in deze situatie overleg niet verboden, maar het moet niet voorgescreven worden.

Vrij zeker (en hopelijk) is dit allemaal theorie, maar het moet wel geregeld zijn voor het geval dat...

Bij aanvaarding van het amendement ware overigens niet letterlijk de tekst van

Westerpark te volgen; beter is het dan om te besluiten: „de tekst van lid 1 van artikel 19 vervalt vanaf „evenwel”.”

Amendement 19.2-1 (Rotterdam)

Voorstel: in lid 2 van artikel 19 wordt „twee weken” gewijzigd in „een maand”.

Toelichting: aan organisatoren van buitengewoon congres geen onuitvoerbare eisen stellen.

Preadvies: positief (categorie 2).

Motivering: zie ook de uitleg bij amendement 19.1-1. In deze bijzondere situatie is het toch logisch, dat iedereen er alle belang bij heeft dat de besluiten van dat zeer bijzondere congres direct vaststaan? In de praktijk zullen de organisatoren waarschijnlijk de uitkomsten van het congres direct aan het „onwillige” partijbestuur melden en verder naar buiten brengen!

Vrij zeker (en hopelijk) is dit allemaal theorie, zodat niettegenstaande het voorgaande wordt ingestemd met het amendement.

ARTIKEL 20

Amendement 20-1 (Oisterwijk en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 20.

Toelichting Oisterwijk: besluitvorming bij referendum maakt politieke discussie onmogelijk. Wij hechten zeer aan het horen van elkaars mening tijdens ledenvergaderingen (ten behoeve van meningsvorming, besluitvorming).

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: het amendement is in strijd met artikel 17 van de statuten. Ook wij hechten aan het onderling debat op het congres, maar daarnaast hechten wij ook aan de mogelijkheid om alle leden bij een speciaal onderwerp te kunnen betrekken.

Amendement 20-2 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Voorstel: aan artikel 20 wordt toegevoegd de bepaling: „Een besluitvormend referendum kan ook door minimaal 10% van de leden van Groen Links worden uitgeschreven.”

Toelichting: op deze wijze kan een minderheid in de partij die zich niet door het congres vertegenwoordigd voelt, een besluitvormend referendum, dan wel correctief (op een congresbesluit) referendum organiseren.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: het amendement is in strijd met artikel 17 lid 1 van de statuten. Overigens kan 10% van de leden het partijbestuur verplichten tot het bijeenroepen van een extra congres (artikel 15 van de statuten), zodat het amendement overbodig is.

Amendement 20-3 (Den Haag)

Voorstel: in lid 1 van artikel 20 wordt „Het congres” gewijzigd in „De Groen Linkse Raad” en lid 2 van het artikel vervalt.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: het amendement is in strijd met artikel 17 lid 1 van de statuten. Overigens kan de Groen Linkse Raad het partijbestuur verplichten tot het bijeenroepen van een extra congres (artikel 15 van de statuten), zodat het amendement overbodig is.

ARTIKEL 21

Amendement 21-1 (Oisterwijk en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 21.

Toelichting Oisterwijk: zie bij amendement 20-1.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 20-1.

Amendement 21-2 (Den Haag)

Voorstel: artikel 21 komt te luiden: „De Groen Linkse Raad draagt de organisatie van het referendum en de vaststelling van de uitslag op aan een ad hoc commissie bestaande uit een door de Groen Linkse Raad vast te stellen oneven aantal leden, van ten minste vijf.”

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 20-3.

ARTIKEL 22

Amendement 22-1 (Oisterwijk en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 22.

Toelichting Oisterwijk: zie bij amendement 20-1.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 20-1.

ARTIKEL 23

Amendement 23-1 (Oisterwijk en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 23.

Toelichting Oisterwijk: zie bij amendement 20-1.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 20-1.

ARTIKEL 24

Amendement 24-1 (Oisterwijk, Den Haag, Heerenveen, Utrecht-stad en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 24.

Toelichting Oisterwijk: zie bij amendement 20-1.

Toelichting Heerenveen:

1. Het correctief referendum, zoals in dit artikel wordt geregeld, stimuleert elke congresminderheid die zichzelf respecteert tot het aanvragen van een hoofdelijke stemming over zoveel mogelijk punten. Immers, dat is één van de voorwaarden om eventueel later een correctief referendum aan te vragen. Dit zal voor veel congresgangers frustrerend zijn.

2. Komt het tot een voorstel om over een genomen besluit een correctief referendum te houden, dan moeten op dat moment alle voorwaarden die in artikel 24 worden genoemd worden nagelopen. Naar onze mening veel te ingewikkeld en bovendien niet leuk op een moment dat de inhoudelijke discussie over dat punt misschien al enkele uren daarvoor heeft plaatsgemaakt. Het idee is sympathiek, maar niet werkbaar.

Toelichting Utrecht-stad: als je wilt dat een congres geen normale besluiten kan nemen moet je deze mogelijkheid openen. Een congres besluit op grond van de argumenten op afdelingsniveau, hier wordt echter de hele gang van zaken omgedraaid zodat eigenlijk het hele congres larie wordt.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 20-1. Het schrappen van artikel 24 van het ontwerp-huishoudelijk reglement is in strijd met artikel 17 van de statuten.

T.a.v. Heerenveen: wij kunnen jullie een beetje gelijk geven, maar onzes inziens moet het houden van een correctief referendum - waarmee dus het congres zijn eigen besluitvorming in de waagschaal legt - met nogal wat randvoorwaarden omgeven worden.

T.a.v. Utrecht-stad: het besluit om een correctief referendum te houden is nog steeds voorbehouden aan een congresmeerderheid. Zie artikel 24 lid 3. Juist om te voorkomen dat lichtvaardig gebruik gemaakt kan worden van deze mogelijkheid, zijn stringente randvoorwaarden gesteld.

ARTIKEL 25

Amendement 25-1 (Oisterwijk, Utrecht-stad, Den Haag en Eindhoven)

Voorstel: schrappen van artikel 25.

Toelichting Oisterwijk: zie bij amendement 20-1.

Toelichting Utrecht-stad: zie bij amendement 24-1.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendementen 20-1 en 24-1.

ARTIKEL 26

Amendement 26-1 (Voorne)

Voorstel: schrappen van artikel 26.

Toelichting: zie bij amendement 7.1-1.

Preadvies A: negatief (categorie 2).

Motivering: dit is een basisrecht voor alle leden, en overeenkomstig lid 1 van artikel 5 van de statuten. Schrappen in het ontwerp-huishoudelijk reglement laat de overeenkomstige bepaling dus toch staan in de statuten. Bovendien staat deze bepaling als zodanig los van de regelingen van de streefcijfers, en moet en kan blijven staan.

Preadvies B: negatief (categorie 2).

Motivering: dit is een basisrecht voor alle leden, en overeenkomstig lid 1 van artikel 5 van de statuten. Schrappen in het ontwerp-huishoudelijk reglement laat de overeenkomstige bepaling dus toch staan in de statuten. Bovendien staat deze bepaling als zodanig los van de regelingen van de quoterings, en moet en kan blijven staan.

ARTIKEL 27

Amendement 27-1 (Amsterdam-Zeeburg)

Voorstel: in artikel 27 worden de woorden „vijftien leden gezamenlijk” gewijzigd in „vijf leden gezamenlijk”.

Toelichting: drempel voor kandidaatstelling moet zo laag mogelijk zijn. Vijf leden is voldoende om onverantwoorde kandidaatstelling tegen te gaan.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het amendement is strijdig met het structuurbesluit van het congres 1990.

Het aantal van „15 leden” komt ook op diverse andere plaatsen terug als het gaat om bevoegdheden van een groep leden. Het genoemde aantal van 5 lijkt ons echt te laag, en 15 is niet onoverkomelijk.

ARTIKEL 28

Amendement 28-1 (Nijmegen)

Voorstel: artikel 28 komt te luiden: „De afgevaardigden in de Groen Linkse Raad worden, zoals bepaald in artikel 96, gekozen door de provinciale, regio- of afdelingsvergaderingen. (De afbakening worden nader bepaald in het huishoudelijk reglement van de provincie.) Bevoegd tot kandidaatstelling voor de Groen Linkse Raad zijn de leden van de betreffende afdelingen, regio's of provincies.”

Toelichting: let wel: bedoeld wordt het artikel 96 zoals dat door Nijmegen is voorgesteld (zie bij amendement 96-1). Dit wijzigingsvoorstel is gebaseerd op de huidige praktijk. Ook nu al zijn vele afgevaardigden in de Groen Linkse Raad gekozen vanuit het ledenbestand van een afdeling of een regio door afdelings- of regio-vergaderingen en het werkt prima! De afstand tussen de leden en de Groen Linkse Raad wordt er aanzienlijk door verkleind, en daarom is het volgens ons wenselijk dat deze ontwikkeling wordt nagestreefd. Zie verder de toelichting bij amendement 96-1.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de verkiezing van leden van de Groen Linkse Raad geschiedt volgens de statuten (artikel 34 lid 1) door de provinciale vergaderingen. Daarop is het voorgestelde artikel 28 van het ontwerp-huishoudelijk reglement gebaseerd.

Het congres 1990 heeft destijds een amendement van de afdeling Nijmegen (S.33.1-1) gericht op verkiezingen door afdelingen en groepen van afdelingen (regio's) verworpen - en het statutenvoorstel aanvaard -, onder andere op grond van de verklaring van het toenmalige voorlopige Groen Links Bestuur dat de statuten verkiezing door andere organen dan provinciale vergaderingen zouden toelaten. Dat blijkt thans niet zo te zijn, reden voor de ietwat gewrongen reglementaire uitwerking, die vooral voor de praktijk geschreven is. Bij gelegenheid zal de statutaire regeling zeker op het congres terug moeten komen ter aanpassing, omdat de huidige regel niet bevalt.

Maar, omdat in beginsel ook aan de huidige praktijk gevolg moet worden gegeven, is in artikel 96 van het ontwerp-huishoudelijk reglement een uitwerking geformuleerd voor de verkiezing „door de provinciale vergaderingen: dus ook „door regio's en steden”.

Het nu ingediende voorstel van Nijmegen inzake artikel 96 stelt verkiezing „door afdelingen en regio's” primair, en door provinciale vergaderingen secundair; in strijd met de statutaire regel dat de leden door de provinciale vergaderingen worden gekozen.

Door het Nijmeegse amendement op artikelen 28 en 96 te aanvaarden, wordt de regeling helaas strijdig met de statuten.

Door artikelen 28 en 96 te aanvaarden zoals in het ontwerp, wordt de huidige praktijk gelegitimeerd. Hoewel daarvoor begrip bestaat, wordt er daarom op aangedrongen niet (thans) aan deze voorstellen te „rommelen”.

Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingsvergaderingen” verbeterd moeten worden in „afdelingsledenvergaderingen” en „betreffende” in „desbetreffende”.

ARTIKEL 29

Geen amendementen.

ARTIKEL 30

Amendement 30-1 (Zoetermeer, Haarlem, Amsterdam-Oost, Amsterdam-Rivierenbuurt, Den Haag, Deventer e.o. en Zwolle)

Voorstel: schrappen van artikel 30.

Toelichting Zoetermeer: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Haarlem: zie bij amendement 8.2-1.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Amsterdam-Rivierenbuurt:

1. Doublure van artikel 1.
2. Tweede ronde is overbodig als men zijn werk goed doet; wij zijn niet voor kandidaten die er met de haren

bijgesleept worden „omdat ze vrouw of migrant zijn”; dit is discriminerend en beledigend voor henzelf.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

T.a.v. Amsterdam-Rivierenbuurt: er is geenszins sprake van een dubblure met artikel 1, omdat in artikel 30 ook iets wordt bepaald over kandidatenlijsten als zodanig.

*** Amendement 30-2 (Den Haag)**

Voorstel: artikel 30 komt te luiden: „Er wordt gestreefd naar een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, waaronder - indien mogelijk - één of meerdere migranten, in de besturen binnen Groen Links. Dit geldt ook voor de plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen.”

Toelichting: zie bij amendement 1.1-3.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. In één bepaling schrijven „streven naar” en „indien mogelijk” is echter wel een zeer sterke afzwakking. Zie overigens bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Bij aanvaarding van het amendement ware in plaats van „meerdere” te schrijven „meer”.

*** Amendement 30-3 (Hellendoorn-Holten-Rijssen)**

Voorstel: artikel 30 komt te luiden: „Bij verkiezingen en benoemingen binnen Groen Links worden steeds de participatienormen zoals geregeld in artikel 1 gevolgd. Hiervan kan alleen afgeweken worden als het na twee kandidaatstellersrondes niet mogelijk is gebleken aan artikel 1 te voldoen.”

Toelichting: algemener gesteld en geen dwingende percentages.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Overigens zien wij weinig praktisch verschil met de ontwerp-tekst, behalve dat de kandidatenlijsten in het amendement niet worden genoemd. Verwijzing naar artikel 1 maakt de „percentages” in principe nog even „dwingend”.

*** Amendement 30-4 (Heumen)**

Voorstel: artikel 30 komt te luiden: „Bij de samenstelling van besturen binnen Groen Links en het opstellen van kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen zullen meerderheden en minderheden zoveel mogelijk naar evenredigheid vertegenwoordigd zijn.”

Toelichting: zie bij amendement 1-1.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 30.1-1 (Voorne)**

Voorstel: schrappen van lid 1 van artikel 30.

Toelichting: zie bij amendement 7.1-1.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 30-1. Overigens moeten artikel 30 lid 2 en artikel 33 lid 2 dan ook worden geschrapt.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd. Als amendement toch wordt aangenomen, moeten artikel 30 lid 2 en artikel 33 lid 2 ook geschrapt worden.

*** Amendement 30.1-2 (Alkmaar e.o.)**

Voorstel: lid 1 van artikel 30 komt te luiden: „Het streven is erop gericht: - dat besturen binnen Groen Links voor ten minste de helft uit vrouwen bestaan; - dat de plaatsen op een kandidatenlijst voor ten minste de helft door vrouwen worden ingenomen; - dat in besturen en op kandidatenlijsten migranten ten minste naar evenredigheid van hun numerieke aandeel in de bevolking zijn vertegenwoordigd.”

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen

met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 30.2-1 (Amsterdam-Bos en Lommer)**

Voorstel: schrappen van lid 2 van artikel 30.

Toelichting: in navolging van onze andere wijzigingsvoorstellen op artikelen 1, 7, 30.1, 40.2 en 95 is dit een logische stap.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 30.2-2 (Utrecht-stad)**

Voorstel: lid 2 van artikel 30 komt te luiden: „Van deze bepalingen kan alleen worden afgeweken als het na twee kandidaatstellersrondes niet mogelijk is gebleken geschikte kandidaten te vinden voor de vervulling van beschikbare plaatsen.”

Toelichting: Groen Links zet uiteraard alleen geschikte kandidaten op de lijst voor openbare vertegenwoordigende lichamen. De uiterste consequentie van lid 2 in het ontwerp kan zijn dat men zich gedwongen voelt een kandidaat voor te dragen die eigenlijk niet geschikt worden geacht. Dit kan tot pijnlijke situaties leiden.

Preadvis A: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 1).

Motivering: overbodig. Dat het om geschikte kandidaten moet gaan, was ook jullie al duidelijk („uiteraard”).

En overigens: zijn jullie niet bang voor het risico dat men een ongeschikte kandidaat voordraagt maar haar/hem geschikt noemt, omdat het huishoudelijk reglement dat dwingend zou voorschrijven? Dat kan óók tot pijnlijke situaties leiden!

ARTIKEL 31

Geen amendementen.

ARTIKEL 32

Amendement 32-1 (Den Haag)

Voorstel: schrappen van de tweede en de derde zin van artikel 30.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: een periode van 6 jaren voor lidmaatschap van besturen en partijorganen lijkt ons zeer redelijk. Zeker gelet op de mogelijkheid van afwijking door de ledenvergadering.

Amendement 32-2 (Groningen-stad)

Voorstel: in artikel 32 de woorden „zes jaar” wijzigen in „acht jaar”.

Toelichting: wij zijn het eens met de gedachte van een doorstromingsverplichting na zekere tijd. Het valt echter niet in te zien, eerder het tegendeel zou overweging verdienen, waarom voor partijorganen en besturen een strengere doorstromingsverplichting zou moeten bestaan dan voor parlementariërs. Het argument „drie perioden” klinkt wel aardig, maar doet niets af aan het feit dat het evenwicht in de partij wel erg richting parlementariërs komt te liggen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: periode van 6 jaren voor lidmaatschap van besturen en partijorganen komt ons als maximum voldoende voor. Zeker gelet op de mogelijkheid van afwijking door de ledenvergadering.

De verbinding die Groningen-stad legt met de langere maximale periode voor volksvertegenwoordigers lijkt ons ten onrechte: het gaat daarbij om geheel andere functies, met andere functie-vereisten, dan waar het in artikel 32 om gaat.

Amendement 32-3 (Rotterdam)

Voorstel: schrappen in artikel 32 van de woorden „of benoeming”.

Toelichting: overbodige toevoeging. In een democratische organisatie wordt uitgegaan van verkiezing.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: in een democratische organisatie vinden ook wel eens benoemingen plaats.

Benoemingen sluit je overigens niet uit door de woorden „of benoeming” in artikel 32 te schrappen. Daar bereik je alleen maar mee dat voor benoemde personen géén maximale zittingsperiode meer geldt. Dat kan onder omstandigheden veel ondemocratischer zijn.

ARTIKEL 33

Amendement 33.1-1 (Rotterdam)

Voorstel: schrappen in lid 1 van artikel 33 van de woorden „of benoeming”.

Toelichting: overbodige toevoeging. In een democratische organisatie wordt uitgegaan van verkiezing.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: in een democratische organisatie vinden ook wel eens benoemingen plaats. Zie overigens bij amendement 32-3.

Amendement 33.2-1 (Amsterdam-Oost, Den Haag, Deventer e.o. en Heumen)

Voorstel: schrappen van lid 2 van artikel 33.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Heumen: zie bij amendement 1-1.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 33.2-2 (Amsterdam-Rivierenbuurt)

Voorstel: in lid 2 van artikel 33 wordt „artikel 30” gewijzigd in „artikel 1”.

Toelichting: wij willen artikel 30 schrappen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak van het congres 1990 moet worden gevolgd.

ARTIKEL 34

Amendement 34.1-1 (Nijmegen)

Voorstel: aan lid 1 van artikel 34 wordt toegevoegd: „De Groen Linkse Raad kan bestuursleden wel schorsen tot het volgende congres.”

Toelichting: bij een duidelijk wanfunctioneren moet het mogelijk zijn een bestuurslid te schorsen; om daartoe een speciaal congres uit te roepen lijkt ons wat overdreven.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: in artikel 34 gaat het zowel om partijbestuursleden als om andere bestuursleden. Kennelijk richt Nijmegen zich alleen op de partijbestuursleden. Bij aanvaarding van het amendement ware het woord „bestuursleden” dan ook te wijzigen in „partijbestuursleden”.

Verder wordt er voor schorsing geen regeling getroffen. In feite geldt dan, dat schorsing (van leden, van bestuursleden, van partijbestuursleden enz. enz.) altijd mogelijk is (natuurlijk bij wanprestatie of andere ernstige zaken).

Voor schorsing van partijbestuursleden is dus geen congres nodig. Die schorsing kan in het algemeen worden uitgesproken door het partijbestuur zelf, en door de Groen Linkse Raad en - als dat zo uitkomt - door het congres. Het amendement van Nijmegen leidt er overigens toe dat het partijbestuur niet zelf meer tot schorsing zou kunnen besluiten.

De zorgvuldigheid gebiedt dat schorsing niet langer duurt dan strikt noodzakelijk: na een beperkte termijn volgt óf ontslag óf de schorsing wordt opgeheven. In verband met ontslag van een partijbestuurslid moeten wachten tot een volgend regulier congres kan wel eens te lang zijn.

Ons advies is: geen stringente regeling treffen, maar - indien zich de noodzaak voordoet - op de meest zorgvuldige wijze en naar bevind van zaken handelen.

ARTIKEL 35

Amendement 35-1 (Den Haag)

Voorstel: schrappen van artikel 35.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de regeling is overeenkomstig het structuurbesluit congres 1990. Wij zien geen aanleiding geen maximum vast te stellen.

Amendement 35-2 (Groningen-stad en Midden-Betuwe en Rhenen)

Voorstel: in artikel 35 de woorden „twaalf jaar” wijzigen in „acht jaar”.

Toelichting Groningen-stad: zie bij amendement 32-1. Bovendien is een periode van 12 jaar ons inziens niet de praktijk, ongewenst (uit doorstromingsperspectief) en ongezoond.

Toelichting Midden-Betuwe en Rhenen: na acht jaar raakt men te gesetteld en is het tijd voor verandering.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: periode van 12 jaren voor volksvertegenwoordigers lijkt ons als

maximum zeer adequaat.

T.a.v. Groningen-stad: de verbinding die men legt met de kortere maximale periode van leden van besturen en andere organen lijkt ons ten onrechte: het gaat daarbij om geheel andere functies, met andere functievereisten, dan waar het in artikel 35 om gaat.

T.a.v. Midden-Betuwe en Rhenen: iemand die door de partij als „te gesetteld” wordt beschouwd moet de partij dan niet kandideren. Dat geldt natuurlijk ook al na vier jaar. Hoe de mate van „settlement” en de mate van ongewenst zijn daarvan gemeten wordt, is ons onduidelijk. Maar de stelligheid van de toelichting doet vermoeden dat Midden-Betuwe en Rhenen daar materiaal over hebben?

Amendement 35-3 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 35 komt te luiden: „De maximale aaneengesloten zittingsduur van volksvertegenwoordigers bedraagt drie zittingsperioden van het desbetreffende orgaan.”

Toelichting: zie de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Preadvis: positief (categorie 2).

ARTIKEL 36

Amendement 36-1 (Groningen-stad)

Voorstel: de eerste zin van artikel 36 wordt vervangen door: „Bij tussentijdse vacatures in een vertegenwoordigend lichaam wordt de vacante plaats door de betrokken ledenvergadering in beginsel de eerstvolgende, bereid zijnde kandidaat op de desbetreffende kandidatenlijst benoemd.”

Toelichting: duidelijk moet zijn dat eerst de ledenvergadering politiek spreekt, voordat de juridische opvolgingsprocedure begint. Dat is vaak niet nodig bij opvolging kort na de verkiezingen, maar hoe langer die geleden zijn, des te meer omstandigheden zijn denkbaar die het aanvankelijk oordeel van de ledenvergadering hebben kunnen doen wijzigen. Vandaar dit voorstel om in alle gevallen de ledenvergadering te laten beslissen, zij het onder handhaving van de motiveringsverplichting bij afwijking van de lijst.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: lijkt ons een overbodige aanpassing, want onder de ontwerp-tekst kan wat Groningen-stad wil ook al gebeuren. En wij willen de suggestie van Groningen-stad niet bindend voorschrijven.

Bij aanvaarding van het amendement kunnen volgens ons de woorden „bereid zijnde” beter maar vervallen, want er staat al „in beginsel”, terwijl bovendien een ledenvergadering toch geen persoon zal benoemen die niet bereid is?

ARTIKEL 37

Amendement 37-1 (Amsterdam-Zeeburg)

Voorstel: artikel 37 wordt gewijzigd als volgt:

- in lid 1 wordt „teruggeroepen” vervangen door „uitgenodigd terug te treden”;
- in lid 2 wordt „terugroepingsprocedure” vervangen door „procedure om tot terugtreden uit te nodigen”;
- in lid 3 wordt „terug te roepen” vervangen door „uitnodigen terug te treden”;
- in lid 4 wordt „terugroepingsbesluit” vervangen door „besluit om tot terugtreden op te roepen”;
- in lid 5 wordt „besluit tot terugroeping” vervangen door „besluit om tot terugtreden op te roepen”;
- lid 6 vervalt;
- lid 7 vervalt.

Toelichting: het gestelde in artikel 37 is niet afdwingbaar.

Preadvis: negatief (categorie 1).

Motivering: de toelichting „niet afdwingbaar” slaat eigenlijk alleen op het voorstel van Amsterdam-Zeeburg tot doorhaling van lid 7. Dat er geen juridische verplichting bestaat om na terugroeping ook uit het desbetreffende orgaan te stappen, is bekend. Echter, er bestaat wel een politieke verplichting, die in de bereidverklaring wordt aangegeven. Een dergelijke verklaring is zeer gebruikelijk en ook door ons gewenst. Het niet nakomen van die politieke verplichting kan in uiterste gevallen gevolgen hebben voor het lidmaatschap van betrokkene van de partij. Niet wordt ingezien waarom, omdat de in lid 7 bedoelde verplichting tot terbeschikkingstelling van de zetel niet afdwingbaar is, dat aanleiding is om de term „terugroeping” te wijzigen. Het terugroepen als zodanig is niet verboden, klinkt niet onnodig kwetsend en betekent hetzelfde

als „uitnodigen om terug te treden” en „op te roepen tot terugtreden”.
Waarom in dit verband lid 6 niet gehandhaafd zou kunnen worden (al was het maar met de herziening van de terminologie à la Zeeburg) is niet duidelijk.

Amendement 37.6-1 (Nijmegen)

Voorstel: lid 6 van artikel 37 komt te luiden: „In principe geldt voor de terugroeping van een lid van de Tweede Kamer, de Eerste Kamer of het Europees Parlement dan ook dat het congres dit doet. Wanneer terugroeping echter geen uitstel duldt vervalt de verplichting dat het congres eerst een uitspraak moet doen als bedoeld onder 3. In dat geval komen de onder 3 en 4 genoemde bevoegdheden toe aan de Groen Linkse Raad. Op het eerstvolgende congres worden de genomen stappen beoordeeld.”

Toelichting: een vergaande stap als deze zou eigenlijk alleen door een congres genomen moeten kunnen worden. Er kunnen zich situaties voordoen die een dergelijk uitstel niet kunnen hebben. Maar ook in dat geval moet er een zorgvuldige, zo breed mogelijk gedragen afweging gemaakt worden in de Groen Linkse Raad.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: kennelijk bestaat bij Nijmegen het misverstand, als zou lid 6 betekenen dat het partijbestuur kan beslissen over een zo belangrijke stap als terugroeping van een parlementslid. Dat is niet de bedoeling en dat staat ook niet in lid 6. In lid 1 van artikel 37 (in samenhang gelezen met artikel 50 van het ontwerp-huishoudelijk reglement) staat dat tot terugroeping van een parlementslid alléén het congres kan beslissen. Dat is de enige mogelijkheid die in het ontwerp-huishoudelijk reglement is opgenomen, en wij zouden daarvan ook niet willen afwijken. Ook niet in „spoedeisende gevallen”.

Het gaat in lid 6 van artikel 37 niet om het terugroepingsbesluit als zodanig, maar uitsluitend om beslissingen van het partijbestuur:

- om uit te spreken dat het overweging verdient het vertrouwen het betrokken parlementslid op te zeggen, zodat de procedure verder naar het congres kan gaan, of

- om voorafgaand aan de hiervoor bedoelde uitspraak een bemiddelingscommissie in te stellen.

De terugroepingsprocedure op lokaal en provinciaal niveau schrijft (ten minste) twee elkaar opvolgende ledenvergaderingen voor: één voor de voorbereidende besluiten, en de volgende voor de terugroeping zelf.

Om praktische redenen, namelijk om niet twee keer een extra congres bijeen te moeten roepen, is voor parlementsliden het partijbestuur met de voorbereidende beslissingen belast.

Gelet op dat „voorbereidende” karakter van deze beslissingen (waarbij het instellen van een bemiddelingscommissie in deze situatie soms nog kan gebeuren op een moment dat nog niet „alles op straat ligt”), moet de Groen Linkse Raad voor dit soort besluiten niet worden aangewezen.

Amendement 37.6-2 (Maastricht en Rotterdam)

Voorstel: in lid 6 van artikel 37 wordt „het partijbestuur” vervangen door „de Groen Linkse Raad”.

Toelichting Rotterdam: het partijbestuur mag over terugroeping van kamerleden wel een voorstel doen aan de Groen Linkse Raad maar niet zelf beslissen. De Groen Linkse Raad is een geschikter orgaan om het congres te vervangen dan het partijbestuur.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: er is een misverstand in het spel. Alléén het congres kan beslissen over terugroeping van een parlementslid. Dat is de enige mogelijkheid die in het ontwerp-huishoudelijk reglement is opgenomen, en wij zouden daarvan ook niet willen afwijken. Zie de uitleg bij amendement 37.6-1.

Amendement 37.6-3 (Den Haag)

Voorstel: aan lid 6 van artikel 37 wordt toegevoegd: „De betrokkene kan van het partijbestuursbesluit in beroep gaan bij de Groen Linkse Raad, die zo spoedig mogelijk beslist, na kennis genomen te hebben van alle relevante stukken en na zowel aan betrokkene als aan het partijbestuur gelegenheid te hebben geboden tot mondelinge toelichting.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: Den Haag schetst een onduidelijke en onwenselijke procedure. Het gaat bij een partijbestuursbesluit op grond

van lid 6 van artikel 37 niet om het terugroepingsbesluit als zodanig, maar uitsluitend om:

- de beslissing om uit te spreken dat overweging verdient het vertrouwen in het betrokken parlementslid op te zeggen, zodat de procedure verder naar het congres kan gaan, en

- de beslissing om voorafgaand aan de hiervoor bedoelde uitspraak een bemiddelingscommissie in te stellen.

Als reeds met betrekking tot deze twee „voorbereidende” beslissingen een beroepsmogelijkheid moet bestaan (zeker voor wat betreft de instelling van een bemiddelingscommissie kan het instellen van beroep daartegen alleen maar als obstructie worden gezien), is daartoe ingesteld de geschillencommissie (artikel 38 van de statuten; zie lid 1 sub a). De Groen Linkse Raad heeft daarin geen taak.

Als Den Haag wil regelen (het amendementsvoorstel zou dan overigens anders hebben moeten luiden) dat van een terugroepingsbesluit door het congres beroep op de Groen Linkse Raad mogelijk moet zijn, dan leidt dat tot de onwenselijke situatie dat een beslissing van het hoogste orgaan van de partij, het congres (zie ook amendement 1bis-1 van Den Haag!), voor beroep vatbaar zou zijn op een „lager” orgaan, de Groen Linkse Raad. Overigens is in deze situatie de geschillencommissie onbevoegd verklaard, juist omdat het congres het hoogste orgaan is.

Amendement 37.6-4 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: aan lid 6 van artikel 37 wordt toegevoegd: „De in lid 5 genoemde bevoegdheid komt toe aan het congres.”

Toelichting: evenals op de lagere niveaus hebben de leden het laatste woord over zo'n zware maatregel als terugroeping.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: is overbodig. Is reeds bepaald in lid 1 van artikel 37, in samenhang met artikel 50 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

Overigens ligt het laatste woord dus niet bij „de leden”, maar bij „het congres”.

Amendement 37.7-1 (Den Haag)

Voorstel: schrappen van lid 7 van artikel 37.

Toelichting: zijnde een loos gebaar, in strijd met het Nederlandse staatsrecht.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: zie bij amendement 37-1.

ARTIKEL 38

Amendement 38-1 (Den Haag)

Voorstel: aan artikel 38 wordt toegevoegd: „Een besluit tot samenwerking met andere partijen dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het partijbestuur. Van het partijbestuursbesluit dienaangaande is beroep mogelijk bij de Groen Linkse Raad.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de betrokken ledenvergadering moet op haar eigen niveau bevoegd zijn om tot samenwerking met andere partijen te besluiten. Daaraan de goedkeuring van het partijbestuur te verbinden achten wij onnodig. Dergelijk centralisme is ongewenst.

Het openstellen van beroep op de Groen Linkse Raad is al helemaal overbodig. Daartoe is de geschillencommissie ingesteld (artikel 38 van de statuten; zie lid 1 sub b). De Groen Linkse Raad heeft hierin geen taak.

Amendement 38-2 (Rotterdam en Amsterdam-Zeeburg)

Voorstel: schrappen in artikel 38 van „, op voorstel van het desbetreffende bestuur”.

Toelichting Rotterdam: de ledenvergadering moet over samenwerking zodanig ook kunnen beslissen tegen de wensen van het zittende bestuur in; dat mag het nemen van een besluit niet kunnen blokkeren.

Toelichting Amsterdam-Zeeburg: onnodig dit voorstel aan bestuur voor te houden.

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: terechte correctie van de ontwerp-tekst.

ARTIKEL 39

Geen amendementen.

ARTIKEL 40

Amendement 40-1 (Groningen-stad)

Voorstel: artikel 40 komt te luiden: „Ter voorbereiding van de verkiezing van het partijbestuur en van de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement kan

de Groen Linkse Raad op voorstel van het partijbestuur besluiten tot het benoemen van een kandidatencommissie. Een kandidatencommissie bestaat voor ten minste de helft uit vrouwen en er maakt ten minste één migrant van uit.”

Toelichting: uitgangspunt voor het kiezen van kandidaten voor besturen en kandidatenlijsten door congres (en ledenvergaderingen) zou moeten zijn een vrije keuze, die niet vooraf gefilterd of bewerkt is door een commissie, bestuur, partijraad of wat dan ook. Het gaat bij de verkiezing om namens de partij optredende functionarissen, die op grond van beleidsvoornemens behoren te worden gekozen. Politieke keuzes, op grond van voorgenomen beleid, moeten expliciet zijn en in alle openheid kunnen worden besproken. Het verkiezende orgaan kiest op grond van wat mensen zelf te melden hebben; op grond van presentaties, publikaties en beleidsvoornemens. Het congres is wijs genoeg om een oordeel te vellen op grond van die gegevens.

Uiteraard wordt het nut van kandidatencommissies in veel situaties ook door ons erkend (positieve actie; rekening houden met verschillende stromingen, zeker deze jaren nog; conflictvermijding, en dergelijke).

Maar zoals het partijbestuur ook stelde in de reactie op een vergelijkbaar amendement op het structuurvoorstel vorig jaar, de informatie moet voorop staan, niet de selectie. Zoals het voorstel nu is geformuleerd, staat de instelling van kandidatencommissies per definitie vast en bovendien met een bij voorbaat filterende taak („gemotiveerd advies”). Deze amendementen (op artikelen 40, 41, 42, 51 en 97) zorgen ervoor dat een open procedure niet wordt uitgesloten.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: de argumenten van Groningenstad hebben ons niet overtuigd. De voorstellen zijn in strijd met het structuurbesluit van het congres 1990.

Voor wat betreft artikel 40 van het ontwerp-huishoudelijk reglement wijkt Groningenstad op twee punten af: 1) er wordt niet in alle gevallen een kandidatencommissie ingesteld; de Groen Linkse Raad kan besluiten om dat niet te doen; 2) de kandidatencommissie krijgt een andere taakopdracht (zie ook de amendementen van Groningenstad op de ontwerp-artikelen 41 en 42).

Ad 1. Gelet op de uitvoerige taak van de kandidatencommissie die zowel in het ontwerp-huishoudelijk reglement als in het na te noemen amendement van Groningenstad staat omschreven, moet het duidelijk zijn dat er in de betreffende procedure steeds een kandidatencommissie moet zijn. De uitvoering van die taak kan niet aan partijbestuur (of Groen Linkse Raad?) als zodanig worden overgelaten.

Ad 2. Onduidelijk is waarom Groningenstad het congres niet „wijs genoeg” vindt, om een advies te kunnen beoordelen, want dat mag alleen als de Groen Linkse Raad daartoe gemotiveerd zou besluiten (zie lid 5 van artikel 41 volgens amendement 41-1). Wij gaan ervan uit dat het congres wél een advies van de commissie wil ontvangen en kan behandelen. Niet wordt ingezien waarom dat de vrije keuze belemmert. Naast de door Groningenstad zelf opgesomde nuttige aspecten van (een advies van) een kandidatencommissie kan nog genoemd worden: stroomlijning van de besluitvorming op het congres. Ook dat lijkt ons zinvol en nodig. Daarbij gaat het ons uitsluitend om zo mogelijk beperking van het tijdsbeslag tijdens het congres, en niet om „filtering van informatie”.

Overigens sluit de slotzin van de tekst van Groningenstad niet aan bij de nieuwe formulering van het partijbestuur inzake quotering. Zie bij amendementen 1-6 en 30-1.

Amendement 40.1-1 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: schrappen in lid 1 van artikel 40 van „, die advies uitbrengen aan het congres”.

Toelichting: een kandidatencommissie dient alleen maar de procedurele zaken te regelen en zich te onthouden van inhoudelijk commentaar. Tijdens het 1e Groen Links congres hebben we gezien tot welke onverkwikkelijke toestanden het advies van de kandidatencommissie kan leiden.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: zonder enige advisering aan het congres kunnen er ook toestanden ontstaan. Er is alle aanleiding om wel een advies voor het congres te verlangen.

Wij gaan ervan uit dat volgende kandidatencommissies lering trekken uit het verleden.

Amendement 40.1bis-1 (Nijmegen)

Voorstel: invoegen tussen lid 1 en lid 2 van artikel 40 een nieuw lid 1bis, luidende:

„1bis. Wanneer een kandidatencommissie moet worden samengesteld wordt tevoren een oproep geplaatst in het ledenblad om mensen de mogelijkheid te geven zich voor zo'n commissie kandidaat te stellen.”

Toelichting: dit is een meer open procedure die ervoor kan zorgen dat de kandidatencommissie (ook regionaal) breder is samengesteld.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: onnodig om dit in het huishoudelijk reglement te regelen. Het partijbestuur kan hiertoe zonodig overgaan.

*** Amendement 40.2-1 (Voorne, Zoetermeer, Alkmaar e.o. en Heumen)**

Voorstel: schrappen van lid 2 van artikel 40.

Toelichting Voorne: zie bij amendement 7.1-1.

Toelichting Zoetermeer en Heumen: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Alkmaar e.o.: overbodig; deze samenstelling vloeit al voort uit artikel 1 van het reglement.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van het gehele lid 2 laat ook de bepaling over de benoeming van de kandidatencommissie vervallen. Zie overigens amendement 40.2-4.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het schrappen van het gehele lid 2 ook de bepaling over de benoeming van de kandidatencommissie vervallen.

*** Amendement 40.2-2 (Amsterdam-Rivierenbuurt)**

Voorstel: lid 2 van artikel 40 komt te luiden: „Een kandidatencommissie wordt op voordracht van het partijbestuur benoemd door de Groen Linkse Raad, met inachtneming van het in artikel 1 bepaalde. Er wordt één plaats ingenomen door een migrant; indien deze niet wordt gevonden, neemt een ander die plaats in.”

Toelichting: wij stelden voor artikel 30 te schrappen.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6. Overigens is het onnodig en onwenselijk om in te voegen „met inachtneming van het in artikel 1 bepaalde”. Door die woorden niet te vermelden, gelden ze toch. En door deze woorden hier expliciet te vermelden wordt „juridische twijfel” gezaaid over de toepassing op alle andere situaties waarbij die toepasbaarheid niet expliciet is vermeld. Zie ook bij amendement 40.2-4.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 40.2-3 (Den Haag)

Voorstel: schrappen in lid 2 van artikel 40 de woorden „op voordracht van het partijbestuur”.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het partijbestuur is ervoor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten.

*** Amendement 40.2-4 (Amsterdam-Oost, Deventer e.o. en Hellendoorn-Holten-Rijssen)**

Voorstel: schrappen van de tweede zin van lid 2 van artikel 40.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: dit wordt geregeld in geamendeerd artikel 30.

Preadvies A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 40.2-5 (Nijmegen)

Voorstel: na de eerste zin van lid 2 van artikel 40 wordt ingevoegd: „De Groen Linkse Raad krijgt hiertoe een complete kandidatenlijst, waarin het bestuur haar gemotiveerde voorkeur kenbaar maakt voor die kandidaten die zij het meest geschikt acht voor de commissie.”

Toelichting: dit is een meer open procedu-

re die ervoor kan zorgen dat de kandidatencommissie (ook regionaal) breder is samengesteld. Bovendien is er dan in de Groen Linkse Raad tevens sprake van enige mate van keuze.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: onnodig en te gedetailleerd voor regeling in het huishoudelijk reglement. Een goede voordracht zal in grote lijnen overeenkomen met wat Nijmegen hier wil vastleggen. En anders zal de Groen Linkse Raad wel reageren. Overigens is de mate van keuze voor de Groen Linkse Raad primair afhankelijk van het aanbod van mogelijke commissieleden, en niet van de „completeheid” van de kandidatenlijst.

Bij aanvaarding van het amendement ware „haar” te wijzigen in „zijn” en „zij” in „het partijbestuur”.

ARTIKEL 41

Amendement 41-1 (Groningen-stad)

Voorstel: artikel 41 komt te luiden:

„1. Een kandidatencommissie:

- bewaakt de kandidaatstellingsprocedure overeenkomstig de toepasselijke verkiezingsreglementen;

- legt aan de gestelde kandidaten een bereidverklaringsformulier voor, waarin onder meer gevraagd wordt naar personalia, deskundigheid en ervaring, politieke opvattingen en inzichten, de functies of plaatsen waarvoor een kandidaat zich beschikbaar stelt en andere gegevens die voor de vervulling van de desbetreffende functies van belang zijn.

2. De kandidatencommissie doet verslag van haar werkzaamheden door de op bovenstaande wijze vergaarde en voor het congres relevante gegevens op vergelijkbare wijze te presenteren, en vernietigt na afloop van het congres vertrouwelijke gegevens van kandidaten.

3. De Groen Linkse Raad kan besluiten de kandidatencommissie de bevoegdheid te geven om kandidaten te zoeken indien bepaalde categorieën kandidaten dreigen ondervertegenwoordigd te worden.

4. De Groen Linkse Raad kan besluiten de kandidatencommissie de bevoegdheid te geven om na sluiting van de bewilligingstermijn een tweede kandidaatstellingsronde te openen voor het zoeken naar vrouwen en migranten indien de uitvoering van het bepaalde in artikel 30 lid 1 onmogelijk wordt.

5. De Groen Linkse Raad kan door een gemotiveerde nadere aanduiding van taken en criteria besluiten de kandidatencommissie een bredere taakstelling te geven.

6. Indien de kandidatencommissie overeenkomstig de leden 3, 4 of 5 een nadere taakstelling heeft gekregen, vermeldt zij in zo'n geval in het in lid 2 bedoelde verslag haar werkzaamheden op dit punt.”

Toelichting: zie bij amendement 40-1.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: herhaald zij dat de argumenten van Groningen-stad (zie bij amendement 40-1) ons niet hebben overtuigd. De voorstellen zijn in strijd met het structuurbesluit van het congres 1990.

Met betrekking tot de uitvoerige tekstwijziging van artikel 41 volgens de Groningse voorstellen, kunnen vele opmerkingen gemaakt worden. Slechts enkele essentiële punten halen wij eruit:

- De kandidatencommissie mag van Groningen-stad niet adviseren aan het congres, tenzij de Groen Linkse Raad daartoe besluit. Wij gaan ervan uit dat het congres wel een advies van de commissie wil ontvangen. Dat lijkt ons nuttig en nodig. Dat daartoe criteria moeten worden ontwikkeld zoals Groningen-stad in lid 5 noemt, zit bij ons voorstel in lid 1.

- De kandidatencommissie mag enkele andere taken ook niet uitvoeren, zoals het op zoek gaan naar extra kandidaten, zonder goedkeuring van de Groen Linkse Raad. Daarbij maakt Groningen-stad zelfs nog onderscheid tussen „extra kandidaten in de eerste kandidaatstellingsronde” (lid 3) en „extra kandidaten in de tweede kandidaatstellingsronde” (lid 4).

- Een tweede kandidaatstellingsronde mag overigens niet „algemeen” gehouden worden voor posities waarvoor onvoldoende mensen zich hebben gekandideerd (bijv. slechts één kandidaat voor een bepaalde functie in plaats van de wenselijke minimale twee), want die tweede ronde is uitsluitend om (zonnodig) meer vrou-

wen en migranten te zoeken.

- Er mogen géén gesprekken worden gevoerd met de beoogde kandidaten (zie lid 2 van Groningen-stad en lid 5 van de ontwerp-tekst).

- De bereidverklaringsformulieren worden niet vernietigd, behoudens vertrouwelijke gegevens die daarin zouden kunnen staan (zie lid 2 van Groningen-stad en lid 7 van de ontwerp-tekst).

Overigens sluit lid 4 van Groningen-stad niet aan bij de nieuwe formulering van het partijbestuur inzake quotering. Zie bij amendementen 1-6 en 30-1.

Zo zijn er vele bezwaren tegen de tekst van Groningen-stad aan te voeren; voor ons redenen om negatief te preadviseren.

*** Amendement 41.3-1 (Voorne)**

Voorstel: schrappen van het gestelde sub 3 in artikel 41.

Toelichting: zie bij amendement 7.1-1.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van het gehele zinsdeel sub 3 laat ook de bepaling over de vaststelling of er voldoende kandidaten zijn vervallen.

Stemt overigens qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 41.3-2.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het schrappen van het gehele zinsdeel sub 3 ook de bepaling over de vaststelling of er voldoende kandidaten zijn vervallen.

*** Amendement 41.3-2 (Amsterdam-Oost, Deventer e.o. en Den Haag)**

Voorstel: in artikel 41 komt het gestelde sub 3 te luiden:

„3. verifieert of er na de sluiting van de bewilligingstermijn voldoende kandidaten zijn;”

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Preadvies A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 41.3-3 (Amsterdam-Rivierenbuurt)**

Voorstel: in artikel 41 komt het gestelde sub 3 te luiden:

„3. verifieert of er na de sluiting van de bewilligingstermijn voldoende kandidaten zijn, met name wat betreft vrouwen en migranten, gelet op het bepaalde in artikel 1;”

Toelichting: wij stelden voor artikel 30 te schrappen.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 41.3-2.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 41.3-4 (Hellendoorn-Holten-Rijssen)**

Voorstel: in artikel 41 komt het gestelde sub 3 te luiden:

„3. verifieert of er na de sluiting van de bewilligingstermijn voldoende kandidaten zijn en of voldaan kan worden aan in artikel 1;”

Toelichting: overeenkomstig de amendementen op artikel 30 en 46.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 41.3-2.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 41.6-1 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: schrappen van artikel 41 het sub 6 gestelde.

Toelichting: zie bij amendement 40.1-1.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 40.1-1. Er is alle aanleiding is om wel een advies voor het congres te verlangen.

Amendement 41.6-2 (Rotterdam)

Voorstel: in het sub 6 van artikel 41 gestelde invoegen vóór „brengt” de woorden „zorgt voor publicatie van de sub 2 bedoelde gegevens en”.

Toelichting: de door de kandidaten verstrekte gegevens met betrekking tot bijvoorbeeld hun beleidsvoornemens zijn voor het congres - dat een in onderdeel moet uitspreken - minstens zo belangrijk als de bevindingen van de kandidatencom-

missie. De commissie mag die gegevens niet voor zich houden!

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: dit is een zinvolle aanvulling, hoewel de in de toelichting gesuggereerde slechte gedachten natuurlijk niet bij het ontwerpen van deze tekst bij ons waren opgekomen. Dat blijkt ook uit artikel 51 sub 5 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

ARTIKEL 42

Amendement 42-1 (Groningen-stad)

Voorstel: schrappen van artikel 42.

Toelichting: zie bij amendement 40-1. De inhoud van artikel 42 kan, zo nodig, opgenomen worden in de taakstelling van een in te stellen kandidatencommissie. Overigens zou het partijbestuur zélf een voorstel voor de omvang van het partijbestuur moeten doen.

Preadvies: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendementen 40-1 en 41-1. De voorstellen van Groningen-stad met betrekking tot artikelen 40 en 41 worden door ons afgewezen, zodat ook artikel 42 moet blijven bestaan.

Daaraan kan nog worden toegevoegd dat in het ontwerp-voorstel voor artikel 42 sub 1 sprake is van een advies aan het congres, wat toch wat anders is dan het door Groningen-stad genoemde voorstel van het partijbestuur.

Voorts komt de door ons wenselijk geachte „in principe de keuze uit ten minste twee kandidaten”, in de Groningse voorstellen niet meer terug.

Amendement 42-2 (partijbestuur)

Voorstel: van artikel 42 vervalt het sub 1 gestelde, en worden in het gehele artikel de cijfers „2” en „3” gewijzigd in respectievelijk „1” en „2”.

Toelichting: houdt verband met de door het partijbestuur voorgestelde nieuwe tekst van artikel 90. Zie de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten” en zie bij amendement 90-1.

Preadvies: positief (categorie 3).

Amendement 42-3 (Nijmegen)

Voorstel: aan artikel 42 wordt toegevoegd: „Motivatie daarvoor wordt medegedeeld in het ledenblad.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de enige aannemelijke motivatie lijkt ons, dat er - na hard zoeken - niet voldoende kandidaten zijn gevonden (slechts één of helemaal geen!). Ook zonder dat in het huishoudelijk reglement te bepalen, zal dat blijken uit de aan het congres voor te leggen lijst bedoeld in artikel 42 sub 3. Er is dus geen reden om de „motivatie” in het ledenblad te publiceren.

ARTIKEL 42BIS (NIEUW)

Amendement 42bis-1 (Nijmegen)

Voorstel: na artikel 42 invoegen een nieuw tussenkopje luidende „Stichtingsbesturen” en een nieuw artikel 42bis, luidende:

„1. Wanneer een bestuur moet worden samengesteld voor het SVI, het wetenschappelijk bureau en de Stichting Groen Links in de EG, of enige andere stichting die voor Groen Links opereert wordt tevoren een oproep geplaatst in het ledenblad om mensen de mogelijkheid te geven zich voor zo'n bestuur kandidaat te stellen.

2. Zo'n bestuur wordt op voordracht van het partijbestuur benoemd door de Groen Linkse Raad. De Groen Linkse Raad krijgt hiertoe complete kandidatenlijsten waarin het bestuur haar gemotiveerde voorkeur kenbaar maakt voor die kandidaten die zij geschikt acht voor het betreffende bestuur.”

Toelichting: dit is een meer open procedure die ervoor kan zorgen dat de verschillende stichtingsbesturen (ook regionaal) breder zijn samengesteld. Bovendien is er dan in de Groen Linkse Raad tevens sprake van enige mate van keuze.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: omtrent de statuten van bedoelde stichtingen, alle opgericht vóór dat Groen Links één partij was, vindt nog overleg plaats over de aan te brengen wijzigingen. Bestuursleden van bedoelde stichtingen worden ook nu al door de Groen Linkse Raad benoemd. De suggestie om de kandidaatstelling volgens een meer open procedure te doen, wordt door ons positief beoordeeld.

Maar hoe dan ook: het is voorbarig om nu hierover iets in het huishoudelijk reglement op te nemen, nog daargelaten dat de tekst van Nijmegen niet helemaal adequaat lijkt (voor bijvoorbeeld „wanneer een bestuur wordt samengesteld”, „ope-

reert” en „mensen” lijken betere termen denkbaar; in lid 2 zou „haar” moeten worden gewijzigd in „zijn” en „zij” in „het partijbestuur”).

Dit amendement wordt afgewezen, onder de toezegging dat nadere voorstellen op dit punt worden ontwikkeld, waarbij de Nijmeegse suggesties worden meegenomen.

ARTIKEL 43

Geen amendementen.

ARTIKEL 44

Amendement 44-1 (Den Haag)

Voorstel: van artikel 44 vervalt de eerste zin.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: de doelstelling van Den Haag met dit voorstel is onbekend. Maar in ieder geval moet deze zin worden gehandhaafd, omdat de wijze van stemmen vastgelegd moet worden. Zie overigens amendement 44-3.

Amendement 44-2 (Beuningen)

Voorstel: in artikel 44 vervallen de woorden „of bij handopsteken”.

Toelichting: stemming bij handopsteken kan leiden tot de onduidelijkheid, of alle stemmers wel stemgerechtigd zijn. Bovendien kunnen door het gebruik van stemkaarten „overvallen” op congressen en dergelijke worden voorkomen.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: artikel 44 handelt niet alleen over congressen, maar is een algemene bepaling over stemmingen in de partij. Aangezien niet voor alle vergaderingen stemkaarten nodig of nuttig zijn, moet het amendement worden afgeraden. Nog daargelaten, of met stemkaarten de stemgerechtigdheid van allen die zo'n kaart opsteken wel vaststaat. Zie overigens amendement 44-3.

Amendement 44-3 (partijbestuur)

Voorstel: de eerste zin van artikel 44 komt te luiden: „Over zaken wordt gestemd met behulp van een stemkaart of, indien voor de desbetreffende vergadering geen stemkaarten zijn uitgereikt, bij handopsteken.”

Toelichting: uit de oorspronkelijk voorgestelde tekst kan de conclusie worden getrokken dat stemming per stemkaart of bij handopsteken een „vrije keuze” van de stemmer zelf is. Maar dat is uiteraard ten onrechte: als er stemkaarten zijn uitgereikt, dan is stemming bij handopsteken (d.w.z. met een hand zonder stemkaart erin) ongeldig.

Preadvies: positief (categorie 1).

Amendement 44-4 (Beuningen)

Voorstel: in artikel 44 wordt na de tweede zin een nieuwe zin ingevoegd, luidende: „Tot een blokstemming wordt alleen overgegaan, indien de vergadering zich hiermee akkoord verklaart.”

Toelichting: blokstemming kan de efficiëntie vergroten, maar het democratisch gehalte van de stemmingen aantasten indien bovenstaande toevoeging niet opgenomen wordt.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: in enkele gevallen zijn blokstemmingen reglementair voorgeschreven. Daarmee wordt in het amendement geen rekening gehouden.

Maar overigens is de toevoeging overbodig. Het democratisch gehalte van de vergadering in aanmerking nemende, kan de vergadering zulks zelf wel beslissen.

ARTIKEL 45

Geen amendementen.

ARTIKEL 46

* Amendement 46-1 (Zoetermeer, Amsterdam-Oost, Amsterdam-Bos en Lommer en Zwolle)

Voorstel: schrappen van artikel 46.

Toelichting Zoetermeer: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Amsterdam-Oost: zie bij amendement 1-5.

Toelichting Amsterdam-Bos en Lommer: zie bij amendement 30.2-1.

Preadvies A: negatief (categorie 3).

Motivering: het zou moeten gaan om de gehele tekst van het artikel, behalve de eerste volzin; die moet blijven staan. Zie overigens amendement 46-2.

Preadvies B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 46-2 (Den Haag en Heumen)

Voorstel: van artikel 46 blijft de eerste zin staan; de rest van het artikel vervalt.

Toelichting Heumen: zie bij art. 1-1.

Preadvis A: positief (categorie 3).
Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).
Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

* **Amendement 46-3 (Heerenveen)**
Voorstel: schrappen van artikel 46 de tekst vanaf „voorwaarden”.

Toelichting: als algemene regel geldt artikel 1. Congresgangers zijn best in staat naar dit algemene uitgangspunt, dat in Groen Links breed wordt ondersteund, te handelen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van alleen de tekst vanaf „voorwaarden” is onvoldoende. Het zou moeten gaan om de gehele tekst van het artikel, behalve de eerste volzin. Zie overigens amendement 46-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het alleen maar schrappen van de tekst vanaf „voorwaarden” een onbegrijpelijke resterende tekst staan.

Overigens is dit artikel niet alleen op het congres van toepassing, maar ook bij andere kandidatenlijsten.

* **Amendement 46-4 (Voorne en Deventer e.o.)**

Voorstel: schrappen in artikel 46 van het gestelde sub a en b.

Toelichting Voorne: zie bij amendement 7.1.1.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van alleen het sub a en b gestelde is onvoldoende. Het zou moeten gaan om de gehele tekst van het artikel, behalve de eerste volzin. Zie overigens amendement 46-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het alleen maar schrappen van het sub a en b gestelde een onbegrijpelijke resterende tekst staan.

* **Amendement 46-5 (Rotterdam)**

Voorstel: van artikel 46 vervallen de zinnen „Indien ... artikel 30, lid 2”

Toelichting: het grootste deel van elke lijst (de onverkiesbare staart) heeft vooral de functie van aanbevelingscomité waarin we laten zien welke mensen met enige bekendheid in verschillende kringen zich achter Groen Links scharen. Dat comité kan nooit groot genoeg zijn! Daarom voorkomen dat de lijst onnodig kort wordt door een bepaling die verhindert dat we het maximale aantal door de Kieswet toegestane kandidaten stellen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 46-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

* **Amendement 46-6 (Amsterdam-Rivierbuurt)**

Voorstel: artikel 46 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het sub b gestelde wordt toegevoegd: „Indien er geen migranten meer beschikbaar zijn als kandidaten worden hun plaatsen door anderen ingenomen.”

2. De twee zinnen „Indien aan ... in artikel 30 lid 2.” worden vervangen door: „Indien er geen vrouwelijke kandidaten meer beschikbaar zijn worden de volgende plaatsen door mannen ingenomen.”

Toelichting: zie bij amendementen 1.1-8 en 1.2-3. Het is tevens ongewenst met oningevulde plaatsen te werken.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 46-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

* **Amendement 46-7 (Hellendoorn-Holten-Rijssen)**

Voorstel: artikel 46 wordt als volgt gewijzigd:

- de eerste en de laatste zin handhaven; de rest vervangen door: „Na elke stemming wordt aan de hand van artikel 1 vastgesteld welke kandidaten bij de volgende stemming herkiesbaar zijn. Indien niet meer aan artikel 1 voldaan kan worden en wel voldaan is aan artikel 30, worden de resterende plaatsen op de kandidatenlijst

zonder verdere voorwaarden ingevuld.”

Toelichting: dit is een werkbare procedure; plaatsen niet invullen is wel het slechtste wat je kan doen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendementen 1-6 en 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

ARTIKEL 47

Amendement 47-1 (Groningen-stad)

Voorstel: schrappen van artikel 47.

Toelichting: het is wat merkwaardig dat parlementariërs kunnen worden gekozen met één-derde aanhang en leden van besturen en partijorganen ten minste de helft van de stemmen moeten halen. Zie ook bij amendement 48-1.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: door een lagere eis te stellen voor plaatsing in de „staart” van de kandidatenlijsten voor verkiezingen, is meer kans op het maximaal opvullen van die kandidatenlijst.

Voor besturen en andere partijorganen gelden nu eenmaal andere wenselijkheden. Het gaat daar niet om lijstduwers die zich als „opvulmateriaal” willen laten plaatsen, maar om kandidaten die concreet zitting gaan nemen in het desbetreffende bestuur of orgaan.

Amendement 47-2 (Rotterdam)

Voorstel: schrappen van artikel 47 de slotzin.

Toelichting: zie bij amendement 46-5.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zelfs voor het „aanbevelingscomité”, zoals Rotterdam de mensen op de „staart van de kandidatenlijst” noemt, moet toch een minimale steun in de ledenvergadering aanwezig zijn. De voorgestelde minimumgrens van 33% kan toch niet lager gesteld worden!

ARTIKEL 48

Amendement 48-1 (Groningen-stad)

Voorstel: van artikel 48 komt de slotzin te luiden: „Als ten gevolge van deze bepaling niet alle plaatsen kunnen worden vervuld, vindt herstemming plaats over de (nog) niet gekozen kandidaten, waarbij zo nodig de kandidaat(en) waarop het geringste aantal stemmen werd uitgebracht, niet in de stemmen word(t)en betrokken.”

Toelichting: het ter vergadering maar oningevuld laten van de lijst of vacante plaatsen in een bestuur is ongewenst, in zo'n geval is het beter - en ook soms langdradiger - te herstemmen. Dit amendement geeft een uitweg uit de situatie waarin de stemmen verdeeld blijven over meerdere kandidaten zonder dat ieder afzonderlijk een meerderheid verwerft, door de kandidaten met de geringste aanhang één voor één buiten de stemming te laten.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het is niet wenselijk om dit voor te schrijven. De desbetreffende vergadering zou als zij dat wil aldus kunnen handelen, maar anders is het toch beter de uitweg van artikel 33 te volgen.

ARTIKEL 49

Amendement 49-2 (Den Haag)

Voorstel: schrappen van artikel 49 de tekst vanaf „lot.”

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendementen 1-6 en 30-1.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

ARTIKEL 50

Geen amendementen.

ARTIKEL 51

Amendement 51-1 (Groningen-stad)

Voorstel: artikel 51 komt te luiden: „1. Ter voorbereiding van het verkiezingscongres geldt het volgende tijdschema:

a. Het partijbestuur zorgt ervoor dat uiterlijk zes maanden voor het congres in het ledenblad een oproep tot kandidaatstelling verschijnt.

b. Tot uiterlijk vijf maanden voor het congres kunnen de in artikel 27 genoemde organen en personen schriftelijk en ondertekend namen van kandidaten indienen bij het partijbestuur.

c. Tot uiterlijk vier maanden voor het congres hebben de gestelde kandida-

ten gelegenheid bij het partijbestuur een bereidverklaring overeenkomstig artikel 41 lid 1 in te dienen. Een kandidaat die niet reageert of de genoemde termijn overschrijdt wordt geacht niet te hebben bewilligd.

d. Uiterlijk een maand voor het congres worden de gegevens van de kandidaten in de congreskrant gepubliceerd.

2. Het partijbestuur kan de Groen Linkse Raad uiterlijk zeven maanden voor het verkiezingscongres een voorstel doen tot het benoemen van een kandidatencommissie overeenkomstig artikel 40, die in plaats van het partijbestuur belast wordt met de bewaking van de in lid 1 genoemde procedure. De kandidatencommissie draagt zorg voor publicatie van de haar gegeven opdracht in het ledenblad uiterlijk zes maanden voor het verkiezingscongres.”

Toelichting: zie bij amendement 40-1.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendementen 40-1 en 41-1. De voorstellen van Groningen-stad met betrekking tot artikelen 40 en 41 worden door ons afgewezen, hetgeen dus ook geldt voor de daaruit voortvloeiende wijzigingen van artikel 51.

Amendement 51-2 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 51 wordt gewijzigd als volgt:

- alle genoemde termijnen worden verlengd met één maand;

- van het sub 5 gestelde vervallen de woorden „in de congreskrant”.

Toelichting: deze langere termijn is nodig voor de verkiezing van de lijsttrekker bij referendum. De publicatie zal dan ook los van de congreskrant geschieden. Zie de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”. Zie ook amendement 52.2-1.

Preadvis: positief (categorie 3).

Amendement 51-3 (Nijmegen)

Voorstel: in het sub 5 van artikel 51 gestelde wordt „een maand” vervangen door „twee maanden”.

Toelichting: om de afdelingen de gelegenheid te geven de kandidaten beter te beoordelen. Blijven er nog twee volle maanden over voor de kandidatencommissie om haar beoordelingen af te ronden. Mensen die vinden dat op kandidaatstelling een verkeerd advies is gevolgd kunnen dan nog proberen hun kandidaatstelling (naar leden en afdelingen toe) harder te maken.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het is een misverstand om te denken dat de „drie maanden” tussen inlevering van het bereidverklaringsformulier (artikel 51 sub 4) en publicatie van de gegevens en het advies in de congreskrant (artikel 51 sub 5) alleen maar gebruikt worden voor „afrondding van de beoordeling door de kandidatencommissie”.

Die tijd is héél hard nodig voor andere: gesprekken met kandidaten, het zoeken van aanvullende kandidaten als er te weinig zijn opgegeven c.q. hebben bewilligd, het drukgereed maken van de te publiceren gegevens, het opstellen van de adviezen, het terugkoppelen van de adviezen met de desbetreffende kandidaten, het drukken van de congreskrant, enz. Overigens volgt uit amendement 51-2 toch nog enig soelaas voor Nijmegen: voor wat betreft de kandidaten voor de Tweede Kamer wordt de termijn verlengd.

Amendement 51-4 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: van het sub 6 gestelde van artikel 51 vervallen de woorden „en het advies van de kandidatencommissie”.

Toelichting: zie bij amendement 40.1-1.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 40.1-1. Er is alle aanleiding is om wel een advies voor het congres te doen publiceren.

ARTIKEL 52

Amendement 52.1-1 (Rotterdam)

Voorstel: in lid 1 van artikel 52 wordt „Op voorstel van het partijbestuur bepaalt het congres” vervangen door „Het congres bepaalt”.

Toelichting: ook het partijbestuur mag best een voorstel doen, maar dat moet dan wel door afdelingen geamendeerd kunnen worden. Overigens ligt het voor de hand om altijd het wettelijk vastgestelde maximum aantal kandidaten ter nemen, dus 30 per kieskring.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dat afdelingen mogen amenderen op voorstellen van het partijbestuur aan het congres ligt reeds vast in artikel

11 van het ontwerp-huishoudelijk reglement. De vrees van Rotterdam dat zulks niet zou kunnen is nergens op gebaseerd. Voorts is de formulering in artikel 52 ook een opdracht aan het partijbestuur om het bedoelde voorstel aan het congres te doen (het partijbestuur mag dat niet alleen, maar moet zelfs!). De tekst van Rotterdam is daarin zeer onduidelijk, en moet daarom worden afgewezen. Voorts ligt het inderdaad voor de hand de kandidatenlijsten maximaal op te vullen. Dat deel van de toelichting slaat echter niet op dit amendement. Zie voorts bij amendement 52.1-2.

Amendement 52.1-2 (Rotterdam)

Voorstel: het sub a in lid 1 van artikel 52 komt te luiden: „of en hoe wordt afgeweken van het maximum aantal kandidaten dat de Kieswet voorschrijft.” Toelichting: wij zien weinig reden om af te wijken van het aantal van 30 per kieskring dat de Kieswet toestaat, want we hebben uit propagandistisch oogpunt belang bij een zo lang mogelijke lijst (groot aanbevelingscomité). In uitzonderlijke gevallen willen we een afwijking niet geheel uitsluiten, maar daaraan moet steeds de vraag voorafgaan of afwijking nu echt nodig is.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zowel de wens van Rotterdam om de lijst in principe op te vullen tot het maximum, alsook de mogelijkheid om daarvan eventueel af te wijken, liggen beide besloten in de ontwerp-tekst van deze bepaling. Het amendement van Rotterdam voegt daaraan weinig toe en doet daaraan ook niets af. In alle gevallen zal het congres een gemotiveerd voorstel voorgelegd krijgen, en zal het daarover een besluit nemen. Wij zien geen aanleiding om de tekst van Rotterdam te ondersteunen.

Amendement 52.2-1 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 52 wordt gewijzigd als volgt:

- nieuwe leden 2 tot en met 4 worden ingevoegd, luidende:

„2. De verkiezing van de lijsttrekker geschiedt bij besluitvormend referendum. De kandidatencommissie treedt daarbij op in plaats van de in artikel 21 genoemde commissie. Artikel 22 is van gelijke toepassing.

3. De uitkomst van het referendum wordt geacht een voor de partij geldend besluit te zijn, mits ten minste de helft van de leden heeft deelgenomen aan de verkiezing. Diegene is gekozen tot lijsttrekker op wie het meeste aantal geldige stemmen doch ten minste één derde van het totaal aantal uitgebrachte geldige stemmen is uitgebracht.

4. Indien er geen geldige uitslag is bereikt, geschiedt de verkiezing van de lijsttrekker door het congres, voorafgaande aan de verkiezing van de overige kopplaatsen. Hierbij is artikel 45 van toepassing.”

- huidig lid 2 wordt genummerd lid 5 en komt te luiden:

„5. De verkiezing van de overige kopplaatsen geschiedt door het congres. Hierbij wordt per plaats gestemd.”

- huidig lid 3 wordt genummerd lid 6.

Toelichting: zie de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Preadvis: positief (categorie 3).

ARTIKEL 53

Geen amendementen.

ARTIKEL 54

Amendement 54-1 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 54 wordt gewijzigd als volgt:

- de huidige ontwerp-tekst wordt genummerd tot lid 1;

- een nieuw lid 2 wordt toegevoegd, luidende: „Bij de toepassing van artikel 51 worden alle daar genoemde termijnen met één maand verminderd.”

Toelichting: zie bij amendementen 51-2 en 52.2-1.

Voor de verkiezing van de lijsttrekker voor de Tweede Kamer-verkiezingen per referendum, moesten alle termijnen in de ontwerp-tekst artikel 51 met één maand verlengd worden. Die extra maand moet er voor de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer-verkiezingen weer af.

Preadvis: positief (categorie 3).

ARTIKEL 55

Amendement 55-1 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 55 komt te luiden: „Het congres bepaalt of en hoe wordt afgeweken van het maximum aantal kandidaten dat de Kieswet voorschrijft.”

Toelichting: zie bij amendementen 52.1-1 en 52.1-2.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: geen verbetering. Zie bij 52.1-1 en 52.1-2.

ARTIKEL 56 EN 57

Geen amendementen.

ARTIKEL 58

Amendement 58-1 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 58 komt te luiden: „De leden van Provinciale Staten brengen hun stem uit op de eerste kandidaat van de ingediende lijst, tenzij het partijbestuur in verband met afspraken met andere partijen over overdracht van stemmen anders beslist.”

Toelichting: zelfde strekking als het partijbestuursvoorstel, maar minder misverstanden mogelijk. (Zie praktijk uit de jongste verkiezing, waarbij bijna een van de door het congres gestelde kopkandidaten niet was gekozen.) In principe moet niemand van het congresbesluit kunnen afwijken, dus ook niet het partijbestuur of een Statenlid. Die zijn allen niet meer dan uitvoerders van het congresbesluit, ook als zijzelf een andere voorkeur hebben. Toch moet er een afwijkingmogelijkheid voor het partijbestuur zijn, maar dan uitsluitend gericht op eventuele overdracht van stemoverschotten naar verwante andere partijen.

Preadvies: positief (categorie 2).

Motivering: deze bepaling is duidelijker dan de oorspronkelijke tekst.

Overigens is het partijbestuur het niet geheel eens met de toelichting van Rotterdam. Een stemadvies om op een niet-verwante partij te stemmen moet namelijk niet worden uitgesloten. Dat kan wel eens noodzakelijk zijn om een restzetel voor een wel verwante andere partij binnen te halen. (Zo kregen in 1981 vier PvdA-Statenleden van hun partijorganisatie opdracht om op kandidaten van het CDA te stemmen, ten gevolge waarvan de eerste beschikbare restzetel niet aan het CDA toeviel maar aan D66!) Overigens sluit de tekst van Rotterdam zodanige overdracht ook niet uit, maar de toelichting kennelijk wel.

Amendement 58-2 (Wormerzand en Zaanstad)

Voorstel: artikel 58 komt te luiden: „De leden van de Provinciale Staten zullen zich verbinden aan de lijst die door het congres is ingevuld.”

Toelichting: de leden van PS zijn aan het hoogste orgaan verantwoording verschuldigd en dat is het congres. Die instantie bepaalt ook de lijst en de politieke lijn.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: geen verbetering. Voorstel wordt afgewezen ten gunste van amendement 58-1.

ARTIKEL 59

Amendement 59-1 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 59 wordt gewijzigd als volgt:

- de huidige ontwerp-tekst wordt genummerd tot lid 1;
- een nieuw lid 2 wordt toegevoegd, luidende: „Bij de toepassing van artikel 51 worden alle daar genoemde termijnen met één maand vermindert.”

Toelichting: zie bij amendementen 51-2 en 52.2-1.

Voor de verkiezing van de lijsttrekker voor de Tweede Kamer-verkiezingen per referendum, moesten alle termijnen in de ontwerp-tekst artikel 51 met één maand verlengd worden. Die extra maand moet er voor de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen weer af.

Preadvies: positief (categorie 3).

ARTIKEL 60

Amendement 60-1 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 60 komt te luiden: „Het congres bepaalt of en hoe wordt afgeweken van het maximum aantal kandidaten dat de Kieswet voorschrijft.”

Toelichting: zie bij amendementen 52.1-1 en 52.1-2.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: geen verbetering. Zie bij 52.1-1 en 52.1-2.

ARTIKEL 61 EN 62

Geen amendementen.

ARTIKEL 63

Amendement 63-1 (Zuid-Holland)

Voorstel: schrappen van artikel 63 het gestelde sub 1 t/m 3.

Toelichting: het lijkt ons voldoende te benadrukken dat de kandidaatstelling een democratisch geheel moet zijn en dat de ledenvergadering het laatste woord dient te hebben. Provinciale afdelingen zijn mans genoeg om hun kandidaatstellingsprocedure zelf in te vullen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het lijkt ons volstrekt overbodig om te benadrukken dat de kandidaatstelling een democratisch geheel moet zijn en dat de ledenvergadering het laatste woord dient te hebben. Als provinciale afdelingen dat niet uit zichzelf weten, zijn ze geen knip voor de neus waard. Waaraan wél allerwege (niet in Zuid-Holland natuurlijk, want die zijn „mans” genoeg) behoefte bestaat, is een helder tijdschema zodat bestuurders en leden weten wat en wanneer ze iets moeten doen.

Bovendien wordt dit geregeld opdat in situaties dat er problemen over de procedures zijn, op het huishoudelijk reglement kan worden teruggevallen.

Amendement 63-2 (Amsterdam-Noord)

Voorstel: van het sub 4 gestelde in artikel 63 vervallen de woorden „eventueel aangevuld met een advies van het provinciaal bestuur.”

Toelichting: ook een provinciaal of ander bestuur dient zich te onthouden van inhoudelijk commentaar op kandidaten.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: Amsterdam-Noord sluit hiermee aan bij enkele eerdere amendementen, gericht op het onmogelijk maken van adviezen over kandidaten. Wij vinden de mogelijkheid daartoe wel zinvol. In dit geval kan het provinciaal bestuur zelf, al of niet na overleg met de provinciale vergadering, kiezen om wel of niet met zo'n advies te komen. Dat willen wij niet veranderen.

ARTIKEL 64

Amendement 64-1 (Zuid-Holland)

Voorstel: schrappen van artikel 64.

Toelichting: geen overbodige regulering, want provinciale afdelingen zijn mans genoeg hun kandidaatstellingsprocedure zelf in te vullen. (Zuid-Holland heeft al een eigen reglement.)

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: dit is geen overbodige regulering, maar een zinvolle aanduiding waartoe de provinciale ledenvergadering bevoegd is, in onderscheid met het provinciaal bestuur. Ook hier geldt: dit wordt ook geregeld opdat in situaties dat er problemen over de procedures zijn, op het huishoudelijk reglement kan worden teruggevallen.

(Overigens dienen - krachtens artikel 38 van de statuten - reglementen van afdelingen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het partijbestuur.)

Amendement 64-1-1 (Rotterdam)

Voorstel: lid 1 van artikel 64 komt te luiden: „De provinciale ledenvergadering bepaalt of en hoe wordt afgeweken van het maximum aantal kandidaten dat de Kieswet voorschrijft.”

Toelichting: zie bij amendementen 52.1-1 en 52.1-2.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: geen verbetering. Zie bij 52.1-1 en 52.1-2.

ARTIKEL 65 EN 66

Geen amendementen.

ARTIKEL 67

Amendement 67-1-1 (Rotterdam)

Voorstel: lid 1 van artikel 67 komt te luiden: „De afdelingsledenvergadering bepaalt of en hoe wordt afgeweken van het maximum aantal kandidaten dat de Kieswet voorschrijft.”

Toelichting: zie bij amendementen 52.1-1 en 52.1-2.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: geen verbetering. Zie bij 52.1-1 en 52.1-2.

ARTIKEL 68 TIM 73

Geen amendementen.

ARTIKEL 74

Amendement 74-1 (Hilversum)

Voorstel: schrappen van artikel 74.

Toelichting: wij hechten aan zoveel mogelijk autonomie voor de afdelingen. De afdelingen zijn uitstekend in staat hun organisatie te regelen. Groen Links moet

een beweging zijn, geen bureaucratische partij.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: wij hechten evenzeer aan zoveel mogelijk autonomie voor de afdelingen. Artikel 74 vormt daarvoor geen enkele belemmering. En als een afdeling het anders zou willen organiseren dan in artikel 74 is bepaald, wordt Groen Links geen beweging maar een lachertje.

ARTIKEL 75

Amendement 75-1 (Hilversum)

Voorstel: schrappen van artikel 75.

Toelichting: zie bij amendement 74-1.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: wij hechten evenzeer aan zoveel mogelijk autonomie voor de afdelingen. Dit wordt op onze inziens goede gronden zo vastgelegd om de leden duidelijkheid te verschaffen over waar ze op mogen rekenen. En voor situaties waarin er problemen over de procedures zijn, zodat dan op het huishoudelijk reglement kan worden teruggevallen.

Amendement 75.1-1 (Groningen-stad)

Voorstel: in lid 1 van artikel 75 wordt „ten minste tweemaal” vervangen door „ten minste vier maal”.

Toelichting: de afdelingen zijn de kernen waaruit de partij is opgebouwd. In grotere afdelingen wordt vaak al frequenter bijeen gekomen, maar ook voor kleinere afdelingen geldt dat afdelingsbesturen ook reglementair mogen worden aangespoord de leden vaker dan twee keer bij elkaar te roepen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de tekst van Groningen-stad is geen aansporing om vaker bij elkaar te laten komen, maar een verplichting. En dat lijkt ons overbodig.

De aansporing om vaker dan twee keer bij elkaar te laten komen valt te lezen in de woorden „ten minste”, en volgt bovendien uit de lokale omstandigheden en gebruiken.

Amendement 75.2-1 (Amsterdam-Rivierbuurt)

Voorstel: schrappen van lid 2 van artikel 75.

Toelichting: dat maakt de ALV zelf wel uit. Regelgeving is goed met het oog op geschillen; het moet echter wel binnen de perken blijven.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: wij zijn het eens met: regelgeving is goed met het oog op geschillen; het moet echter wel binnen de perken blijven. Ontwerp-lid 2 van artikel 75 blijft binnen de perken. Dit soort bepalingen dient ook om aan de leden duidelijkheid te verschaffen over waar ze op mogen rekenen.

ARTIKEL 76

Amendement 76-1 (Hilversum)

Voorstel: schrappen van artikel 76.

Toelichting: zie bij amendement 74-1.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: natuurlijk autonomie. Maar die moet niet zo ver gaan dat wat in artikel 76 wordt voorgeschreven, niet zou worden uitgevoerd. Daarom handhaven.

Amendement 76-2 (Utrecht-stad)

Voorstel: het sub 2 in artikel 76 gestelde wordt vervangen door:

„2. stelt de ALV de begroting van het komende boekjaar vast; 2bis. stelt de ALV, mede aan de hand van een schriftelijk verslag van de kascontrole-commissie, de jaarrekening van het voorgaande boekjaar van de afdeling vast;”

Toelichting: zoals de oude tekst luidde wordt er een onverbreekelijk tijdsverband gelegd tussen jaarrekening en begroting; iedere penningmeester echter zou moeten weten dat hier over het algemeen een halfjaar tussen zit (zie artikel 79 sub 3).

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: een onverbreekelijk tijdsverband is niet bedoeld, en valt volgens ons ook niet in de ontwerp-tekst te lezen. Desalniettemin kunnen wij ons vinden in het amendement.

ARTIKEL 77

Amendement 77-1 (Hilversum; Amsterdam-Rivierbuurt en Hellendoorn-Holten-Rijssen)

Voorstel: schrappen van artikel 77.

Toelichting Hilversum: zie bij amendement 74-1.

Toelichting Amsterdam-Rivierbuurt: zie bij amendement 75.2-1.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: overbodig artikel.

Preadvies: positief (categorie 2).

Motivering: de instelling van een werk-

groep raadsponeel is een vrije optie, waartoe de afdelingsledenvergadering (autonoom!) wel of niet kan besluiten. Een bepaling in het huishoudelijk reglement hierover kan inderdaad achterwege blijven.

ARTIKEL 78

Amendement 78-1 (Midden-Betuwe en Rhenen)

Voorstel: artikel 78 wordt gewijzigd als volgt:

- in de tweede zin wordt „een jaar” vervangen door „vier jaar”;
- een nieuwe derde zin wordt toegevoegd, luidende: „Zolang de afdeling geen vijftien leden telt, mag ze slechts één afgevaardigde naar het congres afvaardigen.”

Toelichting: een startperiode van vier jaar garandeert dat er in die periode verkiezingen plaatsvinden, een tijd waarin meestal leden gemaakt kunnen worden. Het is ons inziens belangrijker dat er in een dunbevolkte (conservatieve) streek een kleiner actieve cel opereert dan dat er vijftien passieve leden wonen...

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de termijn van één jaar is overeenkomstig het structuurbesluit van het congres 1990. En het gaat er in deze bepaling om, dat er minstens 8 nieuwe leden worden gevonden binnen een jaar, want de eerste 7 zijn er al. En natuurlijk, als alle 15 leden passief zijn, is er ook geen sprake van een afdeling, want die zullen niet aan artikel 79 van het ontwerp-huishoudelijk reglement voldoen. Alles is beter dan alleen maar passieve leden hebben!

Overigens is de voorgestelde bepaling over „slechts één afgevaardigde” in strijd met de statuten (artikel 13).

ARTIKEL 79

Geen amendementen.

ARTIKEL 80

Amendement 80-1 (Rhenen en Midden-Betuwe)

Voorstel: aan artikel 80 wordt toegevoegd: „, na overleg met de betrokken leden”.

Toelichting: een op te heffen afdeling wil misschien niet alles geheel over naar één andere afdeling, maar over meer afdelingen worden verspreid.

Preadvies: positief (categorie 1).

Motivering: nuttige toevoeging.

ARTIKEL 81 TIM 83

Geen amendementen.

ARTIKEL 84

Amendement 84-1 (Wormerzand en Zaanstad)

Voorstel: artikel 84 wordt gewijzigd als volgt:

- de eerste zin komt te luiden: „Het hoogste orgaan van de provincie is de provinciale ledenvergadering (PLV), die wordt gevormd door de afgevaardigden van de afdelingen.”;
- een nieuwe derde zin wordt toegevoegd, luidende: „Voor de verkiezing van de afgevaardigden is de regeling van artikelen 4 t/m 9 van toepassing.”

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: het voorstel is in strijd met artikel 23 van de statuten.

ARTIKEL 85

Geen amendementen.

ARTIKEL 86

Amendement 86-1 (Nijmegen)

Voorstel: aan het sub 1 van artikel 86 gestelde wordt toegevoegd: „, voor zover ze door de provinciale ledenvergadering gekozen zijn”.

Toelichting: op dit moment zijn verschillende afgevaardigden in de Groen Linkse Raad gekozen door afdelingen of regio's. Het ligt voor de hand om de afvaardiging die door afdelingen en regio's gekozen zijn te laten beoordelen door die afdelingen of regio's. Waar de afvaardiging wel provinciaal tot stand is gekomen ligt het voor de hand om op provinciaal niveau te beoordelen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie de motivering bij amendement 28-1. Formeel gebeurt de verkiezing van leden van de Groen Linkse Raad nu eenmaal door de provinciale vergaderingen (statuten artikel 34 lid 1). De verantwoordelijkheid dient derhalve (zie lid 2 van artikel 34 van de statuten; vergelijk artikel 103 van het ontwerp-huishoudelijk reglement) in alle gevallen door de provinciale ledenvergadering te kunnen worden afgenomen.

In de praktijk vinden ook veranderingen door regio's en steden plaats, op basis van artikel 96 van het ontwerp-huishoudelijk reglement. De leden die die verkiezingen houden kunnen ook terugvallen op artikel 103 van het ontwerp-huishoudelijk reglement. De door deze steden en regio's gekozen afgevaardigden hebben dus (formeel) twee organen waaraan zij verantwoordelijkheid verschuldigd zijn. In de praktijk zal dat allemaal wel meevallen. De toevoeging die Nijmegen hier voorstelt is dan ook overbodig.

Amendement 86-2 (Nijmegen)

Voorstel: aan het sub 5 van artikel 86 gestelde wordt toegevoegd: „, wanneer en voor zover deze niet al door afdelingen of regio's gekozen zijn”.

Toelichting: wanneer afdelingen en regio's de verkiezing van afgevaardigden al zelf ter hand hebben genomen (en dat is op dit moment gelukkig al vaak het geval) dan ligt het ook voor de hand de afdelingen en regio's die het betreft zorg te laten dragen voor de opvolging voor de leeggekomen raadszetel. Daar waar dat nog niet het geval is kan dat op provinciaal niveau gebeuren.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 86-1. Ook hier ligt de praktische oplossing, aangedragen door Nijmegen, volstrekt voor de hand. De formele regel van artikel 34 van de statuten maakt volledige reglementaire uitwerking echter niet mogelijk. Maar aan de hand van artikel 96 kunnen „steden en regio's" natuurlijk de gemaakte provinciale afspraken ook bij vacatures uitvoeren. De toevoeging die Nijmegen hier voorstelt is dan ook overbodig. Overigens zal, bij aanvaarding van het amendement, het woord „afdelingen" gewijzigd moeten worden in „steden”, om de toepassing van artikel 34 van de statuten wat te omzeilen (zoals artikel 96 van het ontwerp-huishoudelijk reglement aangeeft).

ARTIKEL 87

Geen amendementen.

ARTIKEL 88

Amendement 88-1 (Zuid-Holland, Amsterdam-Rivierenbuurt, Hellendoorn-Holten-Rijssen)

Voorstel: schrappen van artikel 88.

Toelichting Zuid-Holland: het is een ons inziens overbodige bepaling.

Toelichting Amsterdam-Rivierenbuurt: zie bij amendement 75.2-1.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: overbodig artikel.

Preadvis: positief (categorie 1).

Motivering: de instelling van een werkgroep Statenpolitiek is een vrije optie, waartoe de provinciale ledenvergadering wel of niet toe kan besluiten. Een bepaling in het huishoudelijk reglement hierover kan inderdaad achterwege blijven.

ARTIKEL 89

Amendement 89-1 (Den Haag)

Voorstel: in het sub 3 gestelde van artikel 89 worden na „congres" ingevoegd de woorden „, en van de Groen Linkse Raad”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het amendement richt zich op toevoeging van „het uitvoeren van besluiten van de Groen Linkse Raad” aan de taken van het partijbestuur.

Zeker geldt de Groen Linkse Raad als een belangrijk orgaan, o.a. waar het de controle op het partijbestuur en de bespreking/beoordeling van belangrijke inhoudelijke thema's betreft. En uiteraard zal het partijbestuur zich aan uitspraken van de Groen Linkse Raad veel gelegen laten liggen. Maar dat wil niet zeggen dat de Groen Linkse Raad aan het partijbestuur ook bindende opdrachten kan geven. Dat behoort niet tot de bevoegdheid van de Groen Linkse Raad. Hierom moet het amendement worden afgewezen.

Amendement 89-2 (Den Haag)

Voorstel: aan het sub 4 gestelde van artikel 89 worden toegevoegd de woorden „, en van de besluiten van de Groen Linkse Raad”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het amendement moet worden afgewezen. Zie bij amendement 89-1.

ARTIKEL 90

Amendement 90-1 (partijbestuur)

Voorstel: artikel 90 komt te luiden: „Het partijbestuur bestaat uit 15 leden.”

Toelichting: zie de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Preadvis: positief (categorie 3).

Amendement 90-2 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 90 komt te luiden: „Het partijbestuur bestaat uit 21 leden, met de mogelijkheid tot afwijking van 6 naar boven of beneden; het aantal wordt vastgesteld door het congres.”

Toelichting: in deze variant (onze tweede keuze; zie amendement 90-3) wordt voorkomen dat we een te klein partijbestuur als regel gaan beschouwen maar wordt het voor crisissituaties niet geheel uitgesloten, terwijl anderzijds het uitdijen tot een zeer groot orgaan aan banden wordt gelegd. Daarmee hopen we het partijbestuur tegemoet te komen.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: Het partijbestuur wijst een omvang van 21 à 27 leden af, omdat het bestuur daarmee onwerkbaar groot wordt. Bovendien zal in de praktijk blijken dat bij een dergelijke bestuursomvang het Dagelijks Bestuur een zwaardere functie krijgt, waardoor een extra bestuurslaag ontstaat. Dat betekent dat wat Rotterdam voor ogen staat, praktisch leidt tot een „drie lagen-structuur” (Dagelijks Bestuur, partijbestuur en Groen Linkse Raad), hetgeen ongewenst is. Zie overigens amendement 90-1 en de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Amendement 90-3 (Rotterdam)

Voorstel: artikel 90 komt te luiden: „Het partijbestuur bestaat uit ten minste 21 leden; het aantal wordt vastgesteld door het congres.”

Toelichting: zo wordt voorkomen dat het partijbestuur onwerkbaar klein wordt, een tekort aan daadkracht vertoont of onvoldoende representatief is voor alle geleidingen en stromingen binnen de partij. Overigens heeft het oprichtingscongres al een voorkeur uitgesproken voor 21 leden.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: het partijbestuur wijst een omvang van 21 leden af, omdat het bestuur daarmee onwerkbaar groot wordt. Zie overigens amendement 90-1 en de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”.

Amendement 90-4 (Groningen-stad)

Voorstel: artikel 90 komt te luiden: „Het partijbestuur bestaat uit 21 leden van wie 11 in functie gekozen.”

Toelichting: zie discussie en besluitvorming vorig congres.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: Het partijbestuur wijst een omvang van 21 leden af, omdat het bestuur daarmee onwerkbaar groot wordt. Zie overigens amendement 90-1 en de paragraaf „Nieuwe uitgangspunten”. Het aantal in functie te kiezen partijbestuursleden moet, behoudens de vijf DB-functies volgens ontwerp-artikel 91, niet in het huishoudelijk reglement worden vastgenageld. Zie ook artikel 92 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

ARTIKEL 91

Amendement 91-1 (Voorne)

Voorstel: aan artikel 91 worden toegevoegd:

- „- secretaris buitenland;
- secretaris sociaal-economische vraagstukken;
- secretaris minderhedenbeleid;
- secretaris lokaal bestuur;
- secretaris partij-organisatie”.

Toelichting: ons komt het logisch voor dat het congres vooraf weet wie met welke bestuurspunten zich gaat bezighouden met de onderscheidene beleidsterreinen. Een functionaris wordt immers ook in het partijbestuur gekozen vanwege haar of zijn specifieke deskundigheid. Bij vijftien leden blijft er in ons voorstel (zie ook amendement 92-1) ruimte voor vier zogenaamde „algemene leden” in het partijbestuur.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het voorstel van Voorne betekent dat het dagelijks bestuur wordt uitgebreid van 5 naar 10 leden. Voor het dagelijks bestuur is dat onwerkbaar. Zo'n omvangrijk dagelijks bestuur staat bovendien niet in verhouding tot een partijbestuur van 15 leden.

ARTIKEL 92

Amendement 92-1 (Voorne)

Voorstel: in artikel 92 wordt geschrapt de tekst vanaf „, verdere taakverdeling” t/m „, partijopbouw”.

Toelichting: zie bij amendement 91-1.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 91-1.

Amendement 92-2 (Deventer e.o.)

Voorstel: in artikel 92 wordt „buitenland, vrede, EG” gewijzigd in „buitenland, EG, vredesvraagstukken”.

Toelichting: naar onze mening vormen vredesvraagstukken een voor Groen Links dermate belangrijk aandachtsgebied dat daarvoor een aparte secretaris door het partijbestuur moet worden benoemd.

Preadvis: positief (categorie 1).

Motivering: redactionele verbetering. Overigens zijn wij het niet eens met de toelichting voor wat betreft benoeming van een aparte secretaris. De exacte taakverdeling wordt in onderling overleg door het partijbestuur bepaald (zie de aanhef van artikel 92).

Amendement 92-3 (Maastricht)

Voorstel: in artikel 92 wordt „, sociaal-economische vraagstukken,” gewijzigd in: „, economische vraagstukken;”

- sociale vraagstukken;”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: overbodige detaillering. De ontwerp-tekst geeft de aandachtsgebieden globaal aan. De gewenste splitsing wordt niet uitgesloten, maar moet niet worden voorgeschreven.

ARTIKEL 93

Amendement 93-1 (Nijmegen)

Voorstel: aan artikel 93 wordt toegevoegd: „, minimaal 10% van de afdelingen van Groen Links”.

Toelichting: vergroot de betrokkenheid van afdelingen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: in de in het ontwerp-artikel genoemde mogelijkheden dat de Groen Linkse Raad o.a. bijeenkomt als het raadsbestuur, het partijbestuur, minimaal 3 provinciale vergaderingen of minimaal 10% Groen Linkse Raadsleden dat willen, is voldoende waarborg gegeven dat, als 10% van de afdelingen dat zou wensen, de Groen Linkse Raad inderdaad bijeen komt.

Betwijfeld wordt of de betrokkenheid van afdelingen vergroot kan worden als 10% van hen rechtstreeks kan noodzaken tot een bijeenkomst van de Groen Linkse Raad. Meer betrokkenheid zal wel kunnen volgen uit de wijze waarop de Groen Linkse Raad onderwerpen behandelt en zich overigens presenteert.

ARTIKEL 94

*** Amendement 94-1 (Voorne)**

Voorstel: schrappen van artikel 94.

Toelichting: zie bij amendement 7.1-1.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van artikel 94 laat ook de regelingen m.b.t. de verkiezing, de omvang en de taak van het raadsbestuur vervallen. Zie overigens amendement 94-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het schrappen van artikel 94 ook de regelingen m.b.t. de verkiezing, de omvang en de taak van het raadsbestuur vervallen.

Amendement 94-2 (Zoetermeer, Den Haag, Hellendoorn-Holten-Rijssen en Deventer e.o.)

Voorstel: schrappen in artikel 94 van de zin „, Het bestaat voor ten minste de helft uit vrouwen.”

Toelichting Zoetermeer: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: dit wordt geregeld in de geamendeerde artikelen 30 en 46.

Preadvis A: Positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 94-3 (Den Haag)**

Voorstel: de derde zin van artikel 94 komt te luiden: „, Er wordt gestreefd naar een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen bij de samenstelling van het raadsbestuur.”

Toelichting: consequentie van amendementen op artikelen 7 en 30. Makkelijker is trouwens om één duidelijke begripsbepaling op te nemen met de „, Er wordt gestreefd naar ...”-tekst en hier telkens naar te verwijzen.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 94-2. Overigens is het overbodig om telkens naar artikel 1 te verwijzen, zoals Den Haag in de toelichting suggereert.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 94-4 (Amsterdam-Rivierenbuurt)**

Voorstel: aan de derde zin van artikel 94 wordt toegevoegd „, voor zover beschikbaar”.

Toelichting: zie bij amendementen 1.1-8 en 1.2-3.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met de nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 94-2.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

ARTIKEL 95

Amendement 95-1 (Voorne)

Voorstel: schrappen van artikel 95.

Toelichting: zie bij amendement 7.1-1.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: het schrappen van artikel 95 laat ook de regelingen m.b.t. de samenstelling, omvang en verdeling over de provincies vervallen. Zie overigens amendement 95-3.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd. Bovendien laat het schrappen van artikel 95 ook de regelingen m.b.t. de samenstelling, omvang en verdeling over de provincies vervallen.

Amendement 95-2 (Wageningen)

Voorstel: in artikel 95 worden de woorden „, Op 1 oktober van elk jaar” gewijzigd in „, Om de twee jaar op 1 oktober”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: bij een in opkomst zijnde nieuwe partij als Groen Links is het verstandig en jaarlijkse vaststelling te doen van het aantal partijleden en de daarmee verbonden omvang van de Groen Linkse Raad en van elke provinciale delegatie.

Zo is het ook besloten in het structuurbesluit van het congres 1990.

Amendement 95-3 (Zoetermeer, Utrecht-stad, Den Haag, Heumen, Hellendoorn-Holten-Rijssen, Deventer e.o., Zwolle, Zuid-Holland)

Voorstel: schrappen in artikel 95 van de zinnen vanaf „, Een provinciale delegatie bestaat”.

Toelichting Zoetermeer: zie bij amendement 1-1.

Toelichting Heumen: zie alle andere amendementen van Heumen.

Toelichting Hellendoorn-Holten-Rijssen: dit wordt geregeld in de geamendeerde artikelen 30 en 46.

Toelichting Zuid-Holland: het is een ons inziens overbodige bepaling, want provincies zullen handelen overeenkomstig artikel 1 van het huishoudelijk reglement.

Preadvis A: positief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendement 1-6.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

T.a.v. Zuid-Holland: artikel 95 bevat, wat betreft de participatie van migranten, een aanscherping van het algemene uitgangspunt in artikel 1 van het ontwerp-huishoudelijk reglement voor de samenstelling van de Groen Linkse Raad. Dus geenszins overbodig.

*** Amendement 95-4 (Groningen-stad)**

Voorstel: toevoegen aan artikel 95: „, Lid 2 van artikel 30 is van gelijke toepassing.”

Toelichting: de consequentie dat delegaties niet volledig kunnen worden samengesteld gaat ons te ver. Wel moet er een uiterste inspanning worden gedaan.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. Zie bij amendement 95-3.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 95-5 (Amsterdam-Rivierenbuurt)**

Voorstel: in artikel 95 wordt telkens achter „, vrouwen”, „, migranten” en „, migrant” ingevoegd „, voor zover beschikbaar”.

Toelichting: zie bij amendementen 1.1-8 en 1.2-3.

Preadvis A: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. zie bij amendement 95-3.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

*** Amendement 95-6 (Den Haag)**

Voorstel: in artikel 95 worden de laatste

drie zinnen vervangen door: „Er wordt gestreefd naar een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, waaronder - indien mogelijk - één of meer migranten bij de samenstelling van een provinciale delegatie.”

Toelichting: zie bij amendement 94-3.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: stemt qua intentie overeen met nieuwe formulering van het partijbestuur. In één bepaling schrijven „streven naar” en „indien mogelijk” is echter wel een zeer sterke afzwakking. Zie overigens bij amendement 95-3.

Preadvis B: negatief (categorie 3).

Motivering: quoteringsuitspraak congres 1990 moet worden gevolgd.

Amendement 95-7 (Rotterdam)

Voorstel: aan artikel 95 wordt toegevoegd: „Iedere provincie heeft op elke twee leden in de Groen Linkse Raad recht op een plaatsvervanger.”

Toelichting: de nu bestaande mogelijkheid van plaatsvervangende leden van de Groen Linkse Raad handhaven. Van belang om voor iedere vergadering een voldoende opkomst te garanderen, de betrokkenheid bij het landelijk werk te bevorderen en provincies met een nog gering ledental in staat te stellen volwaardiger mee te doen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het systeem van plaatsvervangende leden is ontstaan, toen de Groen Linkse Raad nog door de verschillende „oude” partijen/groeperingen werd ingevuld. Nu Groen Links geen samenwerkingsverband meer is maar een volwassen partij, moet de Groen Linkse Raad ook een volwassen orgaan worden. Het lidmaatschap van de Groen Linkse Raad schept verplichtingen. Als raadslid ben je betrokken bij het landelijk werk en woon je dus de vergaderingen bij. Natuurlijk kun je een keertje ziek zijn. Een systeem van plaatsvervangers maakt het te gemakkelijk om weg te blijven, is niet bevorderlijk voor de betrokkenheid, volwaardige participatie en een deskundig oordeel, en kan er toe leiden dat wisselingen in de samenstelling herhaling van reeds gevoerde discussies opleveren.

ARTIKEL 96

Amendement 96-1 (Nijmegen)

Voorstel: artikel 96 komt te luiden: „De afgevaardigden in de Groen Linkse Raad worden gekozen voor een zittingsperiode van twee jaar. Waar mogelijk worden de afgevaardigden naar de Groen Linkse Raad gekozen in de afdelingen, of in nader te bepalen regio's. Daar waar afdelingen of regio's niet in staat zijn om de afvaardiging te regelen gebeurt dit op de provinciale vergadering. De provincies, regio's en afdelingen regelen de wijze van verkiezing verder in hun eigen reglementen, onverminderd de bepalingen in het huishoudelijk reglement omtrent de samenstelling van de Groen Linkse Raad.”

Toelichting: ons inziens is de partij het meest gediend met het opbouwen van sterke afdelingen. Afdelingen die dicht bij de leden staan en de leden een scala van mogelijkheden bieden om actief te zijn en niet al te ver van huis zelf met politiek en actie bezig te zijn. Of we het nu willen of niet, provincies vervullen die functie niet, of in ieder geval aanzienlijk minder. In de Groen Linkse Raad moet globaal een lijn uitgezet worden. Daarbij moet niet alleen de vraag zijn wat we bijvoorbeeld van de WAO-plannen van de regering vinden, maar ook: wat doen we er als Groen Links aan? Daarbij past een actief afdelingswerk en ons inziens komt dat het best tot stand als de afstand tussen de afdelingen en de Groen Linkse Raad zo klein mogelijk wordt gehouden. Vandaar dat we als Groen Links dan ook een duidelijk voorkeur moeten uitspreken voor afvaardiging vanuit afdelingen of regio's. Overigens is dit (gelukkig) al vaak de praktijk. Laten we daarom vooral de regels aanpassen aan die wenselijke praktijk.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: inderdaad zal het ertoe moeten komen, dat we de statutaire regel (artikel 34 lid 1) aanpassen, alleen dat gebeurt niet op dit congres. Maar zie overigens de motivering bij amendement 28-1.

Vraagtekens worden gezet bij de bewering dat de actief afdelingswerk zou worden verbeterd als de afstand tussen de Groen Linkse Raad en de afdelingen wordt verkleind. Voor het activeren van leden van afdelingen lijken ons heel andere inspanningen en regelingen nodig. Door het Nijmeegse amendement op artikelen 28 en 96 te aanvaarden, wordt

de regeling helaas strijdig met de statuten.

Door artikelen 28 en 96 te aanvaarden zoals in het ontwerp, wordt de huidige praktijk gelegitimeerd. Hoewel daarvoor begrip bestaat, wordt er daarom op aangedrongen niet (thans) aan deze voorstellen te „rommelen”.

Amendement 96-2 (Zuid-Holland)

Voorstel: in artikel 96 wordt de laatste zin geschrapt.

Toelichting: dit is een ons inziens overbodige bepaling, gelet op de eraan voorafgaande zin. Bovendien kunnen provincies dit niet beste zelf regelen (zoals Zuid-Holland al gedaan heeft).

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie de motivering bij amendementen 28-1 en 96-1.

De verkiezing van leden van de Groen Linkse Raad geschiedt volgens de statuten (artikel 34 lid 1) door de provinciale vergaderingen. Maar, omdat daaraan in de praktijk sterke behoefte bestaat, is in artikel 96 van het ontwerp-huishoudelijk reglement een uitwerking geformuleerd voor de verkiezing „door” de provinciale vergaderingen: dus ook „door regio's en steden”.

Door deze zin te laten vervallen, zoals Zuid-Holland voorstelt, vervalt de grondslag voor verkiezingen door regio's en steden. De kennelijke regeling die Zuid-Holland zelf heeft getroffen is in die situatie strijdig met de statuten.

Bij aanvaarding van het amendement moet ook artikel 28 worden aangepast.

Amendement 96-3 (Rotterdam)

Voorstel: in de eerste zin van artikel 96 wordt na „afgevaardigden” ingevoegd „en plaatsvervangende afgevaardigden”.

Toelichting: deze toevoeging is nodig bij aanvaarding van ons vorige amendement (zie bij amendement 95-7)

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 95-7.

ARTIKEL 97

Amendement 97-1 (Den Haag)

Voorstel: aan artikel 97 wordt een nieuwe eerste zin toegevoegd, luidende: „De Groen Linkse Raad is het hoogste orgaan van de partij tussen twee congressen in.”

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dit amendement is zinloos, foutief en strijdig met de statuten. Het congres is het hoogste orgaan. Dat geldt ook tussen twee congresvergaderingen in! Die „hoogste positie” kan dus niet door de Groen Linkse Raad worden overgenomen. En bij de tekst van het Haagse voorstel komt toch direct de vraag naar voren: wat is het hoogste orgaan tussen twee vergaderingen van de Groen Linkse Raad, enz. enz. Daarom is het een zinloze bepaling.

Dat het congres „het hoogste orgaan” is, volgt ook rechtstreeks uit de wet: artikel 40 lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek luidt: „Aan de algemene vergadering (= congres) komen in de vereniging (= de partij) alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen.” Het gaat er dus niet om wie „het hoogste orgaan” is, maar „welke bevoegdheden worden in de wet of de statuten toebedeeld aan andere organen”, zoals aan de Groen Linkse Raad. Een bepaling over „het hoogste orgaan” past dus ook niet in het huishoudelijk reglement; in de statuten is het congres als zodanig benoemd (artikel 14 lid 1).

Amendement 97-2 (Groningen-stad)

Voorstel: van artikel 97. worden in de aanhef de woorden „De Groen Linkse Raad heeft, onverminderd de in de statuten genoemde taken” gewijzigd in „De Groen Linkse Raad is, tussen de congressen in, het hoogste orgaan van de partij, en heeft onder meer”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: dit amendement is zinloos, foutief en strijdig met de statuten. Zie bij amendement 97-1.

Amendement 97-3 (Nijmegen)

Voorstel: de tekst achter het 2de gedachtenstreepje van artikel 97 komt te luiden: „de Groen Linkse Raad ziet toe op uitvoering van de congresbesluiten tussen de congressen door en controleert hiertoe het partijbestuur en de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en in het Europees Parlement.”

Toelichting: de Groen Linkse Raad is tussen de congressen door het hoogste orgaan dat prima in staat is het gevoerde beleid te beoordelen tot het volgende congres. In feite gebeurt dat nu ook al

middels fractie- en bestuursverantwoordelingen.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: overbodig. De controlerende taak van de Groen Linkse Raad is reeds vermeld in artikel 33 van de statuten. Overigens is het een misvatting om aan te nemen dat de Groen Linkse Raad tussen de congressen door het hoogste orgaan is. Zie bij amendement 97-1.

Amendement 97-4 (Den Haag)

Voorstel: in het gestelde achter het 2de gedachtenstreepje van artikel 97 worden ingevoegd na „ongevraagd” de woorden „controleren en zonodig bindend”.

Preadvis: negatief (categorie 4).

Motivering: overbodig en on(grond)wettig. Overbodig omdat in artikel 33 van de statuten de controlerende taak van de Groen Linkse Raad reeds is vermeld. Onwettig omdat het „bindend adviseren” zich niet verdraagt met de eigen taak en verantwoordelijkheid van het partijbestuur (artikel 44 lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek: „Behoudens beperkingen volgens de statuten is het bestuur belast met het besturen van de vereniging.”).

En ongrondwettig omdat „bindend adviseren” t.a.v. de parlementaire fracties in het algemeen in strijd zal zijn met artikel 67 lid 3 van de Grondwet (“De leden van de Staten-Generaal stemmen zonder last.”); bovendien is het politiek niet wenselijk.

Amendement 97-5 (partijbestuur)

Voorstel: in het gestelde achter het 2de gedachtenstreepje van artikel 97 worden de woorden „van het partijbestuur en de fracties in de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal en in het Europees Parlement” gewijzigd in „van het partijbestuur, de fracties in de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal en de delegatie in het Europees Parlement”.

Toelichting: zie bij amendement 10.4-2.

Preadvis: positief (categorie 1).

Amendement 97-6 (Groningen-stad)

Voorstel: in het gestelde achter het 3de gedachtenstreepje van artikel 97 worden de woorden „die het partijbestuur of het congres aan de raad voorlegt” gewijzigd in „die de raad nodig oordeelt”.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: het partijbestuur is ervoor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten. Dat geldt uiteraard al helemaal voor het congres. De eventuele vrees in Groningen-stad dat dit een „beperking” betekent van de taken van de Groen Linkse Raad, is ten onrechte. Integendeel: bij het 3de gedachtenstreepje wordt daaraan zelfs toegevoegd.

Zowel in de statuten als hier, in dit ontwerp-huishoudelijk reglement, worden reeksen van taken genoemd waarover de Groen Linkse Raad uiteraard beslissingen kan of zelfs moet nemen, als hij dat nodig oordeelt. Het amendement van Groningen-stad voegt daaraan niets toe.

Amendement 97-7 (Groningen-stad)

Voorstel: in het gestelde achter het 4de gedachtenstreepje van artikel 97 worden de woorden „en de jaarrekening” geschrapt.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: onduidelijk is, waarom deze bevoegdheid zou moeten worden geschrapt. Zij is overigens gebaseerd op een regeling in de statuten van de hier bedoelde stichtingen, zodat schrappen in dit ontwerp-huishoudelijk reglement geen doel treft.

Amendement 97-8 (Groningen-stad)

Voorstel: in het gestelde achter het 4de gedachtenstreepje van artikel 97 worden vóór de woorden „van de met de partij verbonden”, de woorden „en de benoeming van besturen” ingevoegd.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de benoeming van besturen van bedoelde stichtingen en instellingen wordt niet hier geregeld, maar in de desbetreffende statuten. Omtrent die statuten, alle daterend van vóórdat Groen Links één partij was, vindt nog overleg plaats naar de aan te brengen wijzigingen. Bestuursleden van bedoelde stichtingen worden ook nu al door de Groen Linkse Raad benoemd, maar dat moet ook in die statuten worden geregeld. Zie ook de motivering bij amendement 42bis-1. Dit amendement wordt afgewezen, onder de toezegging dat nadere voorstellen op dit punt worden ontwikkeld.

Amendement 97-9 (Groningen-stad)

Voorstel: in het gestelde achter het 5de gedachtenstreepje van artikel 97 wordt „het instellen van kandidatencommissies” gewijzigd in „het desgewenst instellen van kandidatencommissies”.

Toelichting: zie bij amendement 40-1.

Preadvis: negatief (categorie 3).

Motivering: zie bij amendementen 40-1 en 41-1. De voorstellen van Groningen-stad m.b.t. artikelen 40 en 41 worden door ons afgewezen, hetgeen dus ook geldt voor deze daaruit voortvloeiende wijziging van artikel 97.

Amendement 97-10 (Den Haag en Rotterdam)

Voorstel: in het gestelde achter het 6de gedachtenstreepje van artikel 97 schrappen van de woorden „, op voorstel van het partijbestuur”.

Toelichting Rotterdam: onnodige beperking van de keuze. Ook afdelingen moeten kandidaten kunnen stellen zodat de Groen Linkse Raad kan kiezen uit een veelheid van kandidaten.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de kandidaatstelling voor de verkiezing van het congrespresidium wordt niet in artikel 97 geregeld, maar in artikel 2 van het ontwerp-huishoudelijk reglement.

Zie ook bij amendementen 2.1-1 en 2.1-2. Daarin zijn overeenkomstige wijzigingsvoorstellen afgewezen, met name omdat het partijbestuur ervoor is aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten.

Amendement 97-11 (Nijmegen)

Voorstel: aan artikel 97 wordt toegevoegd: „het verkiezen van de diverse stichtingsbesturen zoals bedoeld in artikel 42bis.”

Toelichting: als de Groen Linkse Raad deze besturen benoemt (en dat doet hij nu al) dan spreekt deze toevoeging voor zich.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 42bis-1. De daar voorgestelde toevoeging is afgewezen, zodat ook de voorgestelde toevoeging bij artikel 97 niet mogelijk is. Zie ook nog de motivering bij amendement 97-7.

ARTIKEL 98

Amendement 98-1 (Den Haag)

Voorstel: artikel 98 komt te luiden: „Voorstellen kunnen ter stemming voorgelegd worden aan de Groen Linkse Raad door:

- een provinciale vergadering;
- een afdelingsvergadering;
- drie leden van de Raad gezamenlijk;
- het partijbestuur;
- de fracties in de Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement.”

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de voorgestelde tekst is onduidelijk en ook overbodig. In de ontwerp-tekst van dit artikel is sprake van „recht van amendement en motie”. Den Haag vervangt dat door het neutralere woord „voorstellen”. Dat vinden wij een verslechtering. In feite kan iederéén voorstellen aan de Groen Linkse Raad voorleggen; de Groen Linkse Raad kan daarover - binnen zijn statutaire en reglementaire bevoegdheden - zelfstandig beslissen wel of geen beslissingen te nemen.

Het recht van amendement en motie is een toespitsing van het woord „voorstellen”, die wij beslist willen handhaven. Den Haag wil het partijbestuur ook de mogelijkheid van amendement verlenen, welke het ontwerp-artikel aan het partijbestuur onthoudt. Wij handhaven ook op dit punt graag de ontwerp-tekst.

Dan voert Den Haag de afdelingsledenvergaderingen en de parlementaire fracties op als organen die „voorstellen” kunnen voorleggen. Zoals gezegd: „voorstellen voorleggen” wordt voor niemand beperkt. En afdelingen en fracties hebben geen rechtstreekse taak in de vergaderingen van de Groen Linkse Raad.

Overigens: bij aanvaarding van het amendement ware in plaats van „afdelingsvergadering” te schrijven: „afdelingsledenvergadering”; en in plaats van „de fracties in de Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement”: „een fractie in de Tweede Kamer of de Eerste Kamer of de delegatie in het Europees Parlement”.

Amendement 98-2 (Nijmegen)

Voorstel: in artikel 98 wordt na „Recht van amendement en motie hebben:” ingevoegd „de afdelingen:”.

Toelichting: gebeurt nu al en werkt prima.

Preadvis: negatief (categorie 2).

Motivering: de afdelingen hebben geen rechtstreekse taak in de vergaderingen van de Groen Linkse Raad. Het recht van amendement en motie komt hen dan ook niet toe.

Amendement 98-3 (Nijmegen)

Voorstel: in artikel 98 wordt „drie leden van de raad gezamenlijk” vervangen door „alle leden van de Groen Linkse Raad”.

Toelichting: het behoort tot de verantwoordelijkheid van alle Groen Linkse Raadsleden om moties en amendementen in te dienen, en waarom zou je die extra compliceren door per se om drie handtekeningen te vragen (zal de vergadering eerder ophouden dan efficiënter maken).

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: door als vereiste te stellen dat het moet gaan om drie gezamenlijk handelende leden, wordt de verantwoordelijkheid niet bij elk lid afzonderlijk gelegd maar bij meer dan één. Bovendien dienen afzonderlijke leden zich toch van enige steun te verzekeren, alvorens zij hun ideeën aan de Raad mogen voorleggen? Het lijkt ons niet te verwachten dat daardoor zaken „gecompliceerd” worden of „de vergadering ophouden”. Het amendement is daarom overbodig en ongewenst.

ARTIKEL 99

Geen amendementen.

ARTIKEL 100

Amendement 100.1-1 (Rotterdam)

Voorstel: in lid 1 van artikel 100 wordt na „statuten” ingevoegd „alsmede de door Groen Links erkende jongerenorganisatie”.

Toelichting: hierdoor wordt de band met de door Groen Links erkende en op grond daarvan mede gefinancierde jongerenorganisatie Dwars verstevigd.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: op uitdrukkelijk verzoek van Dwars zelf, is deze jongerenorganisatie niet aangemerkt als een categorale groep als bedoeld in artikel 35 van de statuten. Het amendement van Rotterdam is daarom ongewenst, want daarmee zou Dwars alsnog een categorale groep worden. Bovendien is het nu juist de bedoeling dat groepen, die dat willen, door „erkenning” een categorale groep worden, en niet door „vermelding in het huishoudelijk reglement”. Als Dwars (later) alsnog „erkend” wil worden, dan moet dat kunnen zonder wijziging van het huishoudelijk reglement.

ARTIKEL 101

Geen amendementen.

ARTIKEL 102

Amendement 102-1 (Laren)

Voorstel: artikel 102 komt te luiden: „Alle vergaderingen zijn openbaar.”

Toelichting: het past Groen Links niet zelf besloten te vergaderen waar wij anderen altijd aansporen „open” te zijn, ook over vertrouwelijke zaken.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: daarom staat er ook in de ontwerp-tekst „in beginsel zijn alle vergaderingen openbaar”.

Voorts komt het ons onjuist voor om aan te nemen dat Groen Links vergaderingen over zaken die echt vertrouwelijk moeten blijven, ook „open” zou willen gooien. Het gaat Groen Links juist om vergaderingen die op onvoldoende goede gronden toch besloten blijven.

Hoe het ook zij: een regeling als in de ontwerp-tekst voorgesteld is zinvol en maakt het ook mogelijk om, als de desbetreffende vergadering dat zelf wil, altijd in het openbaar te vergaderen.

ARTIKEL 103

Amendement 103-1 (Den Haag)

Voorstel: artikel 103 komt te luiden: „De leden van het partijbestuur zijn verantwoording schuldig aan het congres en tussen twee congressen in aan de Groen Linkse Raad.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: reeds is geregeld (artikel 33 van de statuten) dat het beleid van het partijbestuur als zodanig gecontroleerd wordt door de Groen Linkse Raad.

De regeling in artikel 103 is echter geschreven voor verantwoording af te leggen door personen, in casu: leden van het partijbestuur. Die zijn alleen verantwoording verschuldigd aan het congres. Het is overbodig om daarvoor een ander orgaan aan te wijzen.

Overigens: de tekst van het amendement laat ook de eerste zin van ontwerp-artikel 103 verdwijnen. Dat lijkt ons zeer ten onrechte.

Amendement 103-2 (Deventer e.o.)

Voorstel: de tweede zin van artikel 103 komt te luiden: „De leden van het partijbestuur zijn echter - ongeacht door welk orgaan zij zijn gekozen - verantwoordelijk schuldig aan het congres en, tussen twee congressen in, aan de Groen Linkse Raad.”

Toelichting: in principe vindt er jaarlijks een congres plaats. In het door het partijbestuur voorgestelde artikel 103 betekent dit dat leden van het partijbestuur slechts één keer per jaar ter verantwoording kunnen worden geroepen. Tenzij het paardemiddel van een extra congres wordt ingezet. Ter vergelijking: bijvoorbeeld afdelingsbestuurders kunnen vrijwel doorlopend worden uitgenodigd om verantwoording af te leggen.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendement 103-1. Of afdelingsbestuurders als persoon „doorlopend worden uitgenodigd om verantwoording af te leggen” lijkt ons onwaarschijnlijk. Dat zal in sommige afdelingen wel kunnen opgaan voor het afdelingsbestuur als zodanig.

Maar los daarvan: het beleid van het partijbestuur is „doorlopend” onderhevig aan controle door de Groen Linkse Raad. Dat geldt voor bijvoorbeeld afdelingsbesturen niet.

Het is overbodig om voor de verantwoordingsplicht van leden van het partijbestuur een ander orgaan dan het congres aan te wijzen.

Amendement 103-3 (Nijmegen)

Voorstel: de tweede zin van artikel 103 komt te luiden: „Tussen congressen door vervult de Groen Linkse Raad deze functie.”

Toelichting: de Groen Linkse Raad is tussen de congressen door het hoogste orgaan dat prima in staat is het gevoerde beleid te beoordelen tot het volgende congres.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: zie bij amendementen 103-1 en 103-2. Ook Nijmegen heeft het in haar toelichting kennelijk over het orgaan „partijbestuur”, dat reeds in zijn beleidsuitvoering wordt gecontroleerd door de Groen Linkse Raad.

Het is overbodig om voor de verantwoordingsplicht van leden van het partijbestuur een ander orgaan dan het congres aan te wijzen.

Overigens is het een misvatting om aan te nemen dat de Groen Linkse Raad tussen de congressen door het hoogste orgaan is. Zie bij amendement 97-1.

ARTIKEL 104

Amendement 104-1 (Laren)

Voorstel: aan artikel 104 wordt toegevoegd een nieuw punt 7, luidende: „7. betaalde nevenfuncties naast Kamerlidmaatschap of functie in de regering.”

Toelichting: dit zou a-Groen Links zijn.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: voor wat betreft een betaalde nevenfunctie naast een functie in de regering: dat zou pas a-Groen Links zijn! Vooralsnog is aan dit verbod nog geen behoefte gebleken. Bij gelegenheid zal daarover een beslissing genomen kunnen worden.

Voor wat betreft betaalde nevenfuncties naast het Kamerlidmaatschap: dat is toch niet zo a-Groen Links als wordt verondersteld. Bijvoorbeeld is het gebruikelijk dat leden van de Eerste Kamer-fractie in hun levensonderhoud voorzien door „nevenfuncties”. Voor overige parlementariërs ligt dat minder voor de hand, maar om het in het huishoudelijk reglement uit te sluiten is onjuist. Want in sommige gevallen is het uitoefenen van een af of niet betaalde nevenfunctie heel geschikt, bijvoorbeeld voor de maatschappelijke oriëntatie van Kamerleden.

Beter is het, om dit te regelen in richtlijnen die tussen kamerleden en partijbestuur worden afgesproken.

Amendement 104-2 (Nijmegen)

Voorstel: aan artikel 104 wordt toegevoegd een nieuw punt 7, luidende: „7. een lid van het partijbestuur kan geen lid zijn van het congrespresidium.”

Toelichting: een vermenging van praktische congresvoorbereidingsstaken met beleidstaken is niet wenselijk.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: overbodig. Ten eerste is onduidelijk waarom vermenging van voorbereidingsstaken met beleidstaken onwenselijk, zou zijn voor partijbestuursleden. Een soortgelijke vermenging treedt bij vrijwel alle taakuitoefening door partijbestuursleden op.

Dat wil niet zeggen dat in de praktijk zomaar voor een gecombineerde functie partijbestuurslid/congrespresidiumlid zal worden gekozen. Dat ligt niet erg voor de hand. Maar uitsluiting in het huishoudelijk reglement is onnodig.

Voor wat betreft de functies van voorzitter en secretaris van het congres is de vermenging met de functies van voorzitter en secretaris en hun plaatsvervaarders van het partijbestuur reeds uitgesloten (artikel 16 lid van de statuten). En in lid 2 van artikel 2 van het ontwerp-huishoudelijk reglement is praktisch gesproken al aangegeven dat slechts één lid van het partijbestuur als (adviserend) lid aan het congrespresidium wordt toegevoegd. Dat geeft de verhouding qua personele bezetting voldoende duidelijk aan.

Bij aanvaarding van het amendement ware de tekst beter te laten luiden: „7. het lidmaatschap van het partijbestuur en van het congrespresidium.”

Amendement 104.2-1 (Rotterdam)

Voorstel: aan artikel 104 wordt toegevoegd een nieuw tweede lid, luidende:

„2. Dispensatie van deze bepalingen kan worden verleend:

a. op afdelings- en provinciaal niveau door de desbetreffende ledenvergadering, onder goedkeuring van het partijbestuur met de mogelijkheid van beroep bij de Groen Linkse Raad.

b. op landelijk niveau door het congres.”

Toelichting: in kleine afdelingen met te weinig kader is het soms onvermijdelijk of zelfs wenselijk een (deel-)raadslid in het afdelingsbestuur te hebben. Soms lijkt het - bijvoorbeeld bij gebrek aan menskracht na tussentijdse opvolging of een onverwacht goed resultaat - helaas-tijdelijk tot de eerstvolgende verkiezing nodig om twee zetels door eenzelfde persoon te laten bezetten. Vandaar de noodzaak van een ontheffingsclausule. Deze is ontleend aan hetzelfde stuk waarvan het partijbestuur alleen de eerste helft voorstelt. Zonder deze toevoeging zal artikel 104 veelvuldig ondoken (moeten) worden.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: als we de regeling niet willen, moeten we haar wijzigen c.q. gewijzigd vaststellen. Maar niet met ontheffingsbepalingen gaan werken.

Bij aanvaarding van het amendement moet overigens de beroepsfunctie op de Groen Linkse Raad zeker niet blijven staan; daar hebben we een geschillencommissie voor (artikel 36 van de statuten). Ook zou „ledenvergadering” beter „ledenvergadering(en)” kunnen zijn. Het partijbestuur is overigens vóór handhaving van de ontwerp-tekst.

ARTIKEL 105

Amendement 105.1-1 (Maastricht)

Voorstel: lid 1 van artikel 105 komt te luiden: „Het partijbestuur zal het lidmaatschap opzeggen, indien een lid zich kandidaat stelt voor een vertegenwoordigende functie voor een andere politieke groepering. Het partijbestuur kan het lidmaatschap opzeggen indien een lid zich anderszins profileert binnen een dergelijke groepering en indien de ledenvergadering op het betrokken niveau dat niet toelaatbaar acht.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de voorgestelde regeling van Maastricht, waarbij het „kan opzeggen” is gewijzigd in „zal opzeggen”, is veel te dwingend en houdt geen rekening met omstandigheden zoals Groen Links die in het nog niet zo verre verleden ook nog kende: oprichting van nieuwe politieke groeperingen waarin mensen van onze „oude” partijen zich profileerden en vertegenwoordigende functies gingen bekleden. Zolang niet heel precies wordt omschreven welke „politieke groepering” niet en welke eventueel wél aanvaardbaar is, moet de formulering ruimte bieden voor afweging van de omstandigheden door het partijbestuur.

Bovendien achten wij het zinvol, dat de ledenvergadering op het desbetreffende niveau zich in alle gevallen uitsprekt over het inzetten van een zwaar middel als opzegging van het lidmaatschap.

Amendement 105.1-2 (Den Haag)

Voorstel: van lid 1 van artikel 105 worden geschrapt de woorden „en indien de ledenvergadering op het betrokken niveau dat niet toelaatbaar acht”.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: wij achten het zinvol, dat de ledenvergadering op het desbetreffende niveau zich uitsprekt over het inzetten van een zwaar middel als opzegging van het lidmaatschap.

Amendement 105.2-1 (Den Haag)

Voorstel: lid 2 van artikel 105 komt te luiden: „Het betrokken lid kan van het partijbestuursbesluit in beroep gaan bij de Groen Linkse Raad, die zo spoedig mogelijk beslist na het betrokken lid en het partijbestuur in de gelegenheid te hebben gesteld hun standpunten schriftelijk en mondeling toe te lichten.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: overbodig. Krachtens artikel 10 van de statuten heeft betrokkene gelegenheid voor beroep op de geschillencommissie en hoger beroep op de Groen Linkse Raad.

ARTIKEL 106

Geen amendementen.

ARTIKEL 107

Amendement 107-1 (Rotterdam)

Voorstel: in artikel 107 schrappen van de woorden „, op voordracht van het partijbestuur”.

Toelichting Rotterdam: onnodige beperking van de keuzevrijheid congres. Juist met de samenstelling van zo'n commissie kan het partijbestuur zich - als mogelijk belanghebbende partij - maar beter helemaal niet bemoeien.

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: het partijbestuur is ervoor aangewezen dit soort processen goed te laten verlopen. Daarom moet die belangrijke verantwoordelijkheid ook aan het partijbestuur worden gelaten.

De suggestie dat het partijbestuur niet betrokken zou moeten zijn bij de kandidaatstelling miskent de plaats en functie van het partijbestuur en de rol van het congres, dat immers verkiest.

ARTIKEL 108 (NIEUW)

Amendement 108-1 (Almere)

Voorstel: toevoegen een nieuw artikel luidende: „Tijdens de door de organen van Groen Links belegde vergaderingen is roken niet toegestaan.”

Preadvies: negatief (categorie 2).

Motivering: de intentie wordt uiteraard door het partijbestuur onderschreven. Maar regeling in het huishoudelijk reglement is onnodig. Dat regelen die vergaderingen zelf wel. Bovendien heerst in vele van de vergaderingen waar deze vergaderingen worden gehouden al een rookverbod.

ARTIKEL 109 (NIEUW)

Amendement 109-1 (Groningen-stad)

Voorstel: toevoegen een nieuw artikel over het tijdstip van inwerkingtreding.

Preadvies: negatief (categorie 1).

Motivering: is overbodig, gelet op artikel 37 lid 4 van de statuten. Naar analogie van die bepaling treedt het nieuwe huishoudelijk reglement per 1 januari 1992 in werking.

Verantwoording partijbestuur

1 SAMENSTELLING

Het eerste congres van Groen Links koos op 24 november 1990 ook voor het eerst rechtstreeks een partijbestuur. Tot die tijd waren de bestuursleden nog aangewezen door de binnen Groen Links samenwerkende partijen. Bij zijn aantreden was het partijbestuur als volgt samengesteld:

- voorzitter: Marijke Vos;
- vice-voorzitter: Rieme Wouters;
- secretaris: Maria Wiebosch-Steeman;
- penningmeester: Job van Keulen;
- secretaris publiciteit: Maarten van Poelgeest.

Deze vijf bestuursleden vormden het dagelijks bestuur. Verder werden voor vier portefeuilles mensen in functie gekozen:

- internationaal secretaris: Joost Lagendijk;
- milieu: Ronald Albers;
- arbeid en inkomen: Hink Ketting;
- feminisme: Inge Orlémans.

De portefeuille „migranten” bleef vacant. Het congres besloot dat deze functie door een migrant moest worden vervuld en dat de Groen Linkse Raad in de vacature moest voorzien.

Vijf partijbestuursleden werden niet in functie gekozen. Zij namen de volgende taken op zich:

- lokale politiek, ouderenbeleid: Andrie de Boer;
- afdelingsopbouw, jongeren: Bas Elfrink;
- anti-racisme, asielzoekers: Anneke de Leeuwe;
- ontwikkelingssamenwerking, migranten (a.i.): Mariano Slutzky;
- vrede en veiligheid: Bea Stolte.

De portefeuille „Europese Gemeenschap” werd ondergebracht bij de internationaal secretaris en de portefeuille „wetenschappelijk werk/scholing en vorming” bij de vice-voorzitter.

2 TAAKSTELLING EN PRIORITEITEN

Van de veertien partijbestuursleden hadden er drie zitting in het vorige bestuur. De andere elf waren nieuw. Het heeft enkele maanden geduurd voor het bestuur - na een gezamenlijke verkenning van de verschillende beleidsterreinen, discussie over werkwijze en prioriteiten en afronding van de portefeuillevaardeling - goed op dreef kwam. In februari verscheen het Beleidsplan Groen Links Bestuur 1991. Dit plan werd in april besproken door de Groen Linkse Raad. Het behelsde drie prioriteiten:

- opstelling van en discussie over het Groen Links-manifest;
- activiteiten rond de onderwerpen „milieu en economie” en „arbeid en inkomen”;
- een positieve-actieplan, gericht op versterking van de positie van migranten en vrouwen binnen Groen Links.

Daarnaast werd een plan opgesteld voor partijopbouw.

Het beleidsplan is nader uitgewerkt en geconcretiseerd in een „activiteitenplan”, dat in september werd geconcretiseerd. Het partijbestuur kiest in beide plannen voor een projectmatige aanpak. Naast de discussie over het manifest, die op het congres wordt afgesloten, staan nu drie grote projecten op stapel:

- *milieu en internationale solidariteit*: een project in het kader van de grote milieuconferentie van de VN in Brazilië in de zomer van 1992;
- *migrantenkiesrecht*: een campagne in het najaar van 1992;
- een *ledenwerfcampagne* in de loop van 1992.

Daarnaast worden kleinere projecten georganiseerd en zijn er permanente activiteiten; zie verderop in dit verslag.

3 DE POLITIEKE AGENDA

Bij het reageren op actuele politieke ontwikkelingen speelt de Tweede Kamerfractie uiteraard de hoofdrol. Ook het partijbestuur laat zich echter niet onbetuigd.

- Eind 1990 en begin 1991 is veel energie besteed aan activiteiten rond de Golfoorlog. Het bestuur nam deel aan de Initiatiefgroep „Stop de Golfoorlog” en werkte mee aan de anti-oorlogsdemonstraties. Er werd tegen de Golfoorlog geadverteerd, er werden discussiebijeenkomsten georganiseerd en onder de afdelingen werd

actiemateriaal verspreid.

- De kabinetsplannen tot aantasting van de WAO werden door Groen Links scherp veroordeeld. Partijbestuur en Tweede Kamerfractie hebben in onderling overleg een reactie voorbereid. Het Groen Links-standpunt is via advertenties en persberichten naar buiten gebracht. Aan de afdelingen werd een actieplan aangeboden, dat op ruime schaal is verspreid. Er is een debat met PvdA en FNV georganiseerd, er werd meegewerkt aan acties rond Prinsjesdag en het bestuur betuigde steun aan de WAO-demonstratie op 8 oktober.

- Het partijbestuur heeft zich aangesloten bij de acties tegen de huurverhoging. Met name de werkgroep woonlasten is hierbij betrokken.

- Op 5 juli gaf het bestuur een verklaring uit over de burgeroorlog in Joegoslavië, waarin het optreden van het federale leger werd afgekeurd en democratische onderhandelingen over wijziging van de staatkundige verhoudingen werden bepleit.

- Op de dag van de staatsgreep in de Sovjet-Unie deed het bestuur een oproep aan politieke partijen, vakbonden en vredesorganisaties tot vorming van een Nederlands steuncomité voor de democratie in de Sovjet-Unie. Gezien de snelle veranderingen die volgden is dit comité niet opgericht. Op woensdag 21 augustus werd een petitie aangeboden aan de ambassadeur.

- Eind oktober heeft het partijbestuur een verklaring tegen het geweld tegen buitenlanders in Duitsland mede ondertekend.

4 PARTIJPOLITIEKE ONTWIKKELINGEN

- In de loop van dit jaar hebben de in Groen Links samenwerkende partijen zichzelf opgeheven. De PSP was op 27 januari de eerste, daarna volgde op 16 februari de PPR en op 9 maart de EVP. Tenslotte werd met de opheffing van de CPN op 15 juni in meer dan één opzicht een tijdperk afgesloten.

- Een poging om bij CDA, D66, PvdA en VVD steun te verwerven voor een subsidieregeling ten behoeve van politiek migrantenwerk is gestrand op gebrek aan steun van deze partijen.

- D66 en PvdA bleken niet bereid tot een lijstcombinatie of andere vormen van samenwerking bij de Eerste Kamerverkiezingen.

- Het partijbestuur heeft onder voorwaarden ingestemd met een recent verzoek van de Partij van de Arbeid aan D66 en Groen Links om besprekingen te voeren over nauwere samenwerking. Aan het congres wordt over dit punt een motie voorgelegd.

- Onlangs heeft een oriënterend gesprek met De Groenen plaatsgevonden. Dit heeft geen concreet resultaat opgeleverd.

- Op uitnodiging van de desbetreffende regeringscommissie heeft het partijbestuur een standpunt voorgelegd over de subsidiëring van politieke partijen. Het bestuur heeft voorkeur voor subsidie op basis van ledenaantal met een flinke vaste voet. Verder heeft het bestuur toekenning van een vrij te besteden totaalbedrag bepleit in plaats van het huidige systeem van doelsubsidies. De commissie heeft inmiddels rapport uitgebracht aan de minister van Binnenlandse Zaken. Als het standpunt van de minister bekend is, zal met de Tweede Kamerfractie over de Groen Links-reactie worden overlegd.

- Voor de partijcontacten op internationaal niveau wordt verwezen naar de paragraaf buitenland (punt 10).

5 VERKIEZINGEN

- Op 6 maart 1991 vonden verkiezingen voor de Provinciale Staten plaats. Deze verkiezingen werden door het partijbestuur met een landelijke campagne ondersteund. De uitslag (bij een zeer lage kiezersopkomst) viel vergeleken met de laatste Tweede Kamerverkiezingen tegen. Groen Links behaalde 36 Statenzetels.

- Op basis van haar zetel in Provinciale Staten mocht Groen Links bij de

Eerste Kamerverkiezingen op 27 mei 1991 rekenen op drie zetels. Er was een voldoende groot stemmenoverschot om te proberen met behulp van andere partijen een vierde zetel (ten koste van het CDA) te behalen. Groen Links klopte tevergeefs voor steun aan bij D66, PvdA en de combinatie van regionale partijen. Dankzij de stem van het Noordhollandse Statenlid van De Groenen verwerfde Groen Links toch vier zetels in de Eerste Kamer.

Er is een campagne-evaluatie gemaakt, die ter informatie toegestuurd werd aan de provinciale besturen en aan de leden van de Groen Linkse Raad.

- Het partijbestuur heeft voorbereidingen getroffen voor de eerstvolgende Tweede Kamerverkiezingen. Een werkgroep heeft een raamwerk voor een nieuw verkiezingsprogramma opgesteld en het ontwerp-campagneplan (waarin de conclusies uit de evaluatie van de Statencampagne zijn verwerkt) ligt al klaar.

Er komt een kaderscholing, onder meer voor potentiële Tweede Kamerkandidaten. Gegadigden kunnen zich via een open inschrijvingsprocedure aanmelden. Voorstellen over programma en selectie voor deze scholing zijn in de maak.

6 CONGRES

- Vanaf begin dit jaar is het partijbestuur bezig geweest met de voorbereiding van het congres van 13 en 14 december. Voor het ontwerpen van congresstukken (het manifest „Groen-Links, een plaatsbepaling” en het huishoudelijk reglement) werden schrijfgroepen ingesteld. Deze stukken werden na vaststelling door het partijbestuur begin juli gepubliceerd.

- Het manifest is in de partij intensief besproken. Er werd een brochure met reacties gepubliceerd en vanuit het landelijk bureau is meegewerkt aan de organisatie van discussiebijeenkomsten. Op de „richtinggevende uitspraken” zijn ruim driehonderd amendementen ingediend.

- De tekst van het ontwerp-huishoudelijk reglement was gebaseerd op de besluiten die het eerste congres heeft genomen over statuten en structuur. Het partijbestuur was niet op alle punten gelukkig met die besluiten en heeft - mede gezien de reacties uit de partij - alternatieve teksten opgesteld. Zie het hoofdstuk huishoudelijk reglement in deze congreskrant.

- Naar aanleiding van de verschijning van het rapport *Een partij om te kiezen* van de commissie-Van Kemenade wordt een projectgroep ingesteld met de opdracht na te gaan in hoeverre wellicht ook de partijorganisatie van Groen Links kan worden verbeterd. Hierbij wordt de besluitvorming tijdens het congres van 13 en 14 december meegenomen.

- Op 4 juni heeft de Groen Linkse Raad op voorstel van het partijbestuur een nieuw congrespresidium benoemd. Naar aanleiding van evaluaties van de betrokkenen bij de organisatie van het congres in 1990 heeft het bestuur aanbevelingen opgesteld voor het congres van 1991. Deze zijn gebruikt door het nieuwe congrespresidium.

7 MILIEU

Het milieubeleid is één van de prioriteiten binnen het partijbestuurswerk. Op 25 mei was er een bijeenkomst voor raads- en statenleden over de financiering van het milieubeleid. Op die dag is tevens een brochure uitgekomen over gemeentelijke heffingen. Op 8 juni is er een studiedag geweest over de groentax, georganiseerd door de Europese fractie.

Het partijbestuur werkt aan een manifestatie „Milieu en internationale solidariteit”. Deze wordt gehouden op 14 maart 1992 in De Meervaart te Amsterdam. Aan de orde zullen komen:

- de betekenis van de grote milieuconferentie zomer 1992 in Brazilië;
- wat doet Nederland in het kader van het internationale milieubeleid;
- wat is de relatie tussen milieu en internationale solidariteit.

Er is overleg gang gebracht met milieupartijbestuurders van D66 en de PvdA. De verhoudingen zijn goed en er werd concreet gewerkt aan ideeën voor regulerende heffingen.

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie en het Wetenschappelijk Bureau is een project „Ecologie en economie” gestart, waarvoor op projectbasis twee medewerkers zijn aangetrokken.

Het partijbestuur zal de verantwoordelijkheid voor het „milieunetwerk” overnemen van de Tweede Kamerfractie.

8 ARBEID EN INKOMEN

Binnen de desbetreffende werkgroep worden voorbereidingen getroffen voor een discussie in de partij over het basisinkomen. Het was aanvankelijk de bedoeling dat deze discussie gelijktijdig met de discussie over het manifest gevoerd zou worden. Later heeft het bestuur echter besloten beide discussies los te koppelen.

In de paragraaf „Arbeid en Inkomen” uit het manifest wordt ten aanzien van het basisinkomen nog geen duidelijke keuze gemaakt. Op grond van de inhoud van de discussie die het congres hierover zal voeren, met gebruikmaking van eerder geproduceerd materiaal (met name de brochure *Lossen of vasten*) en in relatie tot de actuele discussies over sociale zekerheid en de rol van de verzorgingsstaat, zal het partijbestuur een tekst opstellen die de verschillende invalshoeken recht doet en in het voorjaar van 1992 besproken kan worden op regionaal en afdelingsniveau. De volgende stap is een afsluitende conferentie in april of mei 1992. Daarna stelt het partijbestuur een amendeerbare tekst op over het thema arbeid en inkomen, waar het standpunt ten aanzien van het basisinkomen een onderdeel van is. Over de definitieve stellingname zal besluitvorming plaatsvinden op het partijcongres van 30 en 31 oktober 1992.

9 POSITIEVE ACTIE

- De projectgroep positieve actie maakt een brochure voor de afdelingen over de mogelijkheden positieve actie toe te passen en weerstanden daartegen te overwinnen. Afdelingen die dit najaar een positieve-actieplan willen uitvoeren, worden daarbij door de projectgroep ondersteund. Daarbij worden ook provinciale contactpersonen voor positieve actie ingeschakeld.

- Er wordt een bijeenkomst voorbereid voor besturen en fracties waarvan migranten en autochtonen deel uitmaken, om ervaringen uit te wisselen en mogelijke samenwerkingproblemen te bespreken.
- Het bestuur heeft een vacature opengesteld voor de functie van migrantenwerker voor een werktijd van 16 uur per week. In deze functie is per 15 november voorzien.

10 BUITENLAND

- Drie leden van het partijbestuur houden zich bezig met buitenlandzaken. Joost Lagendijk is belast met internationale contacten, Europese zaken (waaronder het bestuur van Groen Links in de EG) en de Midden-Oostenproblematiek. Mariano Slutzky is verantwoordelijk voor de beleidsterreinen Noord-Zuid en ontwikkelings-samenwerking en heeft Latijns-Amerika en Azië als aandachtsgebieden. Bea Stolte heeft de portefeuille vrede en veiligheid en het aandachtsgebied Afrika. In de beleidsgroep buitenland worden de verschillende activiteiten op elkaar afgestemd.

- Begin juli vond een ontmoeting plaats met de Groene fractie uit het Europese Parlement.

- Een delegatie van Groen Links nam deel aan de European Nuclear Disarmament Convention, die aan de vooravond van de staatsgreep gehouden werd in Moskou. Op de END-conferentie organiseerde Groen Links een workshop over een nieuw Europees veiligheidssysteem en één over de Verenigde Naties. Daarnaast werden bestaande contacten met groene en linkse bewegingen uit West-Europa verstevigd en werden nieuwe contacten gelegd met activisten uit Midden- en Oost-Europa en de Sovjet-Unie.

- In het kader van het Oost-Europaproject van het Scholings- en Vormingsinstituut van Groen Links zijn afspraken gemaakt met de Bulgaarse Groenen over het opzetten van een eigen scholingsinstituut en is met de Groe-

nen uit Slowakije en najaar een seminar over nationalisme georganiseerd.

- e. Groen Links heeft samen met Agenor (het Brusselse ontmoetingspunt voor groene en linkse mensen in Europa) een eerste nummer geproduceerd van *Opposition Papers*. Bedoeling is dat elk kwartaal informatie wordt verspreid over groene en linkse politiek in Europa en dat elk halfjaar een bijeenkomst in Brussel wordt gewijd aan recente ontwikkelingen in de EG.
- f. Het derde deel van het Engelstalige *International Information* van Groen Links is verschenen, ditmaal over lokaal milieubeleid („Seven Dirty Stories”). Eerder verschenen deel 1 (algemene informatie) en deel 2 (Europese integratie).
- g. Er zijn informatieve contacten geweest met vertegenwoordigers van partijen en bewegingen uit Bangladesh, El Salvador, Filippijnen, Chili, Nicaragua en Cuba. Verschillende internationale acties ter bescherming van mensenrechten werden mede door Groen Links onderschreven.
- h. Er wordt gewerkt aan een Groen Links-visie op de problematiek van Suriname en de Antillen en aan een actueel standpunt over ontwikkelingssamenwerking.
- i. Groen Links kent werkgroepen op de terreinen Noord-Zuid, Vrede en veiligheid, Oost-Europa, Midden-Oosten en Caraïbisch gebied.
- j. De internationale partijcontacten van Groen Links richten zich vooral op Europa. Groen Links vervult een spilfunctie in de verbinding tussen de groene partijen enerzijds en vernieuwde linkse partijen anderzijds. Doelstelling van Groen Links is het op termijn tot stand brengen van een pan-Europees groen-links samenwerkingsverband binnen en buiten het Europees Parlement, als alternatief voor de sociaal-democratische Socialistische Internationale.

11 PARTIJOPBOUW EN LOKALE POLITIEK

- a. Op 15 september 1991 stonden bij Groen Links 15.223 personen als lid geregistreerd, als resultaat van het in elkaar schuiven van de administraties van CPN, EVP, PPR en PSP. Van een aanzienlijk deel daarvan is tot op heden nog geen contributie ontvangen: zie de begroting 1992, elders in deze krant.
Er is een privacyreglement vastgesteld met betrekking tot de registratie van gegevens van partijleden.
- b. In de loop van het jaar is de indeling van het land in afdelingen voorzover mogelijk gereed gekomen. De meeste leden zijn nu ondergebracht bij een afdeling. Het aantal afdelingen is 211. Er is een „witte vlekkenplan” in voorbereiding, dat zich in eerste instantie richt op gebieden waar Groen Links nog geen afdelingen heeft, maar wel kans op een gemeenteraadszetel.
- c. Er is overleg geweest met alle provinciale besturen. Daarin werd gesproken over de opbouw van de provinciale organisatie en werden praktische adviezen verstrekt.
- d. De inhoudelijke ondersteuning van raads- en statenleden is gedelegeerd aan de Werkgroep Raads- en Statenleden, waarin het partijbestuurslid voor lokale politiek participeert. Er is op een aantal bijeenkomsten onder meer

aandacht geschonken aan de onderwerpen verkoop woningwetwoningen, „het groene hart en de Vinex”, financiering van het lokale milieubeleid, volkshuisvesting en provinciale algemene beschouwingen.

De Tweede Kamerfractie organiseert samen met de werkgroep bijeenkomsten voor wethouders. Op beperkte schaal wordt aandacht geschonken aan burgemeestersbenoemingen.

- e. Sinds september verschijnt een maandelijks Informatiebulletin, dat wordt toegezonden aan de besturen van de afdelingen en provincies. Doelstelling van dit bulletin is het uitwisselen van informatie uit en voor alle geledingen van de Groen Linkse organisatie. Bij dit bulletin wordt ook een knipselkrant met perspublicaties over Groen Links gevoegd.

12 GROEPEN

In februari heeft het partijbestuur beleidslijnen vastgesteld ten aanzien van doelen, samenstelling, status en financiën van de landelijke groepen binnen Groen Links. Deze kunnen als volgt worden onderscheiden:

- a. *beleidsgroepen*: ondersteunen een partijbestuurslid op haar/zijn terrein en worden op voorstel van dat lid benoemd door het partijbestuur.
- b. *categorale groepen*: dit zijn zelforganisaties, die nadat ze door het partijbestuur zijn erkend een aantal reglementair vastgelegde rechten hebben. Als categorale groepen zijn erkend:
 - Platform voor Evangelie en Politiek;
 - Progressief Migrantenblok (PMB);
 - Roze Links;
 - 50+ groep;
 - Vrouwenoverleg.Daarnaast bestaat de met Groen Links verbonden jongerenorganisatie Dwars.
- c. *werkgroepen*: houden zich bezig met een inhoudelijk thema en vallen onder de coördinatie van een beleidsgroep. Deelname eraan is open. De volgende werkgroepen zijn erkend: Caraïbisch gebied, Landbouw, Midden-Oosten, Mozaïek, Noord-Zuid, Oost-Europa, Verkeer, Volkshuisvesting en woonlasten, en Vrede en veiligheid.
- d. *commissies*: naast een aantal organen dat krachtens statuten of huishoudelijk reglement moet bestaan, bestaan verschillende commissies. Deze hebben meestal een ad hoc-taak en worden ook wel projectgroep genoemd.

13 STICHTINGEN

Aan de partij zijn de volgende stichtingen verbonden.

- a. *Stichting Materiële Belangen Groen Links*: beheert bezittingen en fondsen van de partij en treedt op als formele werkgever van het personeel. Het stichtingsbestuur bestaat uit vier partijbestuursleden, twee vertegenwoordigers van respectievelijk Wetenschappelijk Bureau en Scholings- en Vormingsinstituut, en één lid dat is aangewezen door het personeel.
- b. *Stichting Wetenschappelijk Bureau*: is inhoudelijk werkgever van de wetenschappelijk medewerkers. Het bestuur wordt op voordracht van het partijbestuur benoemd door de Groen Linkse Raad (dat geldt ook voor de onder c. en d. genoemde besturen). De zetel van de partijbestuursvertegenwoordiger in het stichtingsbestuur is momenteel vacant.

c. *Stichting Scholings- en Vormingsinstituut*: is inhoudelijk werkgever van de medewerkers voor vorming en scholing. Andrie de Boer is namens het partijbestuur lid van het stichtingsbestuur.

- d. *Stichting Groen Links in de EG*: ondersteunt de leden van het Europees Parlement en beheert de door de EG beschikbaar gestelde gelden. Namens het partijbestuur is Joost Lagendijk lid van het stichtingsbestuur.
Het stichtingsbestuur raakte verwikkeld in een geschil met Europarlementariër Herman Verbeek. Het partijbestuur is helaas genoodzaakt dit geschil aan het congres voor te leggen (zie elders in deze krant).

14 FINANCIËN

- a. Het partijbestuur heeft ter uitwerking van de door het vorige congres geformuleerde uitgangspunten een reglement voor het Steunfonds Afdelingen vastgesteld.
- b. De definitieve vaststelling van de begroting 1991 is door het vorige congres gedelegeerd aan de Groen Linkse Raad, die daartoe in april overging. In de begroting wordt uitgegaan van het percentage afdracht aan afdelingen zoals op het congres werd vastgesteld: 30% van de inkomsten uit contributies en afdrachten van vertegenwoordigers. Op grond daarvan kon een aantal beleidsvoorstellen van het partijbestuur niet of in mindere mate worden uitgevoerd. Getracht is hiervoor wel ruimte te maken in de begroting voor 1992 (zie elders in deze krant).

15 FUNCTIONEREN PARTIJBESTUUR

- a. Het partijbestuur heeft tot de zomervakantie eenmaal per twee weken vergaderd. Daarna is de vergaderfrequentie teruggebracht tot eenmaal per drie weken. Als het nodig is worden extra vergaderingen gehouden. In de vergaderingen worden politieke standpunten ontwikkeld, organisatorische besluiten genomen, partijraden en congressen voorbereid en politieke actualiteiten besproken.
- b. Het dagelijks bestuur vergadert tweemaal per drie weken om de partijbestuursvergadering voor te bereiden en lopende zaken af te wikkelen.
- c. Begin september heeft het bestuur tijdens een weekend zijn functioneren besproken en plannen ontwikkeld voor dit en volgend jaar.
- d. Het partijbestuur werd in de loop van het jaar geconfronteerd met vier vacatures:
 - de post „migranten” is vanaf het vorige congres vacant gebleven;
 - Anneke de Leeuwe heeft nauwelijks aan het bestuurswerk deelgenomen en heeft in mei het bestuur verlaten;
 - Bas Elfrink heeft wegens een drukke baan in juli zijn bestuurslidmaatschap neergelegd;
 - Hink Ketting trad begin november af, omdat hij het partijbestuurslidmaatschap niet langer met zijn werk kon combineren.De hierdoor ontstane lacunes zijn door andere partijbestuursleden opgevangen. Op dit moment ligt er een advies van de kandidatencommissie aan de Groen Linkse Raad van 23 november ter voorziening in drie vacatures.
- e. Rieme Wouters heeft begin septem-

ber het vice-voorzitterschap neergelegd, omdat ze deze functie niet meer met haar baan kon combineren. Ze is wel bestuurslid gebleven. De Groen Linkse Raad heeft Joost Lagendijk in haar plaats tot vice-voorzitter benoemd.

- f. Partijvoorzitter Marijke Vos is van oktober 1991 tot februari 1992 met zwangerschapsverlof. Haar taken als partijvoorzitter zijn over verschillende bestuursleden verdeeld.
- g. Een partijbestuursvertegenwoordiger woont de wekelijkse vergaderingen van de Tweede Kamerfractie bij.
- h. Het partijbestuur heeft tijdens de vergaderingen van de Groen Linkse Raad steeds verslag gedaan van zijn activiteiten.

16 PARTIJBUREAU

- a. Bij Groen Links en de aanverwante stichtingen zijn de volgende medewerkers in dienst:
 - Paul Basset (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Hans Bakker (medewerker buitenland);
 - Lida Beumer (receptie en ledenadministratie);
 - Marie-José Burger (SVI, vorming en scholing);
 - Edmé Declercq (migrantenwerk, sinds 15 november 1991);
 - Hansje Galesloot (redacteur ledenblad);
 - Anita Keuning (SVI, raads- en statenwerk);
 - Judit Klappe (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Marian Kuijs (SVI, vrouwenbureau);
 - Henk Krijnen (WB, redacteur *De Helling*);
 - Ron Leijser (SVI, vorming en scholing);
 - Tijs Mante (publiciteit);
 - Gerrit Pas (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Ann Read (reproductie en verzending);
 - Hans Schoen (EG, beleidsmedewerker);
 - Joke Schweitzer (receptie en ledenadministratie);
 - Hein Verkerk (EG, voorlichter);
 - Louis Vuurboom (ambtelijk secretaris partijbestuur);
 - Tanja Weyl (financiële administratie). Partijmanager Siem van der Helm heeft op 1 oktober 1991 de dienst van Groen Links verlaten. Hij wordt op 1 december opgevolgd door Geert-Jan Bramer.Naast de medewerkers in vaste dienst worden voor projecten mensen op tijdelijke basis aangetrokken.
- b. Op grond van een motie van het congres van november 1990 is een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden voor huisvesting van het partijbureau. Het partijbestuur heeft - na afweging van alle alternatieven en de financiële consequenties daarvan - voor vijf jaar een nieuw huurcontract gesloten voor de huidige locatie aan de Hoogte Kadijk te Amsterdam. Binnen een termijn van twee jaar wordt een besluit genomen over de definitieve vestigingsplaats van het partijbureau. Daarbij komt zowel Den Haag als Utrecht in aanmerking.

Namens het partijbestuur:

Louis Vuurboom,
19 november 1991

Verantwoording Tweede Kamerfractie

Jaarverslag over de periode november 1990 tot oktober 1991

„Zelden stonden Nederlandse ministers zo met de mond vol tanden, en maar zelden liet de Tweede Kamer het er zo bij zitten. Alleen Groen Links hield voet bij stuk.”

(Volkscrant, 15-10-1991)

WOORD VOORAF

Jaarverslagen zijn vaak saai, niet boeiend en soms even onverteerbaar als rode bietjes. Als we ze al eten, dan toch niet verder dan halverwege de inleiding. Van onze kant een poging om een jaarverslag ietwat smakelijker te maken. Dat kan ook. De Tweede Kamerfractie presenteert nu immers haar eerste verslag. Alle ruimte dus om het op haar manier in te vullen. Dat betekent geen traditionele opsomming van de successen en niet-successen, geen overzicht van Kamervragen, interpellaties en moties. Zo'n maal zetten we niet voor. Ook niet omdat via de fractierubriek in het partijblad *Groen Links* daarvan verslag is gedaan en we ons daarvoor op diverse vergaderingen van de Groen Linkse Raad hebben verantwoord.

Wel een menu waarop een terugblik prijkt op de werkwijze van de fractie en de poging het fractiewerk op een aantal punten anders aan te pakken. Plus kritiek à la carte op ons zelf, ingebed in de politieke context van het zittende kabinet en de politieke ontwikkelingen in dit „prachtige” land achter de duinen.

WERKWIJZE

Terugblikken maakt vast onderdeel uit van het fractiewerk. De Kerst en de zomerse dagen zijn de momenten daarvoor. Na het eerste jaar van Groen Links in de Tweede Kamer heeft de fractie zich gebogen over de vraag of en hoe het parlementaire werk op een andere wijze georganiseerd kon worden. De eerlijkheid vraagt te stellen dat over werkwijze en organisatie van de fractie verschillende opvattingen bestaan binnen deze club.

We konden ons vinden in de volgende lijn: de parlementaire besluitvorming en politieke discussie beïnvloeden door middel van uitgewerkte plannen, ondersteund door notities. Daarnaast organiseren we met regelmaat debatten buiten het parlement: de zogenaamde Diligentia-debatten.

DILIGENTIA-DEBATTEN

Om met dat laatste te beginnen. Met deze debatten willen we twee dingen bereiken. Ruimte creëren voor debatten waar in de Kamer te weinig of geen tijd voor wordt gemaakt. Met collega-Kamerleden, journalisten en vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke groepen. En een platform bieden voor discussies binnen de Groen Links-fractie. Over meningsverschillen met name. Dat laatste vanuit het idee dat ook in het openbaar met elkaar van mening te (durven) verschillen, een onderdeel is van de Groen Linkse politiek.

Duidelijke voorbeelden daarvan: het debat tussen Peter Lankhorst en Ina Brouwer over de cruciale discussie binnen Groen Links: milieu en inkomen. Ook na het verschijnen van het manifest vond een uniek debat plaats. Hier gaven alle zes de Kamerleden hun mening over het manifest. Een uitgebreid verslag daarvan verscheen in *Vrij Nederland*.

De andere debatten gingen over de volgende thema's:

„(Golf)oorlog als basis voor het herstel van de internationale rechtsorde?” Met: Maarten Van Traa (PvdA-Kamerlid), Wim Bartels (IKV), Ton Frinking (CDA-Kamerlid) en Leoni Sipkes.

„Den Haag, waar moet het overgaan? De media, hoe bereiden zij zich voor op de veranderende democratische verhoudingen?” Met: Thijs Wöltgens (fractievoorzitter PvdA), Ria Beckers, Gerrit Schutte (fractievoorzitter GPV),

Eric van Venetië (politiek redacteur *Volkscrant*) en Cees Sorgdrager (NOS-radio).

„Uitslag Statenverkiezingen, mogelijkheden voor nieuwe coalitieverbanden?” Met: Annemarie Jorritsma (VVD-Kamerlid), Jeltje van Nieuwenhoven (PvdA-Kamerlid), Louise Groenman (D66-Kamerlid) en Ina Brouwer. „Tien jaar minderhedenbeleid: een mislukking? Is een nationale aanpak nodig?” Het bijzondere aan dit debat was dat we het samen met de VVD-fractie organiseerden. Met: Hans Dijkstal (VVD-Kamerlid), Paul Rosenmöller, Willem Breedveld (politiek redacteur *Trouw*) en de heer Kout, directeur uitzendbureau Color-Holland.

We zijn over deze serie debatten over het algemeen positief. Waardering is er van pers en andere fracties. De cyclus zal dus ook het komende jaar worden voortgezet. Over de publiciteit rond Diligentia zijn we gematigd tevreden. Het blijkt dat die debatten waar de tegenstellingen wat minder op de voorgrond staan, minder aandacht krijgen. Anders is dat bij debatten waar het politieke conflict duidelijk is en ook aan personen gebonden kan worden. Bijvoorbeeld de discussie tussen Peter Lankhorst en Ina Brouwer en de discussie van de gehele fractie over het manifest.

FRACTIENOTITIES

Naast de Diligentia-debatten zijn de notities een vast onderdeel geworden van ons werk. Achterliggende gedachte daarbij is: meer tijd en ruimte nemen voor de uitwerking van Groen Linkse opvattingen. En tegelijkertijd de verdere inhoudelijke verdieping en vernieuwing van Groen Linkse gedachten. Met stiekem in het achterhoofd nieuwe passages en standpunten aan te dragen voor het volgende verkiezingsprogramma.

Een andere overweging is om ook in het parlementaire debat een steviger positie te verkrijgen. Daar in de parlementaire verslaggeving niet zozeer de inhoud als wel „de coalitie” en politieke conflicten domineren, biedt een notitie voorafgaande aan een debat betere mogelijkheden om aandacht te krijgen, ook in publicitair opzicht. De praktijk van het afgelopen jaar leert dat het een goede strategie is. Een recent voorbeeld is de nota *Op weg naar een groene belastingheffing*, die we uitbrachten aan de vooravond van de algemene politieke en financiële beschouwingen.

Over de volgende onderwerpen heeft de fractie nota's het licht doen zien:

- *Grenzen aan de chloor. Met een chloortax op weg naar een duurzame chemie.*

- *De Europese integratie op sociaal en ecologisch spoor. Standpunt over de EMU en EPU. Een gezamenlijke nota van de Tweede Kamerfractie en Groen Links in Europa.*

- *Het regiofonds. Een bijdrage aan het structuurschema verkeer en vervoer. Een ander beleid voor arbeidsongeschiktheid. Voorstel Groen Links-fractie over de WAO-problematiek.*

- *Ik ben niet zo politiek aangelegd. Een reactie van Groen Links op het rapport van de commissie-Deetman over staatkundige, bestuurlijke en staatsrechtelijke vernieuwing.*

- *Er is meer natuur. Het natuurbeleid mag zich niet beperken tot de ecologische hoofdstructuur.*

- *Wie bewaakt de bewakers. Groen Links en de BVD.*

- *Wat vooral ter tafel moet komen. Een alternatieve agenda voor het Nederlands EG-voorzitterschap. In samenwerking met de Eurofractie.*

- *Blauwdruk en de dingen die voorbijgaan. Groen Links over vrede en veiligheid in een veranderende wereld.*

- *Op weg naar een groene belastingheffing. Een voorstel om een begin te maken met ecologische belastingheffing ten gunste van milieu en werkgelegenheid.*

Deze laatste nota hebben we uitgebracht aan de vooravond van de algemene politieke en financiële beschouwingen. Het is de bedoeling dat dit voorstel besproken gaat worden met maatschappelijke groepen, milieubeweging en bedrijfsleven. Ook is het besproken door de Groen Linkse Raad. Een mogelijkheid tot „debat” met de eigen achterban, die als het aan de fractie ligt standaard wordt.

DIVERSE BIJEENKOMSTEN

Naast de Diligentia-debatten heeft de fractie een conferentie georganiseerd over de EMU-EPU-nota, met uit de politiek onder anderen F. Weisglas (VVD-Kamerlid) en G. Terpstra (CDA-Kamerlid) en met vertegenwoordigers uit de financiële wereld. Daarnaast organiseerde de fractie een rondetafelgesprek over de Golfoorlog. Er is goed en regelmatig contact met de AGALEV-fractie in het Belgische parlement. Drie keer per jaar bespreken we zaken die onze beide fracties aangaan. Dit wordt van beide kanten als zeer bevredigend ervaren.

Ook levert de fractie een bijdrage aan de partijopbouw. Zo wordt er regelmatig gesproken met de Groen Linkse gemeenteraads- en Statenleden. Ook is er met regelmaat een wethouders-overleg. De opbouw van het milieunetwerk was het afgelopen jaar één van de prioriteiten. In dat kader organiseerde de fractie drie „milieudagen”. Voor afstemming en uitwisseling van ideeën.

POSITIE FRACTIE

Het afgelopen jaar was in algemeen politieke zin een „verborgen” turbulent jaar. De problemen voor het CDA-PvdA-kabinet waren niet gering. Eerst de moeizame Tussenbalans-operatie, waar het kabinet het net haalde, maar terecht door de oppositie stevig werd gehegeld. De karging echter voort. In de zomermaanden het overbekende zijden draadje. Voor het kabinet pakte het na verwarrende en weinig verheffende WAO-weken opnieuw „goed” uit. Niet voor de PvdA, die zich politiek tot een ongekend dieptepunt wist op te werken.

Bij zoveel politieke spanning tussen coalitiepartners is het voor de Groen Links-fractie niet altijd eenvoudig geweest zich te profileren. In ons bestel met meerdere oppositiepartijen is de competitie om publiciteit hevig. Dat dwingt tot snel reageren. Daar zijn kanttekeningen bij te zetten. Maar het „marktmechanisme” in de politiek - je moet de eerste zijn om te kunnen scoren - dwingt ons er soms toe. Want niet de eerste zijn betekent vaak geen publicitaire rol spelen in het debat. En dat had ons ongetwijfeld weer het verwijt van de achterban opgeleverd, dat men niets van Groen links hoort. Hiermee is het probleem geschetst.

Wel brachten al deze ontwikkelingen - ook omdat Groen Links niet echt dramatisch profiteert van de leegloop van kiezers bij de PvdA - discussies binnen de fractie los. Waarom trekken wij die PvdA-kiezers niet? Wat moet de opstelling zijn over een progressieve volkspartij? Is er behoefte aan een meer groene, dan wel linkse profilering? Hoe te reageren op initiatieven van bijvoorbeeld Schaefer en Van der Louw? Binnen de uitermate levendige fractie zijn eenduidige en eenstemmige antwoorden niet altijd voorhanden. Wel concludeerden we:

- dat de discussie over samenwerking tussen de progressieve partijen (PvdA, D66 en Groen Links) aan de hand van concrete samenwerkingsactiviteiten gevoerd dient te worden. Aan een vrijblijvende discussie over een progressieve volkspartij bestaat geen behoefte. In deze zin hebben we gereageerd op het initiatief van het PvdA-partijbestuur om de wetenschappelijke bureaus van de drie progressieve partijen een programvergelijking te laten doen. We zien het als positief. Een eerste stap, die dan wel gepaard moet gaan met samenwer-

king op concrete punten, ook in de Tweede Kamer.

- dat we als fractie nog meer aan het „groene” moeten doen. Niet geforceerd, wel als geïntegreerd onderdeel van onze politiek (ecologische samenleving). Belangrijk is dat we niet in algemene ideeën blijven steken, maar ze in concrete voorstellen uitwerken.

Een ander aspect waar de Groen Links-fractie alert op is, is het algemene politieke klimaat. Burgers die de politiek minder belangrijk vinden of haar de rug toekeren. De malaise van de politiek. In haar bijdrage aan de algemene politieke beschouwingen heeft fractievoorzitter Ria Beckers geprobeerd daar de discussie over te voeren. Zij hield een pleidooi voor een politiek van de terugtocht (Enzensberger). De terugtocht van de rijke voor de arme landen, van traditionele economische activiteiten voor het milieu, de terugtocht van de consumptieentaliteit, de terugtocht van de overheid en de bureaucratie van de verzorgingsstaat, de terugtocht van Den Haag voor Europa en voor de gemeenten, de terugtocht van de politieke partijen. Dat vraagt een andere werkwijze van het parlement, maar vooral: andere politici (nieuwe wijn in oude zakken). Politici die onafhankelijk zijn en hun nek durven uitsteken, die zich niet laten programmeren door fractiedisciplines, die ook minder populaire boodschappen durven te verkopen, die de grote lijnen vasthouden en zich niet verliezen in incidenten en partijpolitieke spelletjes, die niet de gevangene van de media willen zijn in een voortdurende jacht op publiciteit. Ria Beckers daagde het kabinet uit die politiek van de terugtocht als basis voor vernieuwing alsnog in gang te zetten. Het hielp niet echt. Er komt enige beweging in de discussie over ecologische belastingheffing. En dankzij de inzet van Paul Rosenmöller en Hans Dijkstal (VVD) wordt een landelijke aanpak van het minderhedenbeleid mogelijk. Maar verder hadden de algemene beschouwingen nauwelijks inhoud. Zelfs over de prioriteiten van de regering zelf (milieu, arbeidsparticipatie, sociale vernieuwing) viel geen discussie te voeren. Lubbers praatte uren vol aan de hand van zijn „dossiers”. De regeringsfracties kwamen hun bankjes niet uit, behalve om enkele gezamenlijke „initiatieven” aan te kondigen. Van dualisme was geen sprake. De Kamer viel terug op persoonlijke confrontaties en anecdotes. Dat is tekenend voor de politiek van dit moment en bepalend voor de manier waarop burgers over „de politiek” praten. En daar legt Groen Links zich niet bij neer! De fractie zet ook dit debat voort.

Namens de fractie:

Hans Siepel (coördinator)

Verantwoording Eerste Kamerfractie

Dit verslag betreft het tijdvak van 11 juni tot 29 oktober 1991, dat wil zeggen de periode waarin de fractie in nieuwe samenstelling gefunctioneerd heeft. De in juni afgetreden fractie (Fenna Bolding, Bas de Gaay Fortman en Joop Vogt) heeft zich regelmatig verantwoord aan de Groen Linkse Raad.

Voor taakverdeling, werkwijze en organisatie van de fractie zie het hierna afgedrukte werkplan.

VERSLAG

De fractie in de nieuwe samenstelling heeft in het openbare debat aan de volgende onderwerpen meegedaan:

- het huurwaardeforfait (scherpe kritiek op rechts en voorgestemd);
- een stemverklaring tegen de privatisering van de MIP, de woningwet (maidenspeech Tom Pitstra);
- de WUV/WUBO (maidenspeech Hannah van Wijngaarden).

In commissieverband werd aandacht besteed aan;

- Wet Vervoer Binnenvaart;
- de Mediawet;
- de Gezondheid- en Welzijnswet voor dieren;
- kaderwet EZ-subsidies.

Wes zijn bezig met een initiatief, samen met SOS-Wereldhandel, om de Eerste Kamer ook aan zuivere koffie te krijgen.

Op Prinsjesdag waren Hannah van Wijngaarden en Tom Pitstra niet in de Ridderzaal, maar aanwezig bij de acties tegen WAO-plannen. Discussies hierover in de fracties, samen met het Groen Links Bestuur, leverde geen overeenstemming op.

Op initiatief van de Eerste Kamerfractie is er elke dinsdag een regulier overleg met Tweede Kamerfractie en partijbestuur over actuele zaken. De vergaderingen van de Tweede Kamerfractie worden niet meer bezocht in verband met de korte tijd dat we aanwezig kunnen zijn. Wel is er wekelijks allerlei informeel/bilateraal overleg met „de overzijde”.

Bij spreekbeurten weet men de Eerste Kamerfractie steeds beter te vinden.

Tom Pitstra,
secretaris Eerste Kamerfractie

WERKPLAN

WAAROM DIT WERKPLAN?

Sinds juni 1991 is er voor Groen Links een nieuwe fractie in de Eerste Kamer aangetroden. Vier mensen met een heel uiteenlopende achtergrond, nogal verschillend in ervaring, stijl en cultuur. Over de politieke hoofdlijnen zijn we het eens. Bij de concrete invulling worden er echter nog wel eens verschillen zichtbaar. Dat is niet erg, op voorwaarde dat er een goede overlegstructuur aanwezig is waarbij voor iedereen werkwijze, prioriteiten en uitgangspunten voor het stemgedrag duidelijk zijn.

Kortom: voor de nodige samenhang in de fractie kan een beknopt fractiewerkplan nuttig zijn. Daarmee wil de Eerste Kamerfractie van Groen Links een basis leggen voor samenhang en continuïteit in haar optreden.

Eigenlijk is er door (de voorgangers van) Groen Links weinig nagedacht over de mogelijkheden en wellicht meerwaarde die een goed functionerende Eerste Kamerfractie voor Groen Links zou kunnen hebben. Reden daarvoor kan zijn dat de toenmalige partijen in meerderheid tegen de Eerste Kamer waren en dat men binnen en buiten de fractie vond dat we weliswaar mee moesten doen in de senaat, maar ons daar verder niet zo druk voor hoefden te maken. Het standpunt voor afschaffing van de Eerste Kamer heeft zich daardoor wellicht wat teveel vermengd met de te leveren inzet binnen die Eerste Kamer en werd zo een alibi om vrij minimaal te opereren.

Dit werkplan wordt voor commentaar toegestuurd aan het partijbestuur, de Tweede Kamerfractie, de provinciale besturen en het congres. Na ontvangst en verwerking van het commentaar stelt de

Eerste Kamerfractie het werkplan vast. In de jaarlijkse verantwoording worden de uitwerking en voortgang geëvalueerd. Uiteraard kan het plan tijdens de zittingsperiode worden aangevuld en bijgesteld.

FUNCTIE EERSTE KAMER

We laten de geschiedenis van dit 175 jaar bestaande huis voor wat het is en concentreren ons de rol en positie van de Eerste Kamer voor vandaag en morgen. De bezwaren tegen de Eerste Kamer hebben binnen de (voorgangers van) Groen Links doorgaans de overhand gehad. Daarbij wogen de argumenten meestal minder zwaar dan de conclusie: de Eerste Kamer is overbodig.

Om de bezwaren nog even samen te vatten: niet direct gekozen, conservatief bolwerk, één Kamer is genoeg, tweede behandeling in de senaat is dubbel op, Eerste Kamer vertraagt wetgeving en besluitvorming en voegt zelden iets toe. Kortom weg met de senaat, waarna het ietwat pragmatische stereotiep volgde: „maar zolang de Eerste Kamer er is willen wij d'r in”.

Je zou echter ook een wat positievere invalshoek kunnen kiezen. Waarbij de overtuigingskracht wel afhangt van de kwaliteit waarmee de hieronder vermelde functie van de senaat wordt ingevuld.

1. De Eerste Kamer is er nu eenmaal. Als we erin gaan zitten (en dat doen we) dan moeten we de intentie hebben er iets goeds van te maken. Dat geldt te meer omdat alle pogingen tot afschaffing sinds de grondwet van 1814 schipbreuk hebben geleden. Om de Eerste Kamer om zeep te helpen heb je de medewerking van 51 senatoren of een revolutie nodig. Zowel het een als het ander kun je wel vergeten.

2. De meestgenoemde bestaansreden is dat de senaat op kan treden als „chambre de reflexion” of om een in zwang komende medische praktijk bij ernstige ziekten te kopiëren: een instituut voor een „second opinion” (grappig is dat dat buitenlands toch intelligenter klinkt dan „overdenkingskamer” of „tweede meningsinstituut”). Reflectie betekent allereerst terugkaatsen. En dat is een gedachte die ons wel aanspreekt bij sommige produkten die ons van de overzijde bereiken.

Een bijkomende factor is dat de Eerste Kamer in toenemende mate (vaak ná aanvaarding van een wetsvoorstel in de Tweede Kamer) wordt geconfronteerd met uitvoeringsproblemen en effecten van aangenomen wetsvoorstellen en beleidsmaatregelen. Het gebeurt nogal eens dat instanties (én de media) pas wakker worden als een voorstel in de TK is aanvaard. Ook dit pleit voor een wegging achteraf.

3. De meeste democratische landen kennen in de een of andere vorm een tweekamerstelsel. En het ziet er naar uit dat de eventuele „VS van Europa” ook voor zo'n systeem gaan kiezen: één kamer voor het „hele Europese volk” en één voor de deelstaten. Of dat helemaal te vergelijken is met ons tweekamerstelsel vragen wij ons af, maar de gedachte op zich is belangwekkend.

Soms wordt in plaats van een senaat een „wetten-controleerend” hof gebruikt. Maar wie de werking daarvan bestudeert, wordt er bepaald niet vrolijker op: zeer gesloten, vaak conservatief en zeker niet beter. Een gekozen senaat vormt in elk geval nog een afspiegeling van de kiezersvoorken en niet van de benoemingsvoorken van de regerende macht. Want hoe dat uitvalt is niet moeilijk te voorspellen met dezelfde partij al sinds mensenheugenis in de regering.

Hoe dan ook: naast een parlement in de vorm van onze Tweede Kamer bestaat behoefte aan een instantie die het eindproduct van de geproduceerde wetgeving in zijn geheel nog eens, toetst op zorgvuldigheid, doelmatigheid en rechtszekerheid. Een gekozen senaat lijkt ons dan daarvoor niet de slechtste oplossing. Daarbij moet gezegd dat een dergelijk gekozen orgaan in bepaalde situaties er

niet aan zal ontkomen bij de definitieve standpuntbepaling ook een politieke afweging te maken.

4. We moeten de controle op wetten en bestuur niet geheel overlaten aan de full-time professionals die zich dag in dag uit met een schare medewerkers en persmusketen opsluiten in de vissekom van het Binnenhof. Tot welke blikvernaauwing dat soms leidt is regelmatig te merken aan de kwaliteit van de discussies en wetgeving. Soms vraag je af of politici door de cijfers en eigen stokpaarden nog wel de mensen zien die de gevolgen van hun beslissingen moeten dragen. En dan hebben we het nog niet over de binding aan het regeerakkoord (formeel niet voor Eerste Kamerfracties), die Kamerleden van regeringspartijen tot handlangers van de regering maakt. Bovendien zijn veel Kamerleden voor hun positie en carrière vaak afhankelijk van het voortbestaan van het kabinet. Dat maakt een vrije opstelling direct een stuk ingewikkelder.

De Eerste Kamer bestaat voor een groot deel uit niet-beroepspolitici, die buiten de dinsdag op het Binnenhof in het dagelijks leven ook nog met andere dingen dan politiek bezig zijn. Dat vergroot de kans op een zekere beschouwende afstand van de politieke waan van de dag, hetgeen vaak al een preventieve en soms een correctieve werking kan hebben. De Eerste Kamer levert verder politieke partijen een aantal parlementariërs op die met één been in de politiek en met één been in het maatschappelijk leven staan. Zij zouden meer dan nu gebruikt kunnen worden als denktank of „terugkaatsplatform”.

Een belangrijk punt is nog het volgende (notitie H.D. Tjeenk Willink, 1987): omdat in de Eerste Kamer amendering niet mogelijk is vervalt daarmee de noodzaak om partijpolitieke compromissen te sluiten. Eerste Kamerleden kunnen kiezen voor een bredere invalshoek: bewaken van de kwaliteit van de wetgeving, doorbreken van de verkokering, vorm geven aan het dualisme tussen parlement en regering én tussen overheid en samenleving en het in de gaten houden van lange termijn-ontwikkelingen.

5. Het feit dat de Eerste Kamer via de Provinciale Staten wordt gekozen accentueert het feit dat het Koninkrijk der Nederlanden van oorsprong geen eenheidsstaat is, maar een federatie van deelstaten. Dat zou overigens pleiten voor provinciale Eerste Kamerlijsten, ware het niet dat dit bij een kleine partij geen bruikbaar effect oplevert.

6. De rol en functie van de Eerste Kamer zouden zowel preventief als correctief sterk aan waarde winnen als de Eerste Kamer het recht van terugzending krijgt. Wetten zijn als ze uit de ministerraad komen uit „helder wetgevingsoogpunt” vaak al niet zulke fraaie compromissen. Maar na getuwtrek en profileringsdrang op de vierkante centimeter zijn het soms legislatieve monsters. De Eerste Kamer zou zulke wetten gewoon moeten verwerpen, maar dat kan vaak om politieke redenen niet. Als de Eerste Kamer een wet zou mogen terugzenden met het beargumenteerde verzoek de tekst op een of meer punten aan te passen zou daar een heilzame werking van uitgaan. De regering gaat wellicht beter werk leveren omdat zij geen vertraging wil en de Tweede Kamer zal wetstechnisch beter opleten om niet het risico te lopen de klus nog eens over te moeten doen.

Er zijn meer partijen die voor deze verbeterde controlefunctie van de Eerste Kamer voelen. Wat let ons om samen met anderen initiatieven te nemen dit terugzendrecht te gaan realiseren. Vraag daarbij is wel of het terugzendrecht in plaats van het recht op verwerping dan wel een daarop aanvullend recht van de senaat zou moeten worden.

Overigens moet opgemerkt worden dat de technisch-juridische toetsing van wetgeving, waar de Eerste Kamer zich in toenemende mate mee bezig

houdt, eigenlijk helemaal niet door de senaat zou behoren te gebeuren. Uitgebreide departementale staven, de ministerraad, de Raad van State, Tweede Kamerfractiespecialisten en hun schare van medewerkers zouden toch technisch-juridische fouten moeten kunnen uitsluiten. De ééndags politici in de Eerste Kamer zijn voor dat werk ook niet toegerust.

Wél moet de Eerste Kamer andere beginselen van „behoorlijk bestuur” toepassen op de voorgelegde wetten (Tjeenk Willink, 1987):

- * lost het voorstel werkelijk het opgeworpen probleem op;
- * is het wetgevingsproces behoorlijk verlopen (is er bijvoorbeeld behoorlijk gereageerd op de inbreng van belanghebbenden);
- * is het voorstel in zichzelf consistent;
- * is het voorstel uitvoerbaar (ook volgens de uitvoerders);
- * is het voorstel redelijk en billijk (correctie mogelijk?).

7. De laatste jaren zijn wij nogal eens geconfronteerd met ingewikkelde kwesties of schandalen die om een nader onderzoek c.q. een parlementaire enquête vragen. In de huidige praktijk wordt zo'n onderzoek/enquête ingesteld en uitgevoerd door de Tweede Kamer. Dat betekent vaak dat de Kamer het eigen handelen c.q. dat parlementariërs het handelen van nabije fractie-genoten aan een onderzoek moeten onderwerpen. Uit het oogpunt van onafhankelijkheid niet zo'n ideale situatie.

Ook de Eerste Kamer heeft het recht van parlementaire enquête. Daar wordt echter vrijwel nooit gebruik van gemaakt. Toch zou het uitvoeren van een parlementaire enquête bij de Eerste Kamer in goede handen kunnen zijn. De maatschappelijke kwaliteit en de potentie tot integere oordeelsvorming zijn daar in elk geval aanwezig. Gaat dit de overzijde te ver dan zou ook een enquêtecommissie bestaande uit Eerste Kamer- en Tweede Kamerleden de moeite van het overwegen waard zijn.

8. Mede gezien haar verkiezing zou de Eerste Kamer zich meer en intensiever bezig moeten en kunnen houden met regionale kwesties. Dat betekent goede en regelmatig onderhouden verbindingslijnen naar de provincies en op partijniveau regelmatige contacten met de bevriende Statenfracties.

9. En mochten bovenstaande argumenten niet overtuigend genoeg zijn om als Groen Links vol vee in de Eerste Kamer te participeren, dan moet voor de sceptici onder ons toch in elk geval gelden dat de Eerste Kamer er is en nog wel even zal blijven, dat wij erin zitten, dat zij een podium vormt om ons gedachtengoed neer te zetten, dat het directe confrontaties met ministers en staatssecretarissen biedt die soms nog wel eens wat opleveren, dat Groen Links daarmee over enige mensen beschikt die vaker ad hoc ingezet kunnen worden voor meer dingen dan alleen het parlementaire werk.

Het bovenstaande standpunt over de rol en positie van de Eerste Kamer wordt gedeeld door de meerderheid van de fractie. Eén fractielid is het weliswaar eens met de praktische invulling die in dit stuk aan het Kamerwerk wordt gegeven, maar houdt zijn principiële bezwaren tegen de naar zijn mening in het politieke bestel overbodige senaat. Hij zou de toetsings- en waakhondfunctie liever ingevuld zien als bij het Deense of Noorse systeem. Daarbij worden wetsvoorstellen in tweede en derde lezing behandeld door het parlement dat het voorstel ook in eerste lezing heeft aangenomen. De tweede behandeling vindt doorgaans plaats met inachtneming van reacties uit de samenleving. De derde lezing is louter juridisch/technisch.

HUIDIGE WERKWIJZE

De nieuwe fractie heeft sinds juni 1991 de volgende zaken op de rails gezet:

1. Elke dinsdag vindt doorgaans om 11.30 uur de reguliere fractievergadering

ring plaats. Gemiddeld één keer per maand is er een langere avondvergadering waarin tijd is voor uitvoeriger inhoudelijke discussies.

In de reguliere vergadering komen de volgende zaken aan de orde: ingekomen post, mededelingen, uitnodigingen, partijcontacten, politieke stellingname, bespreken inbreng fractiegenoten bij debatten, overleg met TK-fractie.

Elke veertien dagen wordt aan de hand van een door één der fractieleden bijgehouden lijst van aanhangige wetsontwerpen gekeken of, waarom en door wie meegedaan zal worden aan de behandeling.

2. Er is een organisatorische taakverdeling gemaakt voor de functies in de fractie en een inhoudelijke op basis van de vaste commissies. Ook zijn de twaalf provincies verdeeld over de vier fractieleden (zie bijlage).
3. Omdat het contact met de Tweede Kamerfractie via (gedeeltelijk) bijwonen van hun fractievergadering niet beviel is er gekozen voor een wekelijks overleg tussen Eerste Kamerfractie, Tweede Kamerfractie en partijbestuur, elke dinsdag van 15.00-16.00 uur. Actuele kwesties, standpunten, profilering, initiatieven en afstemming. Deelnemers in principe fractievoorzitters, partijvoorzitter (secretaris publiciteit) en voorlichters.
4. Er is door de leden uit hun vergoeding een gezamenlijke fractiepot gevormd voor fractieactiviteiten, studiemateriaal, attenties e.d. In het kader van fractie-PR werd opdracht gegeven om briefpapier en naamkaartjes te laten drukken.
5. De fractie gebruikt de faciliteiten van het Kamergebouw (fractiekamer, spreekkamers, lunchmogelijkheid) om op dinsdag bezoekers te ontvangen en contacten te onderhouden.
6. De contacten tussen individuele fractieleden en fractieleden en medewerkers van de Tweede Kamerfractie zijn in enkele maanden zichtbaar geïntensiveerd. Er vindt vaak kort inhoudelijk overleg plaats, er wordt informatie ingewonnen over recente ontwikkelingen rond bepaalde onderwerpen en wetsvoorstellen en de Eerste Kamerfractie tracht in haar bijdragen dubblures te voorkomen. Enkele keren is het al gelukt in een Eerste Kamerdebat aan de regering een toezegging te ontlokken waaraan daarna door de Tweede Kamerfractie als bij een fraai „één-tweetje” een vervolg werd gegeven. Zo scoor je ook als kleine fracties toch niet onbelangrijke doelpunten.

PLANNEN VOOR DEZE ZITTINGSPERIODE

1. We willen het podium van de Eerste Kamer goed gebruiken. Goede analyses, duidelijke standpunten, debatten op hoofdzaken, concentreren op het binnenhalen van toezeggingen en het vindingrijk lastig zijn voor regering en regeringspartijen als er wets-

voorstellen liggen die ons van geen kant bevalen.

Naast je zaakjes goed kennen betekent het ook alert en vasthoudend het debat aangaan. Niet alleen concentreren op de eerste termijn met de voorbereide tekst, maar vooral ook opereren in de tweede termijn en het middel van de interruptiemicrofoon goed gebruiken. Het is belangrijk om vanuit de linkerkant van het politieke spectrum de discussie onder druk te zetten en te laten merken dat we er niet als bescheiden randversiering zitten. Door goed opereren kunnen we bereiken dat onze fractie een zeker gezag krijgt in de Kamer en dat er in toenemende mate rekening gehouden wordt met onze aanwezigheid. Als dat zou lukken, beïnvloeden we de discussie en zal het zelfs soms lukken de toon te zetten. Ook al scoor je daar niet direct op, er blijven altijd dingen hangen en bewindslieden zijn toch nogal eens geneigd als lastig doorvragen gecombineerd wordt met sterke argumentatie zich een toezegging te laten ontfoetselen, die dan door de Tweede Kamerfractie later verzilverd kan worden.

2. Als kleine fractie kun je niet bij alle onderwerpen een bijdrage leveren. We moeten selectief te werk gaan. Uitgangspunt daarbij is dat we niet een al te volgende, wat defensieve aanpak voorstaan. Ook moeten we voorkomen dat de bijdrage beperkt blijft tot het afleggen van (vaak sjabloonachtige) verklaringen. De uitdaging is om als Groen Links-fractie iets aan de discussie toe te voegen. Daar moet onze inspanning voornamelijk op gericht zijn.
Criteria om een bijdrage te leveren:
a. goed onderwerp om Groen Links te profileren;
b. onderwerp heeft de belangstelling van de media;
c. onderwerp leent zich om het andere partijen lastig te maken;
d. we hebben nieuwe punten in te brengen die toezeggingen van de regering op kunnen leveren;
e. principiële kwesties.
3. We leggen als Eerste Kamerfractie een lijn naar de provincies. De afzonderlijke fractieleden zorgen dat ze minimaal enkele keren per jaar contact hebben met de fracties/besturen van „hun” provincies. Zo mogelijk door middel van werkbezoeken. We vragen de besturen ons op de hoogte te houden van regionale kwesties en om toezegging van provinciale Groen Links-bladen en publikaties. Als daar aanleiding toe is gebruiken we het Eerste Kamerplatform voor het aan de orde stellen van regionale kwesties door middel van schriftelijke vragen. Met de Tweede Kamerfractie wordt afgesproken dat regionale zaken door de Eerste Kamerfractie worden behartigd en richting regering aan de orde worden

gesteld.

4. Er worden afspraken gemaakt voor het stellen van schriftelijke vragen. Dit in goed overleg met de Tweede Kamerfractie.
Criteria:
a. de Tweede Kamerfractie heeft het primaat bij actuele landelijke zaken;
b. als de Tweede Kamerfractie naar onze mening een voor Groen Links belangrijk punt laat liggen, stellen wij vragen na overleg met de Tweede Kamerfractie;
c. de Eerste Kamerfractie heeft het primaat bij regionale zaken;
d. idem bij zaken die verband houden met of een gevolg zijn van debatten c.q. toezeggingen in de Eerste Kamer;
e. de vragen moeten kort, krachtig en kon het zijn boeiend en prikkelend geformuleerd worden: het wapen van de humor kan daarbij regelmatig worden gebruikt;
f. in de gewone procedure worden vragen - alvorens ze worden ingediend - voorgelegd aan de fractievergadering; bij spoedkwesties minimaal aan de fractievoorzitter of diens vervanger;
5. Moties worden ingediend na vaststelling door de fractie.
Drie mogelijkheden:
- een motie ter profilering (aandacht trekkend nieuw feit, hot item, publicitair gunstig). Alleen als Groen Links;
- een motie om resultaat te boeken. Gematigd, slim, altijd vooroverleg met andere fracties om vooraf steun te verwerven;
- een motie van een andere fractie, waarvoor onze mede-ondertekening/steun wordt gevraagd. Standpunt altijd in de fractie.
6. Interpellatie komt in de Eerste Kamer niet vaak voor. Als we het overwegen moet het zonneklaar zijn dat de Eerste Kamer de plek is waar die interpellatie thuis hoort, moet de interpellatie zelf (1e en 2e termijn) staan als een huis, moet het thema ofwel zeer principieel ofwel publicitair zeer gunstig zijn. Tot een interpellatie wordt uitsluitend besloten na overleg met alle te bereiken fractieleden. Na melding bij de voorzitter van de Eerste Kamer wordt direct via de voorzitter van de Tweede Kamerfractie een persbericht verspreid.
7. We onderhouden regelmatig contact met de voorlichter van de Tweede Kamerfractie. Binnen de bescheiden mogelijkheden (weinig aandacht van de media) ontwikkelen we een eigen publiciteitsbeleid. Als we echt iets nieuws te melden hebben in een bijdrage zorgen we voor een persbericht. Dat werkt doorgaans beter dan hele verhalen naar de pers sturen. Het persbericht moet dan wel vóór de plenaire vergadering beschikbaar zijn en via de Tweede Kamerfractievoorlichter worden verspreid. Dit pleit voor

eigen Groen Links Eerste Kamerfractie-persbericht-papier. In elk persbericht worden twee namen en telefoonnummers van fractieleden opgenomen.

8. Aan de hand van de voorlopige agenda bepalen we op de eerste fractievergadering van de maand aan welke behandelingen we zeker meedoen. Dan kan ook besproken worden welke onderwerpen kansen bieden op publicitaire aandacht. Goed inhoudelijk overleg met onze club aan de overkant. Tijdig bepalen of een persbericht c.q. een motie c.q. beiden geproduceerd kunnen en moeten worden. Bij belangrijke onderwerpen als het enigszins kan wel meedoen aan de schriftelijke voorbereiding in de betrokken commissies.
9. Als we mee tot de denktank van Groen Links horen moeten we dat ook waar maken door achtergrondartikelen te schrijven, zowel voor de algemene media als voor de Groen Links-krant. Dit punt komt aan de orde op elke uitgebreide fractievergadering.
10. We zijn beschikbaar voor spreekbeurten, werkgroepen, ad-hoc commissies, bijdragen aan de Groen Links-krant, idem aan folders, actiekrant, campagnes.
11. Reageren op ingekomen brieven:
a. brieven aan de fractie: altijd reactie;
b. brieven aan de Kamer: wel door nemen, reactie als daar aanleiding toe is of als de fractie de betrokken brief in haar inbreng betreft;
c. persoonlijke brieven aan fractieleden: persoonlijk beantwoorden en in de fractie melden als de brief ook van belang is voor de (opstelling van) de hele fractie.
12. Werkwijze bij het bepalen van een fractiestandpunt: het fractie dat het thema behandelt geeft een voorzet voor de inbreng. De hoofdlijn wordt aan de fractie voorgelegd, precieze vormgeving wordt aan het betrokken fractielid overgelaten. Bij belangrijke debatten proberen we de tekst op te sturen of op zijn minst om uiterlijk 11.00 uur in de fractiekamer ter lezing voor te leggen. De algemene beschouwing en andere daartoe door de fractie aangemerkte vergelijkbare verhalen worden integraal en tijdig aan de fractie voorgelegd.
13. Stemgedrag wordt in de fractie bepaald. Eventueel verdeeld stemgedrag moet altijd in de fractie aan de orde gesteld worden en komt beargumenteerd in het verslag te staan. Er wordt altijd naar het hoe en waarom van stemgedrag Tweede Kamerfractie gekeken. Als we afwijkend stemmen melden we dat - zo mogelijk vooraf - aan de Tweede Kamerfractie.

Den Haag, 5 november 1991

Verantwoording delegatie Europees Parlement

VERANTWOORDING

NEL VAN DIJK

Tot mijn spijt is, na overleg met Herman Verbeek, de verantwoording van de Europese fractie in twee stukken gedeeld. Herman bleek niet bereid een poging te doen een gezamenlijk stuk te schrijven.

De internationalisering van de economie heeft zijn politieke weerslag gekregen in de Europese Gemeenschap. De EG is ontstaan als verzoening tussen Frankrijk en Duitsland na afloop van de laatste wereldoorlog. En hoewel soortgelijke gedachten in de EG onlangs opnieuw een rol speelden toen Duitsland meer met z'n hereniging bezig was dan met de Europese integratie, zijn de interne markt en de Economische en Monetaire Unie (EMU) toch vooral gericht op het creëren van een Europese overheid die zo gunstig mogelijke voorwaarden moet scheppen om de Europese bedrijvigheid, zowel thuis als op de wereldmarkt, een goede uitgangspositie te garanderen.

Wat Groen Links te doen staat is deze eenzijdige, op groei van de economie gerichte ontwikkeling, om te buigen. De EG mag niet verder eenzijdig integreren. De eerste eis is dat verdere integratie afhankelijk wordt gemaakt van het dichteren van het democratisch gat. Tot nu toe heeft de Raad van Ministers (in feite de regeringen van de lidstaten) de absolute macht, waarbij iedere lidstaat ook nog een vetorecht heeft.

Als gevolg van grote internationale ontwikkelingen, zoals de vereniging van de beide Duitslanden, de Golfoorlog en de burgeroorlog in Joegoslavië, spitsen de ontwikkelingen in Europa zich vooral toe op een gezamenlijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Het lijkt er steeds meer op dat de Europese Politieke Unie (EPU) voor veel lidstaten niet meer moet zijn dan een invulling van dat buitenlands en veiligheidsbeleid.

De eerste eis die Groen Links in de EG, samen met de Tweede Kamerfractie, aan de EPU stelt is het ongedaan maken van de negatieve gevolgen van de interne markt en de EMU. Dat betekent concreet dat er haast gemaakt moet worden met een gemeenschappelijk sociaal beleid dat geen afbreuk mag doen aan verworven rechten, een gemeenschappelijk milieubeleid met duurzame ontwikkeling als uitgangspunt, waarbij de lidstaten het recht hebben strengere normen te stellen. Bovendien moet in zo'n politieke unie ook een aantal grondrechten voor de burgers worden gegarandeerd. Van die burgerrechten horen natuurlijk ook de migranten van buiten de EG, die hier legaal verblijven, te profiteren.

Als laatste eis aan deze EPU geldt voor Groen Links dat de EG open moet staan voor het lidmaatschap van de EVA-landen (Europese Vrijhandelsassociatie) en de Oosteuropese landen voor zover deze de mensenrechten respecteren, een parlementaire democratie hebben ingevoerd en economische aansluiting bij de EG mogelijk is. Met de Derde Wereld moeten eerlijke handelsrelaties worden onderhouden. Het afbreken van tariefmuren en het stopzetten van dumping van Europese agrarische overschotten zijn daarbij voorwaarden.

Als de EPU op deze manier wordt ingevuld bestaat er geen principieel bezwaar meer om ook het buitenlands en op termijn het veiligheidsbeleid onder te brengen bij de EPU. Uitgangspunt daarbij is dat het veiligheidsbeleid niet kan worden overgelaten aan organisaties die louter op intergouvernementele samenwerking zijn gebaseerd, zoals de WEU of de NAVO. Een gezamenlijk buitenlands en veiligheidsbeleid moet passen in het streven naar een verdere uitbouw van de CVSE en gericht zijn op verdere ontwapening en vreedzame conflictoplossingen.

Onder alle omstandigheden blijft het

echter van belang om de besluitvorming zo dicht mogelijk bij de burger te laten. Naast het bestrijden van de negatieve gevolgen van interne markt en EMU, horen alleen die zaken op Europees niveau thuis die beter daar dan nationaal, regionaal of lokaal opgelost kunnen worden.

DE SOCIALE DIMENSIE

In de sociale commissie heb ik samen met de collega's gewerkt aan het tot stand komen van een aantal belangrijke sociale richtlijnen. De Raad heeft weliswaar in de Europese Acte toegezegd dat tegelijk met de voltooiing van de interne markt ook een sociale dimensie moet zijn gerealiseerd, maar in de praktijk van de unanimiteitsbesluitvorming komt daar niets van terecht. Na lang aandringen hebben de socialisten nu ook begrepen dat alleen woorden niet meer helpen. Sinds kort weigert het parlement (in meerderheid) om een richtlijn te behandelen die de Raad niet kan aannemen voordat het parlement zich daarover heeft uitgesproken. Het is een technische richtlijn die de grote verzekeraars in Europa (met name goed voor Engeland, de grootste dwarsligger bij de sociale dimensie) de ruimte geeft om hun vleugels uit te slaan. Ongetwijfeld zullen er in de nabije toekomst nog andere economische richtlijnen het slachtoffer worden van onze boycot.

Persoonlijk, en in een tamelijk eenzame positie, heb ik mij sterk gemaakt om de migranten van buiten de EG, die hier legaal verblijven, dezelfde sociale en politieke rechten te geven als EG-burgers. Het is echter ontstellend hoe weinig steun hiervoor in het Europese Parlement te vinden is. Zelfs een groot deel van de socialisten kan met deze politieke rechten niet instemmen.

Dit is in kort bestek waarvoor ik mij, gezamenlijk met een grote meerderheid in de fractie van de Groenen, heb ingezet in het afgelopen jaar.

Nel van Dijk

VERANTWOORDING

HERMAN VERBEEK

Men neme de oude koloniale machten van West-Europa, men make er één neo-koloniaal rijk van en men heeft de „Europese Gemeenschap der Conceren” (Johan Galtung). De EG-binnenmarkt '92 is de poging van de Westeuropese kapitaalsmachten met behulp van de grootste markt ter wereld (nu 336 miljoen consumenten) de concurrentiestrijd met de VS en Japan te winnen. Het is de eeuwige strijd op leven en dood van kapitalisme tegen kapitalisme. De vier vrijheden voor ongehinderd verkeer van kapitaal, goederen, arbeid en diensten zijn alleen economische vrijheden voor de economisch sterken. Zij verdringen de vier vrijheden van de fundamentele mensenrechten, vrijheid van meningsuiting en godsdienst en het recht om gevrijwaard te zijn van armoede en vervolging (Wereldraad van Kerken). De EG-binnenmarkt regeneert een nieuwe kapitaalsaccumulatie van enkelen. De kosten zullen op sociale en ecologische afbraak worden afgewenteld. De behoeften van de wereldbevolking en het bewaren van de schepping worden aan de toekomst overgelaten (Ulrich Duchrow, economisch theoloog).

De EG is een economische institutie van de Koude Oorlog, zoals de NAVO het militair is. Met het einde van de Koude Oorlog moeten ook deze instituten fundamenteel ter discussie gesteld worden. De EG kan niet de architectuur bieden voor het toekomstig Europa der volken. Men kan niet vanuit Brussel-aan-Zee heel Europa

willen uniëren, unificeren en uniformeren. Terwijl Oost-Europa decentraliseert en democratiseert, kan men vanuit West-Europa niet straffeloos centraliseren en bureaucratiseren. Men kan de totalitaire staat niet vervangen door de totalitaire markt. De EG heeft mede verhinderd dat het Helsinki-CVSE-proces vanaf 1975 werd uitgebouwd. Het wordt immers eerder gezien als een concurrent dan als het forum waar alle Europese gemeenschappen in gelijkwaardigheid sociaal, ecologisch, democratisch en geweldloos kunnen samenwerken. Zo zou de CVSE een Europese regionale sub-VN kunnen worden, gericht op een nieuwe wereldorde, waarin niet meer dwangmatige groei van de rijken al het andere verdringt. (1)

De werkgroep Landbouw van de Groene Fractie in het Europees Parlement heeft in die richting een samenhangend alternatief uitgewerkt op de „MacSharry-voorstellen” voor de EG-landbouwhervorming. Het debat is nu in volle gang. Het Groene Alternatief gaat uit van een duurzame landbouw en stabiele gespreide productie van veilig en voldoende voedsel, zo dicht mogelijk bij de lokale en regionale „binnenmarkten” waar de mensen wonen. Het is aldus een voorstel voor de GATT-onderhandelingen dat ook de landbouw en voedselvoorziening van Derde Wereld en Oost-Europa tot hun recht kunnen komen. De Groene uitgangspunten luiden:

- de EG stopt met het opkopen, opslaan en gesubsidieerd dumpen van steeds meer verindustrialiseerde overschot-producties;
- de buitengrenzen van de EG blijven geheel open, maar voedselimporten moeten, door kwaliteitseisen en heffingen, concurreren met de sociaal-ecologische producties van de Europese boeren en boerinnen;
- alle dieren worden gehouden naar hun aard en hun welzijn;
- alle milieuvreemde en gevaarlijke middelen en methoden worden verboden;
- de productie van gezonde „levens”-middelen voor de bevolking wordt weer hoofddoel van het landbouwbeleid, in plaats van steeds massalere en goedkopere bulkstoffen voor de industrie;
- boer en boerin ontvangen de kostprijs voor een sociaal-rechtvaardige en ecologisch-verantwoorde bedrijfsvoering. (2)

Herman Verbeek

NOTEN

1. Voor uitvoerige analyses zie Herman Verbeek, *Economie als wereldoorlog*. Kampen 1991.
2. Het volledige Groene Landbouwplan is te bestellen bij T. Verhoef (tel. 050-735057). Uitvoerige beschrijving in Herman Verbeek, *Boeren belang*. Kampen 1991 (verschijnt eerdaags).

BIJLAGE

Debat met Raadsvoorzitter W. Kok over de Europese Monetaire Unie (uit zitting Europees Parlement, Straatsburg 23-10-91)

Verbeek: „Geachte voorzitter van de Raad, u bent bezig met de verdieping van de EG. Het is de verdieping van mijn diepe zorg en die van mijn Groene fractie. Het is veelzeggend, misschien wel tragisch dat u, als voorzitter van de raad, en de heer Delors, als voorzitter van de commissie, sociaal-democraat respectievelijk socialist bent. Ik denk dat u onderweg bent naar de totalitaire markt, dat u als sociaal-democraat de fysiotherapeut, de masseur bent van dit neo-kapitalisme, want de eigenlijke samenhang van de Europese Monetaire Unie is dat de wereld nu verdeeld moet worden tussen ecu, dollar en yen. Dat is kapitalisme tegen kapitalis-

me en de verdere verwildering daarvan. Want het kapitaal moet groeien en daarvoor moeten de economieën groeien, de markten groeien, de productie-consumptiespiraal groeien, liefst met 3% per jaar. Dat is 100% per 25 jaar. Dat betekent even zoveel groei van verbruik van grondstoffen, energie, aardse reserves. De ecu is niet geïnteresseerd in het sociale, het ecologische en de Derde Wereld, mijnheer Kok. Daar ben ik panisch onder. Ik vrees dat op gang gebracht wordt de nieuwe klassenstrijd voor de volgende eeuw tussen staten, binnen de EG en vooral tussen Noord-Zuid en Oost-West; de nieuwe klassenstrijd tussen de regio's binnen de EG en wereldwijd en de nieuwe klassenstrijd tussen mensen en volken. En daarvoor moeten, vrees ik, de ecu en de EMU het vehikel zijn. U hebt gezegd - en daar bent u vanmiddag uw rede mee begonnen - het gaat om een bundeling van menselijk en economisch potentieel. Maar ik denk dat de ecu geen mensen kent. De ecu kent alleen de ecu en de dollar en de yen en ik vrees dat de Europese centrale bank geen mensen kent, maar alleen bankiers. Het gaat u om de kracht van Europa. Ik denk dat het de macht is ten koste van andere werelddelen. Het gaat u, zei u, om de kwaliteit van Europa, maar welke kwaliteit? Ik denk dat het een vernietigende kwaliteit is van wat heel kwetsbaar is aan sociaal, ecologisch en cultureel erfgoed. Ik vrees, mijnheer de voorzitter van de Raad Kok, dat u straks ook geen electorale basis, geen steun meer zult hebben voor dit oligarchisch financieel-politiek spel.”

Jaarrekening 1990

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

UITGAVEN

Partijbureau	140.522,98
Bestuurskosten	189.974,18
Ledenblad	230.344,50
Projecten/subsidies	120.524,59
Publiciteit	95.223,24

Totaal uitgaven 776.589,49

INKOMSTEN

Bijdrage PPR	151.230,00
Bijdrage PSP	104.775,00
Bijdrage CPN	147.950,00
Bijdrage EVP	31.175,00
Bijdrage Vereniging Groen Links	36.270,00
Afdracht kamerleden	73.779,96
Afdracht raadsleden	300.006,00
Giften	12.913,36
Rente	101,88
Bijzondere baten en lasten	29.992,65

Totaal inkomsten 888.193,85

Saldo overschot 111.604,36

TOELICHTING OP DE UITGAVEN

Partijbureau

Salarislasten	41.046,45
Onkostenvergoedingen	240,35
Wervingskosten	5.489,38
Overige personeelslasten	2.286,70
Portokosten	14.329,43
Porto-opbrengsten	-4.430,60
Overige verzendkosten	940,98
Kantoorbehoeften	33.057,72
Huur	44.233,66
Overige huisvestingskosten	2.072,94
Telefoon	404,90
Afschrijving apparatuur/inventaris	10.089,00
Kopieer-/faxkosten	14.188,24
Inningskosten	16.455,55
Diverse bureaunkosten	10.357,63
Doorberekende kantoorkosten	-50.239,35

Totaal partijbureau 140.522,98

Bestuurskosten

Ambtelijk secretaris/partijmanager	85.179,42
Reis- en verblijfkosten	11.488,25
Giften bestuurders	-1.292,10
Overige onkostenvergoedingen	8.743,75
Vergaderkosten	358,10
Administratie	17.233,22
Diversen	1.683,00
Advies, bemiddeling, notaris	4.203,50

127.597,14

Groen Linkse Raad:

Vergaderkosten	3.578,16
Reiskosten	3.220,70
Druk-/verzendkosten	2.064,67

8.863,53

Congressen:

Organisatie	41.977,72
Reiskosten deelnemers	2.774,15
Manifestatie 10 maart	8.761,64

53.513,51

Totaal bestuurskosten 189.974,18

Ledenblad

Hoofd- en eindredactie	50.417,67
Drukkosten	75.449,25
Postbehandeling	13.040,12
Portokosten	61.351,28
Overige verzendkosten	3.556,91
Illustraties	20.114,04
Redactie	3.459,96
Diversen	2.955,27

Totaal ledenblad 230.344,50

Publiciteit

Salariskosten	9.795,41
Onkostenvergoedingen	500,10
Ledenwerving	2.232,48
Advertenties	33.619,68
Drukwerk	37.687,13
Diversen	3.058,75
Golfoorlog	6.282,11
Reis- en verblijfkosten	1.745,85
Bijdrage Vereniging Groen Links	-10.000,00

84.921,51

Radio- en TV-uitzendingen:

Tv	91.178,82
Radio	15.333,52
Bijdrage Commissariaat voor de Media	-96.210,61

10.301,73

Totaal publiciteit 95.223,24

TOTAAL KOSTEN 776.589,49

TOELICHTING TOTALE SALARISLASTEN

Brutosalarissen	109.539,84
Overhevelingstoelag	10.799,28
Sociale verzekeringspremies werkgever	9.814,64
Reiskostenvergoedingen woon-werkverkeer	2.690,74

Totaal salarislasten 132.844,50

TOELICHTING BIJZONDERE BATEN EN LASTEN

Gift PPR inventaris/apparatuur	53.755,50
Overige baten	1.237,15
Voorziening pensioenlasten personeel	-25.000,00

Totaal bijzondere baten en lasten 29.992,65

BALANS PER 31-12-1990

DEBET

Vaste activa

Kantoormeubilair	14.025,00
Telefax	1.452,10
Computerapparatuur	58.476,51
Ledenadministratie	5.413,05

Totaal vaste activa 79.366,66

Flottende middelen

Depotbedrag PTT Post	5.000,00
Nog te vorderen afdrachten raadsleden	217.843,52
Overige vorderingen	41.210,61
Rekening-courant PPR	13.073,49
Rekening-courant PSP	13.775,00

Totaal flottende middelen 290.902,62

Liquide middelen

Kas	76,10
Postbank 2737962	33.211,50
Postbank 2947644	102.194,93
Postbank 5555	71.455,09

Totaal liquide middelen 206.937,62

TOTAAL DEBET 577.206,90

CREDIT

Eigen vermogen

111.604,36

Voorzieningen

Voorziening afdracht raadsleden	115.693,21
Voorziening backservice pensioenen personeel	25.000,00
Voorziening verkiezingen	67.193,85

Totaal voorzieningen 207.887,06

Vreemd vermogen op korte termijn

Nog te betalen 1990	161.092,45
Rekening-courant SVI Groen Links	16.324,00
Rekening-courant WB Groen Links	79.199,03

VERKLARING

KASCONTROLE-

COMMISSIE

Aan het congres van Groen Links,

De kascontrolecommissie van Groen Links heeft op 10 september 1991 het financieel jaarverslag van de Stichting Materiële Belangen Groen Links gecontroleerd.

De financiële administratie maakt een goed verzorgde indruk. De balans per ultimo 1990 geeft een juist beeld van de financiële positie van de Stichting Materiële Belangen Groen Links. Het eigen vermogen van f 111.604,36 wordt als reëel beoordeeld.

De kascontrolecommissie adviseert het partijbestuur de administratieve organisatie van vaststelling en inning van de afdrachten van raadsleden te verbeteren.

Voorts zijn vele vragen van informatieve aard gesteld die naar tevredenheid zijn beantwoord. Wij stellen u voor de jaarrekening 1990 goed te keuren en het partijbestuur te dechargeren voor het gevoerde bestuur.

De kascontrolecommissie van Groen Links:

**Astrid Hylkema
Peter Korzelius
Jan Veldhuijzen**

Ontwerp-begroting 1992

1 INLEIDING

Naast de begrote cijfers voor 1992 vindt men de cijfers van de allerlaatste begroting 1991 (namelijk 1991-II), waarin tevens de consequenties van de behandeling daarvan in de Groen Linkse Raad van 15 juni 1990 zijn verwerkt.

Waar de cijfers voor 1992 verschillen van die van de begroting 1991-II kan dit zijn ontstaan door loon- en prijsstijgingen en door verbeterde inzichten in de werkelijke kosten. Daarop wordt geen verdere toelichting gegeven. In de toelichting worden slechts de verschillen verklaard die zijn veroorzaakt door verruiming of inkrimping van de activiteiten.

2 DE CIJFERS

(bedragen x f 1000)

	Begroting 1991-II	Begroting 1992
INKOMSTEN		
1 Contributies	1.300	1.470
2 Afdrachten-Tweede Kamerleden	90	100
3 Afdr. overige vertegenwoordigers	400	400
4 Rente	25	45
5 Extra giroronde (land. projecten)	100	120
Totaal inkomsten	1.915	2.135
UITGAVEN		
7 Partijbureau	350	374
8 Bijdrage Wetensch. Bureau en Scholing & Vorming/Vrouwenbureau	158	164
9 Ledenblad <i>Groen Links</i>	190	184
10 Publiciteit	138	151
11 Congres	66	69
12 Groen Linkse Raad	17	24
13 Groen Links Bestuur	149	182
14 Werk- en categorale groepen, Dwars	40	62
15 Landelijke projecten, campagnes		162
16 Ondersteuning acties derden	5	7
17 Verkiezingen	115	0
18 Contributieafdracht afd./prov.	537	591
19 Reservering TK-verkiezingen	150	150
20 Onvoorzien	-	15
Totaal uitgaven	1.915	2.135

MATRIX NAAR KOSTENSOORT VAN UITGAVEPOSTEN 7 T/M 16

*(bedragen x f 1000)

Kostenplaats	Kostensoort*	upw	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
7 Partijbur.		176	284	22	16	20	25	10	39	10		374
8 WB, SVI/Vb		178	319	55	9	10	12	174	6	30	451	164
9 Ledenblad		28	58	8	3	6	-	118	1	4	14	184
10 Publicit.		32	50	12	3	-	-	84	2	10	10	151
11 Congres		-	-	-	6	-	-	55	-	8	-	69
12 GL Raad		-	-	-	7	-	-	5	-	12	-	24
13 GL Bestuur		32	70	27	52	-	-	7	2	24	-	182
14 Groepen		-	-	6	12	-	-	37	-	7	-	62
15 Projecten		-	-	-	-	-	-	205	-	-	43	162
16 Derden		-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7
Totaal		446	781	130	92	0	32	717	21	134	528	1379

* Kostensoort

- A Personeel
- B Huisvesting
- C Vrijwill.
- D Partijbureau
- E Externe adm.
- F Projectkosten
- G Afschr. inv.
- H Kantoor.
- I Bijdr. derden
- J Lasten GL-begroting

3 TOELICHTING

DE KOSTENPLAATSEN

Ad 1. Op het moment dat deze begroting werd samengesteld waren er 15.161 leden ingeschreven. Er moest echter nog een aanmaningsronde worden gezonden aan een groot aantal leden dat in 1991 nog geen contributie had betaald. Voor de contributie-inkomsten is daarom hier gerekend met 13.850 betalende leden. Per lid verwachten we een netto opbrengst van f 106,-.

Ad 4. Hier is rekening gehouden met de renteopbrengst van de in 1992 aan Groen Links over te dragen vermogens van PSP, PPR en CPN.

Ad 5. De extra giroronde (december 1991) wordt gerelateerd aan de ledenwerfcampagne, zie 15. Omdat de inkomsten in 1992 worden verwacht is de opbrengst daarvan aan 1992 toegerekend.

Ad 7. De formatie van het partijbureau wordt in 1992 uitgebreid met 16 ur assistentie voor het partijbestuur. Verder zijn hier opgenomen de kosten van een banenpooler voor ondersteuning van het milieunetwerk en werkgroepen.

Ad 9. De omvang voor 1992 is gebaseerd op 11 nummers van 16 pagina's, oplage 14.000 ex. De in vergelijking

met 1991 grotere omvang wordt mogelijk gemaakt door een stijgende advertentieopbrengst en een gedaalde oplage. De formatie van de redacteur gaat in dit verband naar 28 uur. De projectkosten bedragen:

Zetten, drukken en layout 72.000
Postbehandeling 13.000
Illustraties 16.000
Porto 57.000

De opbrengst advertenties en abonnementen is begroot op f 14.000.

Ad 13. De bestuurskosten zullen voornamelijk stijgen door het vrijstellen van de voorzitter in verband met het verlangen van het bestuur het optreden van zijn voorzitter naar buiten te vergroten.

Ad 14. Onkosten van en uitkeringen aan categorale en werkgroepen:

Linker Wang 3.000
Vijftig-plus 3.000
Vrouwenoverleg 3.500
Progressief Migrantenblok 3.500
Roze Links 3.000
Dwars 10.000
Buitenlandwerkgroep (reiskosten en contributies) 11.000
Overige werk- en beleids-groepen (reis-, vergader- en kantoorkosten) 25.000

Ad 15. In het najaar van 1992 wil het partijbestuur een ledenwerfcampagne voeren met als einddoel een (netto)winst van minstens 1000 leden. Daarvoor wordt in december 1991 een extra giroronde gehouden. Verder zijn hier begroot de kosten van de twee projecten die door het partijbestuur in het activiteitenplan zijn opgenomen (zie verantwoording partijbestuur). Ook is hier gerekend met een bijdrage aan het project „Milieu en economie” van het wetenschappelijk bureau en de Tweede Kamerfractie.

DE KOSTENSOORTEN

Ad B. De huisvestingskosten zijn gebaseerd op een vijfjarige verlenging van ons verblijf op de Hoogte Kadijk te Amsterdam door een huurcontract met de stichting Bepenak. De totale huisvestingskosten zijn begroot op f 143.000 waarvan f 13.000 te dragen door de EG-stichting. De kostenstijging wordt naast de indexatie veroorzaakt door een kleine uitbreiding van ons grondgebied en door de kosten van verbeteringen aan de entree en de ventilatie.

Ad D. Doorbelasting van partijbureaukosten aan stichtingen en ledenblad.

Ad F. Dit zijn de kosten die onder de

andere kostensoorten niet zijn te vatten, hoofdzakelijk ingekochte producten en diensten.

Ad H. Deze kostensoort bestaat uit: Porti (excl. tijdschriften) 72.000
Kantoorbehoeften

en drukwerk 29.000
Telefoon 12.000
Kopiëren en fax 20.000

Zoals aangegeven wordt een deel daarvan doorberekend aan de stichtingen. Het aan de EG-stichting door te berekenen deel is reeds afgetrokken.

Ad I. Het partijbureau berekent f 10.000 bijzondere diensten en drukwerk door aan afdelingen en provincies. De post bij WB-SVI/Vb is de te verwachten subsidie en de inkomsten uit verkopen en bijdragen. De f 14.000 bij het ledenblad is de opbrengst van advertenties en abonnementen. Publiciteit berekent voor f 10.000 geleverd materiaal door aan afdelingen en provincies. Voor de projecten wordt gerekend op praktische bijdragen door het Wetenschappelijk Bureau, het Scholings- en Vormingsinstituut en subsidies van diverse instanties.

Zetelkwestie Europees Parlement

Helaas moet aan het congres een uitspraak gevraagd worden over het conflict rond één van de twee zetels van Groen Links in het Europese Parlement. Hierna staan de opvattingen van Herman Verbeek en het standpunt van het partijbestuur over deze kwestie afgedrukt.

Het geschil is op 19 oktober j.l. behandeld in de Groen Linkse Raad. De Groen Linkse Raad heeft op voorstel van het partijbestuur uitgesproken dat:

- **Herman Verbeek zich feitelijk buiten de delegatie van Groen Links in het Europese Parlement stelt, indien hij zijn zetel niet per 1 januari 1992 ter beschikking stelt volgens de afspraken die aan de lijst voor het Europese Parlement ten grondslag liggen;**
- **Herman Verbeek in dat geval Groen Links niet meer vertegenwoordigt en dus ook niet meer als delegatieleider kan fungeren.**

Aan het congres wordt gevraagd deze uitspraken te bekrachtigen.

STANDPUNT HERMAN

VERBEEK

Wil het congres, elke afgevaardigde op het congres, zorgvuldig en verantwoord kunnen oordelen en besluiten over de zetelkwestie in het Europese Parlement, dan dient eerst van alle relevante feiten en documenten van een historie die al meer dan drie jaar duurt, kennis genomen te worden. Van mijn kant kan ik hier alleen maar een informatie op hoofdpunten geven. Op het congres ben ik vanzelfsprekend bereid op alle vragen te antwoorden. Na mijn tien punten toelichting zal ik een voorstel doen.

1. De PPR heeft mij in 1988 met plm. 85% van de stemmen gekozen als kandidaat voor het lijsttrekkerschap van de Regenboogcoalitie. Al tijdens de onderhandelingen daarna heb ik het onaanvaardbaar genoemd dat het objectieve democratische criterium van de zetelverdeling in de Tweede Kamer werd genegeerd. Dat deed ik in brieven aan het PPR-bestuur van 5 september, 26 oktober en 14 december 1988. De zetelverhouding was toen: PPR 2, PSP 1/2, CPN 0 zetels. Het akkoord voor de zetels in het Europese Parlement werd: PPR 1/2, PSP 1/2, CPN 1. Dat was de omkering van het democratiebeginsel. Op democratische wijze werd een ondemocratisch besluit genomen. Ik heb nimmer iets gehad tegen de volle zetel voor de vrouwelijke kandidaat. Integendeel, alleen zo immers kun je een verantwoorde parlementaire arbeid opbouwen. Wat ik onaanvaardbaar achtte en acht, is dat de mannelijke lijsttrekker in zijn democratische rechten, in zijn parlementair werk en in gelijkberechtiging tussen de zetels tekort werd gedaan. Het besluit was in zich tegenstrijdig: voor de vrouwelijke kandidaat liet men het bloedgroepenbeginsel vallen; voor de halve zetel van de lijsttrekker paste men het weer toe.
2. Dat ik mijn handtekening zette onder dit akkoord, stond onder grote druk die op mij werd uitgeoefend. Niemand was bereid verder te onderhandelen; een deel van het PPR-bestuur dreigde met aftreden; PSP en CPN zeiden dat het slikken of stikken was. Als ik had geweigerd, was er een conflict ontstaan dat aan de campagne en aan de verkiezingsuitslag grote schade had toegebracht. Ik wilde bovendien als democraat geen eenmansveto. Onderhandelaars zelf zeiden mij dat het akkoord „geen schoonheidsprijs verdiende”.
3. De uitslag van de Europese verkiezingen op 15 juni 1989 luidde voor de Regenbooglijst: 365.527 stemmen, waarvan op H. Verbeek 218.486, N. van Dijk 66.662, J. Hontelez 5.273. Uit deze uitslag (7% twee zetels in het Europese Parlement) blijkt dat de kiezers toen al helemaal niet meer op bloedgroepen gestemd hebben.
4. Omdat ik ook geen schade wilde toebrengen aan het tot stand komen

van Groen Links en aan de Kamerverkiezingen van september '89, heb ik tot daarna gewacht met het indienen van mijn verzoek, per brief van 22 december 1989, om het akkoord wat betreft mijn zetelduur te willen bijstellen. Op dit verzoek werd slechts formeel en negatief geantwoord; nimmer werd op mijn argumenten ingegaan.

5. John Hontelez heb ik niet willen benadelen. Maar het was zijn partij, de PSP, die (terecht) in 1984 het objectief democratisch criterium van de Kamerverhoudingen aanvoerde om het lijsttrekkerschap en de volledige eerste zetel te eisen. Hetgeen werd gehonoreerd. De zetelverhouding in 1984 was: PSP 3, PPR 2, CPN 2. Hontelez kreeg in 1989 1,44% van de Regenboogstemmen.
6. Op 1 oktober 1990 heb ik mij per brief in principe bereid verklaard de kwestie van de zetel voor te leggen aan een bemiddelingscommissie, overeenkomstig artikel 10 in het akkoord, waarvan de rapportage bindend zou zijn. De opdracht aan de commissie, die ik tekende, luidde dat uiterlijk per 1 april 1991 moest worden gerapporteerd. Voor mij was Cees Schelling bereid van de commissie deel uit te maken. Ik verwijs naar zijn verklaring die bij deze informatie is gevoegd. Toen de commissie per 1 april niet met haar uitspraak was gekomen, was het mandaat verlopen. Commissie noch partijbestuur nam enig contact met mij op terzake.
7. Op 12 september j.l. moest ik in Straatsburg voor de Groene fractie invullen welke functies ik voor de tweede 2,5 jaar in het Europese Parlement wilde vervullen. Ik gaf op: lid van de commissie landbouw, plaatsvervangend lid van de commissie politieke zaken, lid van de institutionele commissie en lid van de China-delegatie. Over landbouw hier een toevoeging. Sinds 1984 heb ik, ondanks de handicap van halve parlementaire zetels al die jaren, geprobeerd met de landbouwwerkgroep van de Groene fractie een brug te slaan tussen milieubeweging en boeren en boerinnen. De analyse van de Groene fractie luidt dat niet boeren het milieu vervuilen, maar politiek en agro-industrie. Dat boeren het vuile werk moeten doen, steeds afhankelijker gedwongen tot steeds intensievere producties tegen steeds lagere prijzen. Dat zij met de natuur kapot worden gemaakt. Daartegen hebben we concrete sociaal-ecologische alternatieven uitgewerkt, steeds met de boerenbasis zelf. 80% van alle cultuurgrond, wereldwijd, is in onderhoud bij boeren en boerinnen. Nederland, zo klein als het is, is het tweede agrarische exportland ter wereld, na de VS. De EG/MacSharry-hervorming van de landbouw en de GATT-onderhandelingen maken het onverantwoord dat mijn politieke werk daarin plotseling wordt afgebroken.
8. Toen het partijbestuur zich niet had gehouden aan de afspraak waarvoor het verantwoordelijk was: bemiddelingsuitspraak van de commissie per 1 april 1991, en die ook per 1 oktober niet zou komen, heb ook ik mij niet meer aan de bemiddelingspoging gebonden geacht en heb, per brief van 27 september, laten weten wat ik de Groene fractie had meegedeeld voor de komende 2,5 jaar in het Europese Parlement.
9. Het partijbestuur heeft toen een persbericht uitgegeven waarin niets werd vermeld over de redenen van mijn verzoek en over de verlopen termijnen van de bemiddeling. Ik moest de pers te woord staan voor een reactie zonder dat ik over het persbericht beschikte. Het partijbestuur vroeg de partijraad op 19 oktober om de lijn van het partijbestuur te volgen. Dat gebeurde. Het partijbestuur had ter informatie aan de partijraad alleen het eigen persbericht gezonden, geen enkel document van mij. De partijraad heeft mij niet gehoord.
10. De uitspraak die van de partijraad werd gevraagd luidde: „het standpunt

te bevestigen dat Herman Verbeek zich feitelijk buiten de delegatie van Groen Links in het Europese Parlement stelt, indien hij zijn zetel niet per 1 januari 1992 ter beschikking stelt volgens de afspraken die aan de lijst voor het Europese Parlement ten grondslag liggen; vast te stellen dat Herman Verbeek in dat geval Groen Links niet meer vertegenwoordigt en dus ook niet meer als delegatieleider kan fungeren.” Een dergelijke uitspraak van het congres zou de volgende toestand creëren: ik ben lid van Groen Links, ik ben afgevaardigde in het Europese Parlement, maar ik vertegenwoordig niet meer Groen Links. Mijns inziens kan dit alleen maar effectief gebeuren door roeyment, een andere uitleg aan de formulering lijkt mij niet mogelijk.

VOORSTEL

Om een uitweg te vinden uit deze situatie doe ik aan het congres het volgende voorstel: er wordt door het partijbestuur een nieuwe bemiddelingscommissie benoemd van drie leden, die uiterlijk 1 maart 1992 een bindende uitspraak doet over: het betreffende lijstbesluit in het Regenboogakkoord, het verzoek van Herman Verbeek om bijstelling daarvan, de situatie die ontstond door de eerste bemiddelingscommissie, de door het partijbestuur gevolgde procedures en het besluit door H. Verbeek genomen. Ik hoop dat in deze zin een motie voor het congres zal worden ingediend en zal worden aangenomen.

Herman Verbeek

BIJLAGE

Verklaring Cees Schelling

Hierbij laat ik weten aan het congres van Groen Links, als vertegenwoordiger van Herman Verbeek in de bemiddelingscommissie, dat ik door hem ben gebeld op 27 september 1991 met de vraag hoe het stond met de rapportage van de commissie. Ik heb hem toen moeten antwoorden:

- tot op heden is de commissie nooit bijeen geweest;
- er is niemand gehoord;
- bij mijn weten staat er nog geen letter op papier, ik ben daarover niet geïnformeerd;
- ik had mij bereid verklaard deel uit te maken van een commissie die uiterlijk 1 april 1991 had moeten rapporteren; ook per 1 oktober 1991 zou de commissie - die toen al een half jaar geen mandaat meer had - onmogelijk met haar rapportage hebben kunnen komen;
- ik acht mij in mijn bereidheid tot bemiddelen diep gegriefd;
- mijn oordeel moet zijn dat de commissie niet heeft gefunctioneerd.

Cees Schelling

Pieterburen, 10 november 1991

(Noot: Herman Verbeek had aan zijn tekst nog vier andere bijlagen toegevoegd, die hier niet zijn afgedrukt. Die bijlagen waren:

- citaat prof. dr. D.J. Elzinga uit *Binnenlands Bestuur* over juridische aspecten van het conflict;
- steunbétuiging van de Groene Europarlementariërs Solange Fernex (Les Verts) en Friedrich Wilhelm Graefe zu Baringdorf (Grünen);
- idem van Sicco Mansholt;
- idem van Corrie Vogelaar, actief in „Kritisch Landbouw Beraad” en „Europese Boeren Coördinatie”.)

STANDPUNT

PARTIJBESTUUR

AFSPRAKEN (I)

Op 24 april 1989 ondertekent Herman Verbeek, nummer 1 op de kandidatenlijst van de Regenboog (PPR, PSP, CPN, EVP, GPN en onafhankelijken) voor de verkiezingen voor het Europese Parlement in juni 1989 een overeenkomst, waarin hij verklaart „zonder enig voorbehoud” de kandidatuur voor plaats 1 te aanvaarden. Die overeenkomst bevat onder andere de volgende passages:

„Hij (=Herman Verbeek - PB) gaat akkoord met het onderstaande wisselschema en zal in voorkomende gevallen zijn zetel - conform de gemaakte afspraken - op de overeengekomen datum ter beschikking stellen van de opvolger. Hij gaat akkoord met de rechtspositieregeling 'Europarlementariërs Regenboog'.”

„Het bezetten van de bij de verkiezingen behaalde zetels gaat als volgt: (...) bij 2 zetels: de eerste periode van 2,5 jaar worden de zetels ingenomen door Herman Verbeek en Nel van Dijk; per 1 januari 1992 wordt Herman Verbeek opgevolgd door John Hontelez. Nel van Dijk bezet ook in de 2e periode van 2,5 jaar de tweede zetel.”

De rechtspositieregeling Europarlementariërs Regenboog bevat onder meer de volgende relevante artikelen:

„Artikel 10. In geval zich een geschil voordoet betreffende het werk als Regenboogparlementariër binnen de fractie, tussen een fractielid en zijn/haar afvaardigende organisatie, tussen een fractielid en het AB of DB, tussen een fractielid en een medewerker, dan wordt in goed overleg met betrokkenen een bemiddelingscommissie ingesteld van drie personen; betrokkenen wijzen elk een bemiddelaar aan en die kiezen samen een derde. Deze bemiddeling heeft een bindend karakter.”

„Artikel 11. Het parlementslid verklaart ontslag te zullen nemen als lid van het Europese Parlement, indien zijn/haar afvaardigende organisatie via de bij die organisatie vigerende regels daarom verzoekt.”

Omdat bekend was dat Herman Verbeek kritiek had op de uitkomst van de onderhandelingen over het Regenboogakkoord tussen PPR, PSP en CPN - met name de afspraak dat de door de PPR te leveren nummer één van de lijst na 2,5 jaar diende te rouleren met de door de PSP te leveren nummer drie - is hem op het PPR-congres in december 1988, dat de PPR-kandidaten voor de Regenbooglijst koos, voorafgaande aan de verkiezingen van de kandidaten expliciet de vraag gesteld of hij akkoord ging met het complete onderhandelingsresultaat, inclusief de roulatieafspraken. Verbeek werd duidelijk te kennen gegeven dat hij alleen gekozen zou worden op plaats 1, als hij onvoorwaardelijk akkoord ging met alle afspraken. Dat deed hij ter plekke zonder voorbehoud.

AFSPRAKEN (2)

In december 1989, een half jaar na de verkiezingen, vraagt Verbeek in een brief aan het bestuur van Groen Links in Europa - de opvolger van de Regenboog - „om een herziening van de afspraken, zodanig dat ook ik de normale vijf jaar mijn werk in het Europese Parlement kan doen”.

In de loop van 1990 ontstaat een impasse tussen Verbeek en het bestuur van Groen Links in Europa, als het bestuur niet tot herziening bereid is en Verbeek niet bereid is een eventuele uitspraak van de Groen Linkse Raad in deze kwestie als bindend te aanvaarden.

Daarom wordt in november 1990 door het bestuur en Verbeek besloten gebruik te maken van de bemiddelingscommissie uit artikel 10 van de rechtspositieregeling Europarlementariërs Regenboog. Namens het bestuur maakt Paul van der Hijden deel uit van de commissie, namens Verbeek Cees Schelling.

Opdracht aan de commissie is het geschil te onderzoeken, te kijken of er een oplossing te bedenken is die voor beide partijen aanvaardbaar is en - in het geval zo'n oplossing niet kan worden gevonden - een uitspraak te doen, „welke uitspraak voor beide partijen een bindend karakter heeft”. Er dient gerapporteerd te worden voor 1 april 1991.

Zowel het bestuur als Verbeek verklaart - op verzoek van de commissie - schriftelijk zich bij een uitspraak van de commissie neer te leggen.

BEMIDDELINGSKOMMISSIE

De bemiddelingscommissie komt voor het eerst - en het laatst - bijeen op 24 januari 1991 in Arnhem. Daar wordt door Van der Hijden en Schelling nog eens vastgesteld dat zij alleen bereid zijn deel uit te maken van de bemiddelingscommissie als er een schriftelijke verklaring is van zowel bestuur als Verbeek dat zij de uitspraak van de commissie bindend beschouwen.

Nadat eind februari de afdelingen van Verbeek en het bestuur binnen zijn, wordt telefonisch overlegd over de aanwijzing van een derde lid van de commissie. Afgesproken wordt dat Van der Hijden betrokkene zal benaderen.

Het lukt echter niet om voor 1 april te voldoen aan een van de eisen van de aangezochte deskundige - een nader onderzoek van de geldende jurisprudentie. Noch Verbeek noch Schelling laat iets van zich horen.

Als in augustus het nieuwe bestuur van de Stichting Groen Links in de EG - de opvolger van de Stichting Groen Links in Europa - voor het eerst bijeenkomt, ligt de hele bemiddeling al maanden stil. Het nieuwe bestuur neemt contact op met Van der Hijden en dringt erop aan vóór 1 oktober een uitspraak te doen. De Groen Linkse Raad van 21 september - waar het functioneren van de Europese fractie wordt besproken - besluit, op verzoek van het bestuur en in aanwezigheid van Verbeek, de bevindingen van de commissie af te wachten. Verbeek rept op die vergadering met geen woord over een mogelijk disfunctioneren van de bemiddelingscommissie of het niet nakomen van de afspraak om zich neer te leggen bij een uitspraak van de commissie.

Op 27 september laat Verbeek in een brief aan het bestuur van Groen Links en aan het bestuur van de Stichting Groen Links in de EG weten de voltooiing van het werk van de commissie niet meer af te willen wachten. Hij blijft ook na 1 januari 1992 zitten als Europarlementariër.

Het Groen Links-partijbestuur wil hierbij

benadrukken dat het met de werkwijze van de bemiddelingscommissie niet gelukkig is. Zo is er veel te veel tijd heengegaan met het aanzoeken van een derde lid van de commissie. Daardoor is de hele kwestie nodeloos in de tijd opgeschoven. Het bestuur is er echter evenzeer van overtuigd dat het mogelijk was geweest ruim vóór 1 januari 1992 een uitspraak van de commissie te verkrijgen.

Om misverstanden te voorkomen voorts nog het volgende:

* Er werd overeengekomen te streven naar een rapportage door de commissie vóór 1 april 1991. Er werd niet bepaald dat het mandaat van de commissie zou vervallen indien die datum niet werd gehaald.

* De bemiddelingscommissie is geen commissie van het Groen Links-partijbestuur of het bestuur van Groen Links in de EG, maar een commissie waarin beide partijen in het conflict een vertegenwoordiger hebben aangewezen. Geen van beide besturen is dan ook als enige verantwoordelijk voor de voortgang van de werkzaamheden van de commissie. De verantwoordelijkheid van Herman Verbeek voor het welslagen van deze commissie is even groot. Deze gedeelde verantwoordelijkheid geldt eveneens voor de beide leden van de commissie, de heren Van der Hijden en Schelling. Als de commissie niet naar behoren heeft gefunctioneerd, is dat net zo goed te verwijten aan Verbeek c.q. Schelling als aan Groen Links c.q. Van der Hijden.

LINIET ROYEMENT

Door Verbeek is bij herhaling verkondigd dat de uitspraak van het Groen Links-partijbestuur en de Groen Linkse Raad niet anders uitgelegd kan worden dan als een roeyement. Hiermede wordt ten onrechte een element in de discussie gebracht, dat bestuur en raad zeer bewust buiten beschouwing hebben gelaten. Naar de mening van bestuur en raad (zie uitspraak die het bestuur aan het congres voorlegt) dient te worden vastgesteld dat Herman Verbeek - indien hij zijn zetel in het Europese Parlement niet per 1 januari 1992 ter beschikking stelt - niet meer beschouwd kan worden als een vertegenwoordiger van Groen Links. Dat besluit staat geheel los van de vraag of Verbeek na 1 januari 1992 nog lid van Groen Links is. Het antwoord op die vraag kan alleen door Verbeek zelf gegeven worden. Dit standpunt van het bestuur wordt onderschreven door een passage uit een brief van Verbeek zelf uit juni 1990, waarin hij duidelijk maakt wat er gebeurt als de Groen Linkse Raad niet instemt met zijn verzoek tot herziening van het contract uit 1989: „Wat gebeurt als de Raad de wens niet honoreert (...)? Ik acht het correct hierover tevoren alle duidelijkheid te geven. In dat geval zou ik het werk in het Europese Parlement voortzetten, maar dat zou ik dan niet langer voor Groen Links kunnen doen. (...) Wanneer de Raad mijn wens niet zou honoreren, zou zij daarmee de samenwerking van haar kant opzeggen. Dan rest mij niet anders dan de politieke consequenties te trekken. Ik zal

dan als onafhankelijk lid van de Groene fractie in het Europese Parlement verder gaan.”

CONCLUSIES

1. Het is van groot belang dat afspraken die binnen Groen Links gemaakt worden tussen de partij en haar volksvertegenwoordigers door beide partijen worden nagekomen. Het door de vingers zien van eenzijdige opzeggingen - zeker op dit niveau en van deze omvang -, heeft een precedentwerking die het maken van interne partijafspraken in de toekomst vrijwel onmogelijk zal maken.
2. Door Herman Verbeek zijn tot twee maal toe interne Groen Links-afspraken niet nagekomen.
3. Volgens het staatsrecht heeft Verbeek het recht om zijn zetel in het Europese Parlement te behouden na 1 januari 1992, ondanks de andersluidende afspraken daarover die ook door hem in het verleden zijn onderschreven. In al dit soort gevallen zijn interne partijafspraken ondergeschikt aan het staatsrecht.
4. De enige consequentie die Groen Links kan verbinden aan het niet nakomen van de interne partijafspraken, is te besluiten dat Verbeek na 1 januari 1992 niet meer beschouwd kan worden als een vertegenwoordiger van Groen Links in het Europese Parlement.

Het partijbestuur

Benoeming commissies

KASCONTROLECOMMISSIE

Krachtens artikel 32 van de statuten moet het congres jaarlijks een kascontrolecommissie benoemen van ten minste twee leden, die geen deel mogen uitmaken van het partijbestuur. De commissie onderzoekt de jaarrekening en brengt aan het congres verslag van haar bevindingen uit. Omdat de commissie de jaarrekening 1990 moest controleren en daarover verslag moest uitbrengen aan dit congres, heeft de Groen Linkse Raad op 4 juni j.l. in de benoeming voorzien. Het partijbestuur stelt aan het congres voor deze benoeming te bekrachtigen en in de kascontrolecommissie voor het komende jaar te benoemen Astrid Hylkema (Zeist), Peter Korzélius (Huizen) en Jan Veldhuijzen

(Amsterdam).

GESCHILLENCOMMISSIE

In artikel 36 van de statuten is het volgende bepaald:

1. Er is een geschillencommissie, waarin geen leden van het partijbestuur zitting kunnen hebben, met als taak:
 - a. het trachten te bemiddelen bij aan haar voorgelegde geschillen tussen enerzijds een of meer leden en anderzijds een partijorgaan (anders dan het congres);
 - b. het trachten te bemiddelen bij aan haar voorgelegde geschillen tussen partijorganen (anders dan het congres) onderling;
 - c. het doen van uitspraken bij ge-

schillen als onder a en b bedoeld, mits ten minste één van de bij het geschil betrokken leden of organen daarom schriftelijk heeft gevraagd; aan het doen van een uitspraak gaat een bemiddelingspoging door de geschillencommissie vooraf;

- d. het overigens doen van uitspraken, na voldoende hoor en wederhoor, in gevallen die in of krachtens deze statuten aan haar zijn opgedragen.

2. Tenzij dat bij of krachtens deze statuten is bepaald, staat van uitspraken van de geschillencommissie geen beroep open, onverminderd de gang naar de rechter.”

Het partijbestuur heeft drie personen bereid gevonden zitting te nemen in de

geschillencommissie. Zij hebben alle drie ervaring en deskundigheid op dit terrein, omdat ze deel hebben uitgemaakt van vergelijkbare commissies in de partijen waaruit Groen Links is ontstaan. Aan het congres wordt voorgesteld in de geschillencommissie te benoemen Elly van Eyck (Amersfoort), Paul van der Hijden (Heerlen) en Theo de Roos (Amsterdam).

VOORSTEL CONGRESPRESIDIUM

Het congrespresidium stelt voor de leden van de kascontrolecommissie en van de geschillencommissie bij acclamatie te benoemen.

Diverse moties

Motie D-1 (Pieter van Aerssen e.a.)

Het congres van Groen Links, overwegende:

- dat de stagnatie in het daadwerkelijk oplossen van maatschappelijke problemen progressieve krachtenbundeling hoogst urgent maakt;
- dat een inhoudelijke heroriëntatie op de uitgangspunten en werkwijze van de progressieve politiek gewenst is;
- dat partijpolitieke vernieuwing en inhoudelijke heroriëntatie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn;
- dat partijpolitieke vernieuwing een belangrijk instrument is om burgers weer bij de politiek te betrekken;

stelt vast:

- dat het proces van progressieve krachtenbundeling met de vorming van Groen Links nog niet is voltooid;
 - dat nieuwe oproepen en initiatieven tot die bundeling tot nu toe veelvuldig van PvdA-zijde zijn vernomen;
- en vraagt het partijbestuur:
- initiatieven te nemen die de totstandkoming van een verdere progressieve krachtenbundeling bevorderen;
 - te bevorderen dat er meer wordt samengewerkt tussen de wetenschappelijke bureaus van PvdA, D66 en Groen Links;
 - te bevorderen dat er ook tussen en met andere aan de partijen gelieerde

stichtingen meer wordt samengewerkt;

die samenwerking in de aanloopfase speciaal te richten op een intensivering van de beleidsdialoog over milieuvraagstukken, sociaal-economisch beleid en buitenlandse politiek (mensenrechten, vrede/veiligheid, ontwikkelingssamenwerking);

ten behoeve van die beleidsdialoog te komen tot de oprichting van een Platform voor Progressieve Politiek, met onafhankelijke deelnemers uit PvdA, D66 en Groen Links, en met de opdracht om gevraagd en ongevraagd adviezen te geven aan kamerfracties en partijbesturen van die partijen.

Ondertekenaars: Pieter van Aerssen, Wim de Boer, Henk Branderhorst, Ina Brouwer, Jan Dirx, Hans van Egdom, Luuk Heylman, Ton van Hoek, Louis van Hoorn, Miek de Jong, Anita Keuning, Bram van Ojik, Alexander de Roo, Aad van Splunter, Annemiek Visser.

Preadvis: negatief.

Motivering: we hebben een voorkeur voor onze eigen motie (D-2). Belangrijkste bezwaar tegen deze motie is dat zij, evenals de voorstellen van de PvdA zelf, geen onderscheid maakt tussen samenwerking op een aantal punten tussen PvdA, D66 en Groen Links enerzijds en structurele krachtenbundeling anderzijds.

Uit de motie van het partijbestuur blijkt dat ook wij de noodzaak en wenselijkheid inzien om een aantal problemen, waarmee alle drie de partijen geconfronteerd worden, gezamenlijk aan te pakken. Op die samenwerking moet niet de hypotheek rusten dat hij op korte termijn moet leiden tot een samengaan van de drie partijen. Ervaringen met de totstandkoming van Groen Links leren dat, zodra fusie of vergelijkbare processen voor de deur staan („verdere progressieve krachtenbundeling”), het met de inhoudelijke discussie gedaan is. Gewild of niet dringen de strategische aspecten zich dan op de voorgrond. Daarvoor is de tijd nog allesbehalve rijp. De PvdA moet eerst orde en duidelijkheid in eigen huis brengen: met wat voor sociaal-democratie hebben we nu eigenlijk te maken in de jaren negentig? Wat is het inhoudelijke profiel van D66? En welke keuzen maakt Groen Links zelf? Zolang over de uitkomst van al deze processen nog weinig tot niets bekend is, kan een hechte samenwerking op korte termijn slechts leiden tot een vlucht voorwaarts. Daarom kiezen wij voor een geleidelijk proces waarbinnen ruimte is voor inhoudelijke discussie en samenwerking in concrete projecten, zonder dat op de achtergrond steeds de vraag meespeelt naar vorm en inhoud van een samenbundeling op korte termijn.

Motie D-2 (partijbestuur)

Het congres van Groen Links, bijeen op 13 en 14 december 1991 te Amsterdam, constaterend dat:

- op belangrijke punten van Groen Linkse politiek, met name het gebruik van ecologische belastingen en het zoeken van een oplossing voor de groeiende Noord-Zuidtengstellingen, de opvattingen van PvdA, D66 en Groen Links de laatste jaren meer op elkaar zijn gaan lijken;
- het voor het oplossen van die vraagstukken van groot belang is dat het draagvlak voor veranderingen wordt vergroot;
- alle politieke partijen worden geconfronteerd met de vraag naar de precieze rol van partijen in de toekomst en de uitdaging de politieke participatie te vergroten;
- het zinvol is om te bekijken op wat voor punten een gezamenlijk optreden mogelijk en wenselijk is;
- het aanbeveling verdient om de discussie over progressieve samenwerking niet te belasten met speculaties over een samengaan van PvdA, D66 en Groen Links;

besluit:

- alle medewerking te verlenen aan gezamenlijke discussies van de drie

